

***Belgisch strategisch verslag inzake sociale bescherming en
sociale inclusie***

Plan d'Action National Inclusion Sociale

I N D I C A T O R E N

Indicatoren ter ondersteuning het domein 'sociale insluiting' en het 'overkoepelend domein' van het Nationaal Rapport inzake strategieën voor sociale insluiting en sociale bescherming

September 2006

Inhoudstafel

Deel 1: Toelichting bij de indicatoren (p3)

- I. De indicatoren na de stroomlijning van de Open Methode van Coördinatie (p3)**
- II. Gegevensbronnen en de overgang van het European Community Household Panel naar de EU-Statistics on Income and Living Conditions (p5)**
 - 1. Internationale vergelijkbaarheid (p5)**
 - 2. Overgang van ECHP naar EU-SILC (p5)**
 - 2.1. de inkomensdefinitie (p6)**
 - 2.2. Wijzigingen in de bevraging van specifieke indicatoren (p6)**
 - 2.3. Enkele belangrijke veranderingen in het opzet, de gegevensverzameling en –verwerking (p8)**
- III. Samenstelling en presentatie van de indicatorenset (p9)**

Deel 2: Analyse van de indicatoren (p12)

Deel 3: De indicatoren (p21)

- 0. Contextinformatie niet bereikte bevolkingsgroepen (p21)**
- I. Inkomen (p25)**
- II. Arbeid (p62)**
- III. Huisvesting (p81)**
- IV. Gezondheid (p94)**
- V. Onderwijs (p116)**
- VI. Maatschappelijke integratie en participatie (p135)**

Bijlage: Instanties en personen die een bijdrage hebben geleverd aan de indicatorenbijlage (p150)

Introductie

De Europese Top van Lissabon (2000) heeft aanleiding gegeven tot de constructie van een set van indicatoren die moet toelaten om beleidsmaatregelen op het vlak van sociale inclusie te ondersteunen en de vooruitgang op dit vlak te observeren. In België werd voor het eerst een indicatorenbijlage uitgewerkt bij het Nationaal Actieplan sociale inclusie (NAPIncl.) 2001-2003. Deze indicatorenbijlage werd sindsdien jaarlijks geactualiseerd. Dit document bevat de geactualiseerde indicatoren voor 2006. Het dient ter ondersteuning van het Nationaal Rapport inzake Strategieën voor Sociale Bescherming en Sociale Inclusie.

Deel 1: Toelichting bij de indicatoren

I. De indicatoren na de stroomlijning van de Open Methode van Coördinatie

Op de lentetop van maart 2006 legde de Raad van de Europese Unie het kader vast voor een voor een stroomlijning van de verschillende luiken Ingevolge de beslissing van de Raad van de Europese Unie (2005) moeten de lidstaten in september 2006 voor het eerst gestroomlijnde strategieën op het vlak van sociale bescherming en sociale insluiting voor de periode 2006-2008 indienen bij de Europese Commissie. Deze nieuwe werkwijze houdt in dat de bestaande Open Methode van Coördinatie (OMC) op het vlak van ‘sociale inclusie’ en ‘pensioenen’ en de prille OMC op het vlak van ‘gezondheid en lange termijn zorg’ worden ingepast in een globale strategische aanpak van sociale insluiting en van de modernisering van de sociale bescherming. Deze gestroomlijnde aanpak vindt zijn neerslag in het Nationaal Rapport inzake strategieën voor sociale insluiting en sociale bescherming. Binnen dit gestroomlijnd proces blijven de drie bestaande domeinen zichtbaar als afzonderlijke onderdelen, met eigen doelstellingen en indicatoren, maar worden ingepast in een ruimer geheel van overkoepelende indicatoren en doelstellingen.

De stroomlijning van de OMC heeft ook aanleiding gegeven tot een aantal wijzingen op het vlak van de indicatoren, vooral wat de structuur van de set betreft. Voorheen was de indicatorenset voor de OMC sociale inclusie ingedeeld in primaire indicatoren, die de essentie van een probleemaspect vatten en secundaire indicatoren, die bijkomende informatie aanleverden t.o.v. de primaire indicatoren. Beiden waren gebaseerd op een op EU-niveau overeengekomen methodologie. Daarnaast bevatte de set ook nationale indicatoren, welke vanuit de nationale context als relevant werden aanzien, maar niet op een gezamenlijke methode berustten. Los hiervan werden indicatoren ontwikkeld voor de OMC pensioenen, en werd een aanvang gemaakt met de ontwikkeling van indicatoren voor de OMC ‘gezondheid en lange termijn zorg’.

Binnen de nieuwe gestroomlijnde OMC sociale inclusie en sociale bescherming wordt globaal onderscheid gemaakt tussen vier ‘indicator portfolio’s’: een portfolio voor elk van de drie domeinen en een portfolio ‘overkoepelende indicatoren’. Binnen elke portfolio wordt onderscheid gemaakt tussen:

- *Gemeenschappelijk overeengekomen EU-indicatoren*, welke bijdragen tot een internationaal vergelijkbare inschatting van de mate van vooruitgang in de realisatie

van de gemeenschappelijke objectieven. Deze indicatoren kunnen verwijzen naar sociale ‘outcomes’, intermediare sociale ‘outcomes’ of naar ‘ouputs’.

- *Gemeenschappelijk overeengekomen nationale indicatoren, gebaseerd op gemeenschappelijk overeengekomen definities en veronderstellingen.* Deze indicatoren leveren essentiële informatie om de vooruitgang van lidstaten in te schatten met betrekking tot zekere doelstellingen, maar zijn niet noodzakelijk geschikt voor directe internationaal vergelijkende analyse of hebben niet noodzakelijk een duidelijke normatieve interpretatie. Deze indicatoren zijn in eerste instantie gericht op de meeting van beleidsinterventies. De Commissie wijst erop dat deze indicatoren samen met de relevante achtergrondinformatie moeten geïnterpreteerd worden (juiste definitie, veronderstellingen, representativiteit)
- *Contextinformatie:* deze indicatoren leveren de contextinformatie waarbinnen de bovenstaande indicatoren moeten worden geïnterpreteerd.

Binnen elke portfolio wordt bovendien onderscheid gemaakt tussen een beperkt aantal *primaire indicatoren*, als een gecondenseerde set van leidende indicatoren die de essentiële dimensies van de objectieven dekken of de sociale toestand van essentiële subpopulaties belichten en *secundaire indicatoren*, die de primaire indicatoren ondersteunen door meer inzicht te geven in de aard van een problematiek.

De indicatoren voor de monitoring op het domein van sociale inclusie zijn grotendeels gebaseerd op de bestaande set ‘Laken-indicatoren’. Ook het methodologisch kader is in essentie hetzelfde gebleven. De lijst die op EU-niveau, binnen het Sociaal Beschermingscomité en zijn Indicatoren subgroep, werd overeengekomen bevat 11 primaire indicatoren, 3 secundaire indicatoren en 11 context indicatoren. De primaire lijst bevat enkel de indicatoren die het belangrijkste werden geacht om de verschillende dimensies van armoede en sociale uitsluiting te beschrijven. Enkele indicatoren die voorheen bij de primaire indicatoren werden ingedeeld, werden nu secundaire indicatoren. Sommige Laken indicatoren werden ook opgenomen in de overkoepelende portfolio, ofwel omdat zij meer geschikt werden geacht om de algemene sociale cohesie te monitoren (in dit geval werden ze in de sociale insluitings-portfolio enkel behouden als contextinformatie), ofwel omdat ze werden geacht noodzakelijk te zijn om zowel de algemene sociale cohesie (en/of de interactie met werkgelegenheid en groei) als sociale uitsluiting en armoede te monitoren (in dit geval werden ze weerhouden in beide portefeuilles). Enkele indicatoren werden als overbodig beschouwd en werden uit de lijst geweerd: persistente armoede berekend met een armoederisiconorm van 50% van de mediaan, het aandeel lange termijn werklozen binnen de werklozenpopulatie en de zeer lange termijn (≥ 2 jaar) werkloosheid.

Globaal kan gesteld worden dat de stroomlijning heeft geleid tot de aanvang van een geïntegreerde ‘indicatorenset sociale bescherming en sociale inclusie’. De set moet evenwel gezien worden als ‘work in progress’. Op de domeinen pensioenen, en a fortiori, ‘gezondheid en lange termijn zorg’ moet nog belangrijk werk worden geleverd op het vlak van indicatorontwikkeling, maar ook op het domein ‘sociale inclusie’ zijn er nog steeds belangrijke dimensies die niet of niet adequaat door een indicator worden gedekt.

Voor de Belgische indicatorenset ‘sociale inclusie’ werd, mede doordat de voorstellen inzake de EU-indicatoren slechts laat in het proces werden beslist, uitgegaan van de bestaande set. Dit betekent dat naast de EU-indicatoren, ook de puur nationale indicatoren, die in het kader van de Werkgroep Indicatoren NAPIncl. werden ontwikkeld, werden geactualiseerd, evenals bovenvermelde indicatoren die op Europees niveau niet meer werden weerhouden.

II. Gegevensbronnen en de overgang van het European Community Household Panel naar de EU-Statistics on Income and Living Conditions

Een aantal indicatoren is gebaseerd op administratieve gegevens. De meeste indicatoren echter zijn gebaseerd op gegevens die afkomstig zijn van enquêtes bij een ruime steekproef van de Belgische bevolking. Voor de indicatoren rond werkgelegenheid en werkloosheid wordt voornamelijk beroep gedaan op de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de Algemene Directie Statistische en Economische Informatie¹, voor de indicatoren rond gezondheid kon een beroep worden gedaan op de nieuwe de nieuwe Gezondheidsenquête 2004 van het Wetenschappelijk Instituut voor de Volksgezondheid (WIV).

Voor de inkomensgerelateerde indicatoren werd in het verleden een beroep gedaan op het European Community Household Panel (ECHP). Deze, Europees gecoördineerde, enquête werd evenwel stopgezet in 2001. In het kader van het Lissabon-proces werd dan in 2004 de EU-Statistics on income and living conditions (EU-SILC) opgestart. De EU-SILC is gebaseerd op een Europese Verordening, waarin de doelstellingen en modaliteiten werden vastgelegd, en wordt Europees gecoördineerd door Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Commissie. Voor België wordt de EU-SILC uitgevoerd door de ADSEI. Voor de interpretatie van de indicatoren gebaseerd op de EU-SILC moeten een aantal opmerkingen voor ogen worden gehouden. We overlopen hier de voornaamste aandachtspunten.

1. Internationale vergelijkbaarheid

In 2004² werd de EU-SILC gestart in 13 lidstaten: België, Denemarken, Estland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal, Finland en Zweden³. De andere lidstaten starten in 2005⁴. Om internationale vergelijkingen voor 2004 (inkomensreferentiejaar 2003) mogelijk te maken werden voor de landen die later starten bestaande datasets zoveel mogelijk geharmoniseerd met de EU-SILC. Het feit dat EU-SILC nog niet voor alle landen beschikbaar was houdt een zekere beperking van de vergelijkbaarheid in. Ondanks de harmonisatie van de nationale datasets met EU-SILC is het mogelijk dat de positie van de lidstaten in de diverse rangordes enigszins kan worden beïnvloed door dit verschil in databron.

2. Overgang van ECHP naar EU-SILC

Met de overgang van ECHP naar EU-SILC zijn een aantal wijzigingen in de organisatie van de gegevensverzameling en verwerking en in de aard van de verzamelde gegevens gepaard gegaan.

¹ Voorheen Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS)

² België, Denemarken, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Oostenrijk, evenals Noorwegen, hebben reeds in 2003 een eerste gegevensverzameling georganiseerd.

³ Ook Noorwegen en IJsland hebben zich hierbij aangesloten

⁴ Turkije, Roemenië, Bulgarije en Zwitserland zullen zich later aansluiten

2.1. de inkomensdefinitie

In vergelijking met de ECHP inkomensdefinitie werden het EU-SILC bruto en beschikbaar inkomen en de verschillende inkomenscomponenten geherdefinieerd om zo strikt mogelijk de internationale aanbevelingen van de VN 'Canberra Handleiding' te kunnen volgen. Een sleutelobjectief van EU-SILC is robuuste en vergelijkbare data te produceren over het totaal beschikbaar huishoudinkomen, het totaal beschikbaar inkomen vóór overdrachten (behalve ouderdoms- en overlevingsuitkeringen; inclusief ouderdoms- en overlevingsuitkeringen) en het totaal bruto inkomen op het niveau van de componenten (in het ECHP werden de inkomenscomponenten netto geregistreerd).

Volgende nieuwe componenten van het beschikbaar inkomen werden in het EU-SILC inkomensconcept geïntroduceerd⁵:

- overdrachten naar andere huishoudens (in het ECHP werden enkel overdrachten ontvangen van andere huishoudens in aanmerking genomen);
- bijbetalingen of terugstortingen van personenbelasting (alleen belastingen die aan de bron werden ingehouden werden in aanmerking genomen in het ECHP);
- vermogensbelastingen;
- niet cash inkomen van werknemers: bedrijfswagen (andere componenten van niet cash inkomen worden vanaf 2007 opgenomen)

Bovendien houdt EU-SILC rekening met negatieve waarden van het inkomen van zelfstandigen die in het ECHP op nul gebracht werden.

De inhoud van sommige variabelen is ook gewijzigd en de inkomensreferentieperiode is meer flexibel.

2.2. veranderingen in de bevraging van specifieke indicatoren

De wijze waarop de basisinformatie voor sommige indicatoren werd bevraagd in EU-SILC wijkt af van deze in ECHP. Dit is het geval voor volgende indicatoren:

III.1.: Percentage van de bevolking dat leeft in een woning gehuurd van een overheids-, of gemeenschapsinstelling.	De vraagstelling is verschillend in EU-SILC en ECHP en is inhoudelijk niet geheel overlappend aangezien de EU-SILC vraag ook peilt naar huur aan verlaagde prijs op de private huurmarkt Vraagstelling EU-SILC : 'Bent U eigenaar (...) van de woning of huurt U deze?: ik ben eigenaar (...)/ik ben huurder (...) aan de marktprijs/ ik ben huurder (...) aan een lagere prijs dan de
---	--

⁵ Vanaf 2007 zullen nog bijkomende inkomenscomponenten worden opgenomen:

- interesten betaald op hypothecaire leningen;
- geïmputeerde huur;
- niet-cash inkomen van werknemers, andere dan bedrijfswagens;
- waarde van goederen geproduceerd voor eigen consumptie;
- werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid (afhankelijk van de uitkomst van haalbaarheidsstudies).

	<p>marktprijs/ik woon kosteloos</p> <p>Vraagstelling ECHP (voor huurders):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 'Wie is eigenaar van deze woning: een overheids- of gemeenschapsinstelling/de werkgever van een lid van het huishouden/een privé persoon of firma' 2. 'Geniet u van een sociaal huurtarief'
<p>III.7: huisvestingsproblemen:- een lekkend dak;- geen adequate verwarming;- schimmel en vocht;- rottende ramen en deuren. en III.5 (synthese-indicator huisvestingsproblemen)</p>	<p>De problemen: 'lekkend dak', 'schimmel/vocht', 'rotte ramen/deuren' werden in EU-SILC in 1 globale vraag bevestigd. In ECHP werden deze in 3 aparte items bevestigd. De vraagstelling naar de mate waarin de woning adequaat kan worden verwarmd is zowel in ECHP als in EU-SILC een aparte vraag, maar de formulering is niet identiek:</p> <p>EU-SILC: 'kan U uw woning voldoende verwarmen?'</p> <p>ECHP: in een reeks vragen naar gebreken aan de woning wordt gevraagd of deze 'moeilijk te verwarmen is'</p>
<p>IV.8. Percentage mensen van 16 jaar en ouder die vanwege ziekte, aandoeningen of handicaps belemmerd worden in hun dagelijkse bezigheden.</p>	<p>Voorheen berekend op Gezondheidsenquête, voor dit document berekend op EU-SILC</p>
<p>IV.11. Percentage mensen dat leeft in huishoudens waar de referentiepersoon en/of enig ander lid van het huishouden in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen.</p>	<p>Voorheen berekend op Gezondheidsenquête, voor dit document berekend op EU-SILC. De bevestiging in de Gezondheidsenquête is veel gedetailleerder dan deze in EU-SILC, het geen leidt tot lagere percentages in EU-SILC.</p>
<p>VI.5: percentage personen (16+) die in de loop van vorig jaar geen enkele van een aantal vrijetijdsactiviteiten ontpleiden (naar bioscoop gaan, naar sportmanifestaties gaan, op café gaan, op restaurant gaan, naar een dancing of discotheek gaan, bowling/snooker spelen) en</p> <p>VI.6: percentage personen (16+) die in de loop van vorig jaar geen van een aantal culturele activiteiten ontpleiden (naar concerten of muziek-evenementen gaan, naar tentoonstellingen of musea gaan,</p>	<p>Deze twee indicator werden in EU-SILC 1 globale vraag bevestigd. De inhoud van de vraagstelling overlapt bovendien niet volledig met deze van de ECHP-bevestiging.</p> <p>Vraagstelling EU-SILC: 'neemt u buitenshuis deel aan sportieve activiteiten, recreatieve activiteiten (jeugdbeweging, gepensioneerdenvond, vrije tijdsverenigingen) of artistieke activiteiten (muziek, theater, fotografie, tekenen, beeldhouwen, schilderen)?' (antwoordmogelijkheden: ja, minstens 1</p>

naar lezingen of voordrachten gaan)	<p>maal per week/ja, minstens 1 maal per maand/ ja, iedere 2 à 3 maand/ja ongeveer 1 maal per jaar/ja, zelden/neen)</p> <p>Vraagstelling ECHP: Voor elk van de in de indicatoren vermelde items (bioscoopbezoek, concerten, ...) werd aan de respondent gevraagd of hij/zij die het voorbije jaar nooit, zelden, enkele keren per jaar, maandelijks of wekelijks deed</p> <p>Ingevolge deze wijziging werden beide indicatoren samengevoegd tot één indicator</p>
-------------------------------------	--

Verder zullen enkele indicatoren pas opnieuw kunnen worden berekend nadat de EU-SILC enkele jaren loopt. Het betreft hier de indicatoren **I.6.** (Armoederisicopercentage gemeten met een in de tijd verankerde armoederisicogrens) en **I.7.** (Blijvend armoederisicopercentage (60% van de mediaan): percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen in het lopend jaar en in minstens twee van de drie voorafgaande jaren)

2.3. Enkele belangrijke veranderingen in het opzet, de gegevensverzameling en -verwerking

- organisatie

Het ECHP werd georganiseerd door twee universitaire teams van Universiteit Antwerpen en Université de Liège die respectievelijk instonden voor de organisatie van de enquête in Vlaanderen (UA) en Wallonië en Brussel (ULg). De EU-SILC wordt georganiseerd voor België door de Algemene Directie Statistische en Economische Informatie van de FOD Economie.

- survey-design

Het ECHP was een volledige panel-enquête, d.w.z. dat een zelfde staal van personen en huishoudens jaar na jaar opnieuw werd bevraagd. De EU-SILC heeft een roterend panel-design, dit houdt in dat elk jaar een substeekproef, $\frac{1}{4}$ van de totale steekproef, niet opnieuw wordt bevraagd en wordt vervangen door een nieuwe substeekproef. $\frac{3}{4}$ van de huishoudens wordt wel opnieuw bevraagd. Op deze wijze blijven de huishoudens telkens 4 jaar in het panel, waarna ze worden vervangen.

- gegevensverzameling

In het kader van de ECHP werden de gegevens verzameld middels papieren vragenlijsten. Voor de EU-SILC wordt gebruik gemaakt van CAPI.

- gegevensverwerking

In het kader van de ECHP verliepen een aantal aspecten van de gegevensverwerking (routines om de data uit te zuiveren, imputaties voor ontbrekende waarden, weging voor non-response) gecentraliseerd bij Eurostat. In het kader van EU-SILC werd ervoor geopteerd om de gegevensverwerking meer gedecentraliseerd door te laten verlopen door de instellingen die de

gegevens verzamelen. In België gebeurt dit door de Algemene Directie Statistische en Economische Informatie.

III. Samenstelling en presentatie van de indicatorenset

De indicatorenset wordt samengesteld op basis van de werkzaamheden van de Werkgroep Indicatoren NAPIncl., onder coördinatie van de FOD Sociale Zekerheid, DG Sociaal Beleid. De Werkgroep is een open werkgroep die de verantwoordelijke administraties op Federaal, Gewestelijk en Gemeenschapsniveau, de universitaire onderzoekscentra, het Europees Sociaal Observatorium, het Steunpunt Armoedebestrijding en diverse andere actoren regelmatig bij elkaar brengt (zie bijlage voor een overzicht van de instanties en personen die een bijdrage hebben geleverd bij het tot stand komen van de indicatorenbijlage).

Voor de indicatorenset bij het Nationaal Rapport sociale bescherming en sociale insluiting 2006-2008 werd ervoor geopteerd om geen wijzigingen aan te brengen aan de indicatorenset op zich. Wel werd een subwerkgroep gestart rond de ontwikkeling van een indicator inzake problematische schulden.

Voor de presentatie van de indicatoren werd ervoor geopteerd om de indeling van vorige indicatorenbijlagen aan te houden.

Gezien de omvang van het verzamelde cijfermateriaal enerzijds en de gekozen voorstellingswijze door middel van grafieken anderzijds is het niet mogelijk alle resultaten in deze bijlage te publiceren⁶. De beschrijving van de indicatoren geeft telkens aan welke resultaten berekend werden. Vaak wordt slechts een selectie ervan in grafiek weergegeven.

Voor een aantal indicatoren gebaseerd op de Arbeidskrachtenenquête is er een (meestal beperkt) verschil tussen de resultaten berekend door Eurostat en de resultaten voor België en de gewesten berekend door instellingen in België. Deze verschillen zijn over het algemeen te wijten aan het feit dat Eurostat resultaten berekent op basis van cijfers met betrekking tot het tweede kwartaal, terwijl in België met de jaargemiddelden wordt gewerkt.

⁶ Voor de niet gepubliceerde resultaten kan men zich wenden tot het secretariaat van de Werkgroep Indicatoren NAPIncl (DG Sociaal Beleid - FOD Sociale Zekerheid).

Gebruikte afkortingen

<i>BMI:</i>	<i>Body Mass Index</i>
<i>CSB:</i>	<i>Centrum voor Sociaal Beleid- Herman Deleeck</i>
<i>ECHP:</i>	<i>European Community Household Panel</i>
<i>EU-SILC</i>	<i>European Statistics on Income and Living Conditions</i>
<i>FARES:</i>	<i>Fondation contre les Affectations Respiratoires et pour l'Education à la Santé</i>
<i>FOD:</i>	<i>Federale Overheidsdienst</i>
<i>HIVA</i>	<i>Hoger Instituut voor de Arbeid</i>
<i>ILO:</i>	<i>International Labour Organisation</i>
<i>ISCED:</i>	<i>International Standard Classification of Education</i>
<i>IWEPS:</i>	<i>Institut Wallon de l'Evaluation, de la Prospective et de la Statistique</i>
<i>KKP:</i>	<i>Koopkrachtpariteiten</i>
<i>KULeuven</i>	<i>Katholieke Universiteit Leuven</i>
<i>LFS:</i>	<i>Labour Force Survey - Arbeidskrachtenenquête</i>
<i>LMP:</i>	<i>Labour Market Policies</i>
<i>NAP:</i>	<i>Nationaal Actieplan</i>
<i>NIS:</i>	<i>Nationaal Instituut voor de Statistiek</i>
<i>NUTS:</i>	<i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
<i>OESO:</i>	<i>Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling</i>
<i>PISA:</i>	<i>Programme for International Student Assessment</i>
<i>PSBH:</i>	<i>Panel Studie van Belgische Huishoudens</i>
<i>STASIM:</i>	<i>Statisch Simulatiemodel</i>
<i>UA</i>	<i>Universiteit Antwerpen</i>
<i>UCL:</i>	<i>Université Catholique de Louvain</i>
<i>VRGT:</i>	<i>Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding</i> <i>v.z.w.</i>
<i>WAV:</i>	<i>Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming</i>
<i>WHO:</i>	<i>World Health Organization</i>
<i>WIV:</i>	<i>Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid</i>

Lidstaten van de Europese Unie

EU25: gemiddelde van de 25 lidstaten van de Europese Unie

EU15: gemiddelde van de 15 oude lidstaten van de Europese Unie

NMS10: gemiddelde van de 10 nieuwe lidstaten van de Europese Unie

BE: België
CZ: Tsjechie
DK: Denemarken
DE: Duitsland
EE: Estland
EL: Griekenland
ES: Spanje
FR: Frankrijk
IE: Ierland
IT: Italië
CY: Cyprus
LV: Letland
LT: Litouwen
LU: Luxemburg
HU: Hongarije
MT: Malta
NL: Nederland
AT: Oostenrijk
PL: Polen
PT: Portugal
SI: Slovenië
SK: Slowakije
FI: Finland
SE: Zweden
UK: Groot-Brittannië

DEEL 2: Analyse van de indicatoren

Inleiding

In dit deel worden de resultaten weergegeven van een eerste beschrijvende analyse van de indicatoren voor het NAPIncl. 2006-2008. De meeste indicatoren hebben betrekking op 2004 of 2005. Het referentiejaar voor de inkomensgegevens is 2003. De set omvat indicatoren op zes domeinen die samen een beeld geven van de multidimensionaliteit van de problematiek van armoede en sociale uitsluiting.

Er weze opgemerkt dat de steekproefomvang van sommige databronnen op het niveau van de Gewesten beperkt is. Dit heeft tot gevolg dat voor de cijfers op dit niveau een vrij grote statistische foutenmarge in rekening moet worden gebracht. Dit geldt in sterke mate voor Brussel. De cijfers voor dit Gewest moeten enkel als een ruwe indicatie worden begrepen. Voorts moet voor ogen worden gehouden dat sommige vormen van extreme armoede niet door de indicatorenset worden gevat.

Vanuit de Werkgroep Acties wordt voorgesteld om ‘Diversiteit en activering’, ‘kinderarmoede’ en ‘private huur’ als prioritaire aandachtspunten voor het NAPIncl. 2006-2008 naar te weerhouden. Achteraan deze synthetische tekst wordt getracht om de informatie die rond deze thema’s in de indicatorenset beschikbaar is te groeperen. Het is niet de ambitie om met deze bijdragen de respectievelijke thema’s op een exhaustieve manier te onderbouwen. Wegens een gebrek aan adequate gegevens werd geen aparte bijdrage rond ‘private huur’ opgenomen.

Inkomen

In 2004 bedroeg de armoederisicograad in België 15%, in Vlaanderen 11% en in Wallonië 18%. Ondanks de zwakke betrouwbaarheid van de schatting voor Brussel, kan gesteld worden dat Brussel de regio is met de hoogste armoederisicograad (27%). De verschillen tussen Vlaanderen enerzijds en Wallonië en Brussel anderzijds zijn statistisch significant.

Het armoederisicopercentage voor België ligt iets onder het Europees gemiddelde (16%). De armoederisicogrens (60% van het mediaan beschikbaar inkomen) voor België bedraagt 9325 euro (777euro/maand). Dit komt neer op 120% van het gemiddelde van de Europese armoedegrenzen, en plaatst België onder de 7 rijkste landen. Deze grens is hoger dan een aantal minimumuitkeringen, vooral voor koppels⁷

De sociale uitkeringen spelen een belangrijke rol in de strijd tegen armoede. Het armoederisico voor transfers (alle transfers behalve pensioenen) bedraagt 28% voor België, 32% voor Wallonië en 23% voor Vlaanderen (indien enkel de werkloosheidsuitkeringen worden afgetrokken van het inkomen bedraagt het armoederisico 20% voor België, 15% in Vlaanderen en 24% in Wallonië). Indien men de procentuele reductie van het armoederisico dankzij de sociale uitkeringen (exclusief pensioenen) berekent bekomt men 46% voor België en Wallonië (50% voor Vlaanderen). Dit is meer dan het Europees gemiddelde (38% voor EU25), maar minder dan dat dit het geval is in de Scandinavische landen.

De analyse van de armoede volgens de kenmerken van de huishoudens of individuen laat toe de kwetsbare groepen te identificeren. Op deze wijze kan vastgesteld worden dat:

- de positie op de arbeidsmarkt, zowel op het niveau van het individu als op het niveau van het huishouden, determinerend is ter verklaring van de verschillen in armoederisico

- Het verschil in armoederisico tussen werkenden enerzijds en werklozen en andere economisch inactieven anderzijds is in België, ook in vergelijking met andere EU-lidstaten, zeer groot. Het al dan niet hebben van werk beïnvloed het armoederisico met een factor 6.

⁷ Netto minimum uitkeringen en netto minimumloon in % van de armoederisicogrens (60% mediaan), 2003
alleenstaandekoppelKoppel, 2 kinderenEénoudergezin, 2 kinderenMin. pensioen werknemers10789Min.
invaliditeitsuitkering, werknemers1008382105Minimum
werkloosheidsuitkering91727391Bijstand75676991minimumloon1319884106Bron: Stastim-CSB/UA

- Het verschil in armoederisico naar de werkintensiteit van het huishouden is eveneens zeer groot in België. Het zeer hoge armoederisico van huishoudens zonder werk is zorgwekkend.

- Kinderen worden geconfronteerd met een iets hoger armoederisico dan de totale bevolking, wat vooral veroorzaakt wordt door de preciaire leefomstandigheden van éénuoudergezinnen en huishoudens zonder werk met kinderen.

- Aan het andere uiteinde van de leeftijdsopbouw hebben ook ouderen een verhoogd armoederisico, vooral indien zij alleenstaand zijn, maar ook koppels (dit in tegenstelling tot een aantal andere Europese landen)

- Het armoederisico voor huurders is dubbel zo hoog als dat van eigenaars. Indien dit hoge risico op inkomensarmoede gecombineerd wordt met de vaststelling dat woonkosten sterk gestegen zijn, kan besloten worden dat de leefomstandigheden van een belangrijke groep huurders zeer precair is.

- niet-Europeaanen hebben eveneens een sterk verhoogd armoederisico

- Het armoederisico van personen met een lage opleiding is 50% hoger dan het globale armoedecijfer.

Voor de profielschets van de groep met een armoederisico is naast het armoederisico, ook de omvang van de groep van belang. Zo blijkt de groep personen met een gezinsinkomen onder de armoederisicogrens voornamelijk te bestaan uit EU-burgers (90%), personen die geen betaald werk hebben (86%), vrouwen (54%), personen in huishoudens met kinderen (53%), personen met een laag onderwijsniveau (53%) en woningeigenaars (53%).

Ondanks deze grote verschillen in armoederisico tussen diverse bevolkingscategorieën, kan ook geconstateerd worden dat:

- de globale inkomensongelijkheid relatief beperkt is in België, en lager is dan het Europees niveau. De inkomensongelijkheid situeert zich in Vlaanderen en Wallonië op een vergelijkbaar niveau (in Brussel is zij hoger)
- De mate waarin personen met een armoederisico zich onder de armoederisicogrens bevinden (de 'diepte' van de armoede), is vergelijkbaar met het Europees niveau. Dit geldt ook voor de verschillende regio's afzonderlijk.

De totale geaggregeerde armoederisicokloof bedraagt voor België iets meer dan 4 miljard euro (2,5% van het nationaal inkomen)

Eind 2005 zijn 343.020 personen met een betalingsachterstand geregistreerd bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België. Dit betekent opnieuw een lichte daling ten opzichte van 2004 (-1,9%). Daar waar de daling tussen 2003-2004 zich situeerde bij personen met 1 tot 3 achterstanden en er een toename was voor personen met 4 of meer achterstanden, is er in 2005 in al deze categorieën een lichte daling. Het aandeel van personen met een betalingsachterstand in de totale meerderjarige bevolking blijft constant op 4,2%. Er blijven op dit vlak grote regionale verschillen bestaan, met de arrondissementen Tielt (2,0%) en Turnhout (2,1%) enerzijds en Charleroi (8,5%) en Mons (6,9%) als extremen.

Werk

Werk is de beste bescherming tegen armoede. Dit blijkt in België nog meer te gelden dan in de meeste andere lidstaten. Het percentage werkende armen behoort tot de laagste binnen de EU25 (4% in België tegenover 8% voor de EU25).

Huishoudens zonder betaald werk daarentegen, werden in 2003 geconfronteerd met een hoog armoederisico. Vooral voor huishoudens met kinderen leidt de afwezigheid van betaald werk tot hogere armoederisico's dan in de meeste andere EU15-lidstaten. In België heeft 70% van deze huishoudens een inkomen onder de armoederisicogrens, tegenover 68% in de EU15.

Ondanks het feit dat werk in België doorgaans een goede inkomensbescherming biedt, moet worden vastgesteld dat een niet verwaarloosbare proportie van de werkenden (4%) toch een armoederisico loopt. Werk volstaat dus niet altijd om armoede te vermijden, dit tengevolge van een precaire werksituatie of van een ontoereikend loon in verhouding tot de behoeften van het huishouden. Alleenstaande ouders, huishoudens met meerdere kinderen en personen met een niet-EU25 nationaliteit hebben een verhoogd armoededrisico ondanks werk. Tijdelijke contracten en, vooral, deeltijd werk leiden in beperkte mate tot een verhoogd armoederisico. In 2003 had 14% van de personen onder de armoedegrens werk als voornaamste activiteit.

Gelet op het belang van betaald werk, zowel als kanaal waarlangs integratie in de samenleving zich kan voltrekken, als in financieel opzicht, is de toegang tot werk van zeer groot belang. In 2005 lag de werkgelegenheidsgraad in België met 60,3% onder het EU25-gemiddelde (63,3%). De indicatoren bevestigen de belangrijke onderparticipatie aan werk van specifieke groepen. Zo ligt de werkgelegenheidsgraad van personen met een niet EU25-nationaliteit 27 procentpunten onder deze van EU25-burgers. De werkgelegenheidsgraad van laaggeschoolden ligt 20 procentpunten lager dan deze van de totale bevolking en de werkgelegenheidsgraad van personen met een handicap ligt 17 procentpunten onder deze van de totale bevolking. De globale langdurige werkloosheidsgraad bedraagt 4,4%⁸. Alleenstaanden (8%), personen met een lagere scholing (8%) en vooral alleenstaande ouders (14%) en personen met een nationaliteit van buiten de EU25 (20%) hebben een sterk verhoogde kans op langdurige werkloosheid.

Meer dan in de meeste EU-lidstaten het geval is, is er in België een concentratie van niet betaalde arbeid op huishoudniveau. Het aandeel van personen die leven in een huishouden zonder betaald werk was in België in 2005 het op één na hoogste in de EU25 (13% tegenover 10% voor EU25). Het is opmerkelijk dat een duidelijke toename van de vrouwelijke werkgelegenheidsgraad (van 44,6% in 1992 naar 52,6% in 2004), niet gepaard is gegaan met een afname van het percentage huishoudens zonder betaald werk. Mogelijks heeft deze toename zich voornamelijk voorgedaan in huishoudens waar reeds betaald werk aanwezig was⁹. Voor sommige groepen zijn wellicht specifieke maatregelen vereist voor de begeleiding naar werk. Gelet op het hoge armoederisicopercentage voor personen die leven in een huishouden zonder werk blijft ook aandacht voor de inkomensbescherming belangrijk.

Tenslotte moet worden vastgesteld dat er grote verschillen bestaan tussen de Gewesten op het vlak van langdurige werkloosheid en inzake het aandeel van huishoudens zonder betaald werk, waarbij Wallonië en Brussel een veel ongunstiger beeld vertonen dan Vlaanderen. Zo bedraagt het percentage kinderen dat leeft in een huishouden zonder werk 7% in Vlaanderen, 20% in Wallonië en 24% in Brussel¹⁰

Huisvesting

Uit de opsplitsing van het armoederisico naar eigendomsstatus van de woning (eigenaar of huurder) blijkt dat huurders een veel hoger armoederisico lopen dan eigenaars (27% tegenover 11%), hetgeen wijst op een globaal zwakkere inkomenspositie van huurders.

Uit vroeger onderzoek is gebleken dat er in de loop van de jaren '90 een belangrijke stijging is geweest van de kostprijs van de huisvesting, wat vooral voor de zwakkere sociale categorieën die een woning huren op de private huurmarkt heeft geleid tot een situatie waarbij zij genoodzaakt waren om

⁸ Volgens de definitie van werkloosheid van het Internationaal Arbeidsbureau

⁹ Bijkomende gegevens zijn nodig om deze hypothese (reeds vastgesteld in andere lidstaten) te ondersteunen

¹⁰ Uit gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid blijkt dat 31% van de Brusselse kinderen (0-17 jaar) in 2002 leefde in een huishouden zonder inkomen uit arbeid. Deze cijfers zijn niet volledig vergelijkbaar aangezien zij op een verschillende soort gegevens gebaseerd zijn. De gegevens van de Kruispuntbank zijn administratieve gegevens, terwijl de andere gegevens gebaseerd zijn op een enquête. De administratieve gegevens zijn in statistisch opzicht betrouwbaarder, maar hebben als 'nadeel' dat zij enkel de administratieve realiteit weergeven. De enquêtegegevens zijn statistisch minder betrouwbaar, maar sluiten mogelijks dichter aan bij de feitelijke realiteit.

een zeer groot deel van het gezinsbudget aan huisvesting te besteden. Bij gebrek aan een adequaat alternatief wordt de NAPIncl-indicator rond woonkost berekend op de Gezinsbudgetenquête, wat gelet op de beperkte omvang en grote uitval van deze enquête geen ideale situatie is om betrouwbare uitspraken over evoluties of risicocategorieën op te baseren. In 2003 besteedt 33% van de huurders met een inkomen onder de mediaan meer dan één derde van het budget van het huishouden aan huur. Daarmee ligt dit op hetzelfde niveau als op de vorige meetmomenten (2000 en 2001). Nog uit vroeger onderzoek is gebleken dat de problemen rond de betaalbaarheid van de huisvesting zich vooral situeren bij personen die een woning huren op de private huurmarkt.

De kwaliteit van de huisvesting blijkt voor niet EU-25 personen in veel gevallen problematisch te zijn. Ook de huisvestingssituatie van huishoudens met kinderen en een lage werkintensiteit lijkt dikwijls problematisch. Deze categorie blijkt meer dan de totale bevolking te wonen in woningen met twee of meerdere structurele problemen of met een gebrek aan ruimte. Zwakke sociale categorieën (alleenstaande ouders, werklozen, zieken/invaliden) lijken over het algemeen meer dan globaal te wonen in woningen met twee of meer gebreken, evenals bewoners van een huurwoning.

Brusselse huishoudens worden veel meer dan huishoudens uit andere gewesten geconfronteerd met een ruimtegebrek (17% tegenover ongeveer 4% voor de andere gewesten). Waalse en Brusselse huishoudens (23%) wonen meer in woningen met een structureel gebrek dan Vlaamse huishoudens (14%).

Sinds 1995 is het aantal sociale huurwoningen in percentage van het totaal aantal huishoudens constant gebleven, op goed 6%. Dit geldt voor de drie Gewesten. In Vlaanderen ligt het aandeel wel iets lager (5%) dan in Wallonië en Brussel (7%). In de drie Gewesten bestaan er lange wachtlijsten. Het aantal huishoudens op wachtlijsten, in verhouding tot het aantal beschikbare woningen, ligt in 2004 zeer hoog in Brussel (77%). Voor Wallonië bedraagt dit 48%. Voor Vlaanderen bedraagt het 'uitgezuiverd' 43% in 2005¹¹. Voor Vlaanderen en Wallonië kan sinds eind jaren '90 een stijgende tendens vastgesteld worden.

Gezondheid

De levensverwachting van de Belgen blijft stijgen en de kindersterfte blijft dalen. Door de veroudering van de bevolking, de verbetering van de behandelingen en de veranderingen van levensstijl worden chronische ziekten (cardiovasculaire aandoeningen, diabetes, kankers, depressie, ...) de belangrijkste uitdaging zowel voor preventie als voor de zorgverlening.

De sociale ongelijkheid inzake gezondheid blijft echter aanzienlijk. Voor de meeste gezondheidsindicatoren is er duidelijk een sociale gradiënt aanwezig. De gemiddeld goede Belgische indicatoren zijn bijgevolg het gemiddelde van een zeer goede gezondheid van de meer welstellende bevolking en de eerder slechte gezondheid van de armere bevolking.

De indicatoren bevestigen aldus het bestaan van belangrijke ongelijkheden op het vlak van de gezondheidstoestand, het gezondheidsgedrag en de toegang tot de gezondheidszorg. Bij dit laatste aspect moet evenwel worden opgemerkt dat nog verdere indicatorontwikkeling vereist is om dit adequaat in kaart te brengen.

De sociale verschillen in gezondheidstoestand en –gedrag manifesteren zich op zo goed als alle indicatoren: kindersterfte, subjectieve inschatting van de gezondheid, de mate van belemmeringen in de dagelijkse bezigheden ten gevolge van ziekte, depressie, overgewicht, rookgedrag, participatie in screening van baarmoederhalskanker. Uit vroeger onderzoek, gebaseerd op gegevens verzameld tussen 1991 en 1997, kan men concluderen dat mensen met een laag opleidingsniveau (geen diploma of enkel lager onderwijs) in België niet alleen korter leven (vrouwen: 2,8 jaar; mannen 5,2 jaar) maar ook veel minder lang in goed ervaren gezondheid leven (vrouwen 14,5 jaar; mannen 15,5 jaar) dan hoog opgeleiden (diploma hoger onderwijs).

¹¹ Gelet op het feit dat de uitzuivering tweejaarlijks plaatsvindt zijn er voor 2004 geen vergelijkbare gegevens beschikbaar.

Voorts manifesteren zich ook op het domein Gezondheid belangrijke verschillen tussen de Gewesten, waarbij de indicatoren wijzen op een betere gezondheidstoestand van de bevolking in Vlaanderen dan in Brussel en vooral Wallonië. Deze gezondheidsverschillen hangen waarschijnlijk nauw samen met de parallelle sociale ongelijkheden. Opvallend is het verschil in levensverwachting bij geboorte tussen Vlaamse en Waalse mannen. Op basis van transversale sterftetafels, waarop de levensverwachting gebaseerd is, hadden Vlaamse mannen in 2003 een levensverwachting van bijna 77 jaar tegenover bijna 74 jaar voor Waalse mannen. Dit verschil is, in EU-15 context, zeer groot. Alle 'oude' lidstaten situeren zich rond het EU15 gemiddelde van 76 jaar.

In vergelijking met de twaalf andere EU-lidstaten waarvoor al EU-SILC data verzameld werden in 2004 is het percentage mensen (16+) dat in België zegt in de voorbije twaalf maanden een medisch onderzoek of behandeling nodig te hebben gehad, maar niet te hebben gekregen omwille van financiële redenen beperkt: 1,8%. Het percentage personen dat een medisch onderzoek/behandeling of een bezoek aan de tandarts omwille van financiële redenen heeft moeten uitstellen bedraagt 4,3%. België scoort hiermee bij de beste lidstaten. Alhoewel beide globale percentages laag zijn, zijn er toch belangrijke verschillen naar inkomenspositie. In het hoogste inkomensquintiel bedraagt het percentage personen dat dokters- of tandartsbezoek om financiële redenen heeft moeten uitstellen 0,3%, terwijl dit in het laagste quintiel 10% bedraagt. Voor sommige zwakke sociale categorieën loopt dit nog hoger op: voor werkloze personen 12%, voor personen die leven in een huishouden waar geen van de volwassen leden heeft gewerkt en waar kinderen aanwezig zijn bedraagt dit 17%. Er is geen merkbaar verschil tussen vrouwen en mannen.

Onderwijs

De toegang tot werk, de inkomenssituatie, gezondheid, de kansen op het vlak van maatschappelijke integratie en participatie hangen allen samen met het opleidingsniveau. In een maatschappij waar opleiding meer en meer bepalend is voor de positie op de sociale ladder, vallen diegenen met een lage opleiding uit de boot. Scholing vormt dan ook een cruciaal gegeven op het domein van armoede en sociale inclusie.

In Vlaanderen had, in het schooljaar 2004-2005, 1,52% van de leerlingen in het lager onderwijs een vertraging van 2 jaar of meer. In de Franstalige Gemeenschap bedraagt dit 2,66%. In de Franstalige Gemeenschap is er een lichte daling tussen het schooljaar 1995-1996 en 2004-2005, terwijl er in Vlaanderen tussen 1995-1996 en 2003-2004 een stijging is geweest. Toekomstige gegevens zullen moeten aangeven of deze stijging in 2004-2005 is gestopt. Voor het Secundair onderwijs zijn de cijfers resp. 6,8% voor Vlaanderen en 17,9% voor de Franstalige Gemeenschap. Voor de Franstalige Gemeenschap betekent dit een breuk van de duidelijk dalende trend sinds schooljaar 1995-1996 (van 22,1% in 1995-1996 naar 16,9 in 2003-2004). Er blijken grote verschillen te bestaan tussen Belgen en niet-Belgen, waarbij de laatste categorie in veel grotere mate een vertraging blijkt te vertonen.

Sinds 1996-1997 is er een beperkte maar gestage toename van het aantal kinderen in het buitengewoon lager onderwijs, zowel in Vlaanderen (van 3,6% naar 4,4% in 2004-2005) als in de Franstalige Gemeenschap (van 2,9% naar 3,3% in 2004-2005). In Vlaanderen zitten er duidelijk meer kinderen in het buitengewoon onderwijs dan in de Franstalige Gemeenschap. Voorts zitten meer jongens dan meisjes in dit type onderwijs.

Een gemeenschappelijke Europese indicator, gebaseerd op de PISA-enquête van de OESO meet het percentage 15-jarige studenten dat de laagste score (niveau 1 of lager op een schaal met vijf niveaus) behaald heeft op een leesvaardigheidstest. Het behalen van deze lage score betekent nog niet dat men ongeletterd is, maar impliceert toch dat men ernstige problemen heeft in het omgaan met schriftelijke informatie en dus met elke vorm van leerproces dat gebaseerd is op schriftelijk materiaal. Deze studenten zullen waarschijnlijk onvoldoende gebruik kunnen maken van de aangeboden onderwijskansen, wat hun verdere onderwijs- en beroeps carrière in het gedrang kan brengen. Met 17,8% scoort België hier in de Europese middenmoot. Achter het cijfer voor België gaan verschillende

resultaten voor de Gemeenschappen schuif (Vlaamse Gemeenschap: 12,4, Franse Gemeenschap: 25,1 en Duitstalige Gemeenschap 20,1).

Een aanvullende, nationale indicator legt het verband tussen deze score en de sociaal economische status van het gezin waartoe de leerling behoort, geïndiceerd aan de hand van het beroepsstatuut van de ouders. Kinderen van ouders met een hoog socio-professioneel statuut (bovenste kwartiel) scoren gemiddeld veel beter dan kinderen van ouders met een laag socio-professioneel statuut (onderste kwartiel). De afstand verschilt naargelang de Gemeenschap, maar hij is aanzienlijk voor alle Gemeenschappen. Uit een recente OESO-studie, gebaseerd op het PISA onderzoek, komen grote verschillen naar voor tussen de leerlingen naargelang de migratiestatus, waarbij autochtone leerlingen veel betere resultaten optekenen dan (eerste en tweede generatie) allochtone leerlingen. Deze verschillen manifesteren zich zowel voor lees- als voor wiskundeprestaties.

De ongekwalificeerde uitstroom, het percentage leerlingen dat het onderwijs verlaat zonder diploma hoger secundair onderwijs, bedraagt in 2005 13%. Dit cijfer vertoont geen trendmatige daling in de richting van 10% voor 2010, zoals in een richtsnoer van de Lissabon strategie werd vastgelegd.

Bijna de helft van de Belgische bevolking van 25 jaar en ouder (47,9%) heeft maximum een diploma lager secundair onderwijs. Lage scholing in het algemeen is tamelijk sterk leeftijdsgebonden, waarbij ouderen meer laaggeschoold zijn dan jongeren. Voorts zijn ook vrouwen (51%) en personen met een niet-EU15 nationaliteit (61%) vaker laaggeschoold.

Er is, sinds begin jaren '90, een toename van de participatie aan opleiding en vorming in het kader van levenslang leren. Dit neemt niet weg dat België in 2005 nog steeds iets lager scoort dan het EU25-gemiddelde. Bovendien blijkt, zoals in andere landen, de deelname aanzienlijk hoger onder de hoger opgeleiden dan onder de personen met een lagere vooropleiding. Zo blijken oudere, veelal lager geschoolde, werknemers minder te participeren aan opleidingsactiviteiten.

Maatschappelijke integratie en participatie

Zowel op het vlak van integratie¹² als op het vlak van participatie¹³ zijn er belangrijke verschillen naar sociaal-economische positie. Onder lagere inkomens en personen met een lager onderwijsniveau zijn er meer personen met beperkte sociale contacten, met een beperkt sociaal netwerk en met een zwakke functionele ondersteuning. Op het vlak van de participatie zijn de verschillen nog groter. Vooral zieken en personen met een handicap lijken op het vlak van de sociale integratie een ongunstige positie te hebben. Op de drie betreffende indicatoren scoren zij veruit het slechtst van alle categorieën.

Wat de indicator rond deelname aan recreatieve of culturele activiteiten betreft is er blijkbaar over het algemeen nogal een sterk leeftijdseffect, waarbij vooral 65-plussers minder goed scoren. In België leeft 28,7 % van de respondenten in een huishouden dat zich geen week vakantie buitenshuis per jaar kan veroorloven. Er zijn grote regionale verschillen: 18,3 % in het Vlaams Gewest, 42,3 % in het Waals Gewest en 44,8 % in het Brussels Gewest. Bepaalde groepen hebben het heel moeilijk: alleenstaanden, en in het bijzonder alleenstaande ouders (64,9 %); personen in een werkloosheidssituatie (51,2 %); zieken of personen met een handicap (48,3 %);

Het is opmerkelijk dat de sociaal-economische verschillen zich ook lijken door te zetten op het terrein van integratie en participatie. Subpopulaties die zwak scoren op de andere gebieden scoren ook hier slecht. Zo scoren werklozen en zieke/gehandicapte personen consistent slecht. Ook zijn er opnieuw grote verschillen tussen enerzijds Vlaamse en anderzijds Waalse en Brusselse huishoudens.

¹² Hier geoperationaliseerd aan de hand van de indicatoren: het percentage personen dat minder dan eens per maand vrienden of kennissen ontmoet, het percentage personen met minder dan 3 vrienden of kennissen, de mate van functionele ondersteuning.

¹³ Hier geoperationaliseerd aan de hand van de indicatoren: het percentage personen dat niet participeert aan recreatieve of culturele activiteiten en het percentage personen dat zich geen week per jaar vakantie kan veroorloven.

Op het vlak van de toegang tot internet scoort België middelmatig. In 2005 heeft 50% van de huishoudens toegang tot internet. Daarmee situeert België zich rond het EU-gemiddelde (EU25:48%, EU15:53%). 12,3% van de Belgen woont in een huishouden dat omwille van financiële redenen geen internettoegang heeft. Werklozen (26%), personen met een niet-EU25 nationaliteit (40%), personen die leven in een huishouden met een lage werkintensiteit (20% zonder kinderen, 40% met kinderen) en alleenstaanden op actieve leeftijd (mannen:21%, vrouwen:25%) scoren slecht.

Gender

Een genderbewuste analyse van gegevens impliceert dat er wordt nagegaan in welke mate gender een rol speelt in de verschillende bevindingen. Dat betekent niet alleen oog hebben voor de positie van vrouwen, maar ook voor die van mannen en voor de specifieke situaties en subgroepen waarin het risico op armoede groter wordt.

Hoewel de EU-SILC-enquête niet helemaal toelaat de verschillen tussen vrouwen en mannen in inkomensarmoede goed te analyseren –de toegang tot het budget van het huishouden wordt verondersteld gelijk te zijn voor beide partners– komen er in de cijfers toch een aantal markante verschillen in de situatie en beleving van mannen en vrouwen naar voren. Zo blijken de armoederisicopercentages van vrouwen en mannen te verschillen naargelang het gezinstype, de activiteitsstatus en de leeftijd. Werkloze mannen hebben bijvoorbeeld een nog veel hoger armoederisicopercentage dan werkloze vrouwen. Bij inactieven op beroepsactieve leeftijd ligt die verhouding omgekeerd. Alleenstaande vrouwen boven 65 jaar vormen eveneens een risicogroep.

Een steeds terugkerende risicocategorie wordt gevormd door de alleenstaande ouders. De steekproefomvang van de SILC laat hier geen betrouwbare uitsplitsing naar geslacht toe. Uit administratieve gegevens blijkt dat de moeilijke situatie van alleenstaande vaders niet onderschat mag worden. In december 2004 waren er bijvoorbeeld 17171 alleenstaande vaders gerechtigd op een leefloon. Dat was 57% van alle mannelijke gerechtigden. Alleenstaande moeders vormden ‘slechts’ 39% van alle vrouwelijke gerechtigden op een leefloon. (Terwijl er ongeveer drie keer meer alleenstaande moeders zijn dan alleenstaande vaders.) Misschien is het zinvol een indicator op te nemen over armoederisicopercentages vóór en na enerzijds het betalen en anderzijds het ontvangen van alimentatiegelden (voor deze categorie).

Bij de alleenstaanden – de groep voor wie de referentiepersoon per definitie samenvalt met de gezinsleden – blijkt de subjectieve inschatting van armoede te variëren naar leeftijd en geslacht. Vrouwen blijken ook een beduidend lagere socio-culturele participatie te hebben dan mannen. Vanuit de bredere optiek van sociale uitsluiting is dit zeker van belang.

Diversiteit en activering

Werk is de beste bescherming tegen armoede. Dit blijkt in België nog meer te gelden dan in de meeste andere lidstaten. Het percentage werkende armen behoort tot de laagste binnen de EU25 (4% in België tegenover 8% voor de EU25). Personen die leven in een huishouden zonder betaald werk daarentegen, werden in 2003 geconfronteerd met een hoog armoederisico. Ondanks het feit dat werk in België doorgaans een goede inkomensbescherming biedt, moet worden vastgesteld dat een niet verwaarloosbare proportie van de werkenden (4%) toch een armoederisico loopt, dit tengevolge van een precare werksituatie of van een ontoereikend loon in verhouding tot de behoeften van het huishouden.

Gelet op het belang van betaald werk, zowel als kanaal waarlangs integratie in de samenleving zich kan voltrekken, als in financieel opzicht, is de toegang tot, kwalitatief toereikend, werk van zeer

groot belang. In 2005 lag de werkgelegenheidsgraad in België met 61,1% onder het EU25-gemiddelde (63,8%). De indicatoren bevestigen de belangrijke onderparticipatie aan werk van specifieke groepen. De werkzaamheidsgraad van personen met een niet EU25-nationaliteit, van laaggeschoolden en van personen met een handicap blijft ver onder deze van de totale actieve populatie. Alleenstaanden, personen met een lagere scholing en vooral alleenstaande ouders en personen met een nationaliteit van buiten de EU25 hebben een sterk verhoogde kans op langdurige werkloosheid.

Meer dan in de meeste EU-lidstaten het geval is, is er in België een concentratie van niet betaalde arbeid op huishoudniveau. Het aandeel van personen die leven in een huishouden zonder betaald werk was in België in 2005 het op één na hoogste in de EU25 (13% tegenover 10% voor EU25). Het is opmerkelijk dat een duidelijke toename van de vrouwelijke werkgelegenheidsgraad (van 44,6% in 1992 naar 52,6% in 2004), niet gepaard is gegaan met een afname van het percentage huishoudens zonder betaald werk. Mogelijks heeft deze toename zich voornamelijk voorgedaan in huishoudens waar reeds betaald werk aanwezig was¹⁴. Voor sommige groepen zijn wellicht specifieke maatregelen vereist voor de begeleiding naar werk. Gelet op het hoge armoederisicopercentage voor personen die leven in een huishouden zonder werk blijft ook aandacht voor de inkomensbescherming belangrijk.

Er bestaan grote verschillen tussen de gewesten op het vlak van werkzaamheids-, (langdurige) werkloosheidsgraden en op het vlak huishoudens zonder werk.

Het verwerven van een goede basiskwalificatie is voor jongeren van groot belang voor de kansen op de arbeidsmarkt. Op het vlak van de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs is er voor geen van de drie Gewesten een trendmatige daling vast te stellen. Deze indicator blijft zich boven het streefcijfer van de Lissabon richtsnoer (10%) situeren. Vroegtijdige uitstroom komt veel vaker voor bij jongeren met een niet-EU15 nationaliteit (38,6%) dan bij jongeren met een EU15-nationaliteit (12,2%).

Er is, sinds begin jaren '90, een toename van de participatie aan opleiding en vorming in het kader van levenslang leren. Dit neemt niet weg dat België in 2005 nog steeds iets lager scoort dan het EU25-gemiddelde. Bovendien blijkt, zoals in andere landen, de deelname aanzienlijk hoger onder de hoger opgeleiden (16%) dan onder de personen met een lage vooropleiding (3,2%).

Toegang tot een kwalitatief goede woning op de (private) huurmarkt.

Wanneer we het armoederisico bekijken naar de eigendomsstatus van de woning (eigenaar/huurder) blijkt dat huurders (27%) met een veel hoger armoederisico worden geconfronteerd dan eigenaars (11%). Uit vroeger onderzoek is gebleken dat er in de loop van de jaren '90 een belangrijke stijging is geweest van de kostprijs van de huisvesting. Een belangrijke groep huurders combineert bijgevolg een zwakke inkomenspositie met een relatief hoge huisvestingskost. De NAPincl-indicator rond woonkost geeft aan dat in 2003 33% van de huurders met een inkomen onder de mediaan meer dan één derde van het gezinsbudget aan huur besteedt. Nog uit vroeger onderzoek is gebleken dat de problemen rond de betaalbaarheid van de huisvesting zich vooral situeren bij personen die een woning huren op de private huurmarkt.

De kwaliteit van de huisvesting blijkt voor niet EU-25 personen en huishoudens met kinderen en een lage werkintensiteit dikwijls problematisch te zijn. Deze categorieën blijken meer dan de totale bevolking te wonen in woningen met twee of meerdere structurele problemen of met een gebrek aan ruimte. Zwakke sociale categorieën (alleenstaande ouders, werklozen, zieken/invaliden) lijken over het algemeen meer dan globaal te wonen in woningen met twee of meer gebreken, evenals bewoners van een huurwoning. Brusselse huishoudens worden veel meer dan huishoudens uit andere gewesten geconfronteerd met een ruimtegebrek (17% tegenover ongeveer 4% voor de andere gewesten). Waalse en Brusselse huishoudens (23%) wonen meer in woningen met een structureel gebrek dan Vlaamse huishoudens (14%).

¹⁴ Bijkomende gegevens zijn nodig om deze hypothese (reeds vastgesteld in andere lidstaten) te ondersteunen

Sinds 1995 is het aantal sociale huurwoningen in percentage van het totaal aantal huishoudens constant gebleven, op goed 6%. In de drie Gewesten bestaan er lange wachtlijsten.

Kinderarmoede

België scoort op het vlak van de kinderarmoede beter dan het EU25-gemiddelde (17% tegenover 20%). Net zoals in een meerderheid van de andere lidstaten ligt het armoederisico van kinderen (-16 jarigen) iets boven het globale armoederisicopercentage voor de volledige bevolking. Kinderen van alleenstaande ouders en, a fortiori, kinderen in gezinnen waar geen van de volwassen gezinsleden werkt worden geconfronteerd met zeer hoge armoederisico's, respectievelijk 36% en 70%. Voor deze categorieën liggen de cijfers ook boven het EU-gemiddelde. De moeilijke situatie van deze huishoudens weerspiegelt zich ook op andere terreinen, o.a. de (on)mogelijkheid om op vakantie te gaan. Het percentage kinderen dat in een huishouden zonder betaald werk leeft behoort, met 13%, tot de hoogste binnen EU25. Vooral voor Brussel en, in iets mindere mate Wallonië, bereikt deze indicator een problematisch niveau.

Ondanks het onderwijs is er een tendens tot intergenerationele overdracht van een gebrek aan kansen. Dit wordt geïllustreerd door het PISA-onderzoek waaruit blijkt dat kinderen van ouders met een hoog socio-professioneel statuut (bovenste kwartiel) gemiddeld veel beter scoren op leesvaardigheidstests dan kinderen van ouders met een laag socio-professioneel statuut (onderste kwartiel).

Kinderen wonen iets vaker in woningen met gebreken en duidelijk meer in woningen met een gebrek aan ruimte¹⁵. Inzake basiscomfort (bad of douche, warm stromend water, wc binnenshuis) scoren zij dan weer iets beter dan de globale bevolking.

Deel 3: De indicatoren

0. Contextinformatie niet bereikte bevolkingsgroepen

Bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen zijn niet of nauwelijks vertegenwoordigd in de gegevens waar de NAPIncl - indicatoren op berekend worden. Het gaat daarbij over personen die in collectieve huishoudens leven, over illegalen, over daklozen. Er zijn ook geen specifieke gegevens opgenomen voor andere risicogroepen zoals etnische minderheden. Zowel praktische als conceptuele en methodologische oorzaken liggen hier aan ten grondslag. Het in kaart brengen van, in eerste instantie, het aantal personen, dat tot deze groepen behoort, vormt een voortdurend aandachtspunt van de Werkgroep Indicatoren. In eerste instantie worden hier de resultaten weergegeven van de

¹⁵ Hier gemeten als minder dan 1 kamer per lid van het huishouden.

inventarisatie van het aantal personen dat gedomicilieerd is in een collectief huishouden. Deze gegevens zijn gebaseerd op de Socio-Economische Enquête 2001 van het NIS.

We harnemen hier in eerste instantie de gegevens, zoals deze werden berekend op basis van de Socio-Economische Enquête 2001. Daarna presenteren we recentere gegevens, berekend op het Rijksregister. In de Socio-Economische Enquête wordt uitgegaan van de feitelijke verblijfplaats. In het Rijksregister wordt uitgegaan van de officiële verblijfplaats. De aantallen op basis van het Rijksregister liggen bijgevolg lager. De gegevens op basis van de Socio-Economische Enquête worden harnomen omdat zij een uitsplitsing toelaten naar de verschillende soorten instellingen.

0.1 Bevolking gedomicilieerd in collectieve huishoudens

Socio-Economische Enquête/Rijksregister – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

Bevolking gedomicilieerd in collectieve huishoudens naar leeftijd en geslacht - België

	0 - 17 jaar			18 - 64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		
	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal
Rusthuis	150	171	321	1.965	2.358	4.323	46.992	12.086	59.078	49.107	14.615	63.722
Rust- en verzorgingstehuis	19	19	38	682	804	1.486	21.215	5.649	26.864	21.916	6.472	28.388
Klooster, abdij	82	67	149	1.983	1.449	3.432	8.330	2.050	10.380	10.395	3.566	13.961
Instelling voor gehandicapte personen	89	106	195	2.085	2.918	5.003	513	274	787	2.687	3.298	5.985
Familiepension en andere	139	140	279	1.416	2.030	3.446	1.644	513	2.157	3.199	2.683	5.882
Psychiatrische instelling	3	3	6	1.318	2.595	3.913	1.058	903	1.961	2.379	3.501	5.880
Verzorgingsinstelling	5	6	11	288	319	607	3.220	789	4.009	3.513	1.114	4.627
Collectiviteit van private huishoudens	218	241	459	1.159	1.419	2.578	575	313	888	1.952	1.973	3.925
Opvangcentrum	326	386	712	602	1.972	2.574	173	126	299	1.101	2.484	3.585
Studentenhuis, weeshuis	115	118	233	1.128	1.311	2.439	107	44	151	1.350	1.473	2.823
Kazerne	148	178	326	277	1.145	1.422	5	0	5	430	1.323	1.753
Strafinstelling	10	7	17	59	899	958	2	24	26	71	930	1.001
Referentieadres (zeeman, binnenschipper e.d.)	74	72	146	152	435	587	94	60	154	320	567	887
Beschermde werkplaats	3	2	5	166	265	431	9	11	20	178	278	456
Speciaal verblijfsstatuut	106	80	186	108	41	149	3	1	4	217	122	339
Type onbepaald of onbekend	45	46	91	212	375	587	345	97	442	602	518	1.120
Totaal collectieve huishoudens	1.532	1.642	3.174	13.600	20.335	33.935	84.285	22.940	107.225	99.417	44.917	144.334

Bron: NIS Socio-economische Enquête 2001

Bevolking gedomicilieerd in collectieve huishoudens - Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	0 - 17 jaar			18 - 64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		
	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal
Rusthuis	19	24	43	270	311	581	6.021	1.429	7.450	6.310	1.764	8.074
Rust- en verzorgingstehuis	1	1	2	77	167	244	1.596	410	2.006	1.674	578	2.252
Klooster, abdij	5	5	10	157	272	429	278	158	436	440	435	875
Instelling voor gehandicapte personen	1	3	4	79	82	161	23	17	40	103	102	205
Familiepension en andere	36	28	64	310	338	648	251	140	391	597	506	1.103
Psychiatrische instelling	0	1	1	37	70	107	8	4	12	45	75	120
Verzorgingsinstelling	0	0	0	32	63	95	93	30	123	125	93	218
Collectiviteit van private huishoudens	72	75	147	378	413	791	198	96	294	648	584	1.232
Opvangcentrum	61	35	96	101	267	368	27	12	39	189	314	503
Studentenhuis, weeshuis	18	22	40	167	172	339	81	23	104	266	217	483
Kazerne	147	177	324	255	416	671	1	0	1	403	593	996
Strafinstelling	3	1	4	3	8	11	0	1	1	6	10	16
Referentieadres (zeeman, binnenschipper e.d.)	1	1	2	15	62	77	1	4	5	17	67	84
Beschermde werkplaats	2	0	2	7	15	22	0	0	0	9	15	24
Speciaal verblijfsstatuut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Type onbepaald of onbekend	7	6	13	15	15	30	21	7	28	43	28	71
Totaal collectieve huishoudens	373	379	752	1.903	2.671	4.574	8.599	2.331	10.930	10.875	5.381	16.256

Bron: Socio-economische Enquête 2001

Bevolking gedomicilieerd in collectieve huishoudens - Vlaams Gewest

	0 - 17 jaar			18 - 64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		
	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal
Rusthuis	40	42	82	619	908	1.527	21.855	5.934	27.789	22.514	6.884	29.398
Rust- en verzorgingstehuis	13	6	19	390	394	784	15.982	4.360	20.342	16.385	4.760	21.145
Klooster, abdij	66	45	111	1.327	829	2.156	6.767	1.549	8.316	8.160	2.423	10.583
Instelling voor gehandicapte personen	49	53	102	1.121	1.453	2.574	347	178	525	1.517	1.684	3.201
Familiepension en andere	42	36	78	511	760	1.271	680	164	844	1.233	960	2.193
Psychiatrische instelling	1	1	2	859	1.615	2.474	804	624	1.428	1.664	2.240	3.904
Verzorgingsinstelling	0	1	1	208	163	371	2.865	696	3.561	3.073	860	3.933
Collectiviteit van private huishoudens	29	71	100	96	486	582	46	86	132	171	643	814
Opvangcentrum	107	119	226	258	1.037	1.295	96	78	174	461	1.234	1.695
Studentenhuis, weeshuis	44	38	82	576	583	1.159	9	9	18	629	630	1.259
Kazerne	1	1	2	14	354	368	4	0	4	19	355	374
Strafinstelling	4	2	6	38	740	778	2	15	17	44	757	801
Referentieadres (zeeman, binnenschipper e.d.)	46	49	95	55	158	213	87	44	131	188	251	439
Beschermde werkplaats	1	2	3	77	157	234	5	7	12	83	166	249
Speciaal verblijfsstatuut	2	5	7	9	6	15	0	0	0	11	11	22
Type onbepaald of onbekend	9	24	33	33	191	224	82	53	135	124	268	392
Totaal collectieve huishoudens	501	495	996	6.503	9.834	16.337	49.842	13.797	63.639	56.846	24.126	80.972

Bron: Socio-economische Enquête 2001

Bevolking gedomicilieerd in collectieve huishoudens - Waals Gewest

	0 - 17 jaar			18 - 64 jaar			65 jaar en meer			Totaal		
	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal	vrouwen	mannen	totaal
Rusthuis	91	105	196	1.076	1.139	2.215	19.116	4.723	23.839	20.283	5.967	26.250
Rust- en verzorgingstehuis	5	12	17	215	243	458	3.637	879	4.516	3.857	1.134	4.991
Klooster, abdij	11	17	28	499	348	847	1.285	343	1.628	1.795	708	2.503
Instelling voor gehandicapte personen	39	50	89	885	1.383	2.268	143	79	222	1.067	1.512	2.579
Familiepension en andere	61	76	137	595	932	1.527	713	209	922	1.369	1.217	2.586
Psychiatrische instelling	2	1	3	422	910	1.332	246	275	521	670	1.186	1.856
Verzorgingsinstelling	5	5	10	48	93	141	262	63	325	315	161	476
Collectiviteit van private huishoudens	7	95	102	20	520	540	8	131	139	35	746	781
Opvangcentrum	158	232	390	243	668	911	50	36	86	451	936	1.387
Studentenhuis, weeshuis	53	58	111	385	556	941	17	12	29	455	626	1.081
Kazerne	0	0	0	8	375	383	0	0	0	8	375	383
Strafinstelling	3	4	7	18	151	169	0	8	8	21	163	184
Referentieadres (zeeman, binnenschipper e.d.)	27	22	49	82	215	297	6	12	18	115	249	364
Beschermde werkplaats	0	0	0	82	93	175	4	4	8	86	97	183
Speciaal verblijfsstatuut	104	75	179	99	35	134	3	1	4	206	111	317
Type onbepaald of onbekend	1	16	17	8	169	177	6	37	43	15	222	237
Totaal collectieve huishoudens	658	768	1.426	5.194	7.830	13.024	25.844	6.812	32.656	31.696	15.410	47.106

Bron: Socio-economische Enquête 2001

	0-17			18-64			65+			totaal		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
België												
1/1/2005	570	483	1.053	15.659	8.690	24.349	21.256	76.932	98.188	37.485	86.105	123.590
1/1/2006	685	623	1.308	16.017	8.986	25.003	20.889	75.872	96.761	37.591	85.481	123.072
Brussels Gewest												
1/1/2005	66	94	160	1.094	698	1.792	1.357	5.536	6.893	2.517	6.328	8.845
1/1/2006	87	105	192	1.139	703	1.842	1.384	5.541	6.925	2.610	6.349	8.959
Vlaanderen												
1/1/2005	239	192	431	8.431	4.692	13.123	12.952	46.057	59.009	21.622	50.941	72.563
1/1/2006	186	170	356	8.275	4.330	12.605	13.188	46.086	59.275	21.649	50.587	72.236
Wallonië												
1/1/2005	364	302	666	6.461	3.703	10.164	6.521	24.831	31.352	13.346	28.836	42.182
1/1/2006	376	318	694	6.449	3.742	10.191	6.507	24.485	30.992	13.332	28.545	41.877

Bron: Rijksregister – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

I. INKOMEN

Inleidende commentaar in verband met de 'inkomensindicatoren', berekend op basis van EU-SILC

Bron

De indicatoren die we hier voorstellen werden wat België betreft, berekend op basis van de eerste ronde van de EU-SILC (2004). De overstap naar een nieuwe databron heeft een aantal consequenties op het vlak van de resultaten. Bij de belangrijkste verschilpunten met de vroegere resultaten kunnen worden aangestipt:

- het niveau van het armoederiscopercantage is hoger (15% i.p.v. 13%)
- de verschillen tussen de gewesten zijn groter

Deze verschillen met de vroegere ECHP gegevens zijn vermoedelijk terug te brengen op verschillen in het gebruikte inkomensconcept (cf. supra) en op de samenstelling van de steekproef.

Begrippen

Wat de gehanteerde begrippen betreft: het zijn de individuele personen die worden beschouwd als analyse-eenheden en niet de huishoudens waartoe ze behoren.

Aan elke individuele persoon wordt het inkomen van het huishouden (1) toegekend, gedeeld door een equivalentiefactor (2).

(1) Het totale beschikbare inkomen van een huishouden is het geheel van de netto monetaire inkomens die gedurende het kalenderjaar voorafgaand aan de enquête (2003 in het geval van de enquête 2004) door dit huishouden en de leden die er deel van uitmaken op het moment van het interview werden verworven. Het omvat het arbeidsinkomen (lonen en inkomen uit activiteit als zelfstandige), private inkomens (ontvangsten uit kapitaal en eigendom), pensioenen en de andere rechtstreeks ontvangen sociale overdrachten, de overdrachten ontvangen van andere huishoudens, terugstortingen van personenbelastingen, het niet cash inkomen dat uit de bedrijfswagen wordt betrokken. Overdrachten naar andere huishoudens, bij te betalen belastingen en vermogensbelastingen worden in mindering gebracht.

(2) Het inkomen van het huishouden wordt gedeeld door een equivalentiefactor. De equivalentieschaal maakt het mogelijk het inkomen te vergelijken van huishoudens met een verschillende omvang doordat gebruik wordt gemaakt van een methode die de inkomens omzet in vergelijkbare eenheden. De schaal die gebruikt werd voor het berekenen van de verder getoonde resultaten is de 'gewijzigde OESO-schaal', die een gewicht van '1' toekent aan de eerste volwassene, '0,5' aan alle andere volwassenen (14 jaar en ouder) in het huishouden en '0,3' aan alle personen jonger dan 14 jaar. Dat betekent dat het inkomen van een koppel met twee kinderen (van minder dan 14 jaar) gedeeld wordt door een coëfficiënt van 2,1 ($1+0,5+0,3+0,3$) om het vergelijkbaar te maken met het inkomen van een alleenstaande.

Evolutie van de indicatoren in de tijd

Gelet op de wijziging in de databron is voor de inkomensindicatoren een vergelijking in de tijd niet aangewezen. Naarmate er meer golven van de EU-SILC beschikbaar komen zal dit uiteraard wel mogelijk worden.

Kruising naar geslacht

Verder in dit document worden een groot aantal indicatoren gekruist naar geslacht. Met betrekking tot de monetaire indicatoren geeft deze kruising echter slechts gedeeltelijke informatie over de comparatieve situatie van mannen en vrouwen tegenover de armoede, in de mate dat het totale inkomen van het huishouden is (som van alle individuele inkomens) dat in deze analyse wordt gebruikt. Bij dit type berekening is de onderliggende hypothese dus dat elk lid van het huishouden een gelijke toegang heeft tot het inkomen van het huishouden. Al is deze hypothese niet onrealistisch (in de mate dat men ervan uit kan gaan dat de situatie van een individu tegenover de armoede inderdaad bepaald wordt door de inkomsten van haar/zijn huishouden), ze verdoezelt de verschillende situatie van mannen en vrouwen binnen het huishouden. De gepubliceerde armoede(risico)percentages naar geslacht geven slechts indirect informatie over man/vrouw welvaartsverschillen in de mate dat ze verschillend zullen zijn indien de situatie van mannen en vrouwen die alleen leven (of die leven in huishoudens die een ongelijke samenstelling man/vrouw hebben) verschillend is.

1. Gelijkheid / ongelijkheid van de algemene inkomensverdeling

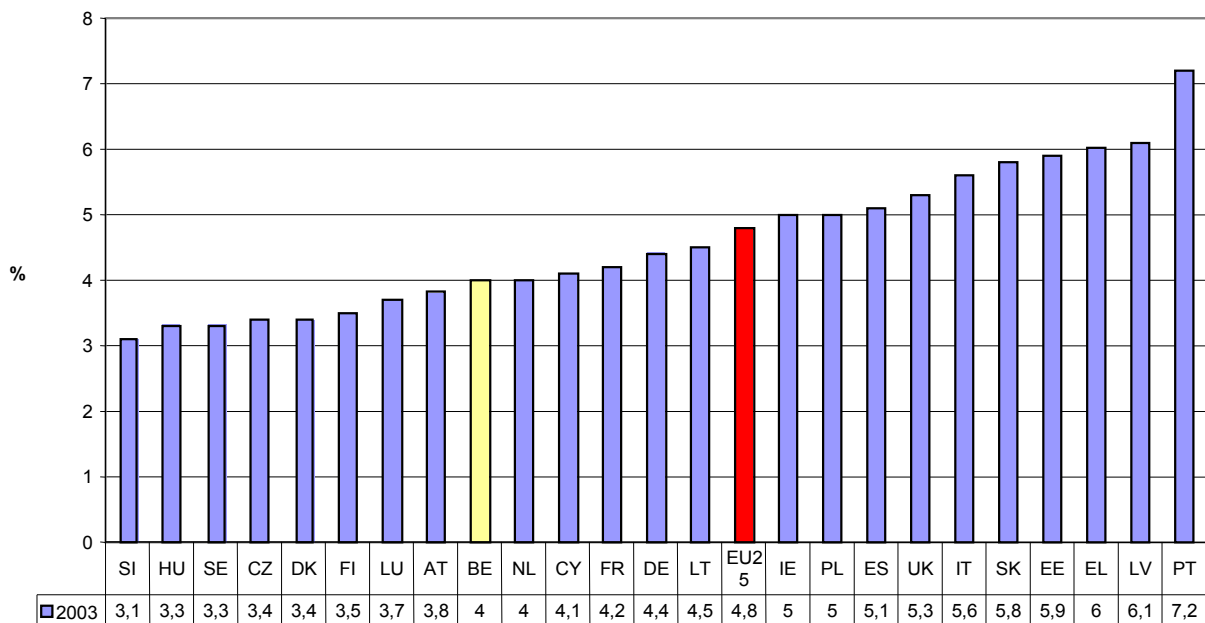
I.1 Inkomens quintiel verhouding S80/S20: verhouding van het totale inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het hoogste inkomen (hoogste quintiel) tot het inkomen ontvangen door de 20% van de bevolking met het laagste inkomen (laagste quintiel). Inkomen moet begrepen worden als equivalent beschikbaar inkomen.

Contextindicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest.

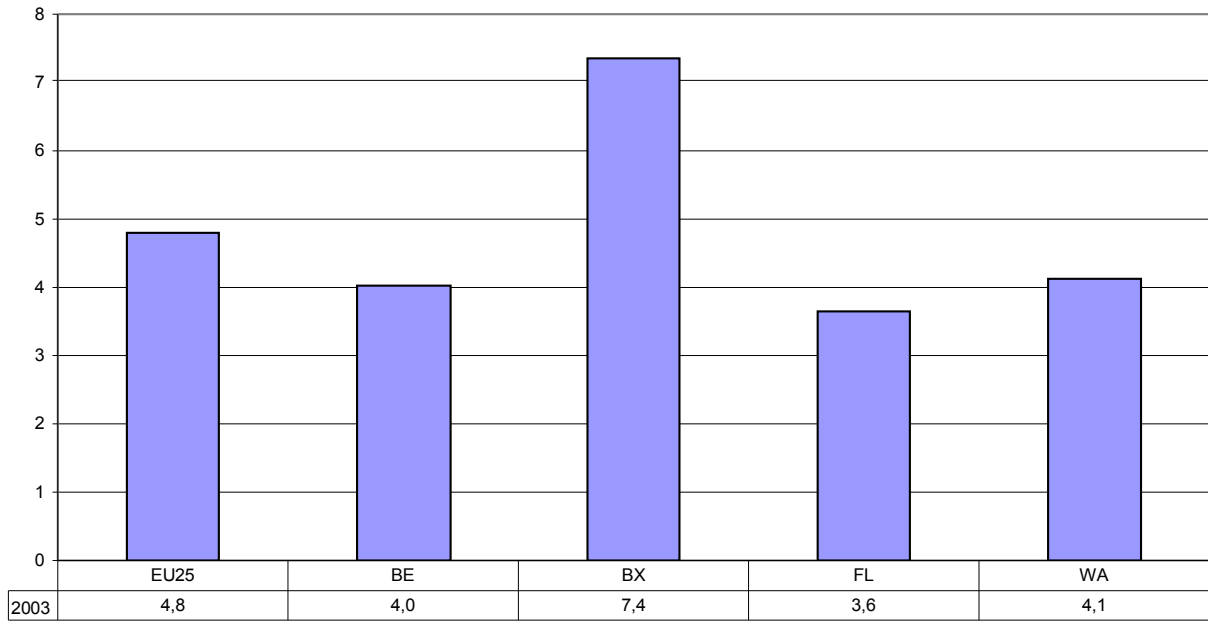
EU-SILC 2004 + nationale bestanden, Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

S80/S20, EU, 2003

GI.1

S80/S20, EU25, België en de Gewesten, 2003

GI.2

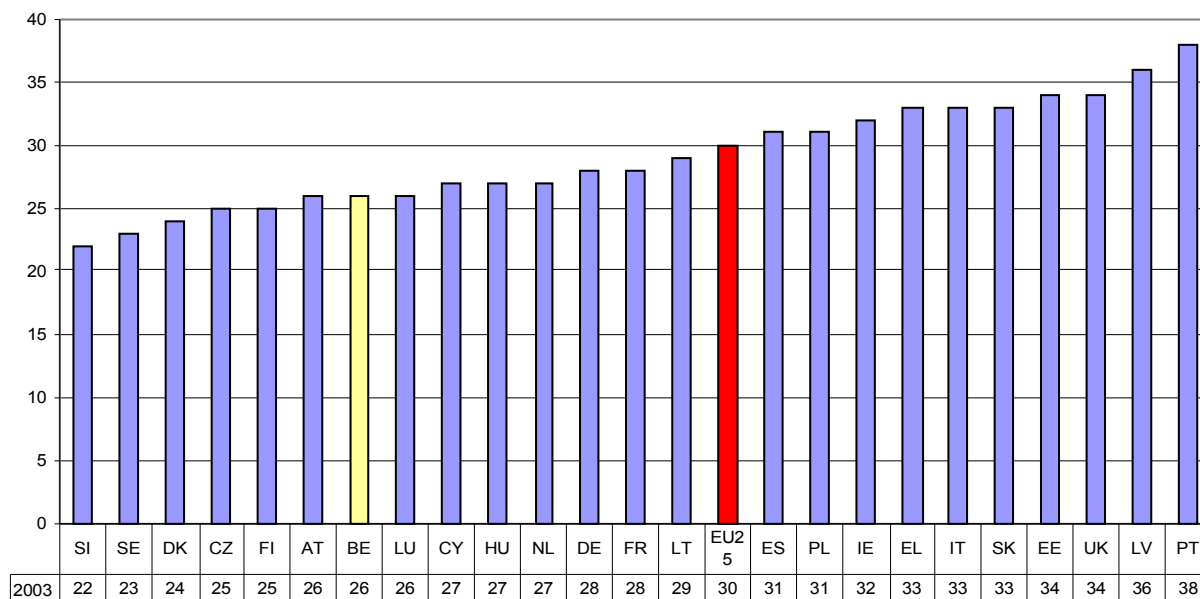
I.2 Gini-coëfficiënt: synthetische maat van het cumulatieve aandeel van het equivalent inkomen dat opgenomen wordt door de cumulatieve percentages van het aantal individuen. De waarde van de coëfficiënt varieert van 0% (volledige gelijkheid) tot 100% (volledige ongelijkheid).

Contextindicator sociale inclusie

Naar gewest.

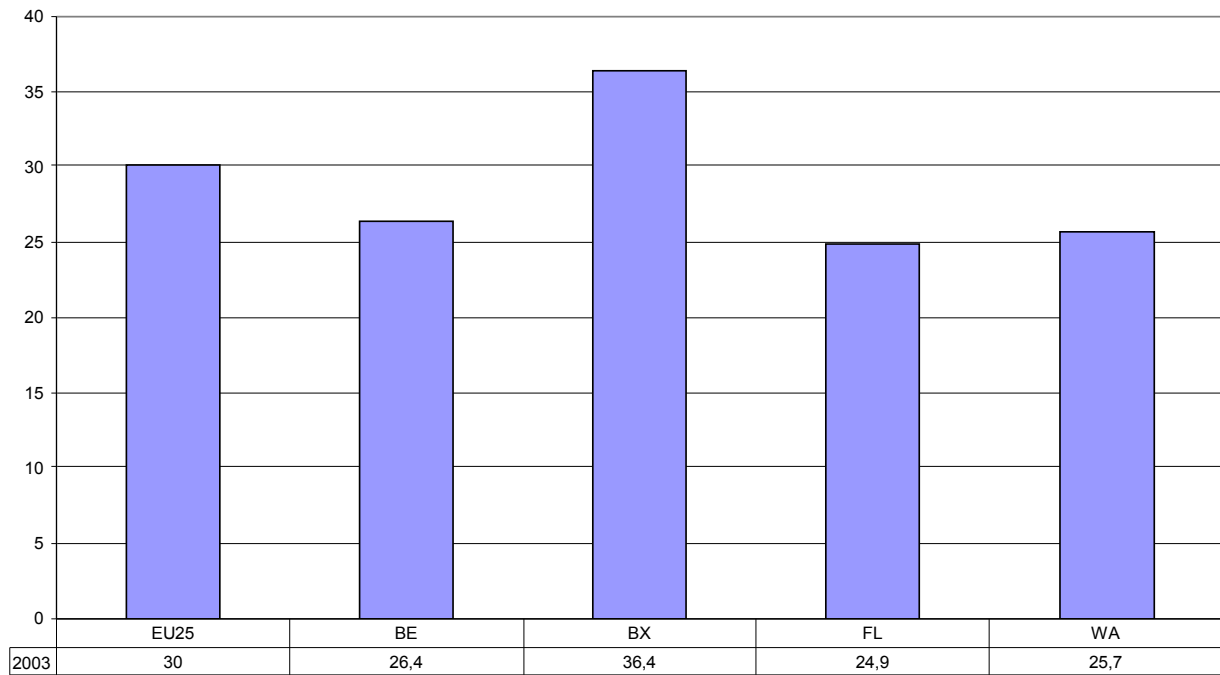
EU-SILC 2004 + nationale databestanden – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Gini-coëfficiënt, EU25, 2003

GI.3

Gini-coëfficiënt, EU25, België en de Gewesten, 2003

GI.4

2. Armoederisico

2.1 Armoederisico gemeten met een objectieve norm

2.1.1 De welvaartsverschillen in het Europa van de 25 lidstaten: een vergelijking van de nationale armoederisicodrempels

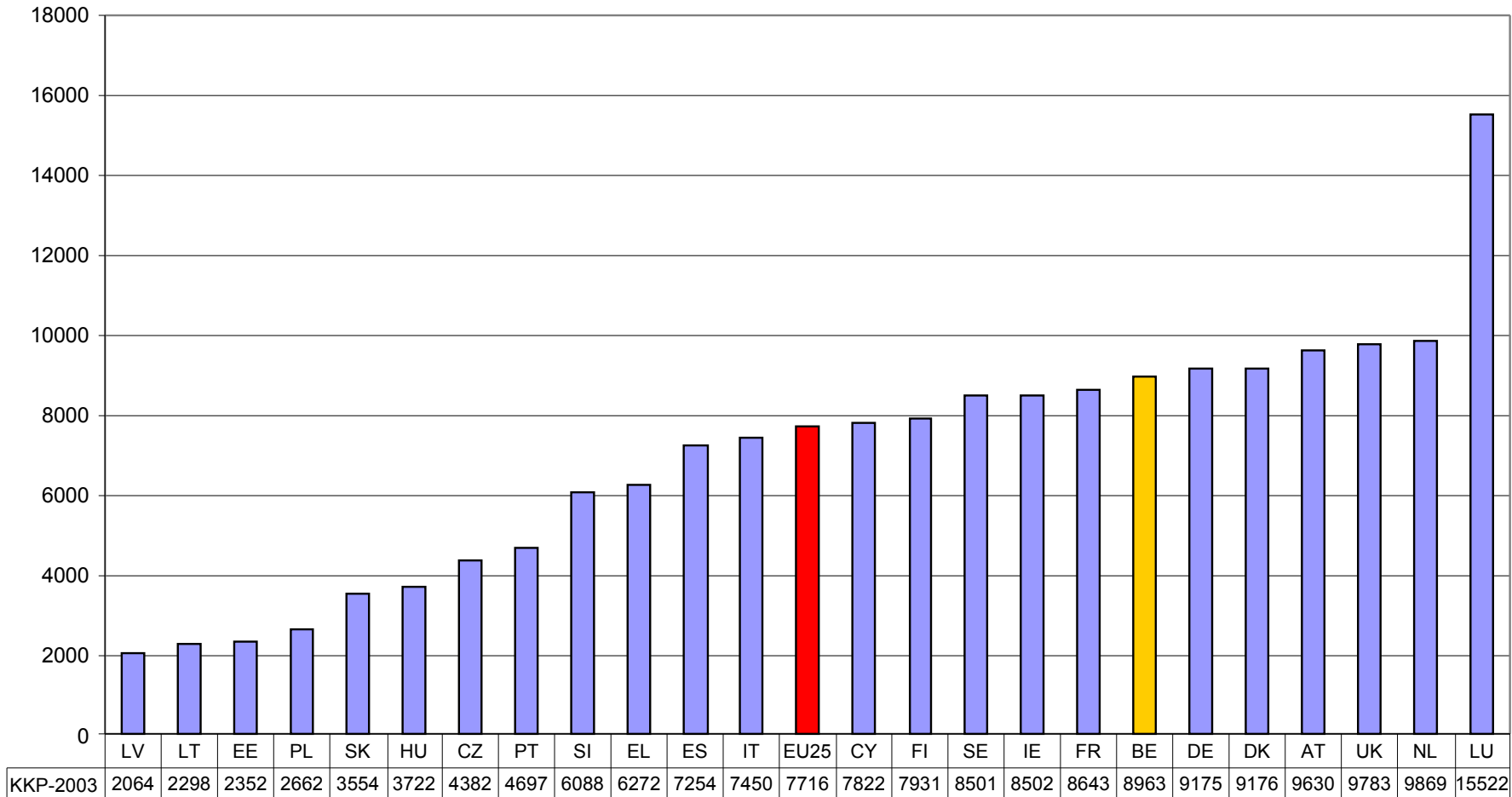
I.3 Armoederisicodrempel (illustratieve waarden). De waarde van de armoederisicodrempel (60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen) in koopkrachtpariteiten, voor twee illustratieve huishoudentypes:

- een alleenstaande;
- een huishouden met twee volwassenen en twee kinderen.

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

EU-SILC 2004 + nationale databestanden - Eurostat

**Waarde van de armoederisicogrens (60% van het mediaaninkomen) voor een huishouden
bestaande uit 1 volwassene, in koopkrachtpariteiten, EU, 2003**

2.1.2 Welk percentage van de bevolking wordt in één gegeven jaar geconfronteerd met het risico op armoede?

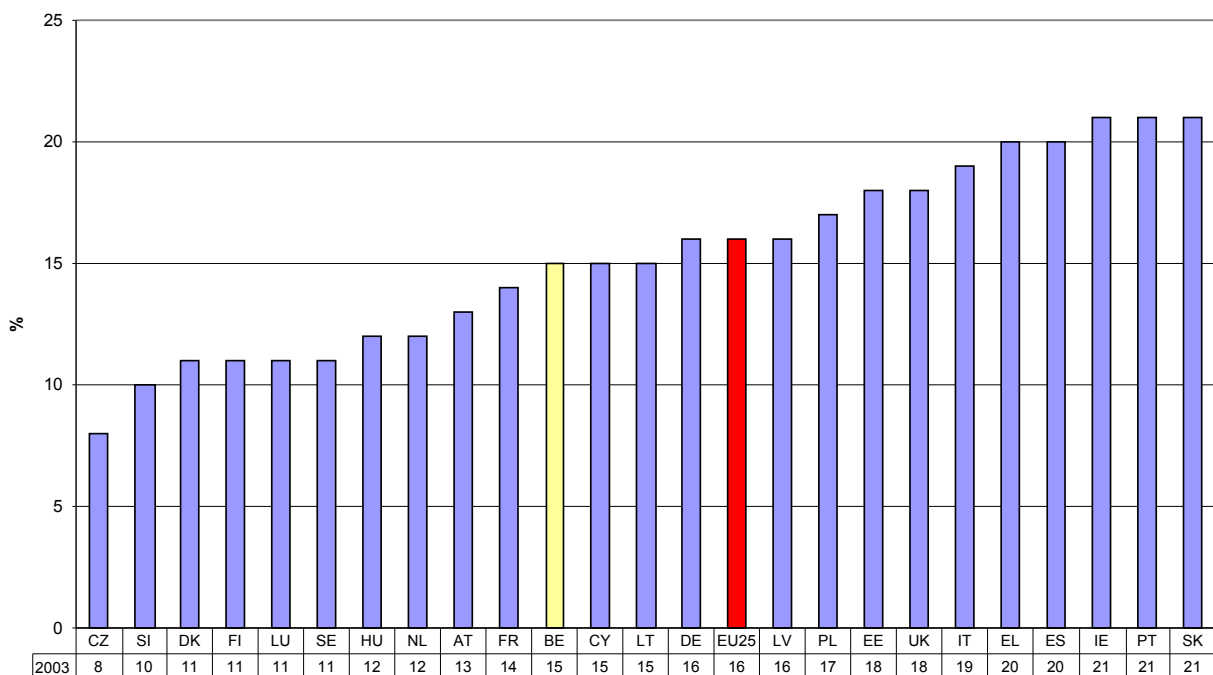
I.4-1 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden. Naar leeftijd en geslacht

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest, opleidingsniveau (personen 16 jaar en ouder).

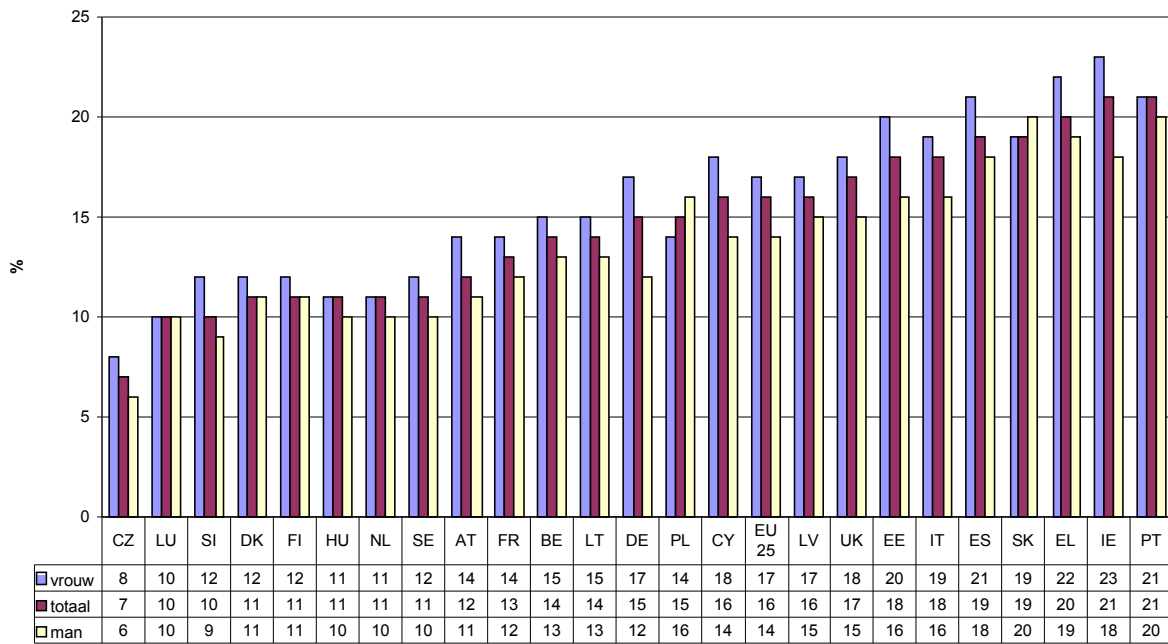
EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Armoederisicopercentage, EU, 2003

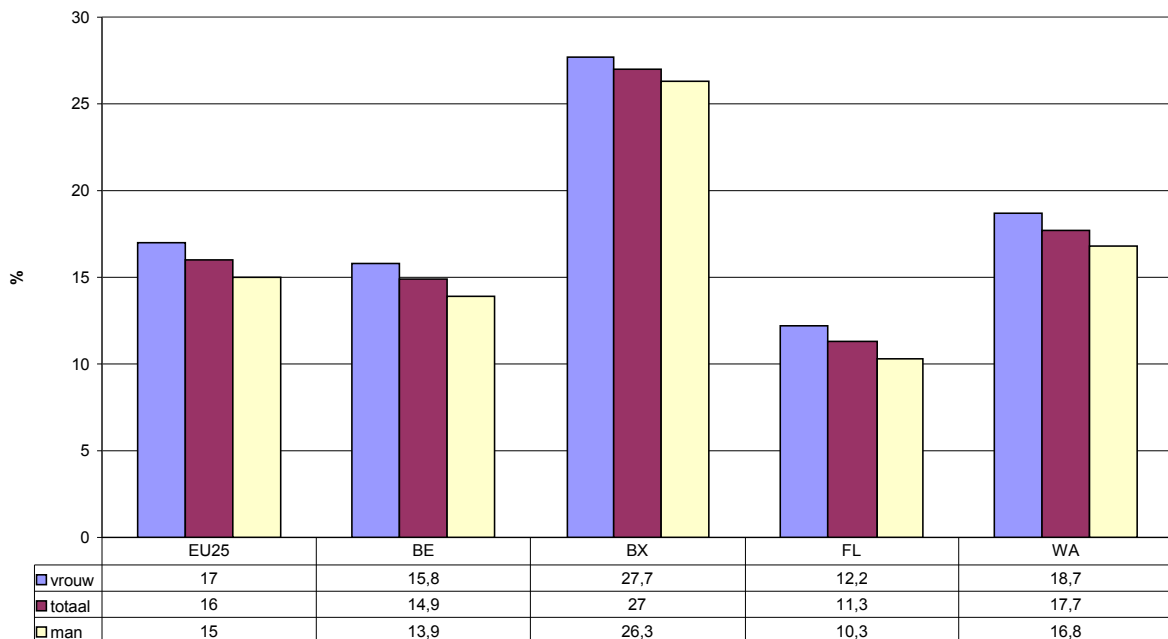
GI.6

Armoederisicopercentage naar geslacht (bevolking 16 jaar en ouder), EU, 2003

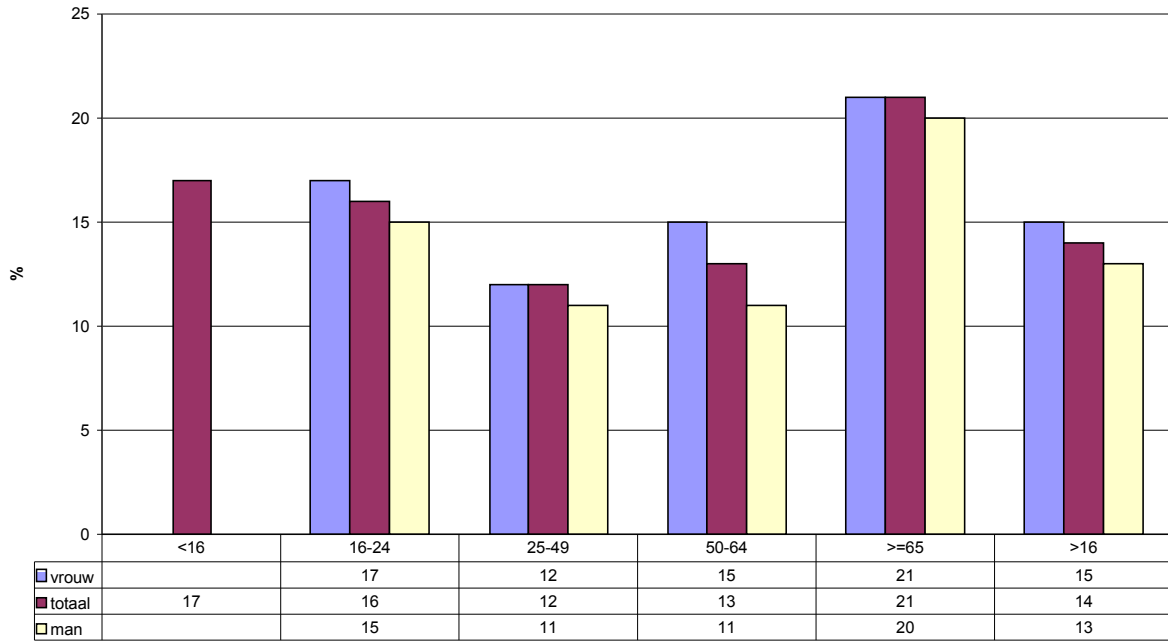
GI.7

Armoederisicopercentage naar geslacht, EU25, België en de gewesten, 2003

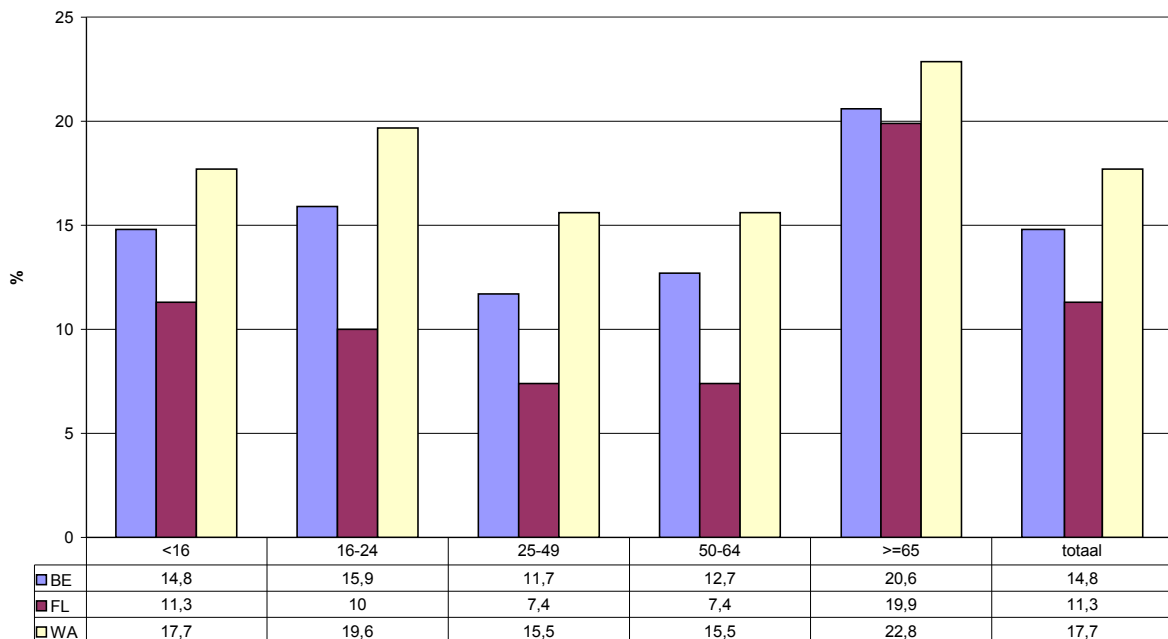
GI.8

Armoederisicopercentage naar leeftijd en geslacht, België, 2003

GI.9

Armoederisicopercentage naar leeftijd, België en de gewesten, 2003

GI.10

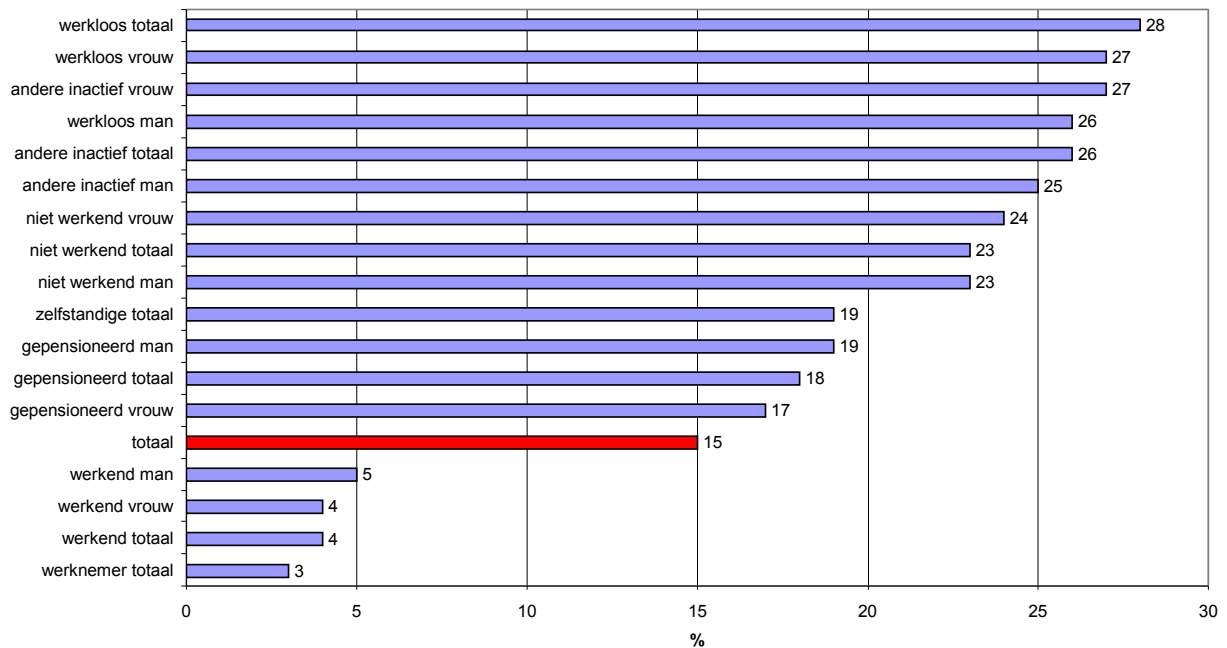
I.4-2 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden. Naar meest frequente activiteitsstatus

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar gewest (personen 16 jaar en ouder).

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

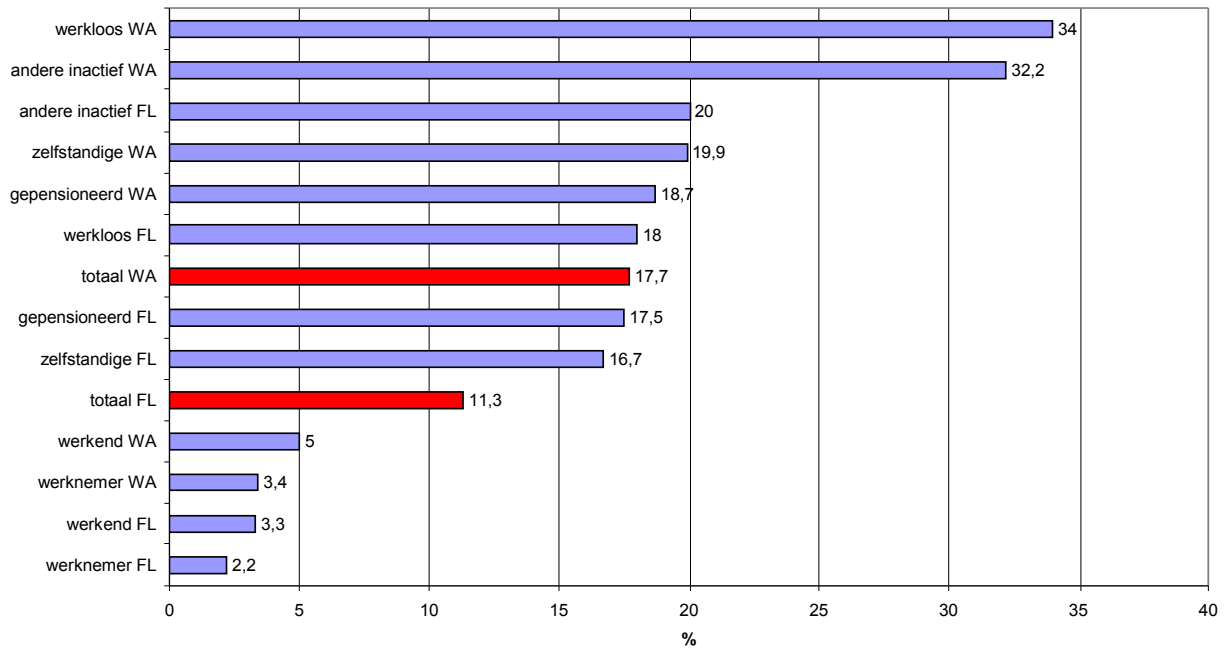
Armoederisicopercentage (bevolking van 16 jaar en ouder) naar meest frequente activiteitsstatus en geslacht, België, 2003

GI.11

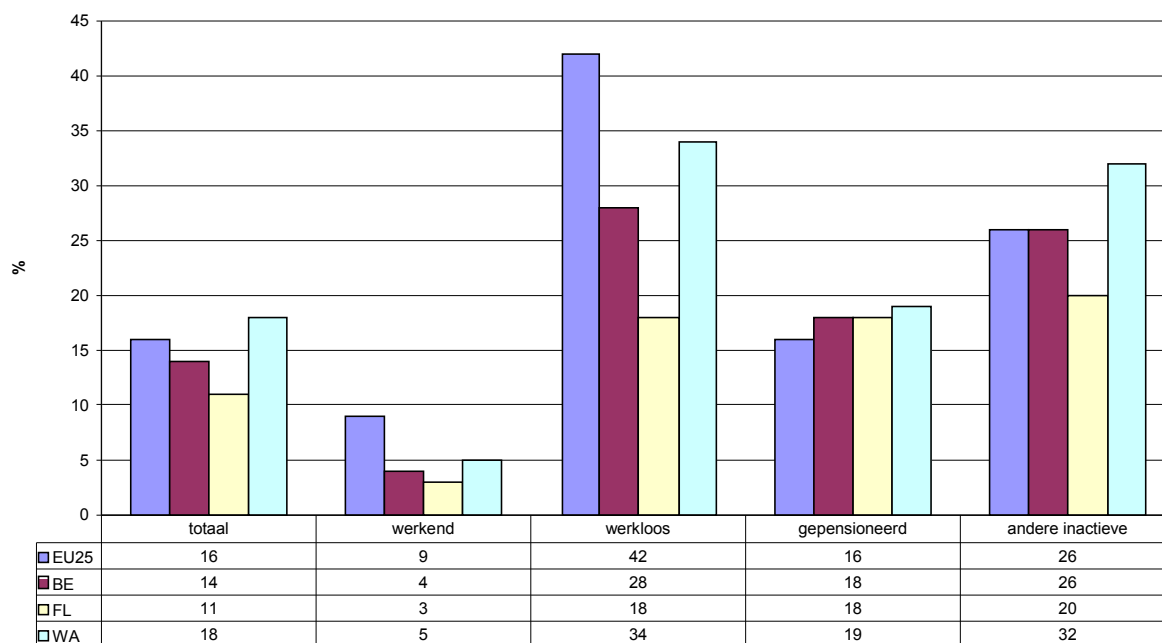
() De meest frequente activiteitsstatus is gedefinieerd als de status die mensen verklaren te hebben ingenomen gedurende meer dan de helft van het aantal maanden in het voorafgaand kalenderjaar.*

Armoederisicopercentage (bevolking van 16 jaar en ouder) naar meest frequente activiteitsstatus en gewest, 2003

GI.12

Armoederisicopercentage naar meest frequente activiteitsstatus, EU25, België en de gewesten, 2003

GL13

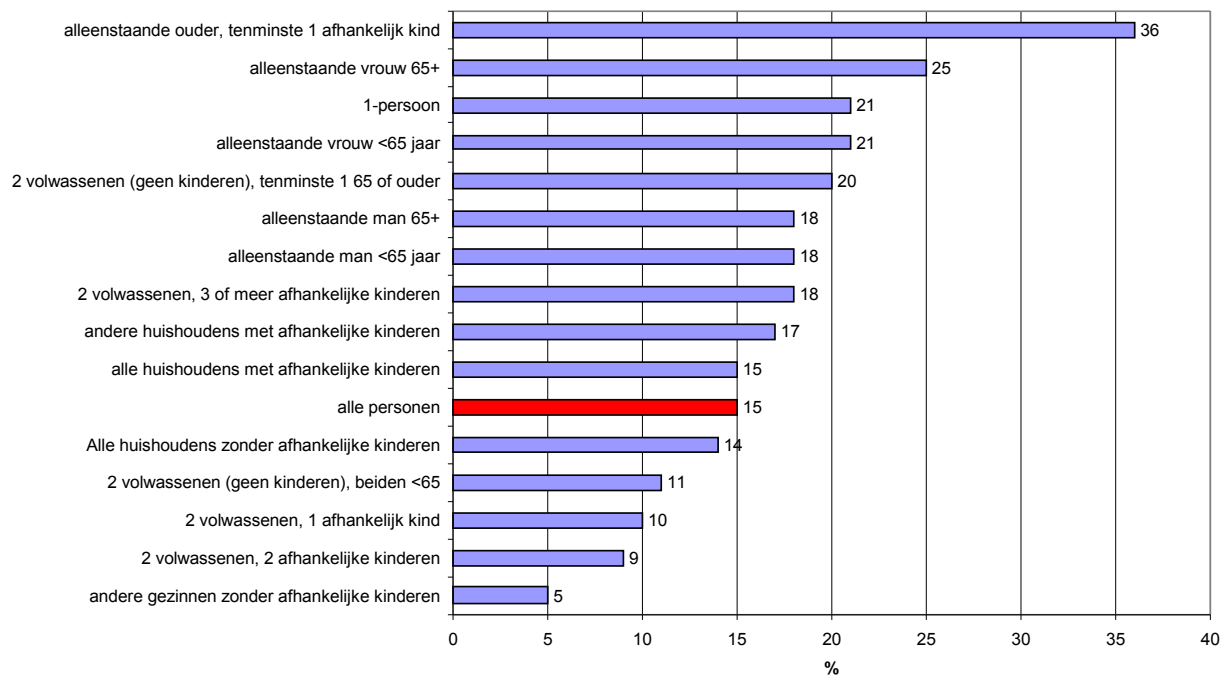
I.4-3 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden.

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar gewest

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

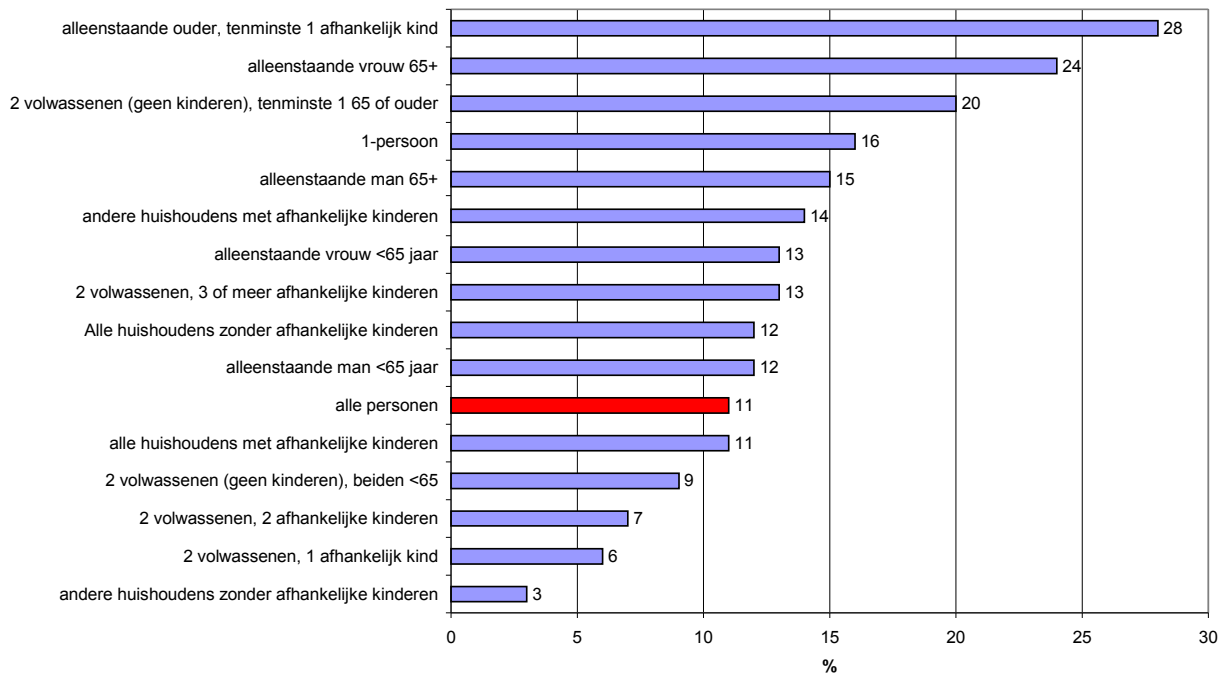
Armoederisicopercentage naar type huishouden, België, 2003

GI.14

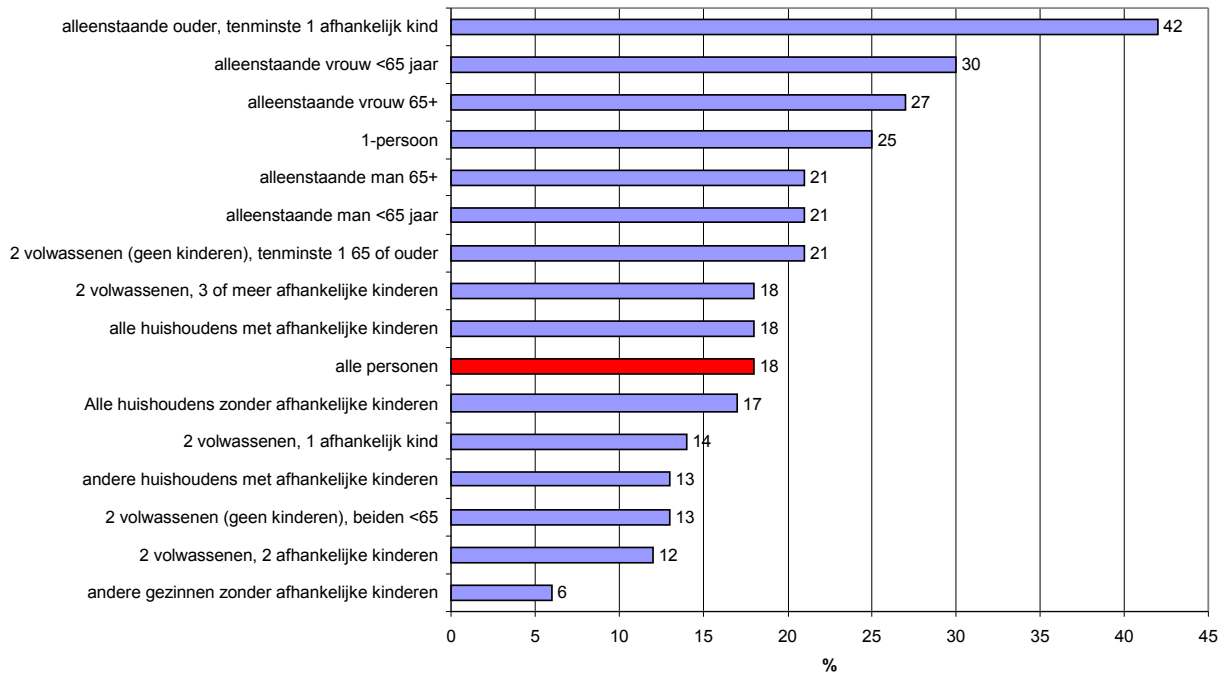
(*) *Afhankelijke kinderen worden gedefinieerd als mensen van 0 tot en met 15 jaar + mensen van 16 tot en met 24 jaar indien ze inactief zijn en inwonen bij tenminste één ouder.*

Armoederisicopercentage naar type huishouden, Vlaanderen, 2003

GI.15

Armoederisicopercentage naar type huishouden, Waals gewest, 2003

GI.16

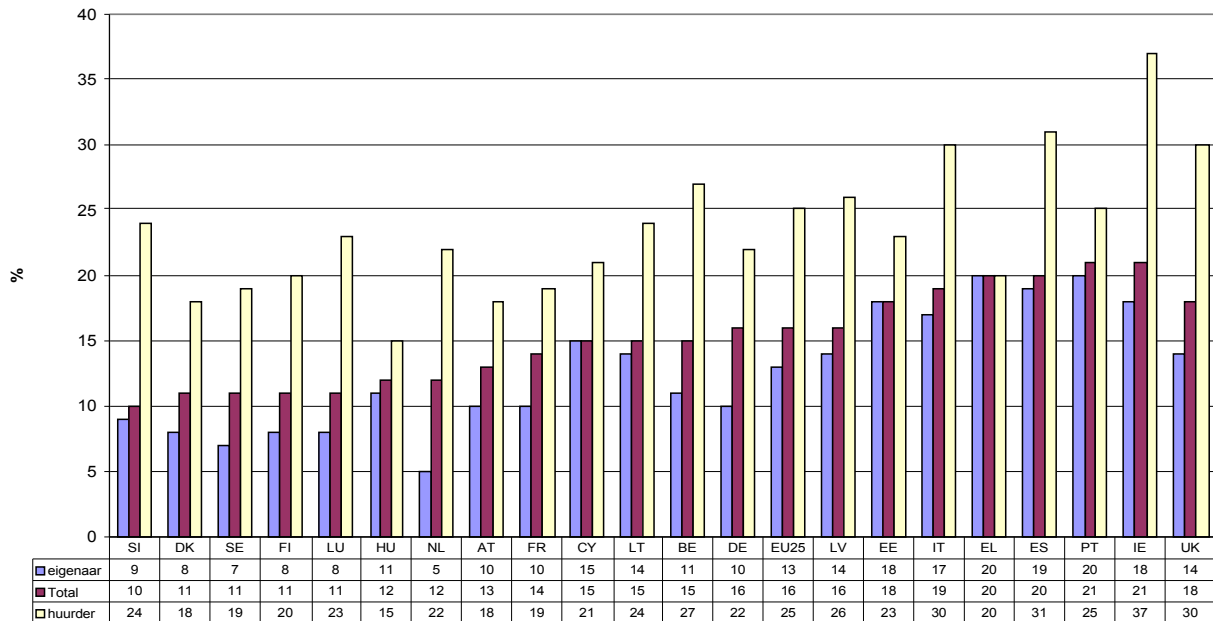
I.4-4 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden. Naar eigendomsstatus van de woning

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar gewest

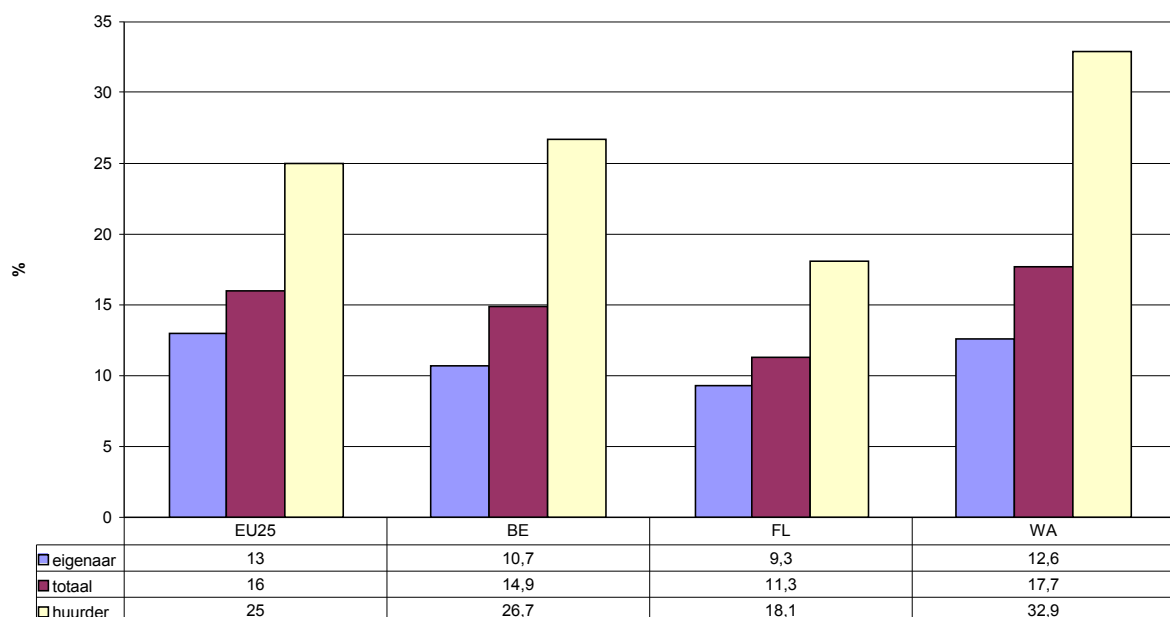
EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Armoederisicopercentage naar eigenaar/huurder status van het huishouden, EU25, 2003

GI.17

Armoederisicopercentage naar eigenaar/huurder status van het huishouden, EU25, België en de gewesten, 2003

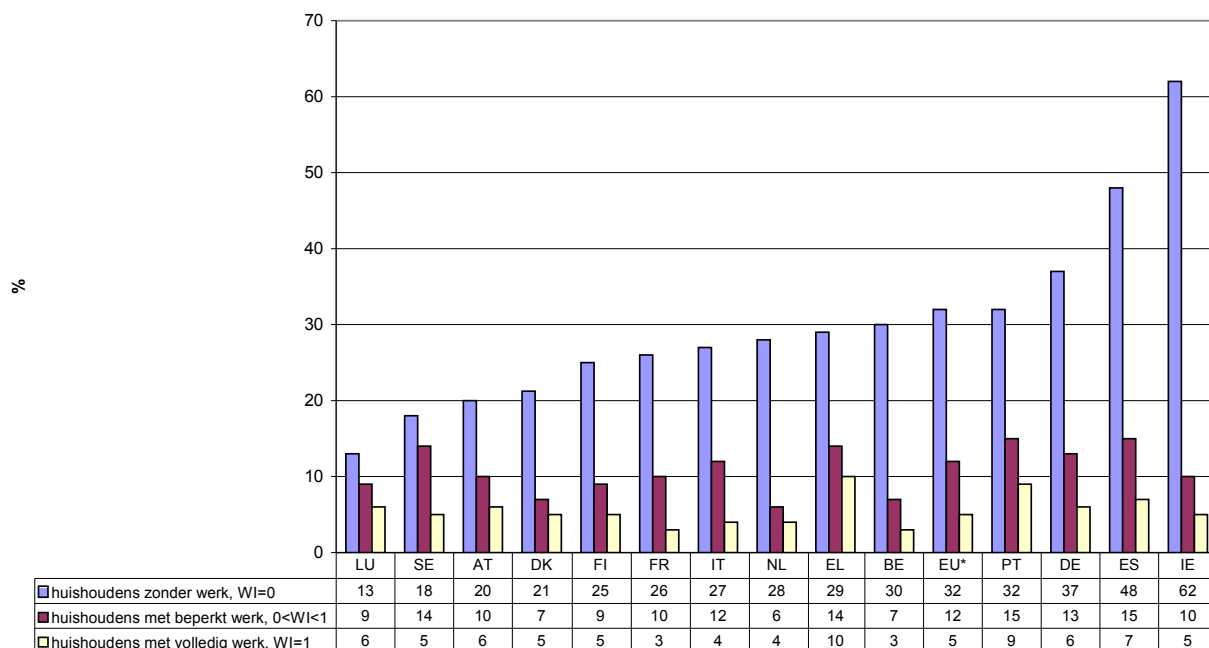
GI.18

I.4-5 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden. Naar werkintensiteit van het huishouden

Secundaire indicator sociale inclusie

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

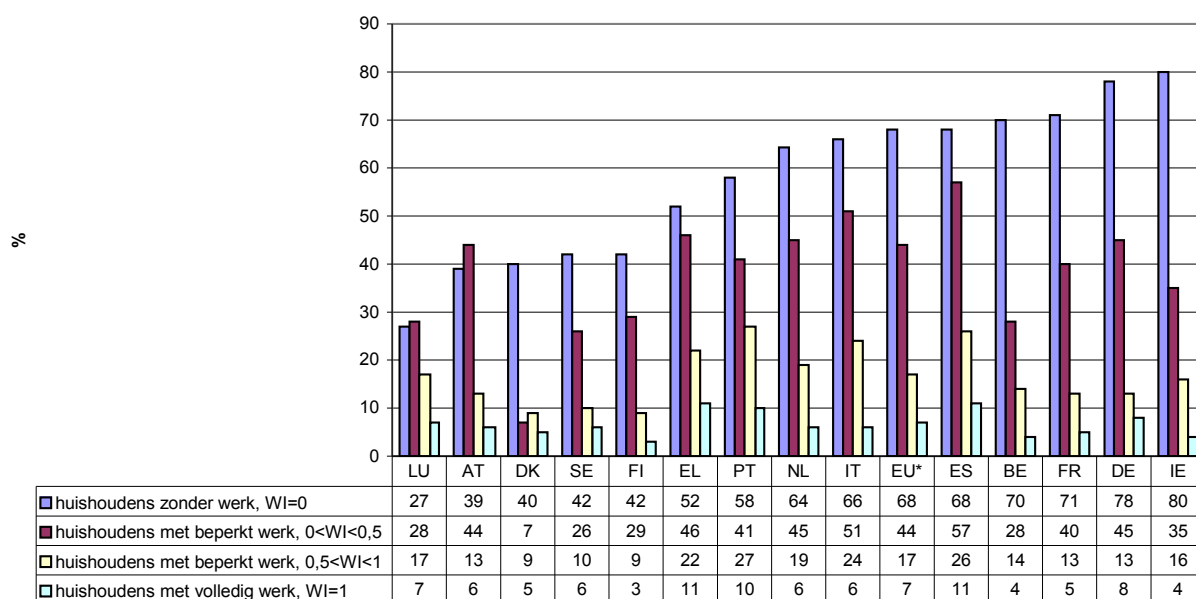
Armoederisicopercentage naar werkintensiteit van het huishouden, huishoudens zonder afhankelijke kinderen, EU, 2003

GI.19

(*) De werkintensiteit van het huishouden verwijst naar het aantal maanden dat alle leden van het huishouden op arbeidsleeftijd gewerkt hebben gedurende het referentie inkomensjaar als proportie van het totaal aantal maanden dat theoretisch door hen gewerkt kon worden. Personen worden geklasseerd in categorieën van werkintensiteit die gaan van WI= 0 (huishoudens zonder betaald werk) tot WI=1 (volledige werkintensiteit).

Armoederisicopercentage naar werkintensiteit van het huishouden, huishoudens met afhankelijke kinderen, EU, 2003

GI.20

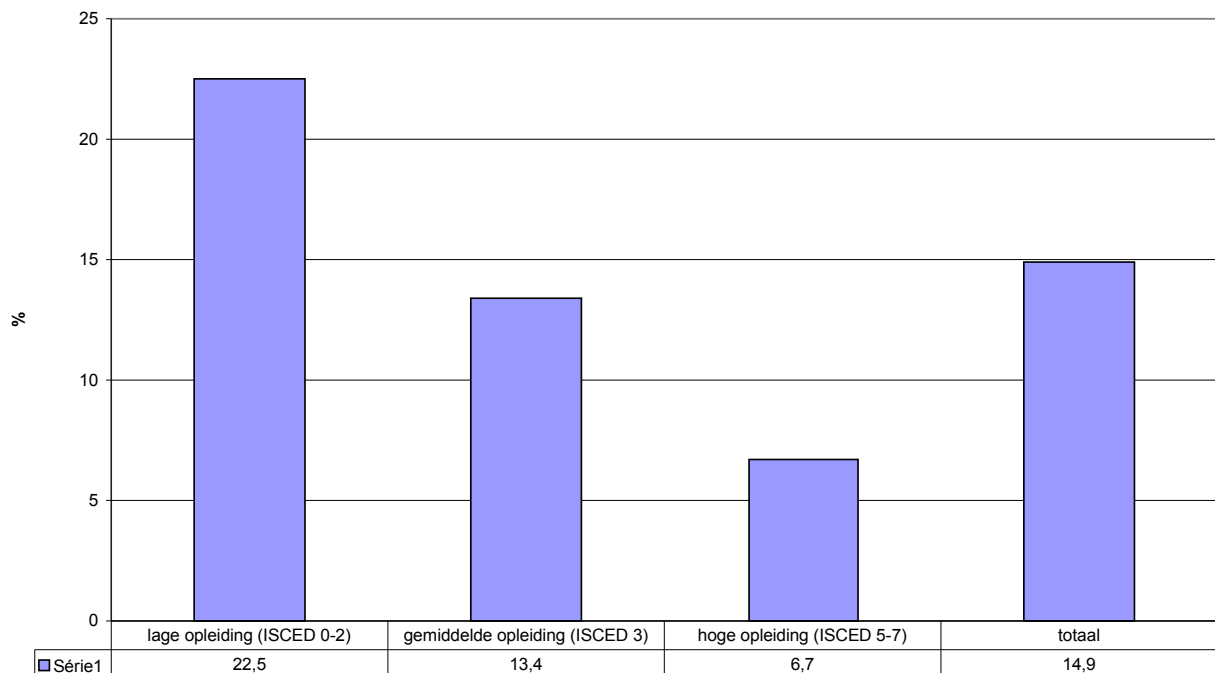
I.4-6 Armoederisicopercentage: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen. Het equivalent inkomen wordt gedefinieerd als het totaal beschikbaar inkomen van het huishouden gedeeld door zijn 'equivalente omvang' om rekening te houden met de omvang en de samenstelling van het huishouden. Het wordt toegekend aan elk lid van het huishouden. Naar opleidingsniveau

Nationale indicator

(personen 16 jaar en ouder).

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Armoederisicopercentage naar opleidingsniveau (bevolking 16+), België, 2003

G21

I.4-7 Samenstelling van de populatie met armoederisico.

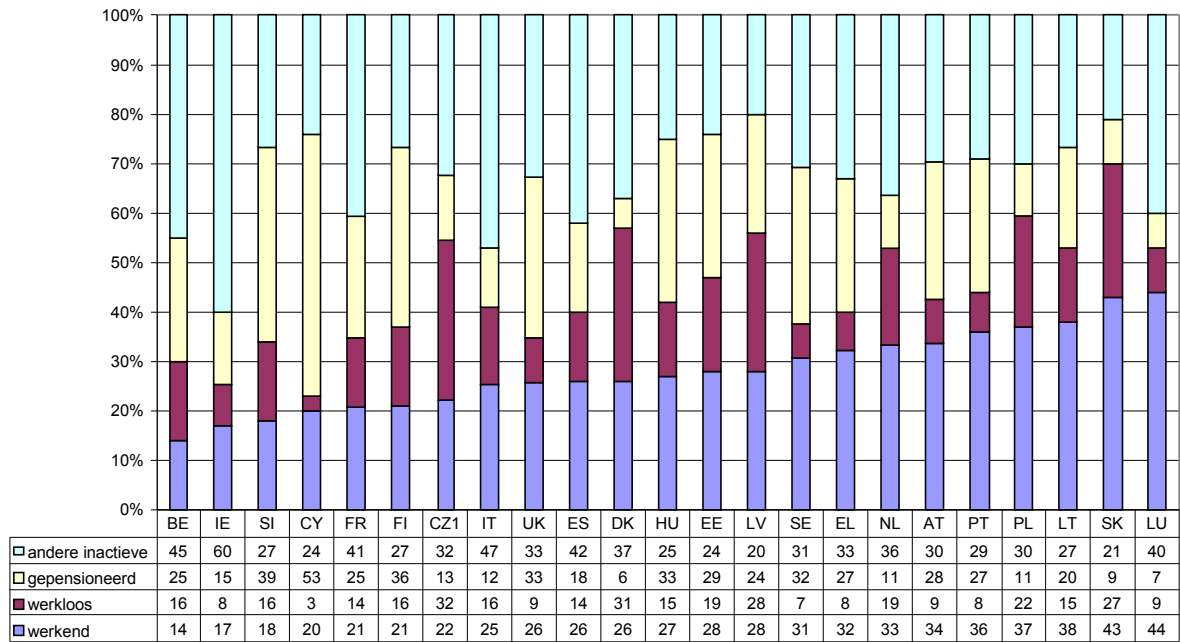
Naar meest frequente activiteitsstatus

Nationale indicator

(personen 16 jaar en ouder).

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Samenstelling van de populatie met armoederisico naar meest frequente activiteitsstatus, EU, 2003

GI.22

I.5 Spreiding rond de armoederisicogrens: percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 40%, 50%, 70% van het mediaan nationaal equivalent inkomen.

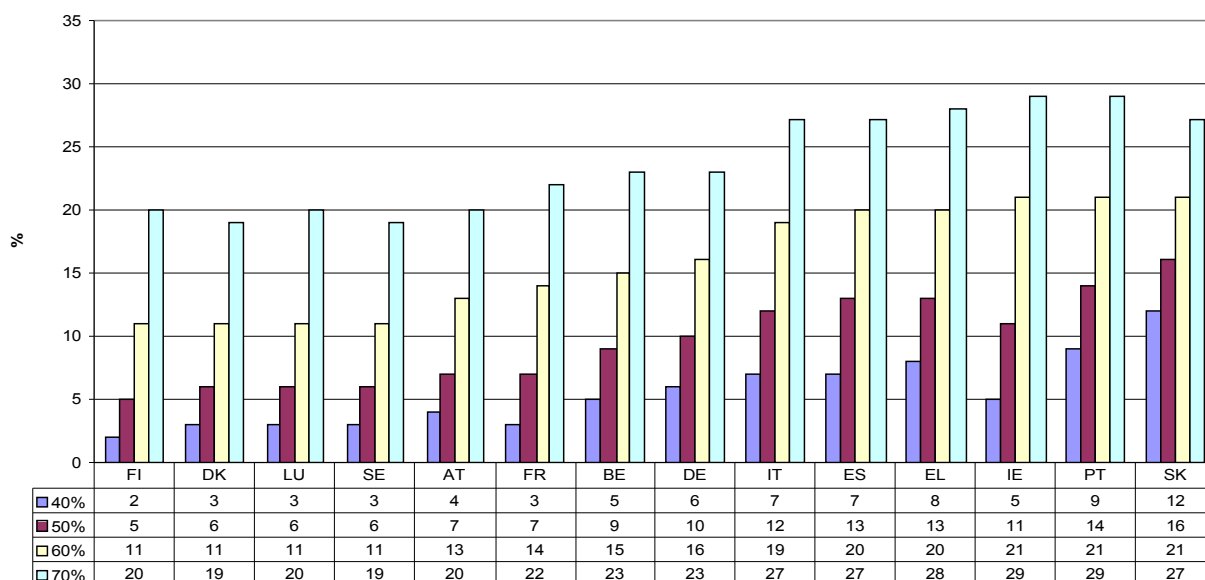
Naar leeftijd en geslacht.

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar gewest.

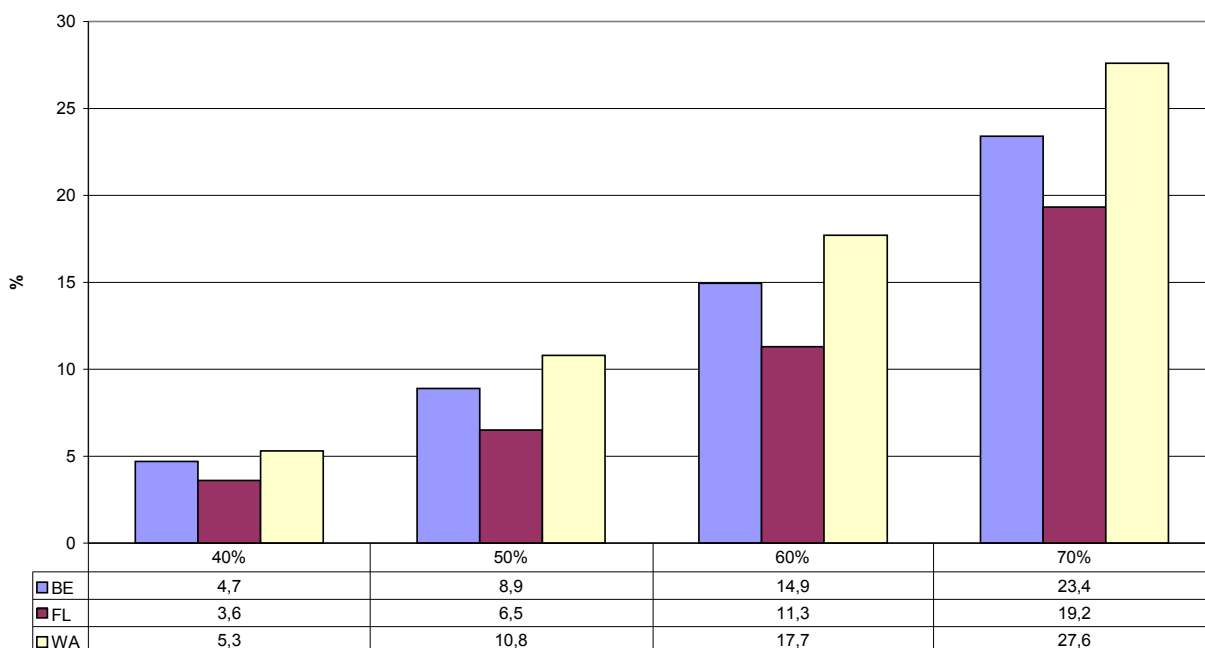
EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Spreiding rond de armoederisicogrens (armoederisicopercentage gemeten met verschillende grenzen - % van het mediaan nationaal equivalent inkomen), EU, 2003

GI.23

Spreiding rond de armoederisicogrens (armoederisicopercentage gemeten met verschillende grenzen - % van het mediaan nationaal equivalent inkomen), België en de gewesten, 2003

GI.24

I.6 Armoederisicopercentage gemeten met een in de tijd verankerde armoederisicogrens: in jaar 't', het percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen beneden de armoederisicogrens vastgesteld in jaar t-3 en aangepast in functie van de inflatie over de drie voorbije jaren.

Naar leeftijd en geslacht.

Context informatie + overkoepelende indicator

EU-SILC

GI.25 : niet beschikbaar voor 2006

2.1.3 Welk percentage van de bevolking wordt sinds meerdere jaren (blijvend) geconfronteerd met armoederisico?

I.7 Blijvend armoederisicopercentage (60% van de mediaan): percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 60% van het mediaan nationaal equivalent inkomen in het lopend jaar en in minstens twee van de drie voorafgaande jaren.

Naar leeftijd en geslacht.

Primaire indicator sociale inclusie

Naar gewest.

EU-SILC

GI.26 : niet beschikbaar voor 2006

GI.27 : niet beschikbaar voor 2006

I.8 Blijvend armoederisicopercentage (50% mediaan): percentage personen met een equivalent beschikbaar inkomen lager dan 50% van het mediaan nationaal equivalent inkomen in het lopend jaar en in minstens twee van de drie voorafgaande jaren.

Naar leeftijd en geslacht.

Naar gewest.

EU-SILC

Niet beschikbaar voor 2006 (deze indicator werd niet behouden voor de gezamenlijke Europese indicatorenset).

2.1.4 In welke mate hebben mensen met armoederisico tekort aan inkomen (intensiteit van het armoederisico - armoederisicogrens is 60% van het mediaan inkomen)?

I.9 Relatieve mediane armoederisicokloof: verschil tussen het mediaan equivalent inkomen van de personen onder de armoederisicogrens en de armoederisicogrens, uitgedrukt als een percentage van de armoederisicogrens.

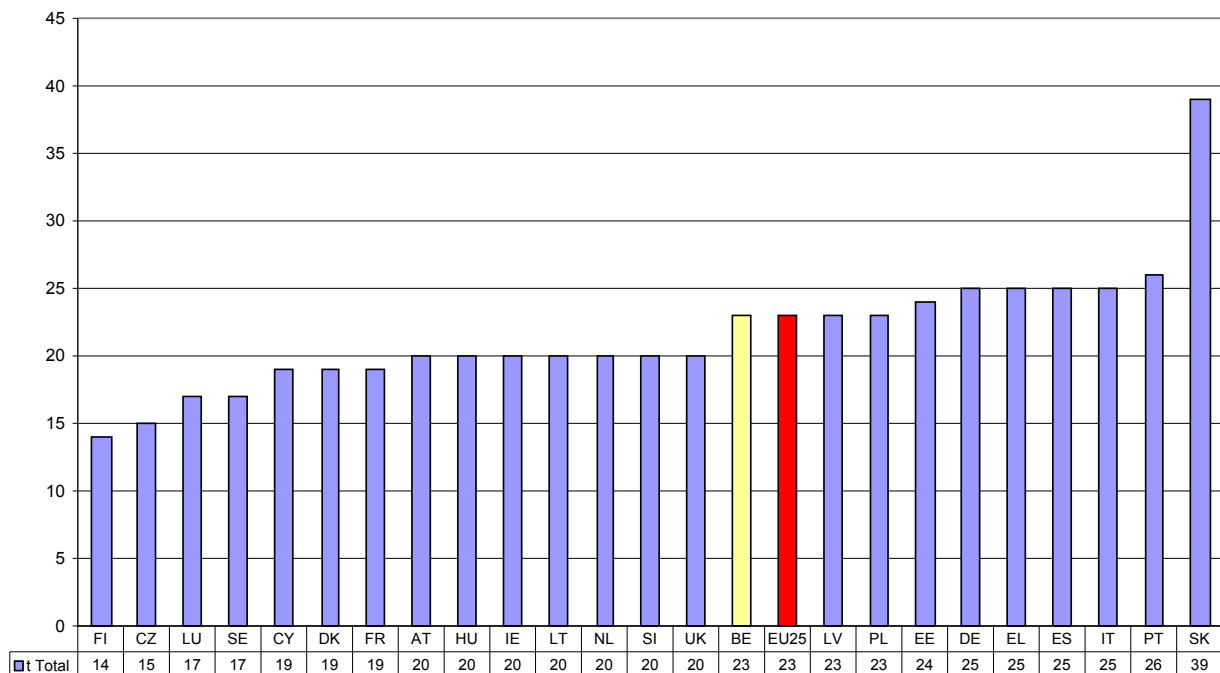
Naar leeftijd en geslacht.

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest.

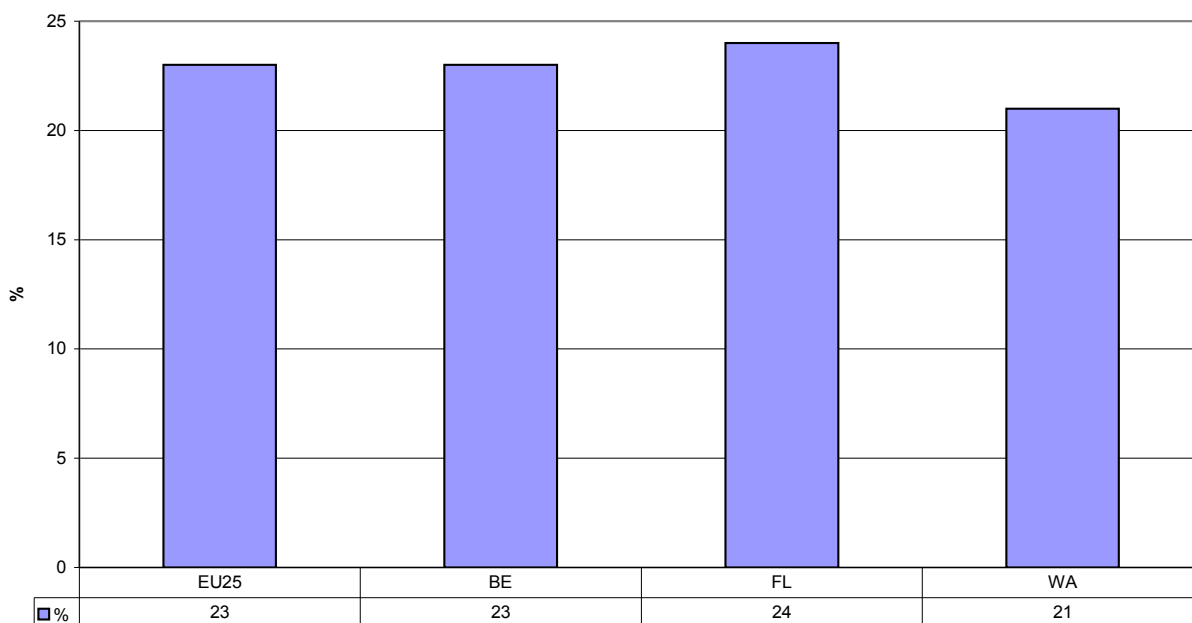
EU-SILC 2004 + nationale databestanden – Algemene Directie Statistische en Economische informatie/Eurostat

Relatieve mediane armoederisicokloof, EU25, 2003

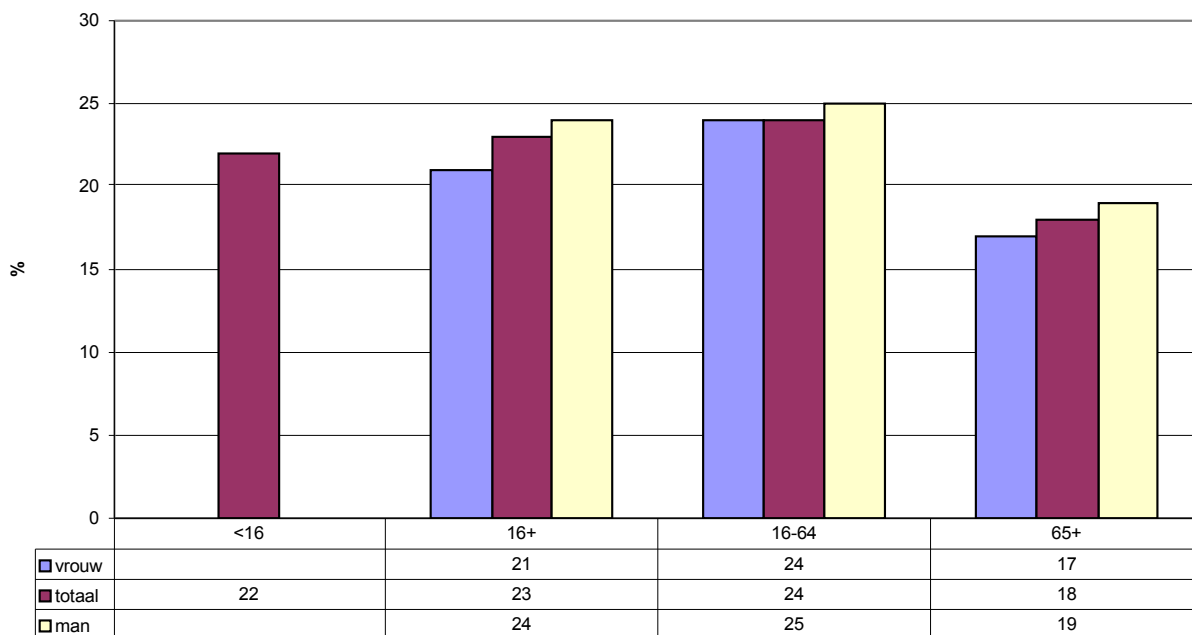
GI.28

Relatieve mediane armoederisicokloof (totale bevolking), EU25, België en de gewesten, 2003

GI.29

Relatieve mediane armoederisicokloof naar leeftijd en geslacht, België, 2003

GI.30

I.10 Totale armoederisicokloof als een percentage van het totale inkomen (in de steekproef), gedefinieerd als de verhouding tussen de totale armoederisicokloof van alle mensen met armoederisico en het totale inkomen van alle mensen.

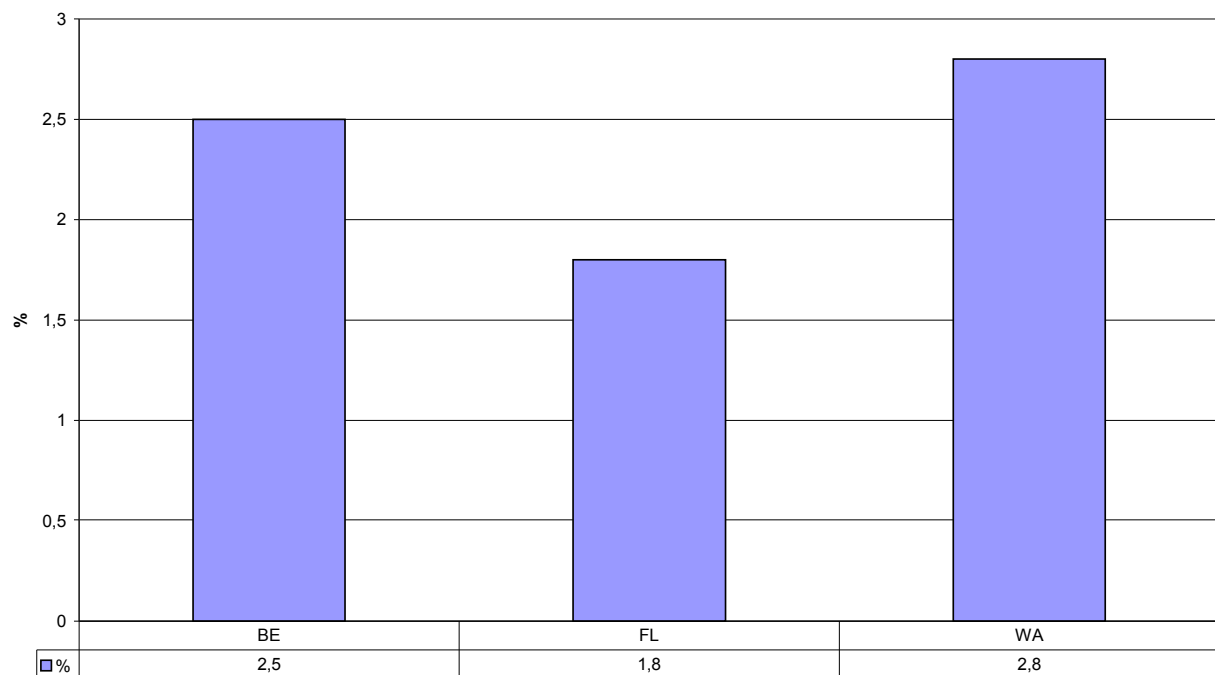
Naar gewest.

Nationale indicator

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

GI.31: niet beschikbaar

Totale armoederisicokloof in percentage van het totaal inkomen, België en de gewesten, 2003

GI.32

2.2 Armoederisico gemeten met een subjectieve norm

2.2.1 Welk percentage van de bevolking wordt geconfronteerd met armoederisico?

I.11 Percentage personen die leven in een huishouden dat volgens de referentiepersoon grote of zeer grote moeilijkheden heeft om rond te komen (making ends meet).

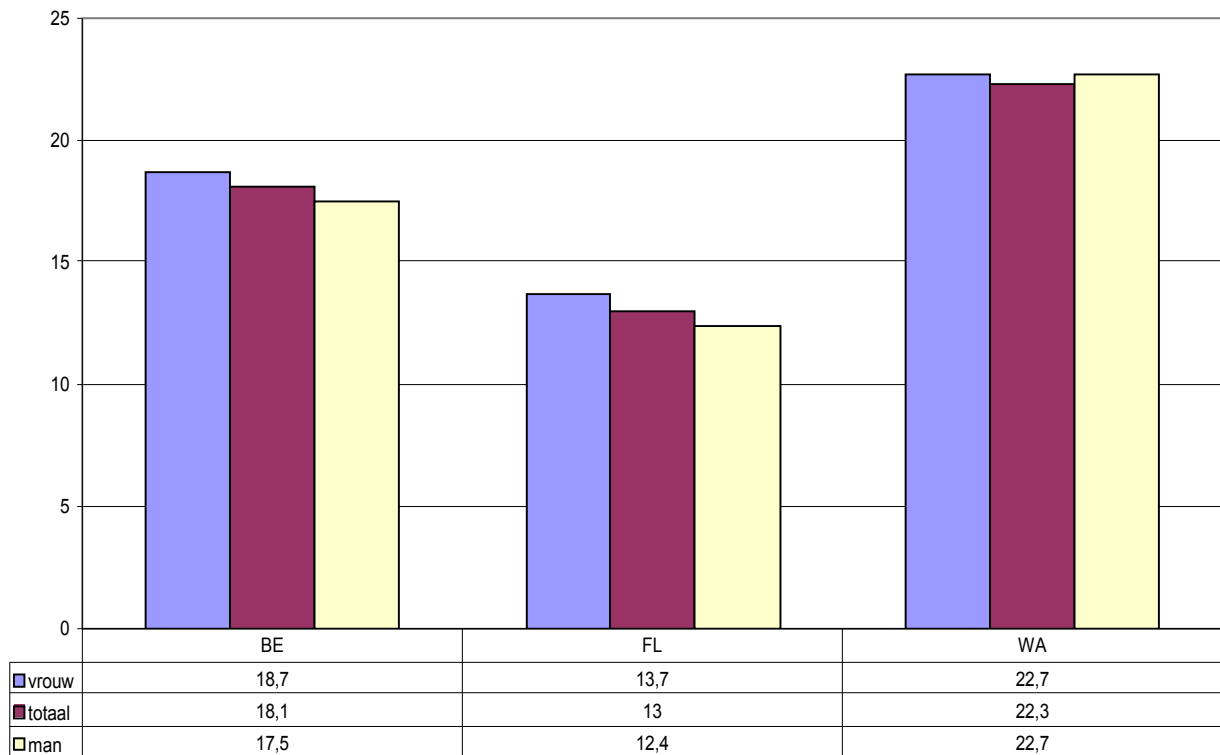
Naar gewest en geslacht.

Nationale indicator

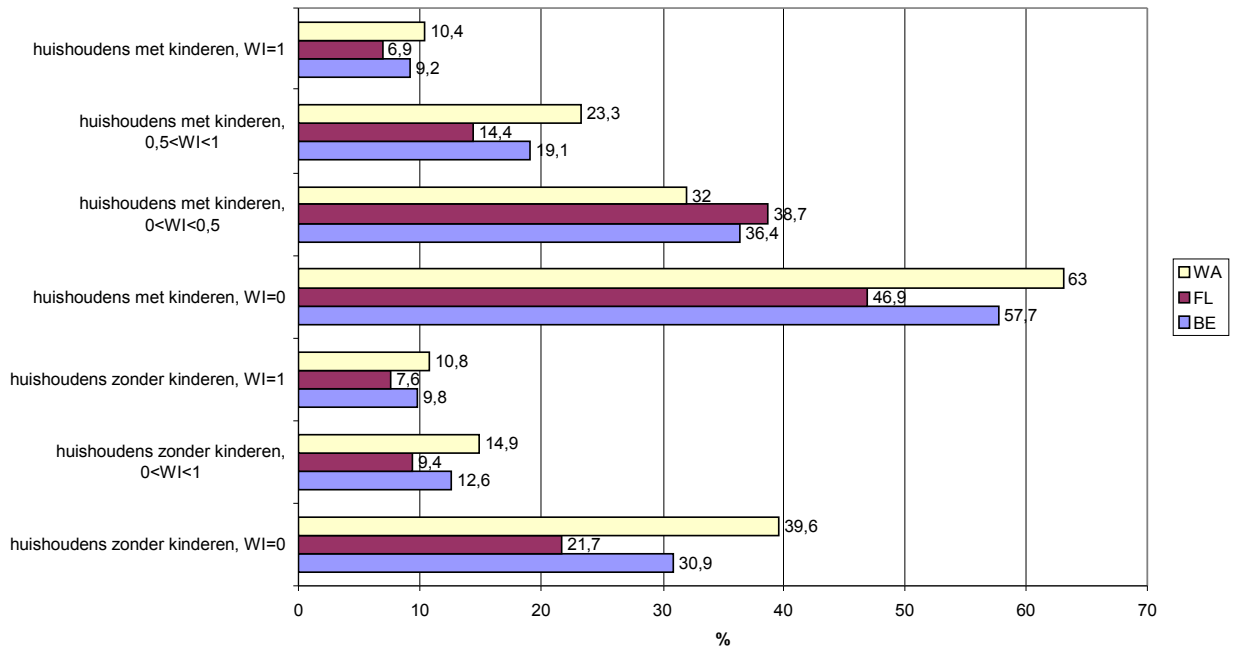
EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

GI.33

Percentage personen die leven in een huishouden dat volgens de referentiepersoon grote of zeer grote moeilijkheden heeft om rond te komen naar geslacht, België en de gewesten, 2004

Percentage dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon grote of zeer grote moeilijkheden heeft om rond te komen naar werkintensiteit, België en de gewesten, 2004

GI.34

3. De sociale overdrachten als instrument in de strijd tegen armoederisico

3.1 Impact op het aantal mensen met armoederisico

I.12-1 Armoederisicopercentage vóór sociale overdrachten (uitkeringen): percentage mensen met armoederisico, waarbij het equivalent inkomen als volgt berekend wordt: **Inkomen inclusief ouderdoms- en overlevingspensioenen en exclusief alle andere sociale overdrachten (uitkeringen);**
Dezelfde armoederisicogrens, gedefinieerd als 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen (na sociale overdrachten / uitkeringen) wordt gebruikt. Naar leeftijd en geslacht.

Context-indicator sociale inclusie

Relatief impact in % na/voor overdrachten.

Naar gewest.

EU-SILC 2004 + nationale bestanden – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

I.12-2 Armoederisicopercentage vóór sociale overdrachten (uitkeringen): percentage mensen met armoederisico, waarbij het equivalent inkomen als volgt berekend wordt:
1. Inkomen exclusief alle sociale overdrachten (uitkeringen)
2. Inkomen inclusief alle sociale overdrachten (uitkeringen) (= indicator I.4).
Dezelfde armoederisicogrens, gedefinieerd als 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen (na sociale overdrachten / uitkeringen) wordt gebruikt voor de drie statistieken. Naar leeftijd en geslacht.

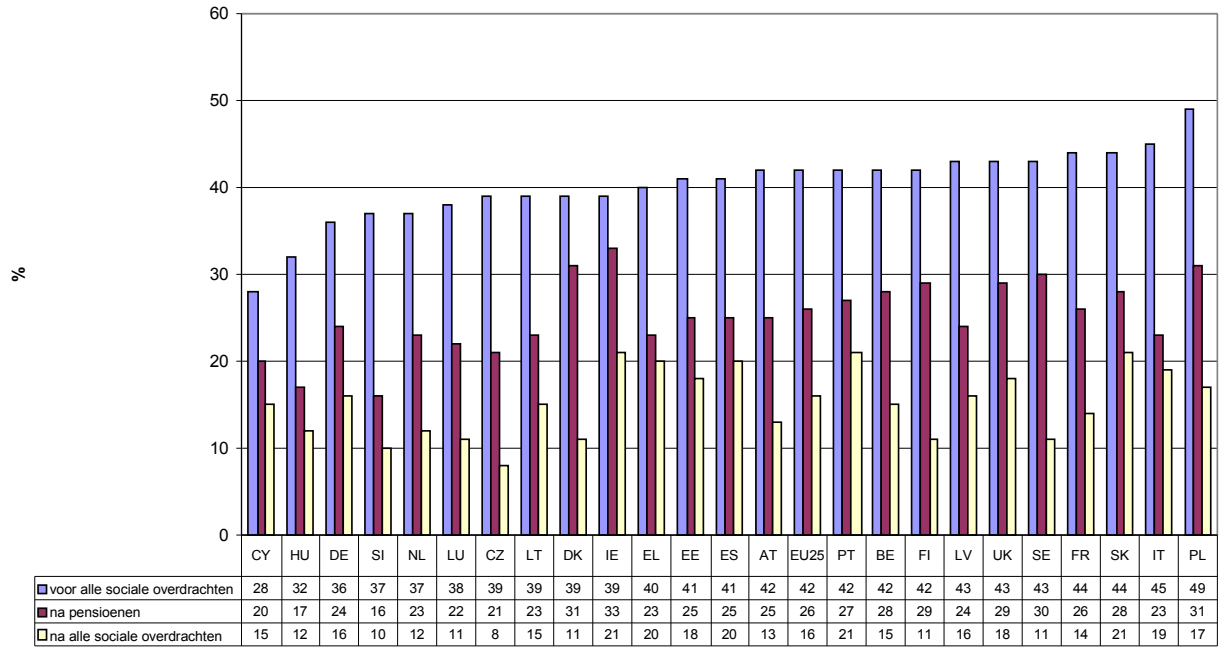
Nationale indicator

Relatief impact in % na/voor overdrachten.

Naar gewest.

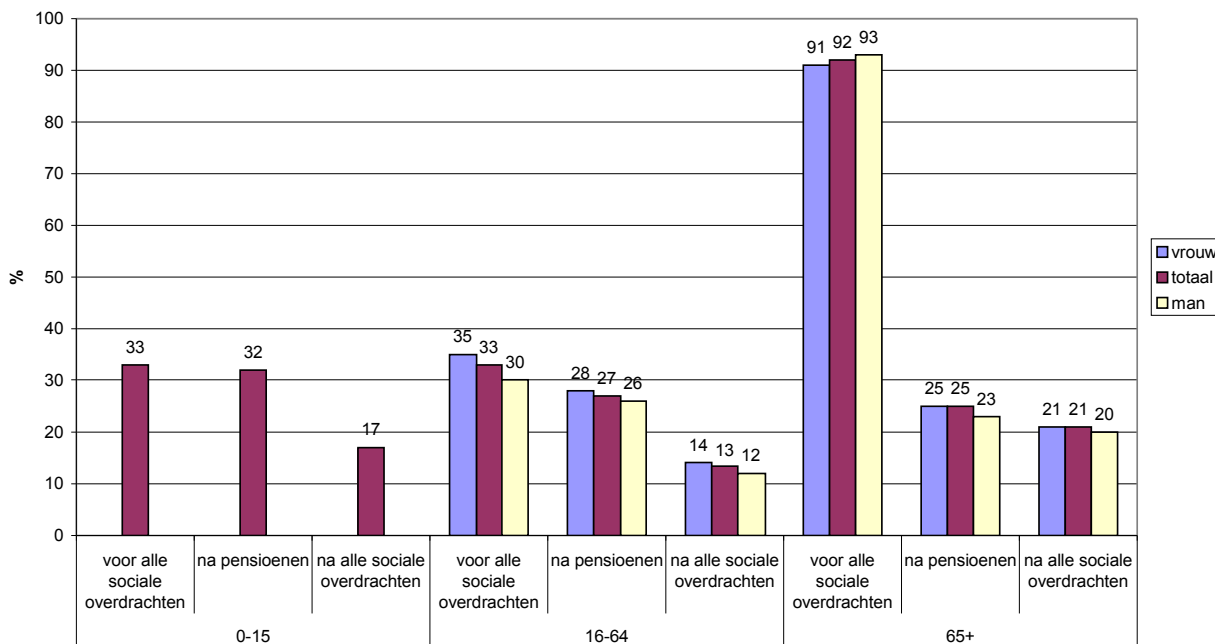
EU-SILC 2004 + nationale bestanden – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Armoederisicopercentage vóór alle sociale overdrachten, na pensioenen en na alle sociale overdrachten, EU, 2003

GI.35

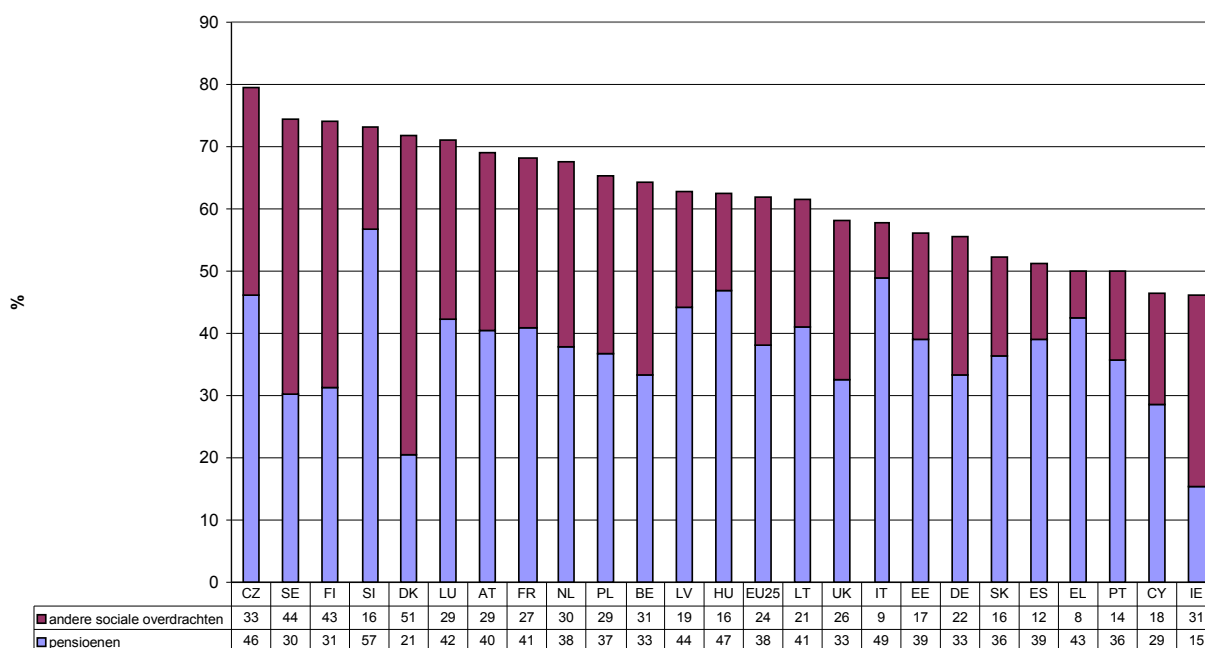
Armoederisicopercentage vóór alle sociale overdrachten, na pensioenen en na alle sociale overdrachten, naar leeftijd en geslacht, België, 2003

GI.36

I. Relatieve impact in vergelijking met de situatie vóór sociale overdrachten (uitkeringen) waarbij pensioenen worden beschouwd als sociale overdrachten (inkomensdefinitie 1).

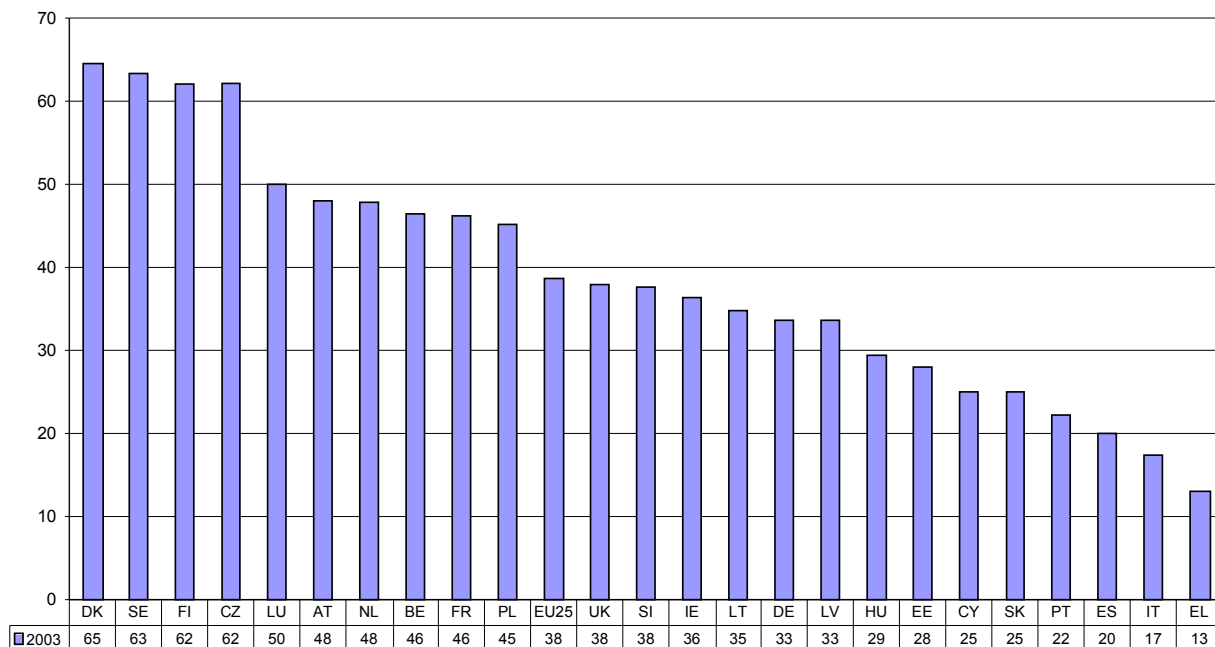
Reductie (in %) van het armoederisicopercentage door de sociale overdrachten (pensioenen en andere sociale overdrachten), EU, 2003

GI.37

2. Relatieve impact in vergelijking met de situatie vóór sociale overdrachten (uitkeringen) waarbij pensioenen niet als sociale overdrachten worden beschouwd (inkomensdefinitie 2).

Reductie (in %) van het armoederisicopercentage door de sociale overdrachten (pensioenen worden niet beschouwd als sociale overdrachten), EU, 2003

GI.38

3.2 Impact op de totale armoederisicokloof

I.13 Totale armoederisicokloof vóór sociale overdrachten (uitkeringen), waarbij het inkomen als volgt berekend wordt:

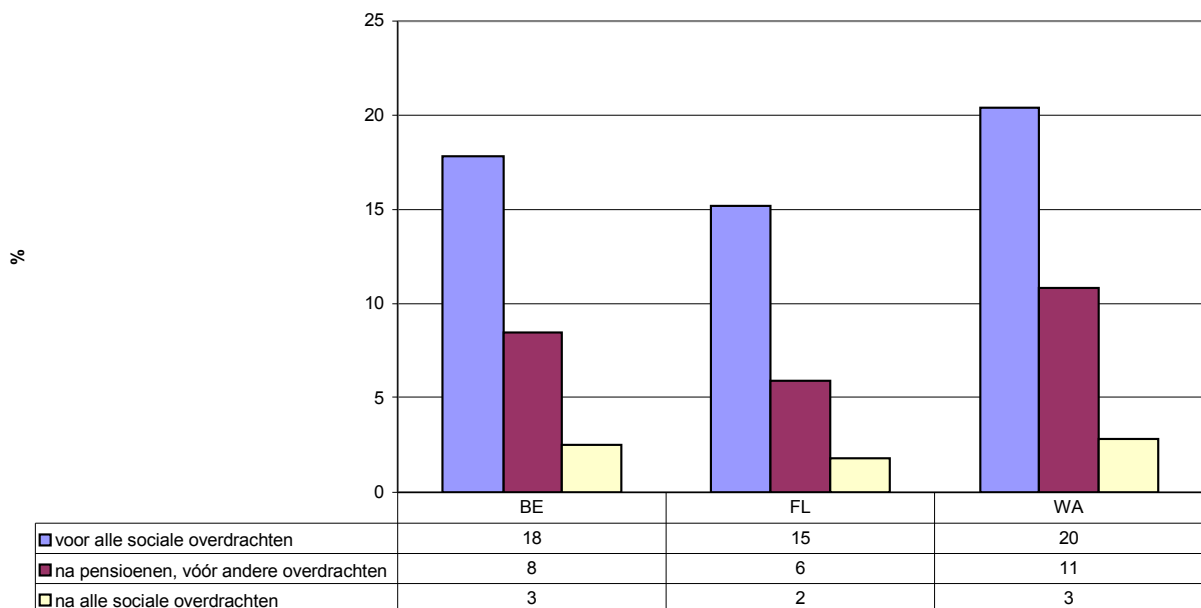
1. Inkomen exclusief alle sociale overdrachten (uitkeringen);
2. Inkomen inclusief ouderdoms- en overlevingspensioenen en exclusief alle andere sociale overdrachten (uitkeringen);
3. Inkomen inclusief alle sociale overdrachten (uitkeringen) (= indicator I.10).

Naar gewest.

Nationale indicator

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische informatie

Totale armoederisicokloof vóór alle sociale overdrachten, na pensioenen en na alle sociale overdrachten, België en de gewesten, 2003

GI.39

3.3 Adequaatheid van de minimum sociale overdracht

I.14 Netto minimumuitkering (rustpensioen, werkloosheid, invaliditeitsuitkering, bestaansminimum) in procent van de armoederisicogrens (60% van het mediaaninkomen) voor een alleenstaande.

Nationale indicator

EU-SILC 2004 / STASIM – CSB

De resultaten met betrekking tot indicatoren I.14 en I.15 worden samen voorgesteld in onderstaande grafiek.

4. Het minimumloon als instrument in de strijd tegen armoederisico

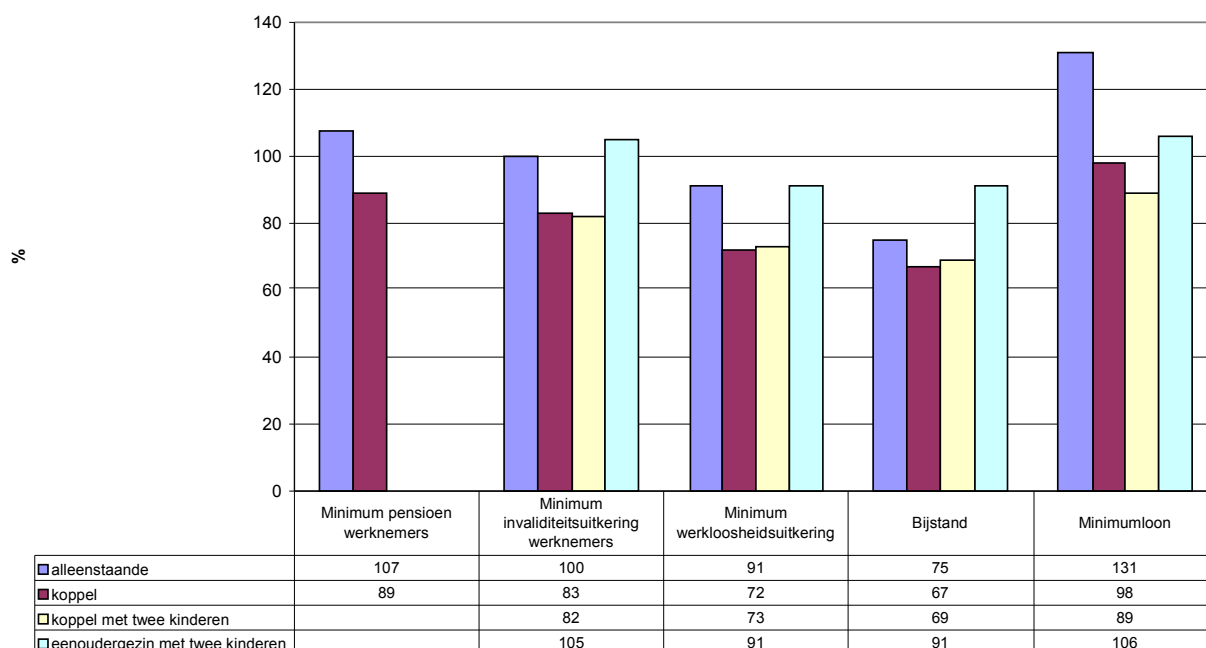
4.1 Adequaatheid van het minimumloon

I.15 Netto minimumloon in procent van de armoederisicogrens (60% van het mediaaninkomen) voor een alleenstaande.

Nationale indicator

EU-SILC 2004 / STASIM – CSB

netto-minimumloon en netto-minimumuitkeringen (werknemers en sociale bijstand), als percentage van de armoederisicogrens, België, 2003 (EU-SILC 2004)

GI.40

Pensioen: volledige loopbaan.

Werkloosheidsuitkering na 6 maanden.

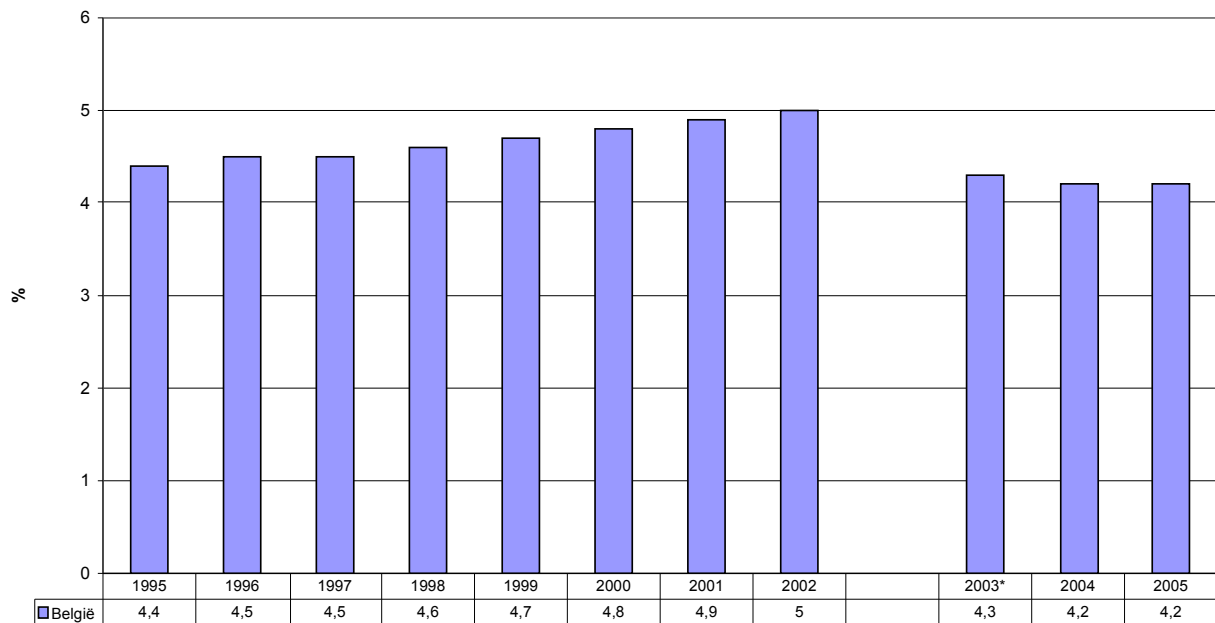
5. Mensen met afbetalingsmoeilijkheden

I.16 Aantal bij de Kredietcentrale voor Particulieren van de Nationale Bank geregistreerde personen met achterstallige contracten in verhouding tot de meerderjarige bevolking (%).
Naar provincie en naar arrondissement.

Nationale indicator

Centrale voor Kredieten aan Particulieren - Nationale Bank van België

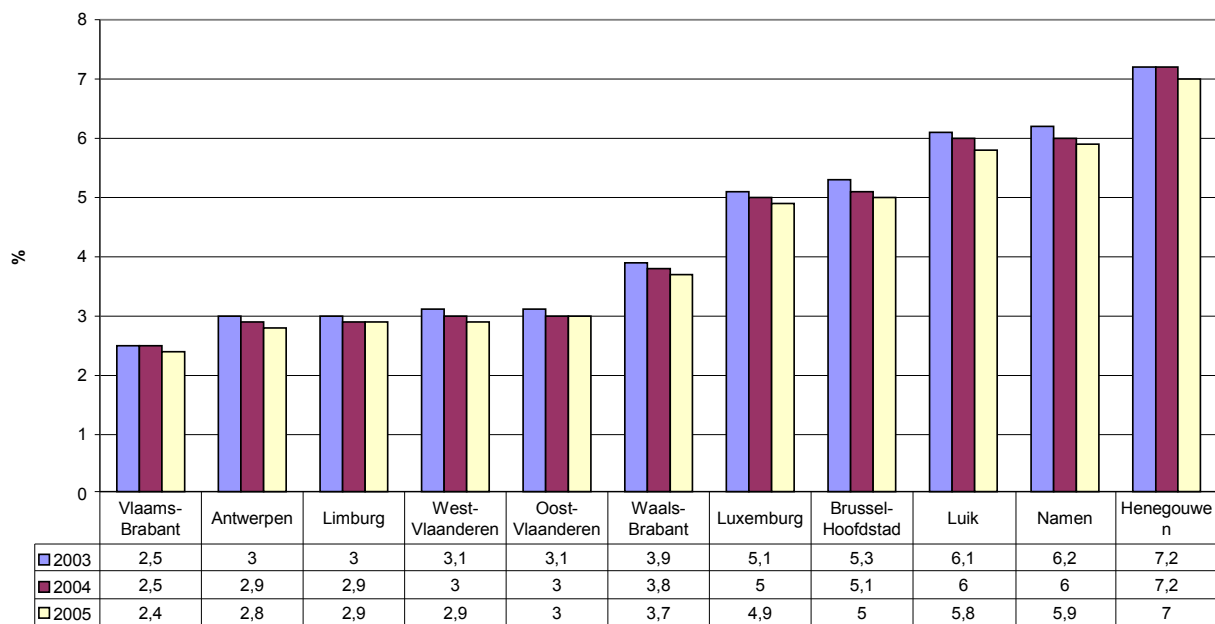
Aantal bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank geregistreerde personen met achterstallige contracten als percentage van de volwassen bevolking, België, 1995-2005

GI.41

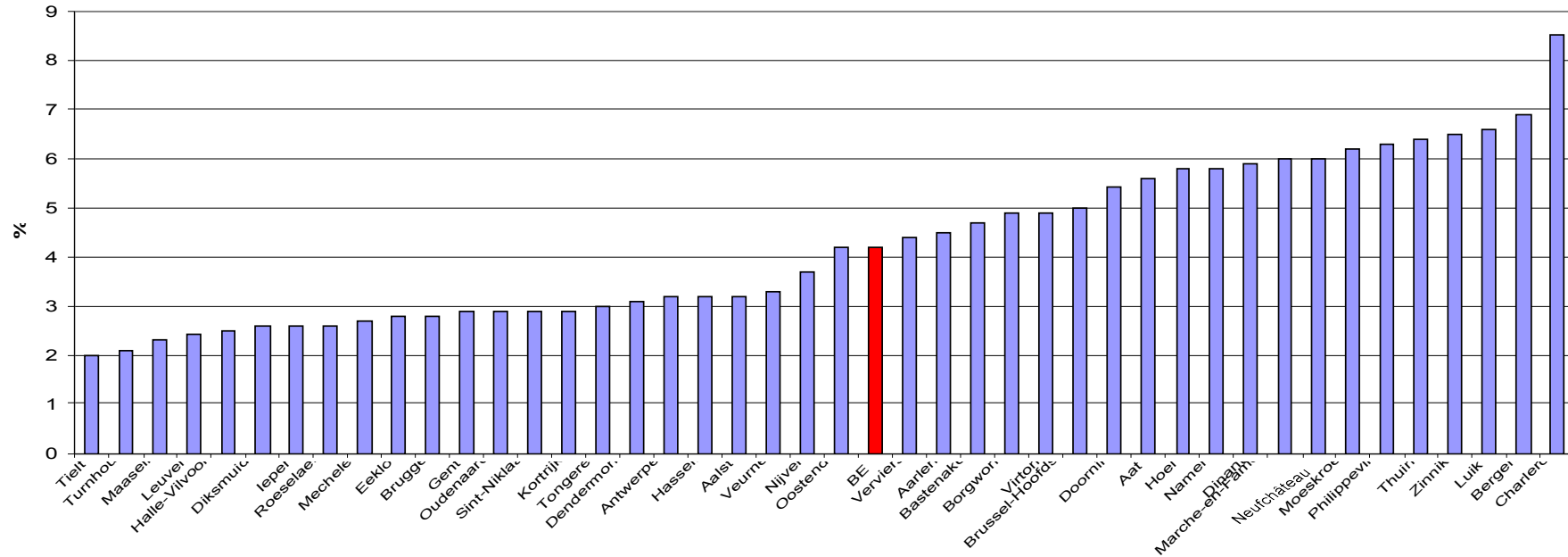
(*) Breuk in de serie ingevolge een wijziging van de wetgeving.

Aantal bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank geregistreeerde personen met achterstallige contracten als percentage van de volwassen bevolking, naar provincie, 2003-2005

GI.42

Aantal bij de Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank geregistreeerde personen met achterstallige contracten als percentage van de volwassen bevolking, naar arrondissement, 2005

GL43

II. ARBEID

1. Werkloosheid

1.1 Op individueel niveau

II.1 Langdurige werkloosheidsgraad: langdurig werkloze bevolking (\geq 12 maanden - ILO-definitie) als percentage van de totale actieve bevolking van 15 jaar en ouder.

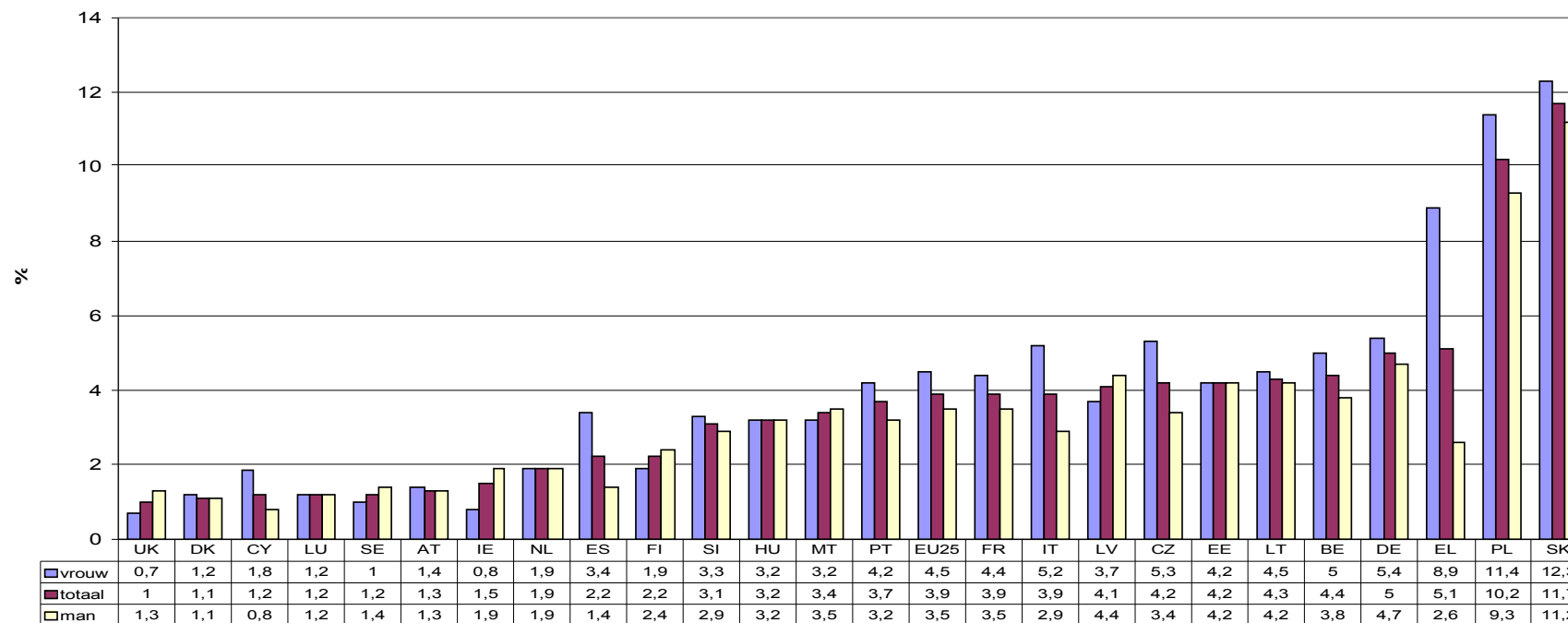
Naar geslacht.

Primair indicator sociale inclusie+context informatie overkoepelende indicatoren

Naar gewest.

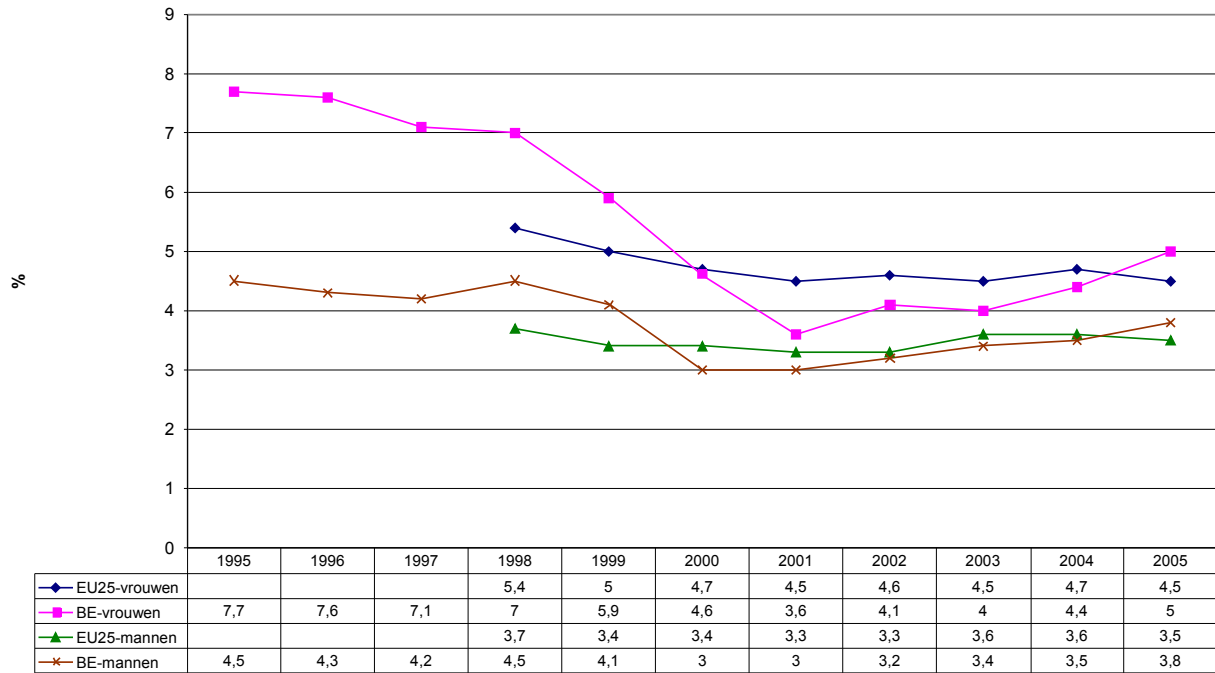
LFS – Eurostat

Langdurige werkloosheidsgraad naar geslacht, EU, 2005

GII.1

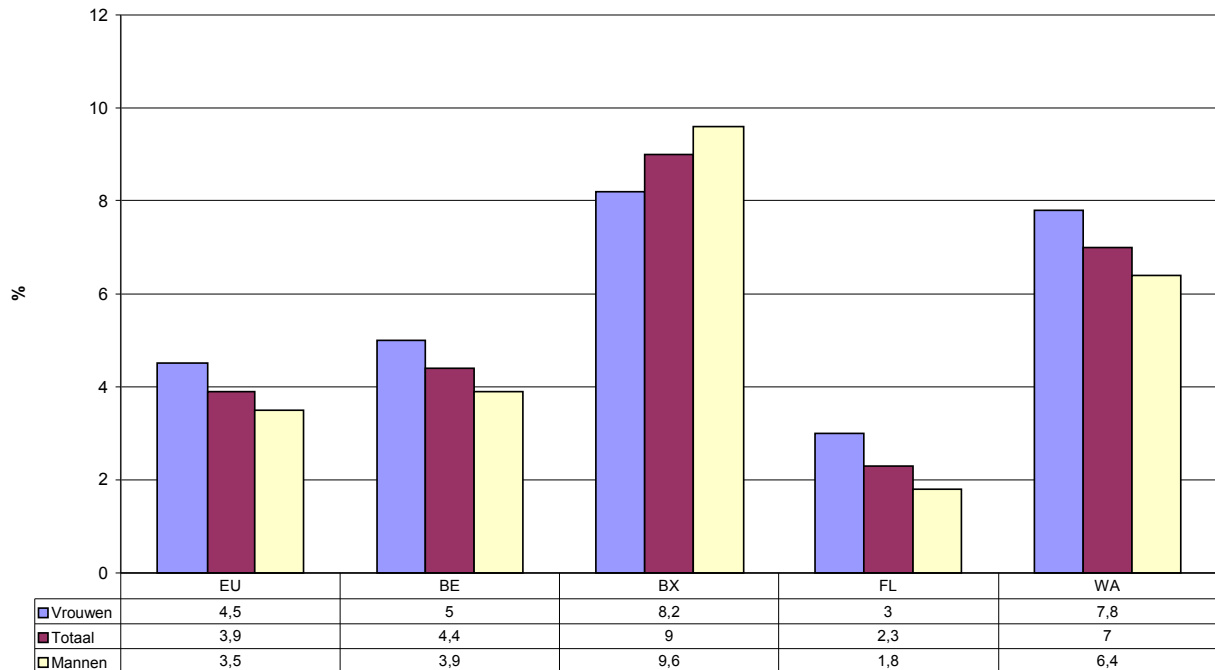
Langdurige werkloosheidsgraad naar geslacht, EU en België, 1995-2005

GII.2

LFS – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

Langdurige werkloosheidsgraad naar geslacht, EU, België en de gewesten, 2005

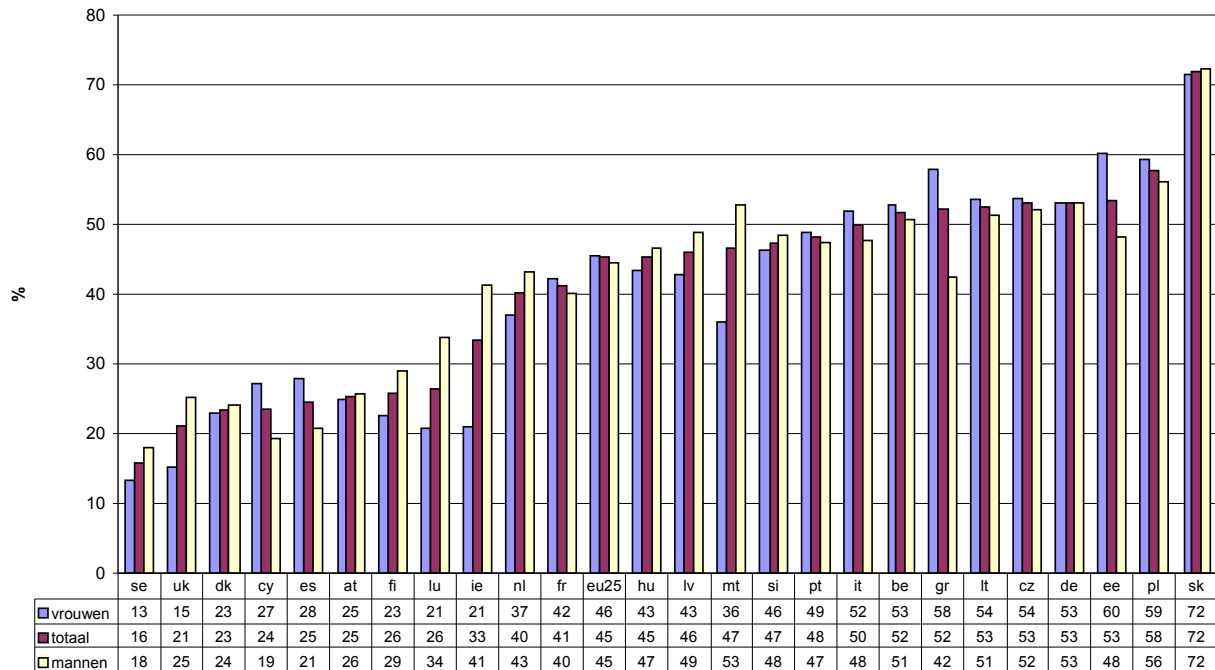
GII.3

II.2 Aandeel langdurige werklozen: totale langdurig werkloze bevolking (≥ 12 maanden - ILO-definitie) als percentage van de totale werkloze bevolking van 15 jaar en ouder.
Naar geslacht.

Nationale indicator

LFS – Eurostat

Aandeel langdurig werklozen in de totale werkloze bevolking naar geslacht, EU, 2005

GII.4

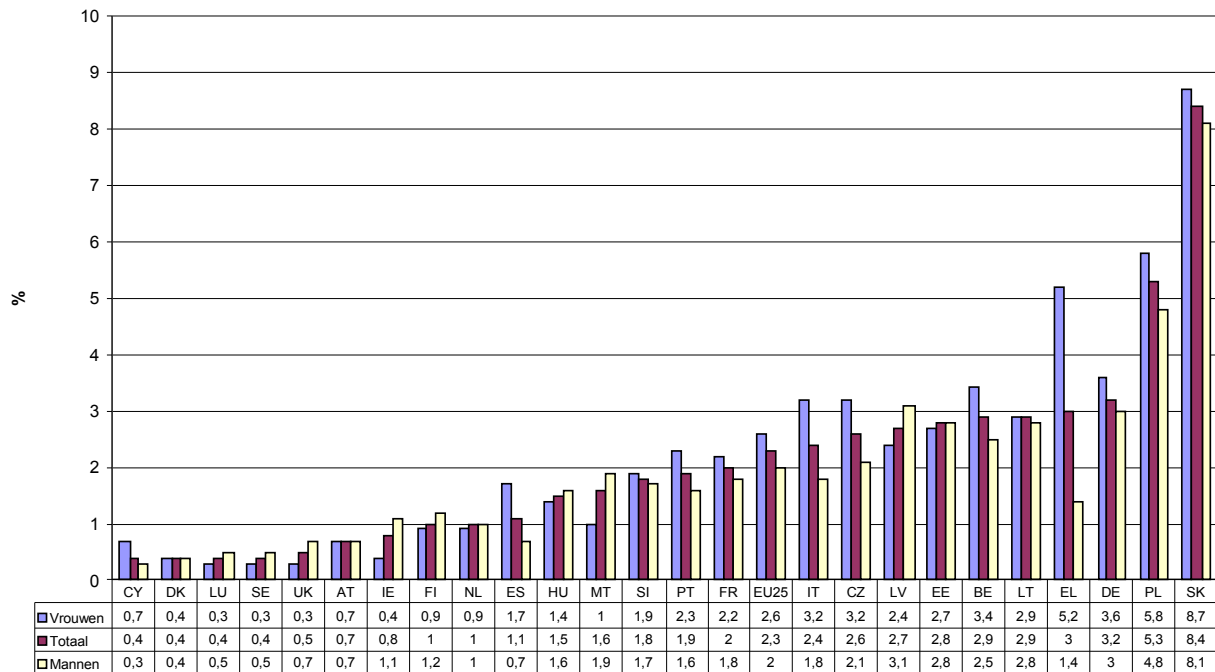
II.3 Zeer langdurige werkloosheidsgraad: zeer langdurig werkloze bevolking (≥ 24 maanden - ILO-definitie) als percentage van de totale actieve bevolking van 15 jaar en ouder.

Naar geslacht.

Nationale indicator

LFS – Eurostat

Zeer langdurige werkloosheidsgraad naar geslacht, EU, 2005

GII.5

II.4 Toegang van sommige bevolkingsgroepen tot de werkgelegenheid: verschil inzake werkzaamheids- en werkloosheidsgraad (in procentpunten) tussen:

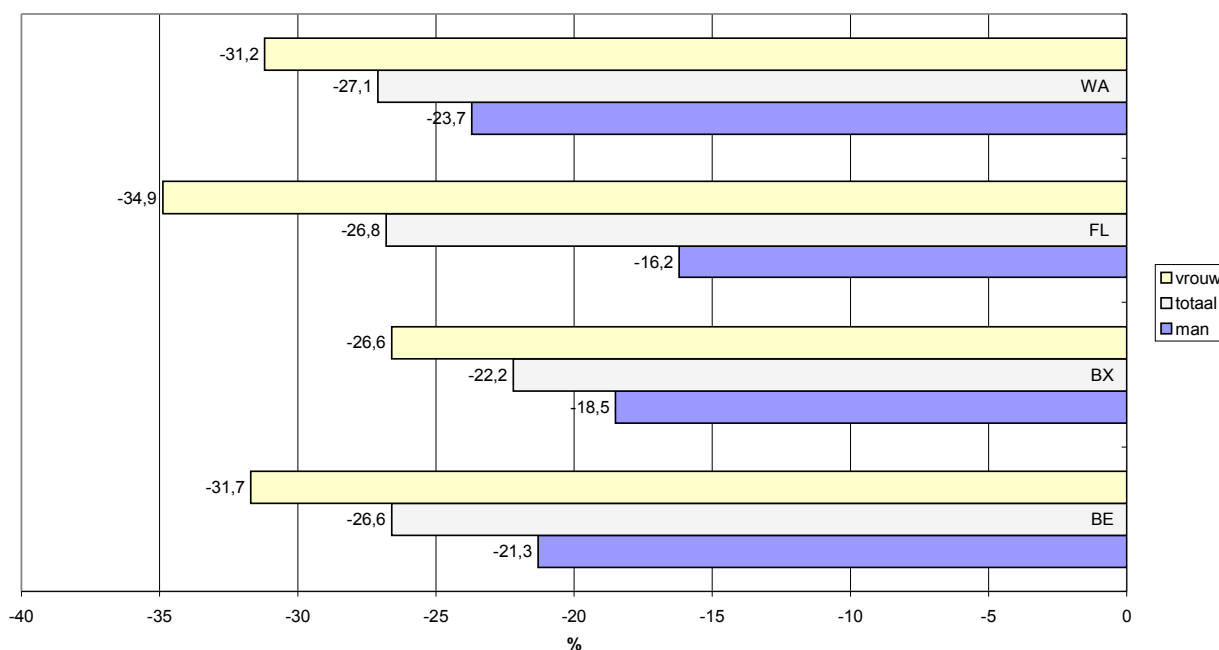
- de bevolking van vreemde, niet EU15 nationaliteit en de bevolking van EU15 nationaliteit;
- de bevolking met een laag opleidingsniveau (maximum lager secundair onderwijs) en de totale bevolking;
- de bevolking met een handicap en de totale bevolking.

Naar gewest en geslacht.

Nationale indicator

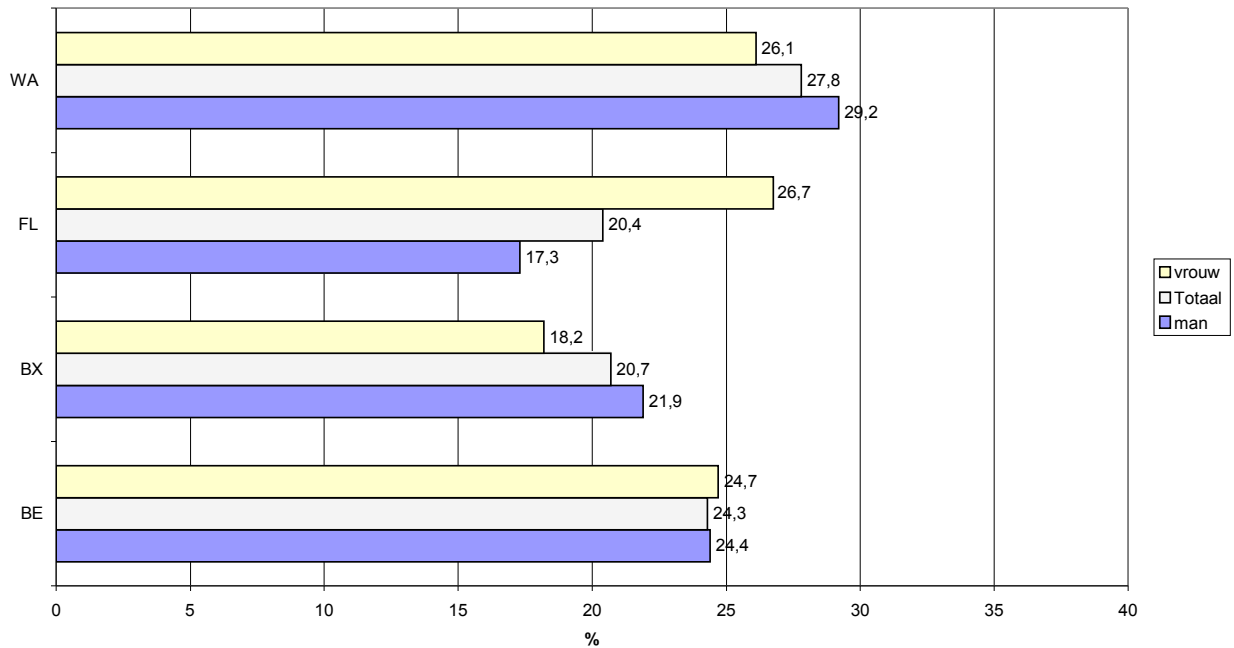
LFS – NIS (NAP Werkgelegenheid 2004)

verschil in werkzaamheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking van vreemde, niet EU25, nationaliteit en de bevolking van EU25 nationaliteit naar geslacht, België en de gewesten, 2004

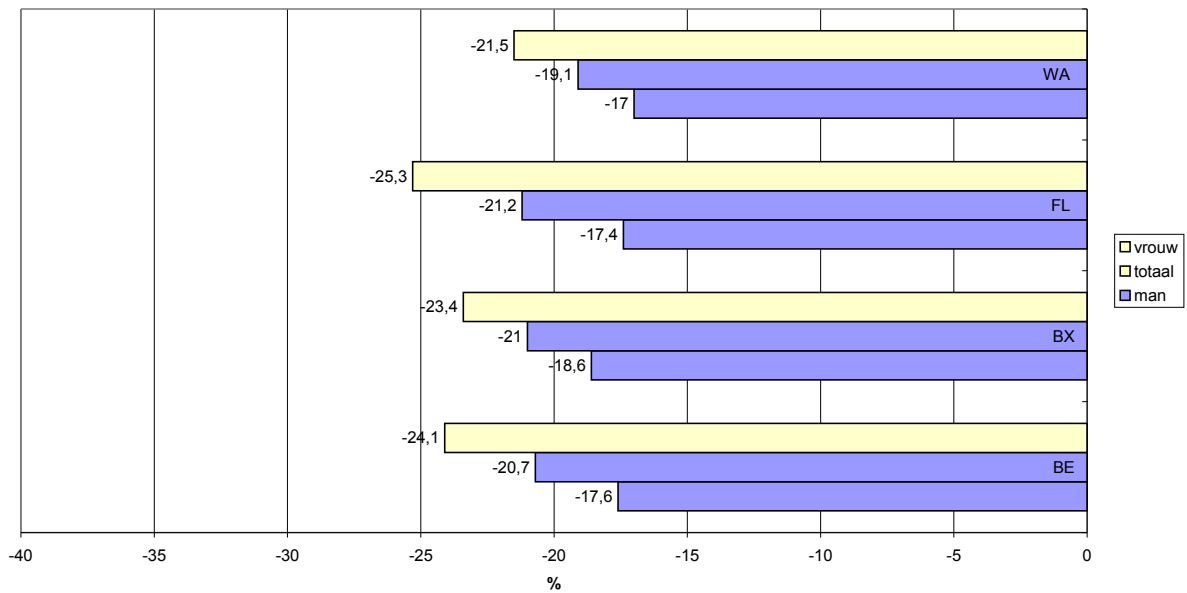
GIL.6

Vershil in werkloosheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking van vreemde, niet EU25, nationaliteit en de bevolking van EU25 nationaliteit naar geslacht, België en de gewesten, 2004

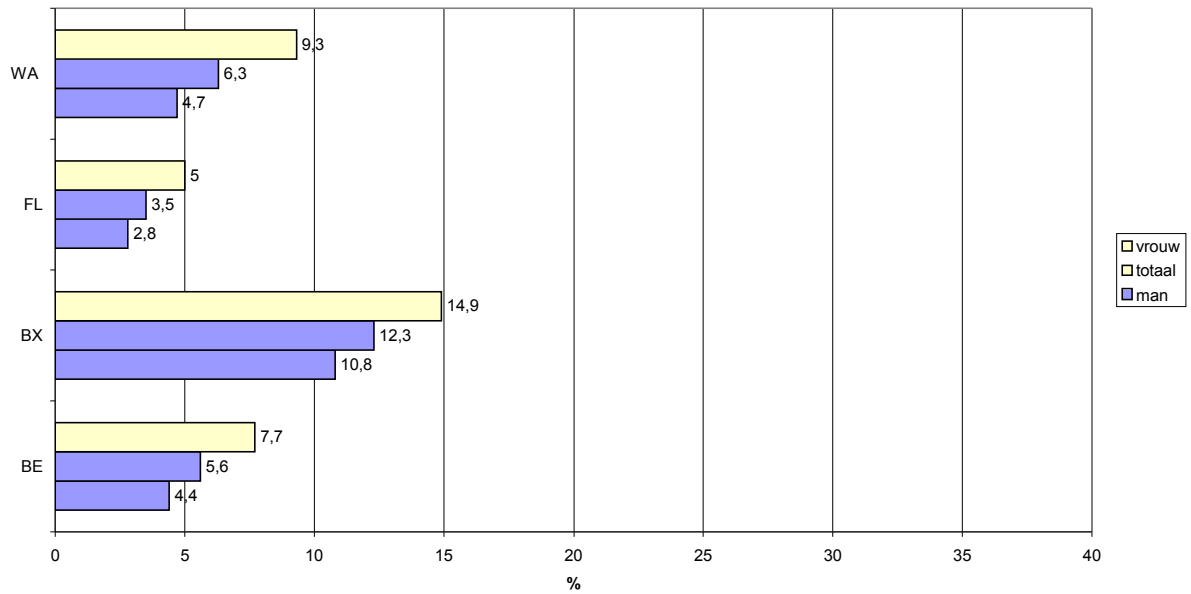
GII.7

Vershil in werkzaamheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking met een laag opleidingsniveau (maximum lager secundair onderwijs) en de totale bevolking naar geslacht, België en de gewesten, 2005

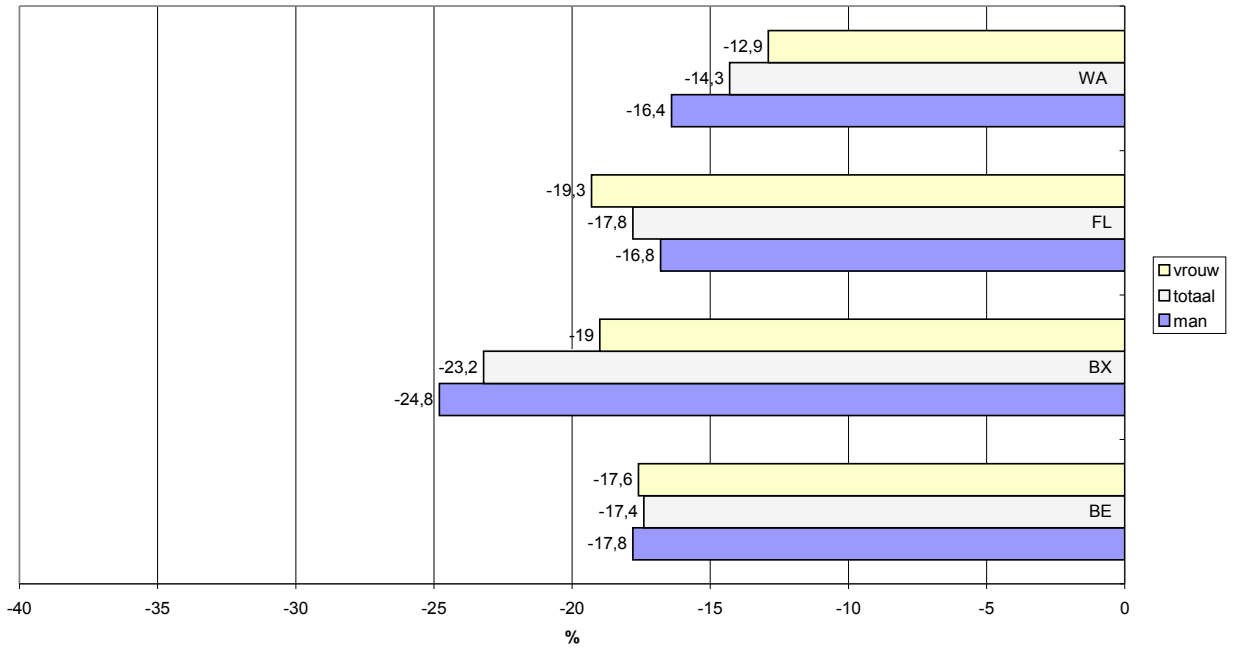
GII.8

Verskil in werkloosheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking met een laag opleidingsniveau (maximum lager secundair onderwijs) en de totale bevolking naar geslacht, België en de gewesten, 2005

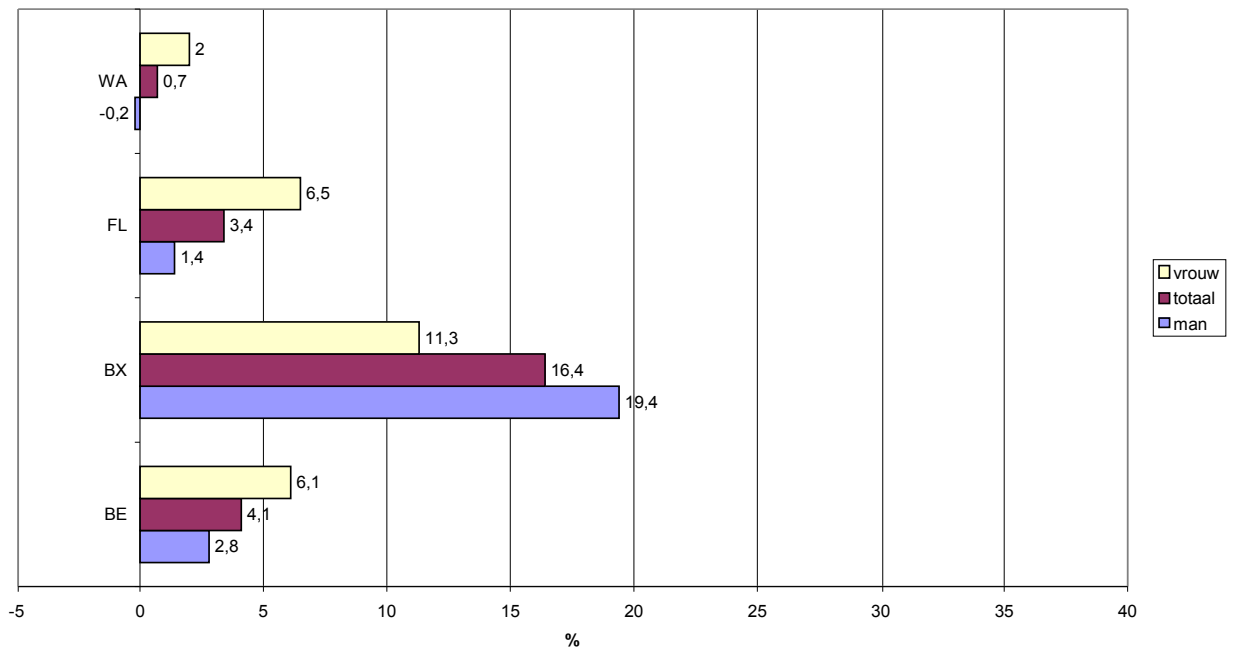
GII.9

Vershil in werkzaamheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking met een handicap en de totale bevolking naar geslacht, België en de gewesten, 2002

GII.10

Vershil in werkloosheidsgraad (in procentpunten) tussen de bevolking met een handicap en de totale bevolking naar geslacht, België en de gewesten, 2002

GII.11

1.2 Afwezigheid van betaald werk op het niveau van het huishouden

II.5 Bevolking die leeft in huishoudens zonder betaald werk:

a) Kinderen: percentage kinderen (0 tot 17 jaar oud) die leven in een huishouden zonder betaald werk in verhouding tot alle kinderen.

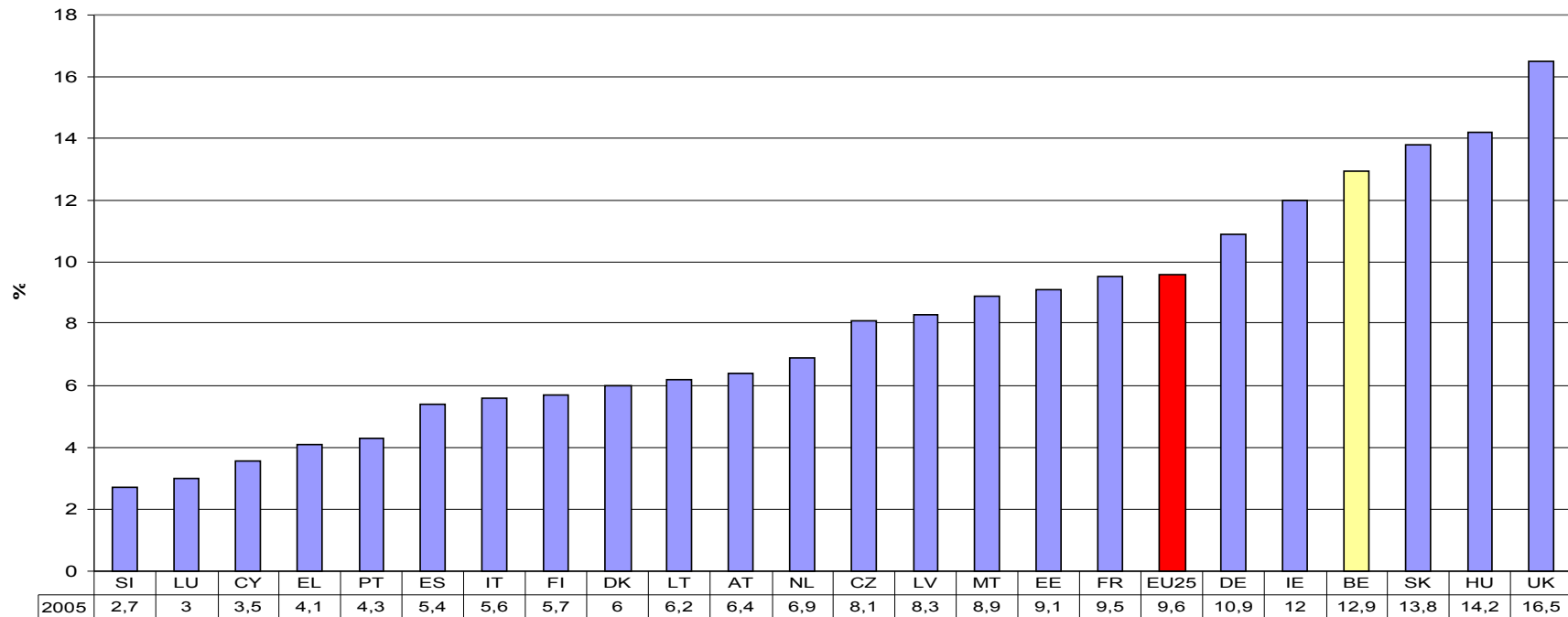
b) Volwassenen op actieve leeftijd: percentage volwassenen (18 tot 59 jaar oud) die leven in een huishouden zonder betaald werk in verhouding tot alle volwassenen in die leeftijdscategorie. Studenten van 18 tot 24 jaar die leven in een huishouden dat alleen uit studenten bestaat worden noch in de teller, noch in de noemer geteld. Naar geslacht.

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest.

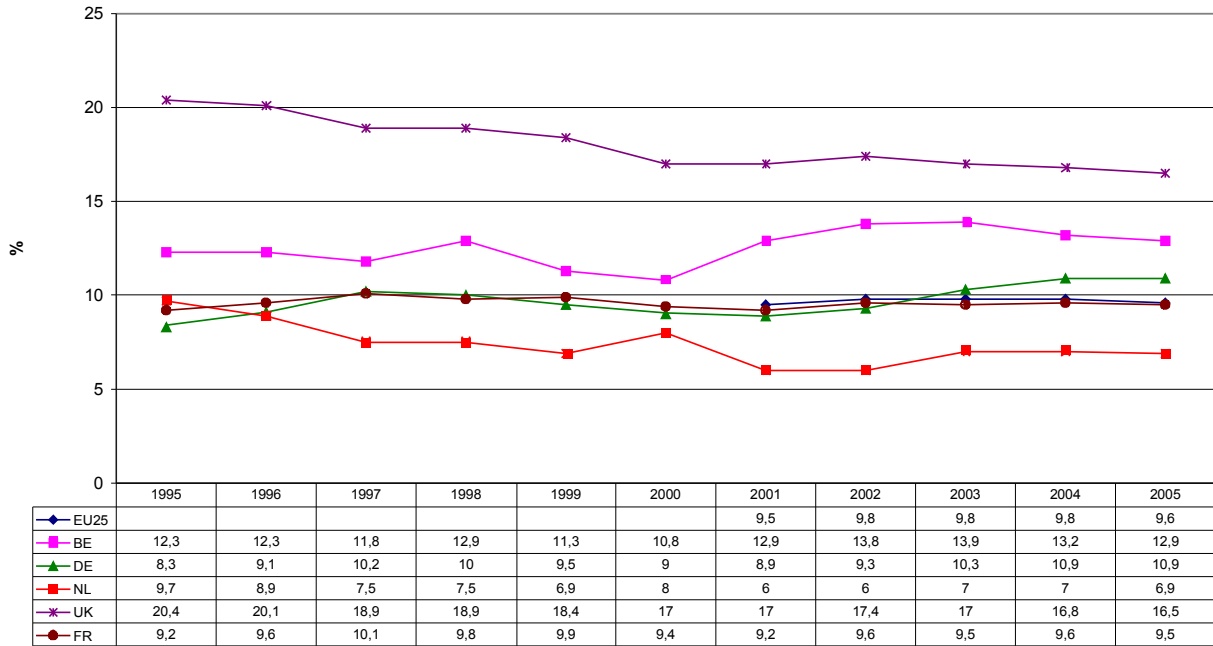
LFS - Eurostat

Percentage kinderen (0-17) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk, EU, 2005

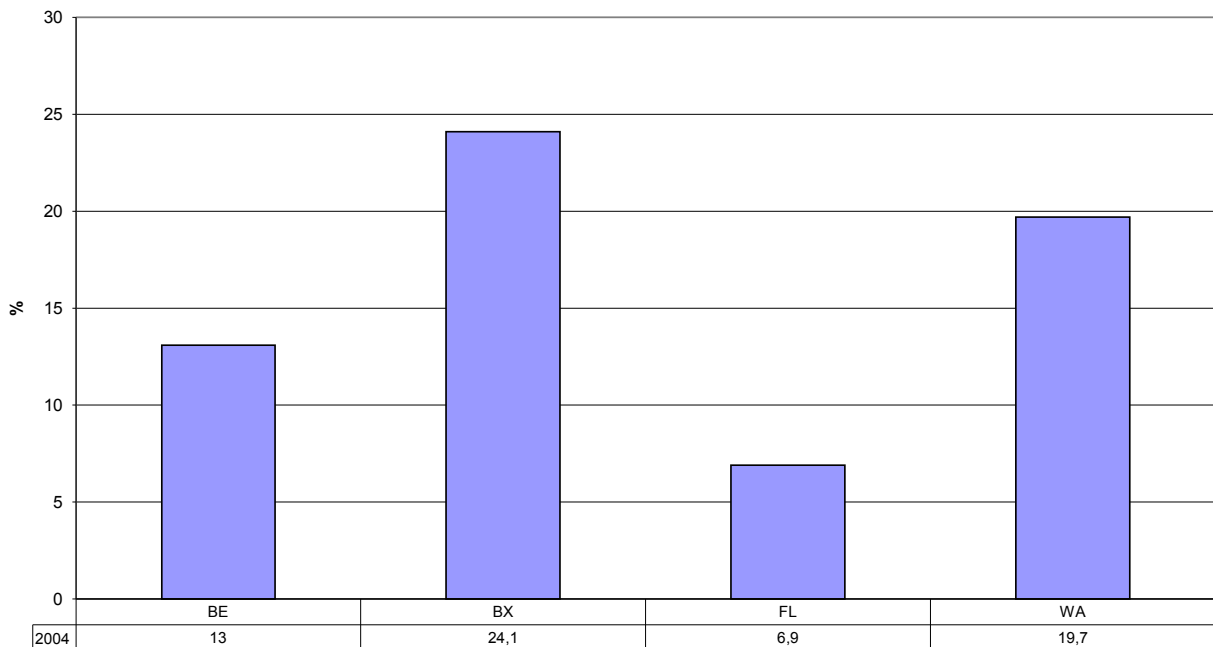
GII.12

Percentage kinderen (0-17) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk, EU, België en enkele buurlanden, 1995-2005

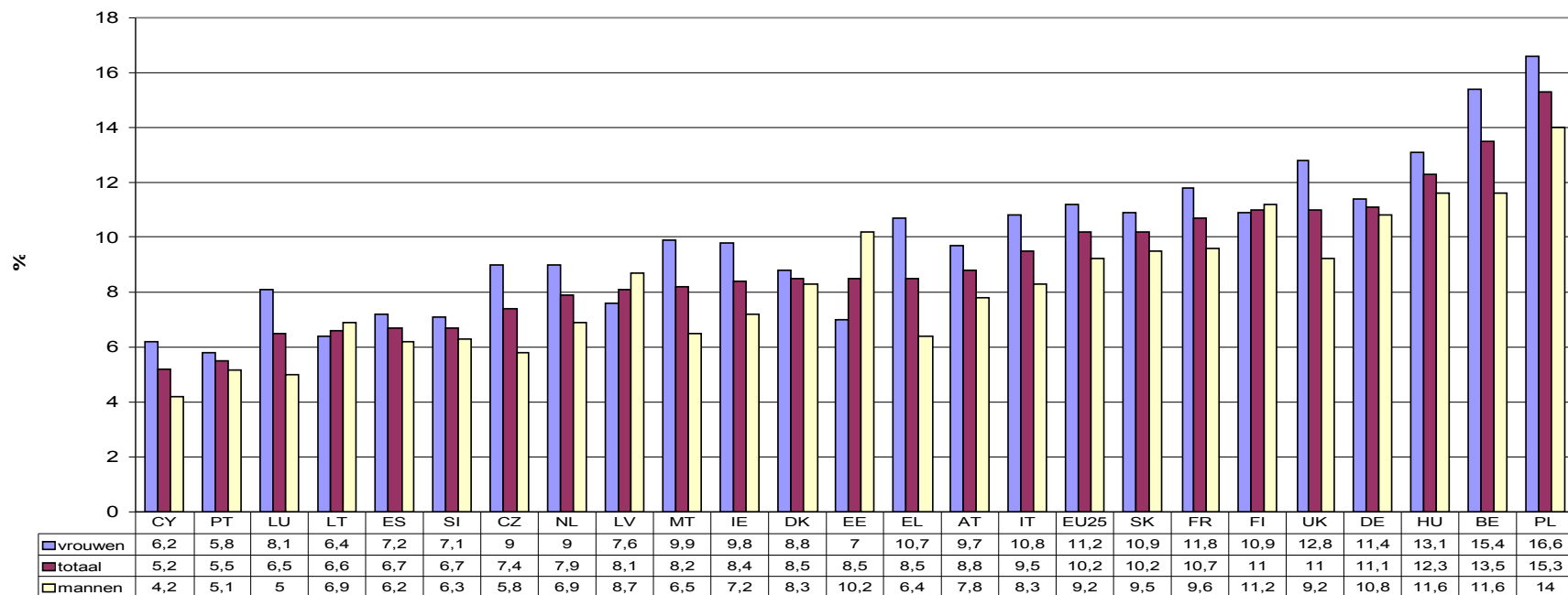
GII.13

Percentage kinderen (0-17) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk, België en de gewesten, 2004

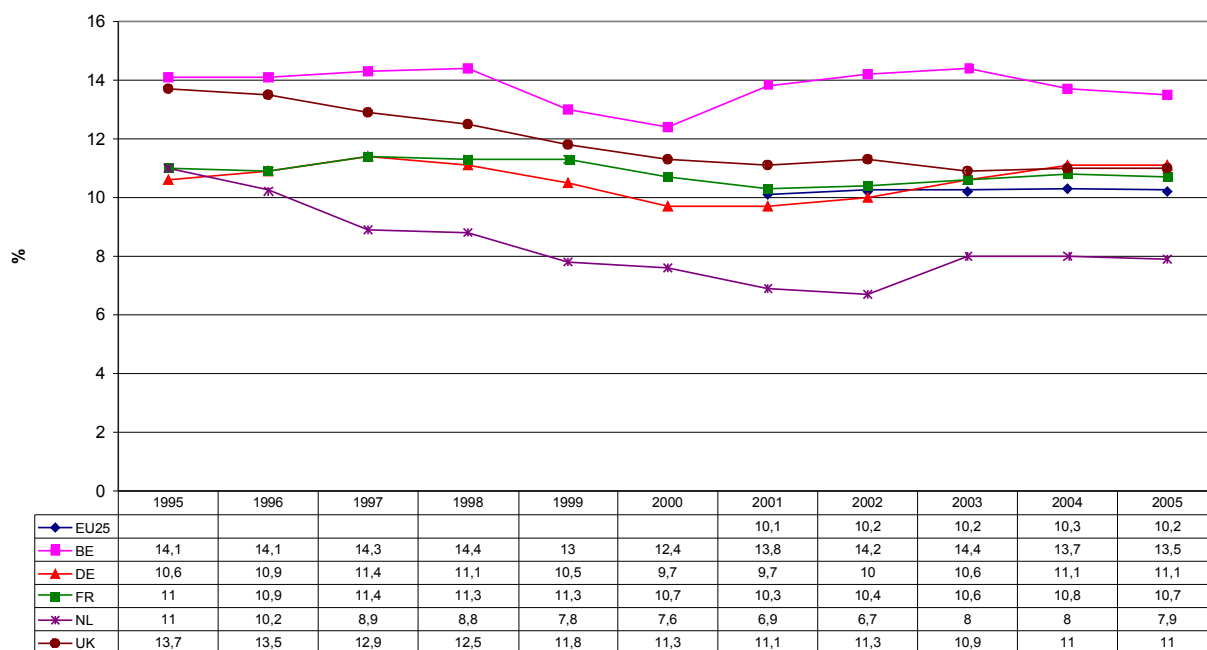
GII.14

Percentage volwassenen (18-59) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk naar geslacht, EU, 2005

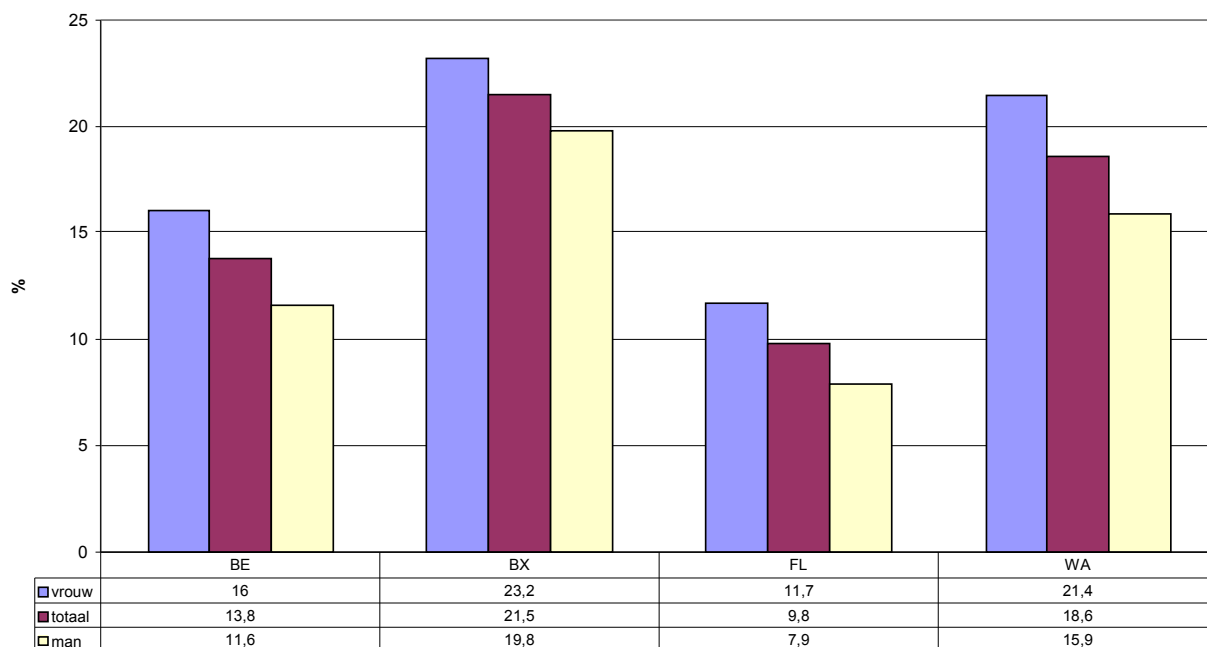
GII.15

Percentage volwassenen (18-59) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk, EU, België en enkele buurlanden, 1995-2005

GII.16

Percentage volwassenen (18-59) dat leeft in een huishouden zonder betaald werk, België en de gewesten, 2004

GII.17

2. Arbeid en gebrek aan inkomen

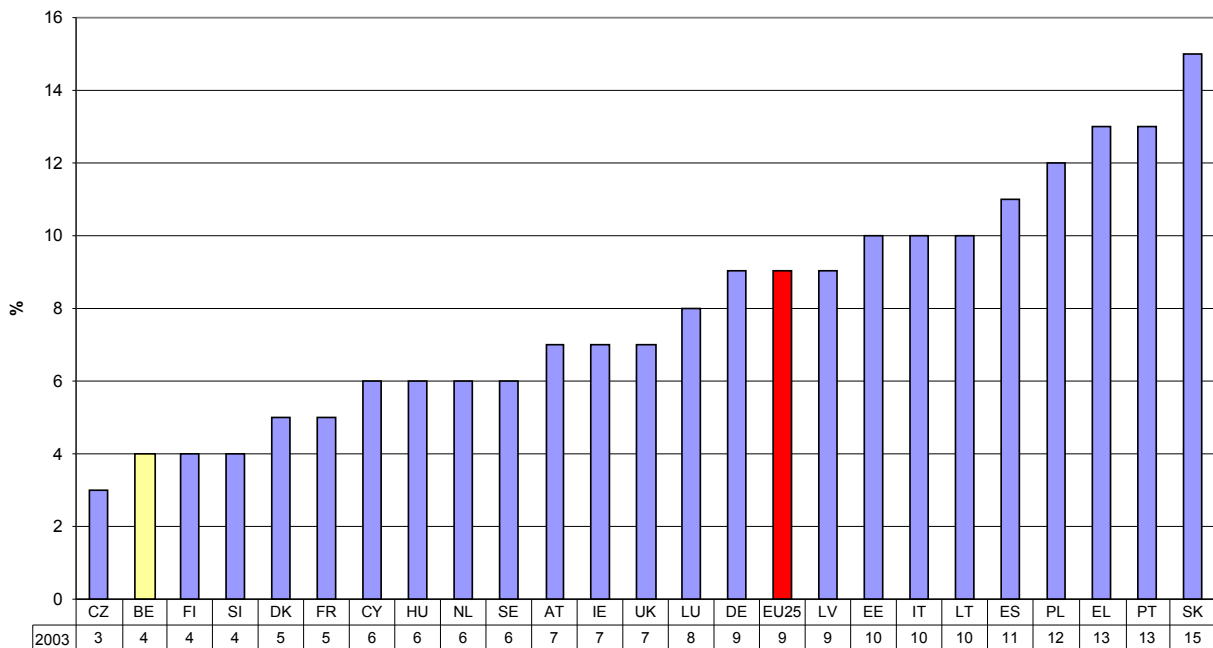
II.6 Armoederisico van werkenden: percentage personen die als 'werkend' worden beschouwd volgens de meest frequente activiteitsstatus definitie (ind. I.4.b.) (werknemers en zelfstandigen) en die geconfronteerd worden met armoederisico.

Naar kenmerken van de persoon, het huishouden en de job.

Context informatie sociale inclusie+overkoepelende indicator

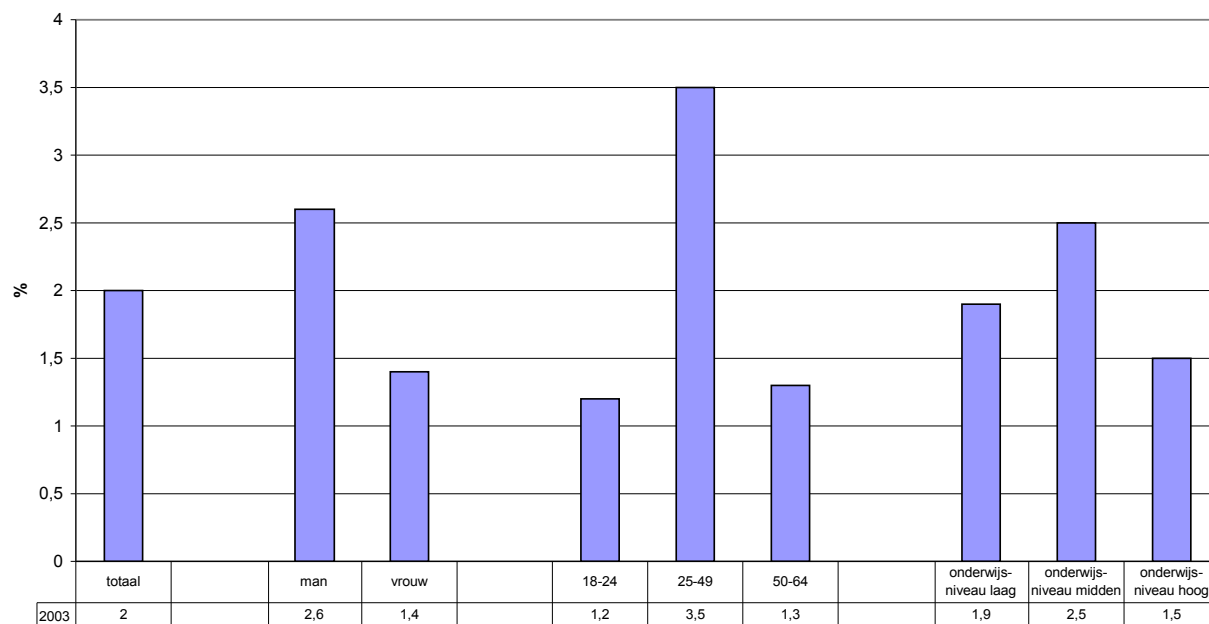
EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Eurostat

Percentage personen dat als werkend wordt beschouwd volgens de meest frequente activiteitsstatus (definitie ind. I.4b) en met een armoederisico wordt geconfronteerd, EU, 2003

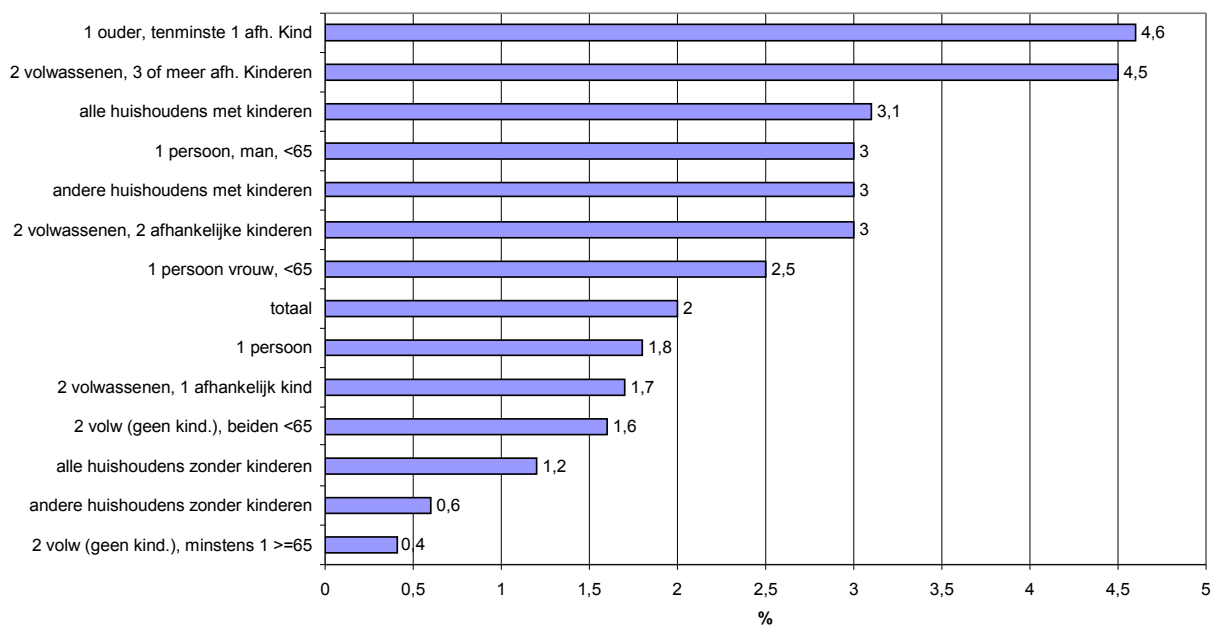
GII.18

**Percentage personen dat als werkend wordt beschouwd volgens de meest frequente
activiteitsstatus en geconfronteerd wordt met een armoederisico naar enkele persoonlijke
kenmerken, België, 2003**

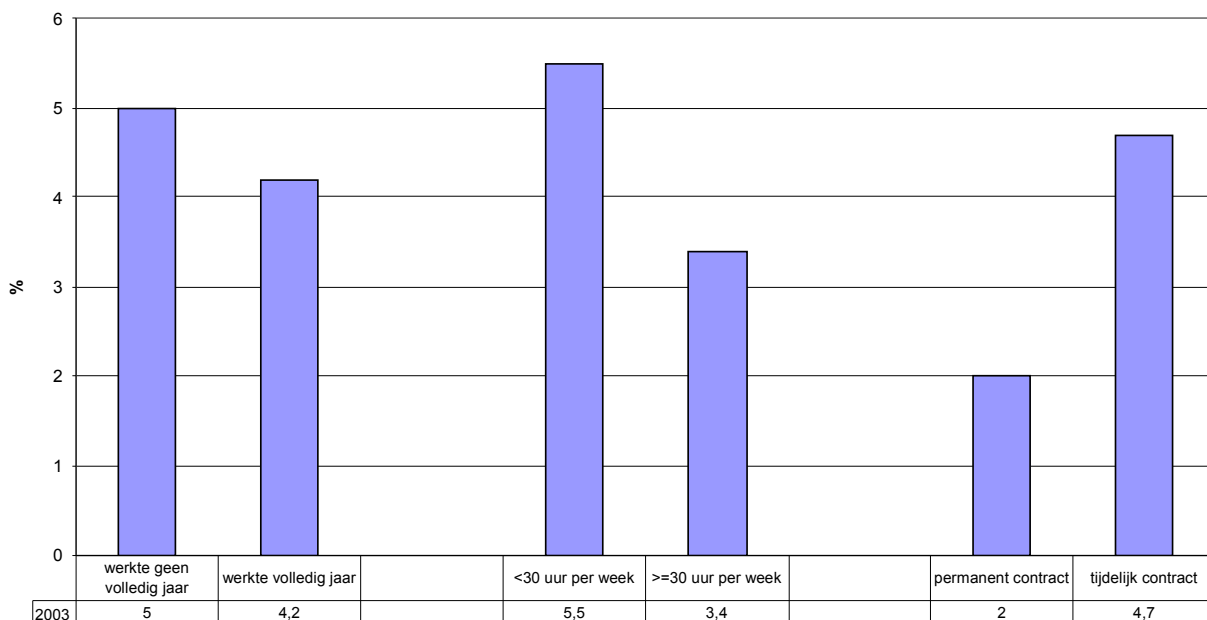
GII.19

Percentage personen dat als werkend wordt beschouwd volgens de meest frequente activiteitsstatus en met een armoederisico wordt geconfronteerd naar type huishouden, België, 2003

GII.20

Percentage personen dat als werkend wordt beschouwd volgens de meest frequente activiteitsstatus en geconfronteerd wordt met een armoederisico (enkel werknemers) naar jobkenmerken, België, 2003

GII.21

3. Regionale cohesie

II.7 Regionale cohesie: variatiecoëfficiënt van de werkzaamheidsgraden op NUTS 2 niveau (provincies in België).

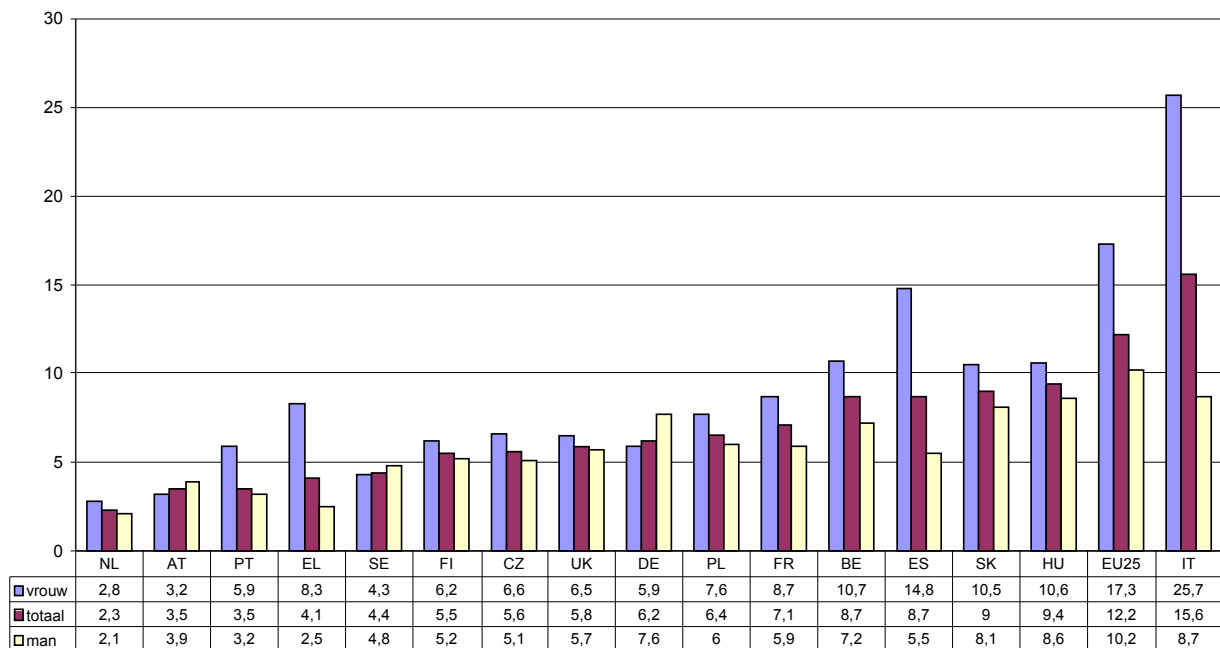
Naar geslacht.

Context informatie sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest.

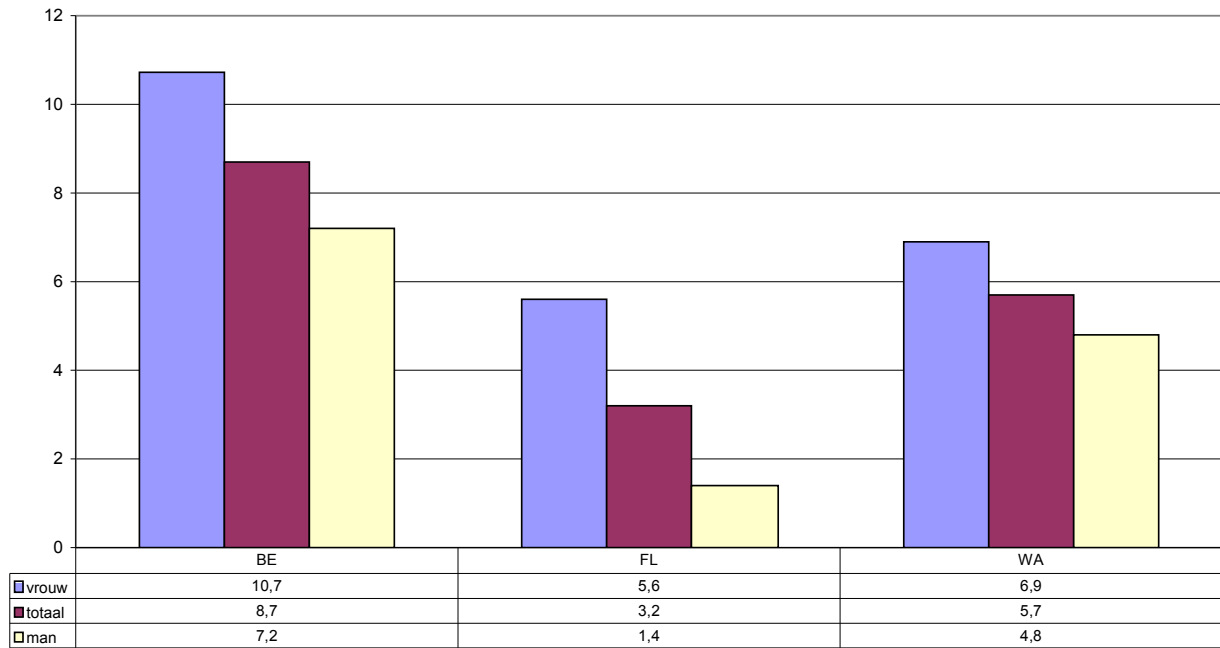
LFS – FOD Sociale Zekerheid/Eurostat

Regionale cohesie: variatiecoëfficiënt van de werkzaamheidsgraad op NUTS2 niveau (provincies in België) naar geslacht, EU, 2004

GII.22

Regionale cohesie: variatiecoëfficiënt van de werkzaamheidsgraad op NUTS2 niveau (provincies in België) naar geslacht, België en de gewesten, 2004

GII.23

III. HUISVESTING

1. Sociale huisvesting

III.1 Percentage van de bevolking dat leeft in een woning gehuurd van een overheids-, of gemeenschapsinstelling¹⁶.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

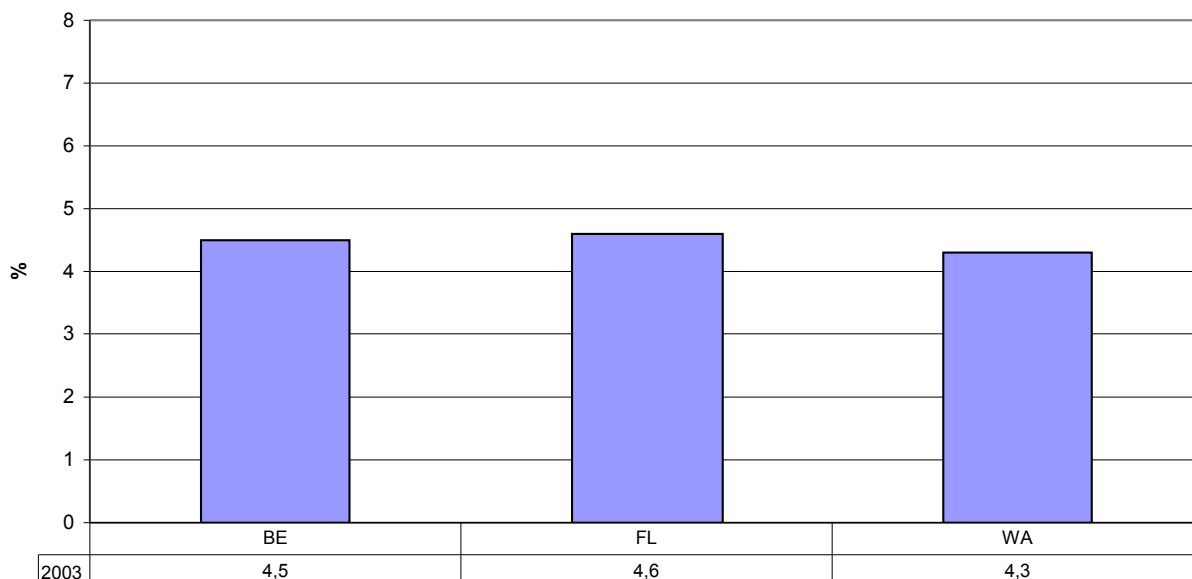
Nationale indicator

Indicator anders bevestigd in EU-SILC 2004

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning waarvan de huurprijs zich onder de marktprijs situeert

EU-SILC 2004 – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met een huurprijs onder de marktprijs, België en de gewesten, 2003

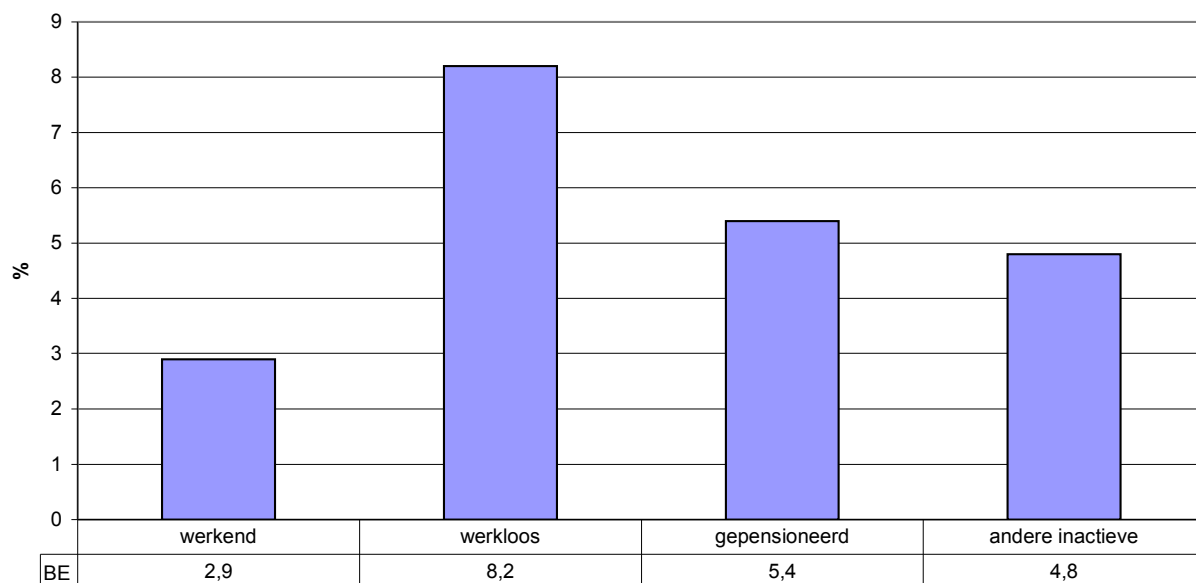
GIII.1

¹⁶ Omwille van de te beperkte steekproefomvang voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden hier geen resultaten voor Brussel getoond. De Socio-economische enquête van het NIS (2001) is een alternatieve bron die wel cijfers voor Brussel oplevert.

Percentage personen die leven in een woning, gehuurd van:

Brussel-Hoofdstad 8,3%
Vlaams Gewest 4,5%
Waals Gewest 6,5%
België 5,5%
Een maatschappij voor sociale woningen 1,8%
Een andere openbare instelling (OCMW, gemeente...) 0,7%
Totaal 10,1%
Bron: NIS Socio-economische Enquête 2001.

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met een huurprijs onder de marktprijs

GIII.2

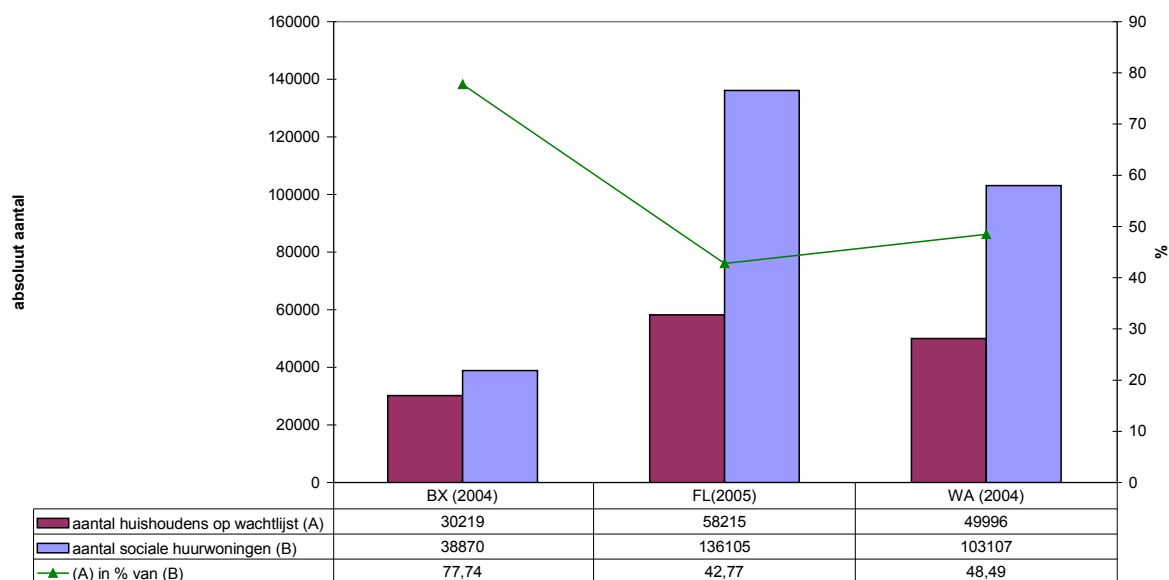
III.2 Huishoudens op wachtlijsten voor een sociale huurwoning (verhuurd door de maatschappijen die erkend zijn door de 3 gewestelijke huisvestingsmaatschappijen) in verhouding tot het aanbod van zo'n woningen.

Naar gewest.

Nationale indicator

Administratieve data - Gewesten

Verhouding van het aantal huishoudens op een wachtlijst voor een sociale huurwoning tot het aantal sociale huurwoningen, in absolute aantallen en percentage, naar gewest, 2004/2005

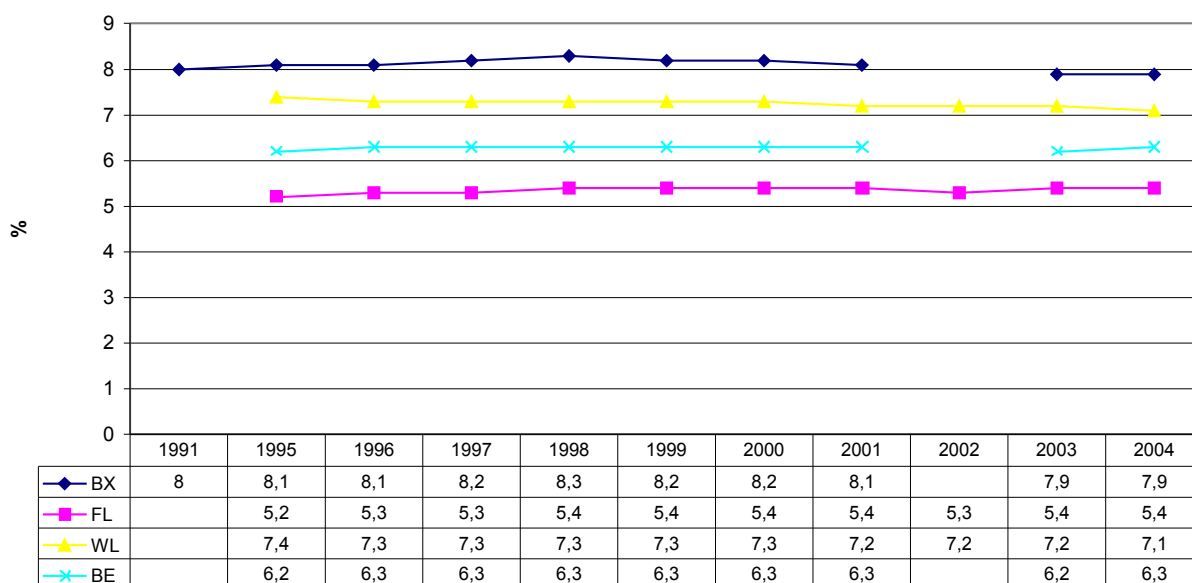
III.3 Aantal sociale huurwoningen (verhuurd door de maatschappijen die erkend zijn door de 3 gewestelijke huisvestingsmaatschappijen) in verhouding tot het aantal private huishoudens.

Naar gewest.

Nationale Indicator

Administratieve data - Gewesten / Demografische statistieken - NIS

Evolutie van het aantal sociale huurwoningen in verhouding tot het aantal private huishoudens, België en de gewesten, 1991-2004

GIII.3

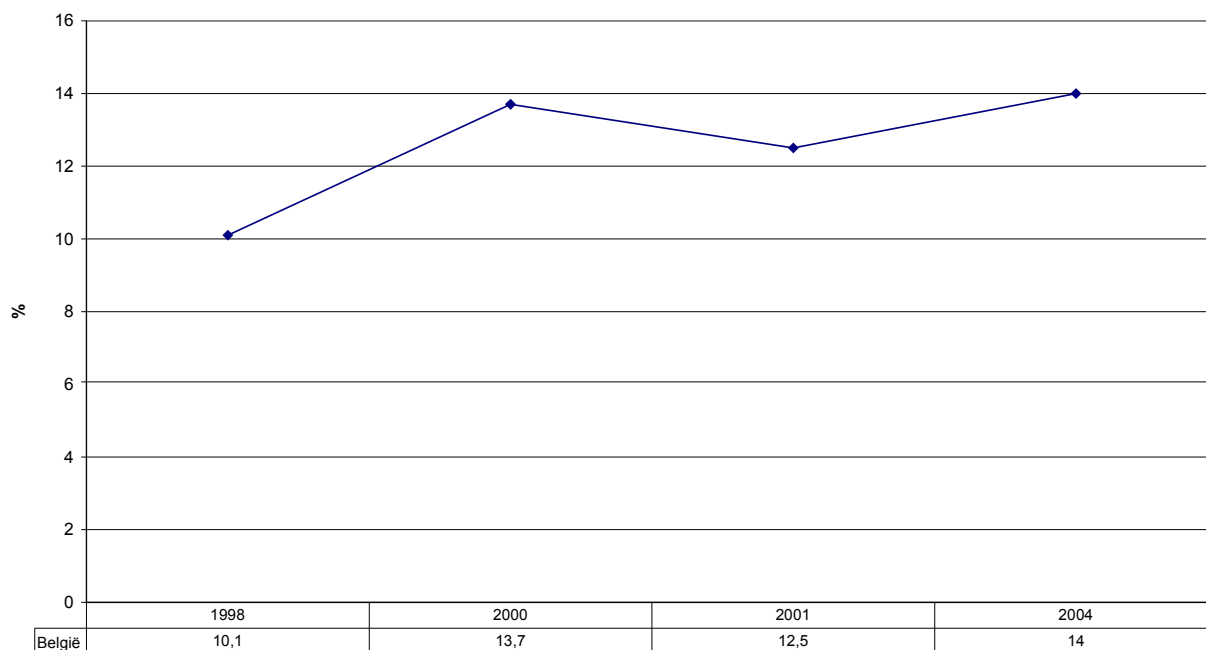
2. De kost van huisvesting

III.4 Huurkosten in % van het beschikbaar inkomen: het percentage van de huishoudens met een inkomen beneden het mediaaninkomen die meer dan 33% van het gezinsbudget uitgeven aan huur.

Nationale Indicator

Gezinsbudgetenquête – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie / CSB

Percentage huishoudens met een inkomen onder het mediaan beschikbaar huishoudinkomen dat meer dan 33% van het inkomen besteedt aan huur, België, 1998-2004

(*) 1999 niet beschikbaar.

GIII.4

3. De kwaliteit van huisvesting

III.5 Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met één of meer van de volgende problemen:

- gebrek aan klein comfort;
- twee of meer huisvestingsproblemen;
- gebrek aan ruimte ¹⁷.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

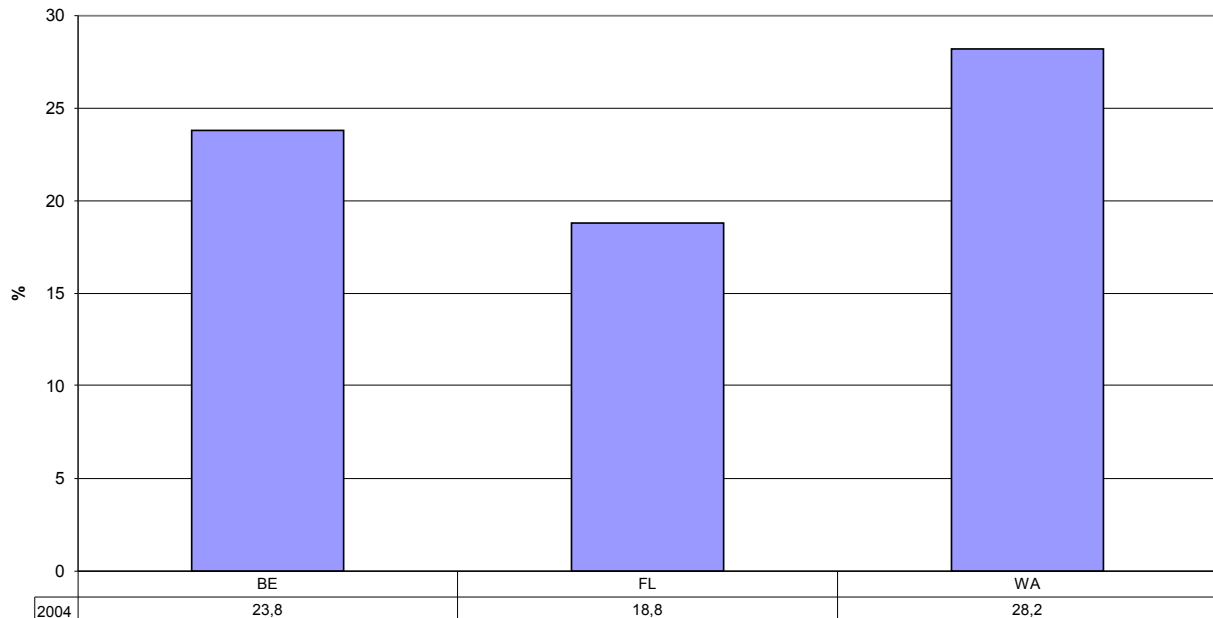
Nationale Indicator

Indicator anders bevestigd in EU-SILC 2004

Cf. punt 2.2 supra

EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

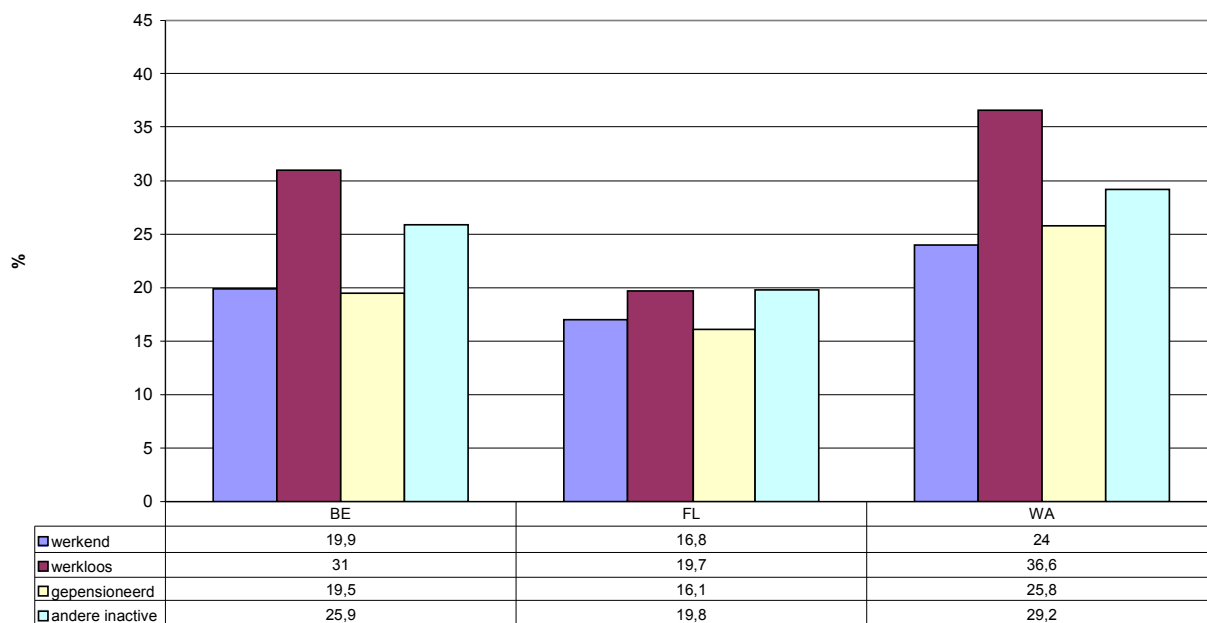
Percentage huishoudens dat leeft in een woning met één of meer van volgende problemen: gebrek aan klein comfort, twee of meer problemen aan de woning, gebrek aan ruimte, België en de gewesten, 2004

GIII.5

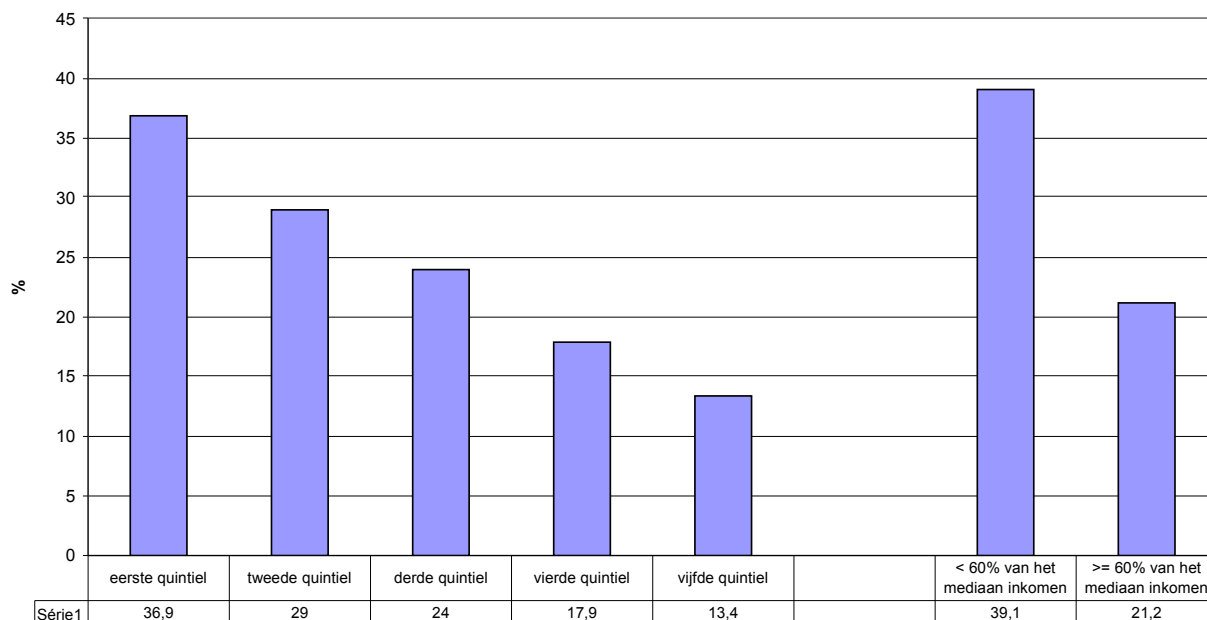
¹⁷ Synthetische indicator gebaseerd op indicatoren III.6, III.7 en III.8.

Percentage van de bevolking (16 jaar en ouder) dat leeft in een woning met één of meer van volgende problemen: gebrek aan klein comfort, twee of meer problemen aan de woning, gebrek aan ruimte naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GIII.6

Percentage van de bevolking (16 jaar en ouder) dat leeft in een woning met één of meer van volgende problemen: gebrek aan klein comfort, twee of meer problemen aan de woning, gebrek aan ruimte, naar inkomensniveau, België, 2004

GIII.7

III.6 Percentage van de bevolking dat leeft in een woning waarin één van volgende drie kleine comfortelementen ontbreekt:

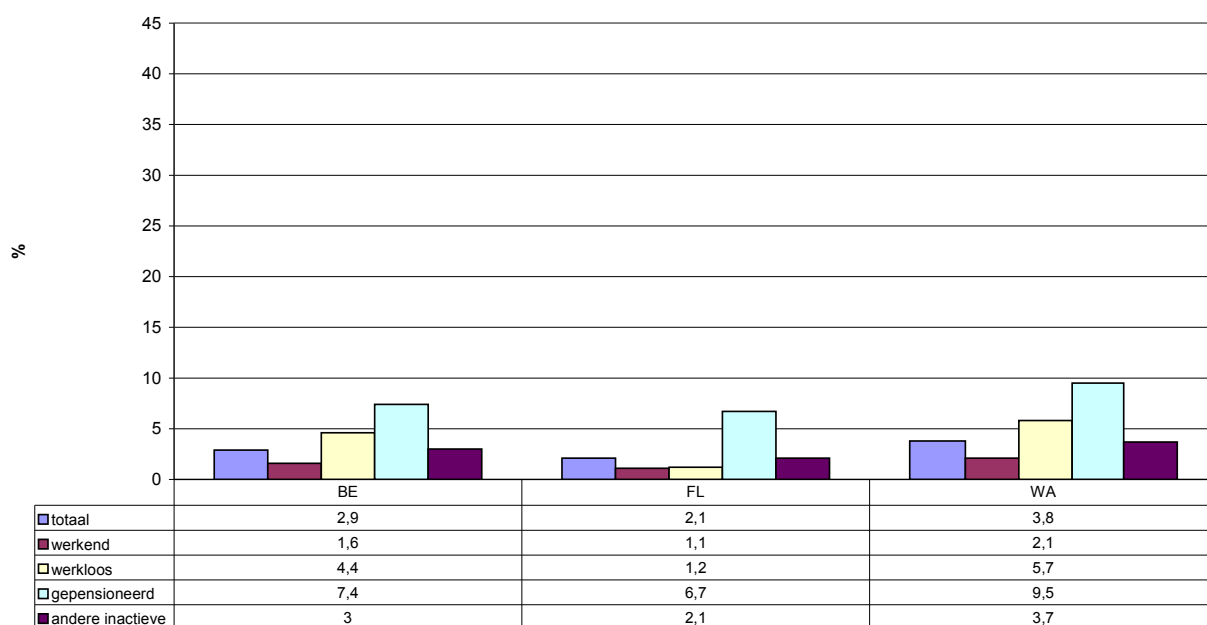
- een bad of douche;
- warm stromend water;
- een toilet met waterspoeling in de woning zelf.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

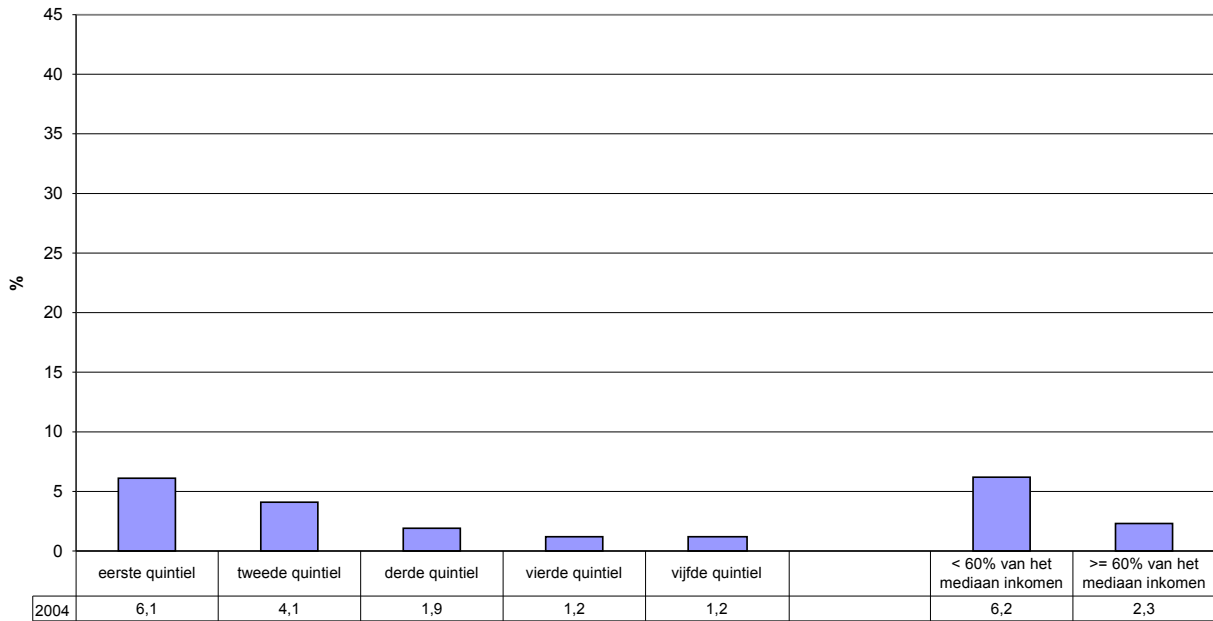
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage huishoudens dat leeft in een woning waarin één van volgende drie kleine comfortelementen ontbreekt: bad of douche, warm stromend water, toilet met waterspoeling in de woning zelf, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GIII.8

Percentage van de huishoudens dat woont in een woning waarin één van volgende drie kleine comfortelementen ontbreekt: bad of douche, warm stromend water, toilet met waterspoeling in de woning zelf, naar inkomensniveau, België, 2004

GIII.9

III.7 Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met twee of meer van volgende huisvestingsproblemen:

- een lekkend dak;
- geen adequate verwarming;
- schimmel en vocht;
- rottende ramen en deuren.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

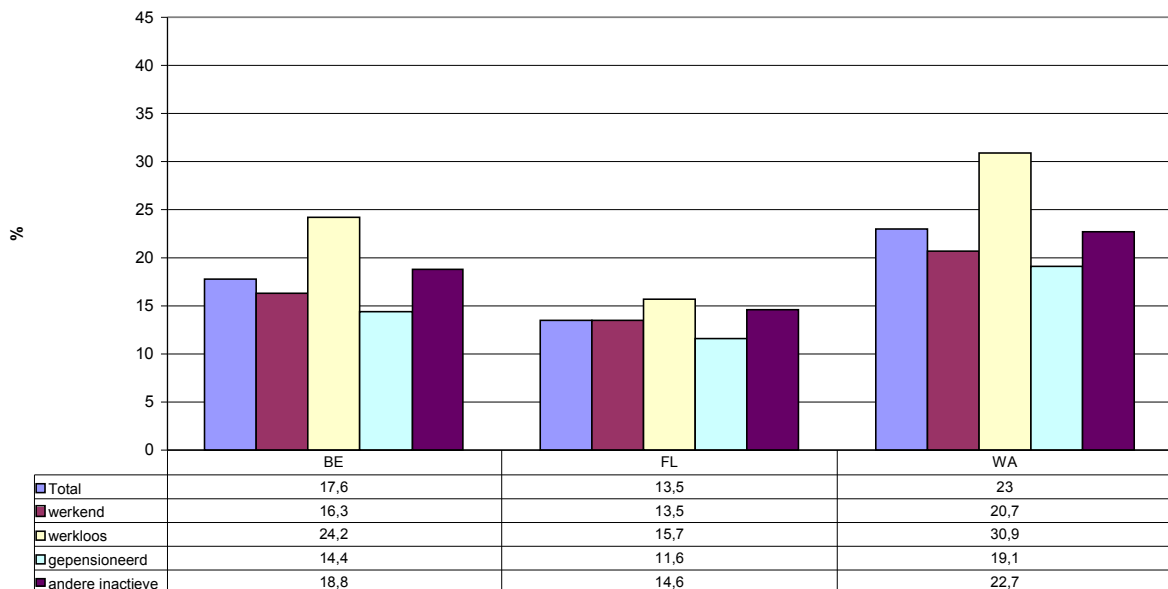
Nationale indicator

Indicator anders bevestigd in EU-SILC 2004

Cf. punt 2.2 supra

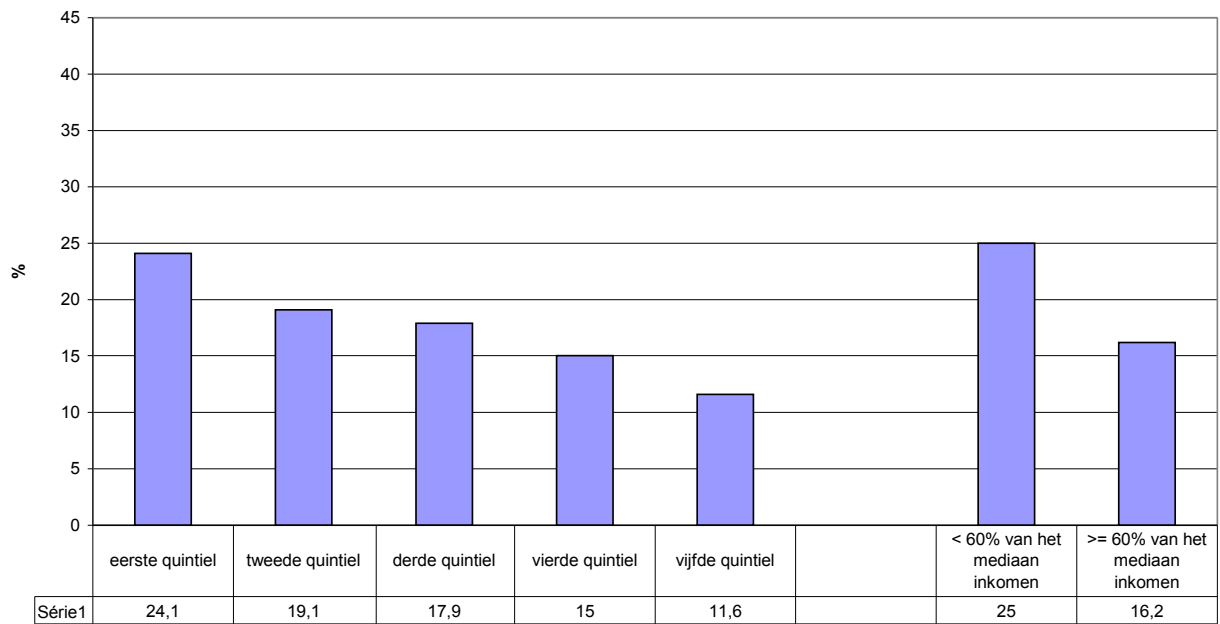
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met twee of meer van volgende problemen met de woning: lekkend dak, geen adequate verwarming, schimmel en vocht, rottende ramen/deuren, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GIII.10

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met twee of meer van volgende problemen:lekkend dak, geen adequate verwarming, schimmel en vocht, rottende ramen/deuren, naar inkomensniveau, België, 2004

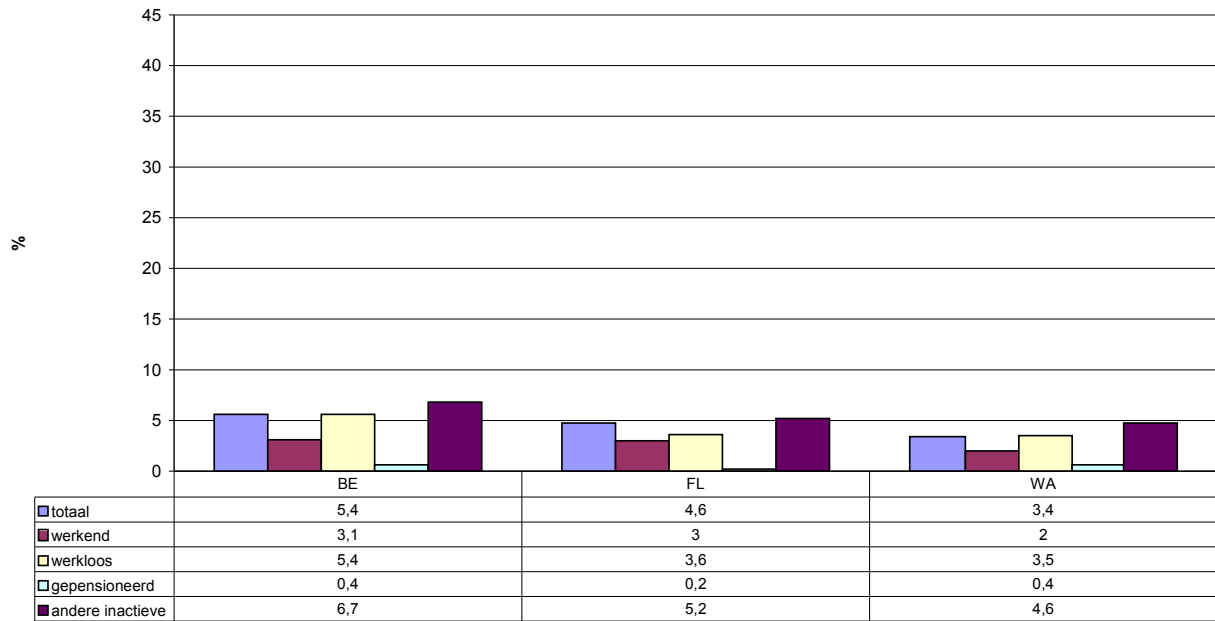
GIII.11

**III.8 Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met minder dan 1 kamer per lid van het huishouden (badkamer, toilet,... niet meegerekend).
Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.**

Nationale indicator

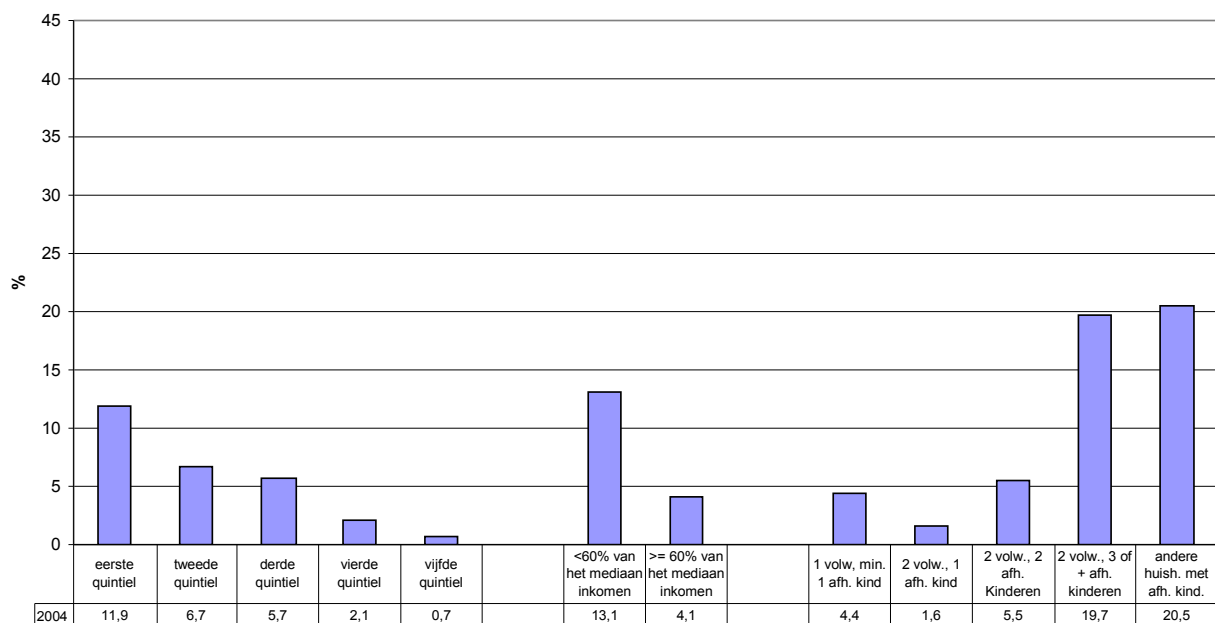
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met minder dan 1 kamer per lid van het huishouden (badkamer, toilet, ...) niet meegerekend, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GIII.12

Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met minder dan 1 kamer per lid van het huishouden (badkamer, toilet, ... niet meegerekend), naar inkomensniveau en enkele huishoudtypes, België, 2004

GIII.13

IV. GEZONDHEID

1. Risicofactoren

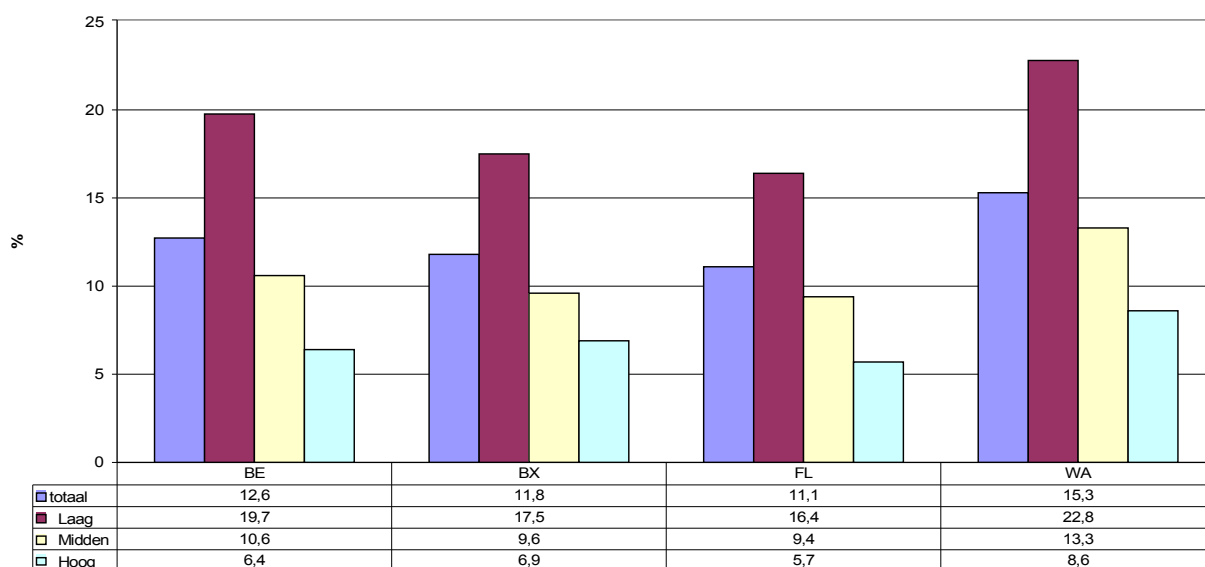
IV.1 Body Mass Index: prevalentie van zwaarlijvigheid (BMI > 30) bij de volwassen bevolking van 18 jaar en ouder.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale Indicator

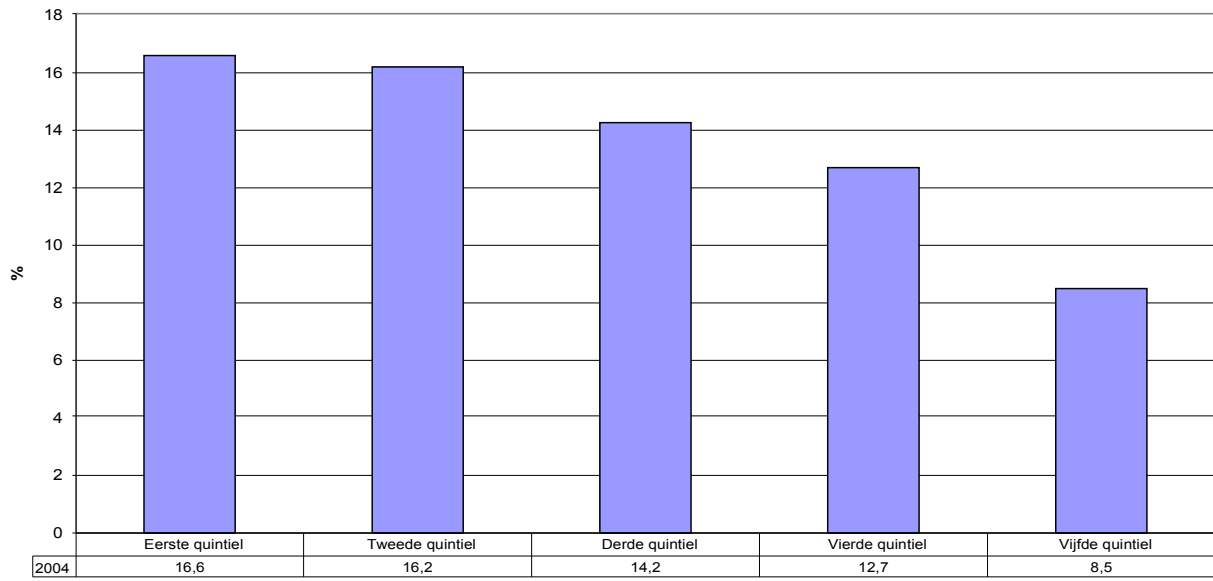
Gezondheidsenquête 2004 - WIV

Prevalentie van zwaarlijvigheid (BMI 30+) bij de volwassen bevolking (18 jaar en ouder) naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.1
GIV.2

Prevalentie van zwaarlijvigheid (BMI 30+) onder de volwassen bevolking (18 jaar en ouder) naar inkomensniveau, België, 2004

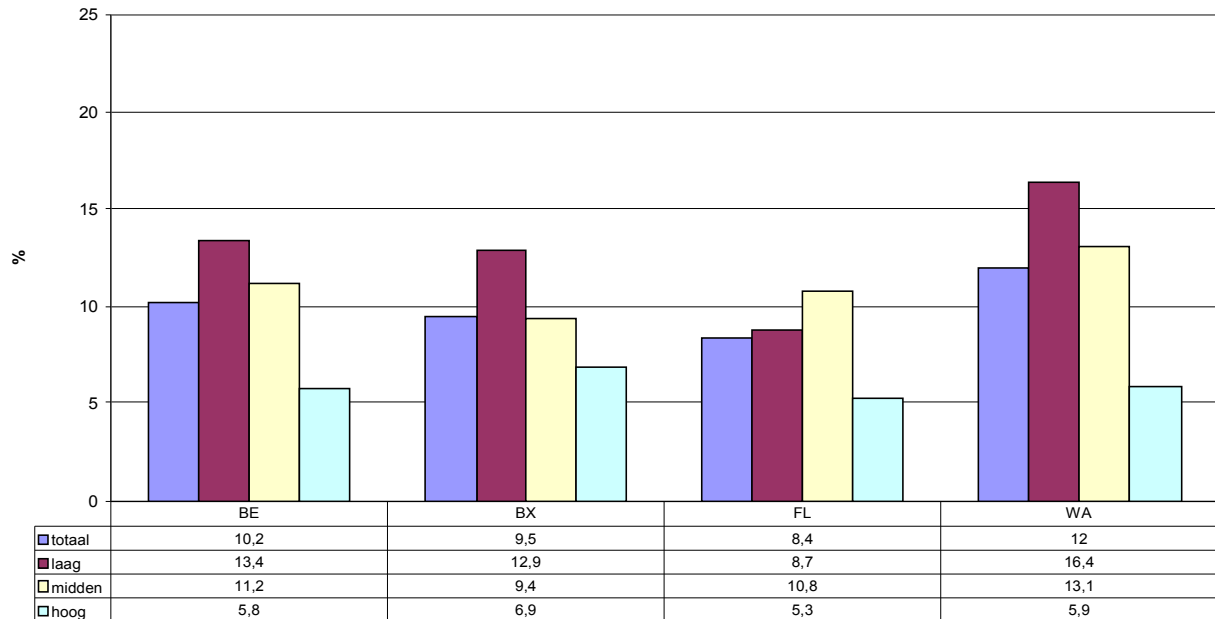
IV.2 Rookgedrag: percentage zware rokers (+20 sigaretten per dag) in de bevolking van 15 jaar en ouder.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale Indicator

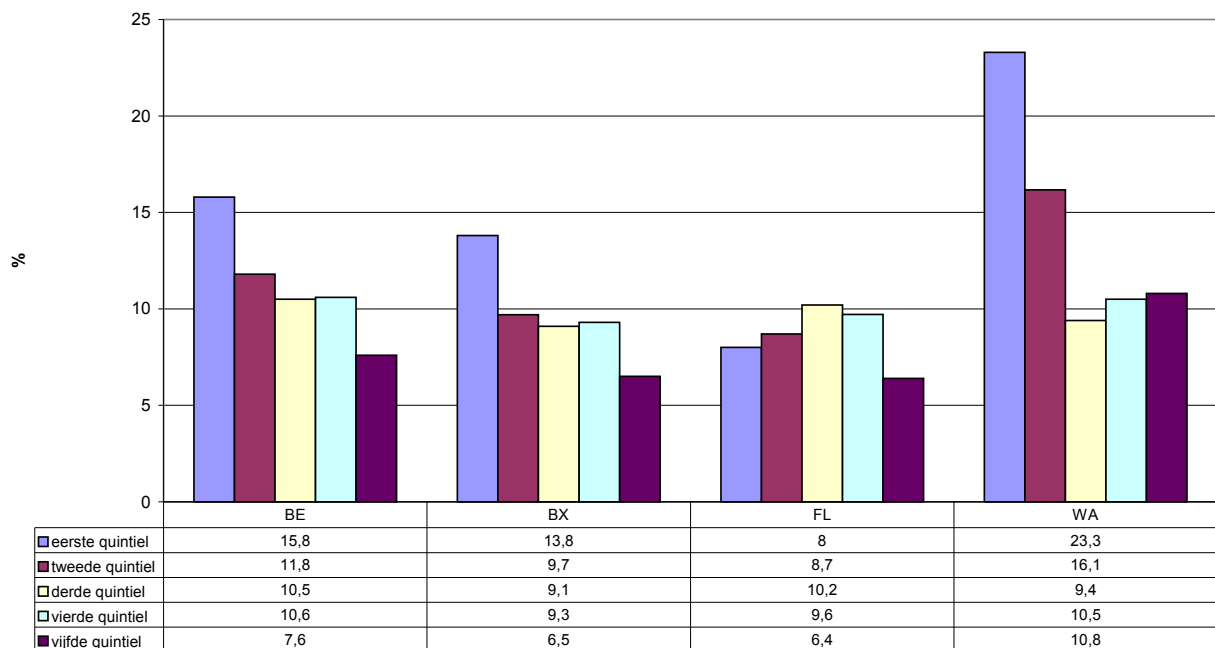
Gezondheidsenquête - WIV

Percentage zware rokers (20 sigaretten of meer per dag) in de bevolking (15 jaar en ouder) naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.3

Percentage zware rokers (20 sigaretten of meer per dag) in de bevolking (15 jaar en ouder), naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.4

2. Gezondheidstoestand

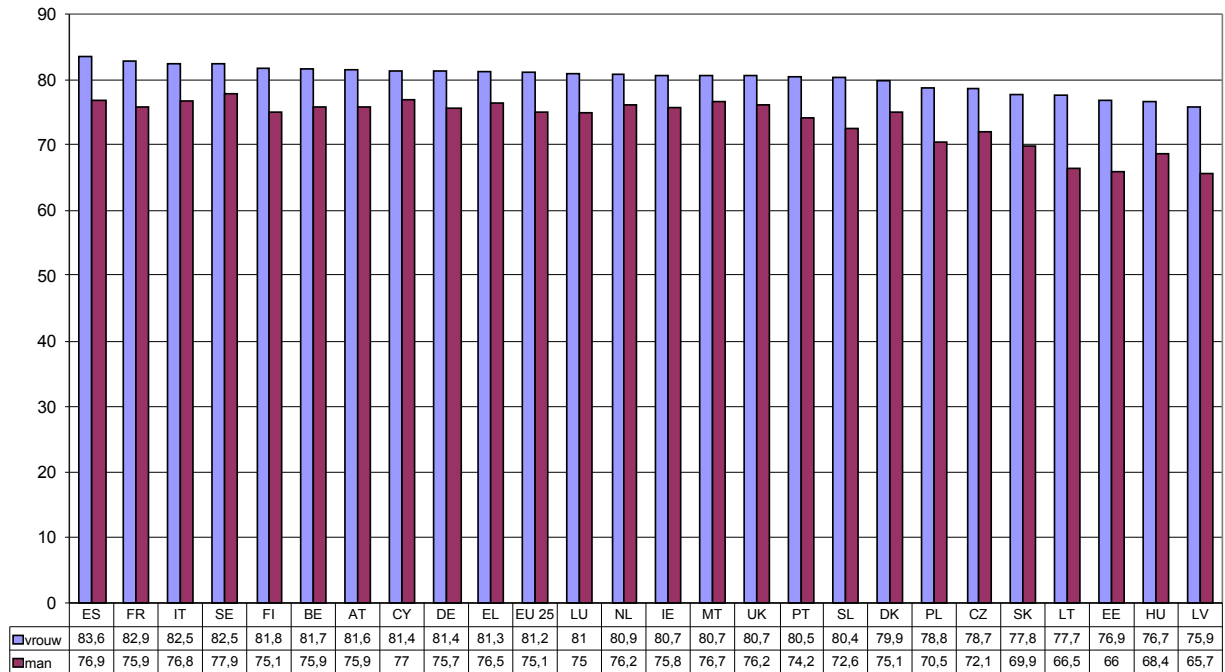
IV.3 Levensverwachting: aantal jaren dat iemand naar verwachting zal leven, beginnend bij leeftijd 0, 1 en 60.

Naar geslacht.

Context informatie sociale inclusie+context informatie overkoepelende indicatorenset

Demografische statistieken - Eurostat

Levensverwachting bij geboorte naar geslacht, EU, 2003

GIV.5

IV.4 Levensverwachting in goede gezondheid bij geboorte, op 45 en 65 jaar (uitgedrukt in jaren).

Naar geslacht (en sociaal-economische status)

Context informatie sociale inclusie+overkoepelende indicator

levensverwachting in goede gezondheid bij geboorte voor mannen en vrouwen, België, 1995-2003

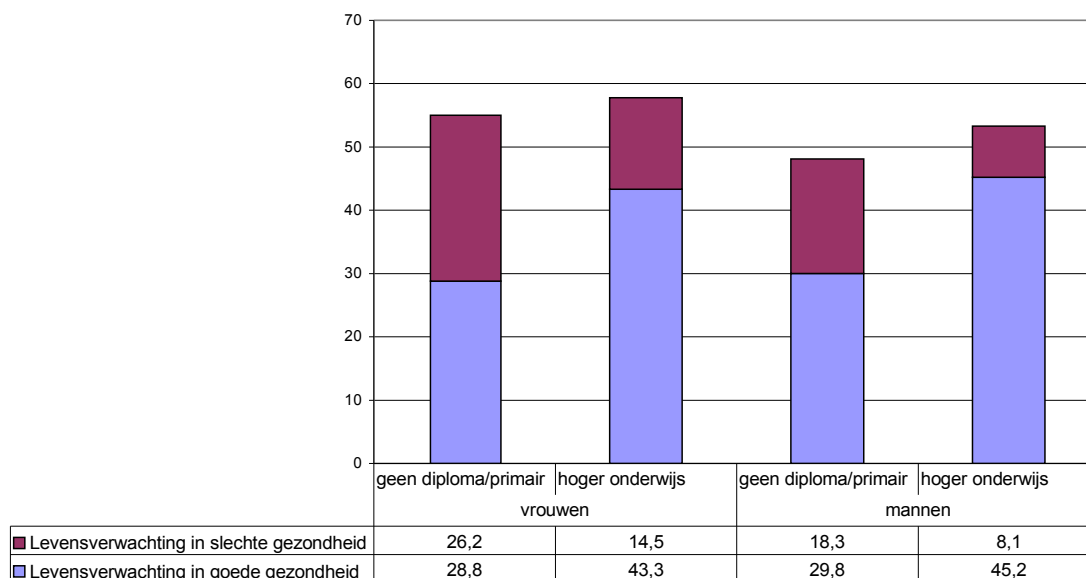
IV.5 Levensverwachting en levensverwachting in goede gezondheid op 25 jaar naar opleidingsniveau - verschil tussen het laagste en het hoogste opleidingsniveau (uitgedrukt in jaren).

Naar geslacht en naar gewest.

Nationale indicator

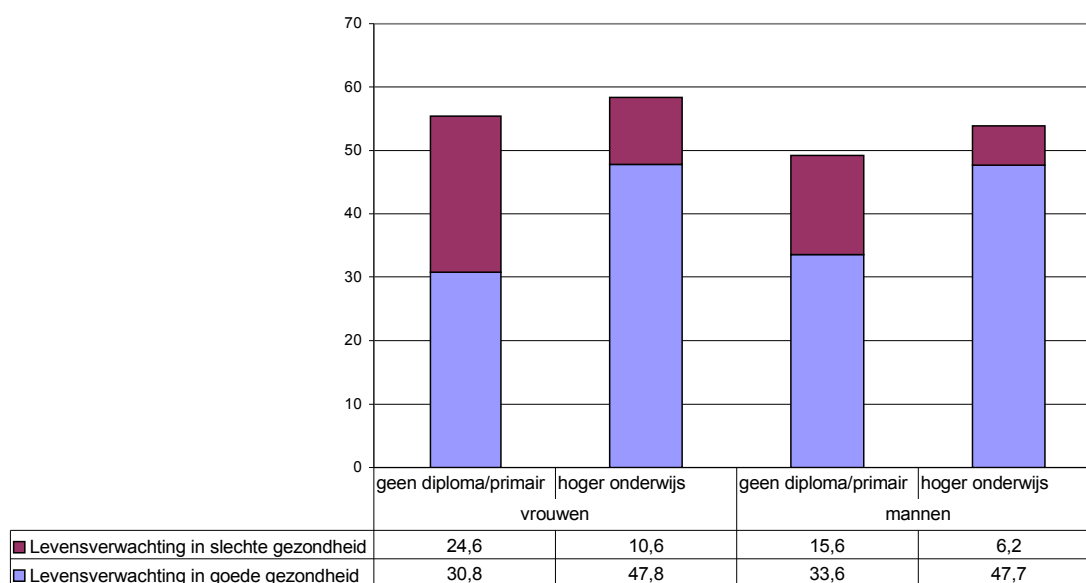
Volkstelling / Rijksregister / Gezondheidsenquête - WIV

Levensverwachting in goede en slechte gezondheid op 25 jaar naar geslacht en opleidingsniveau, België 1991-1996/1997

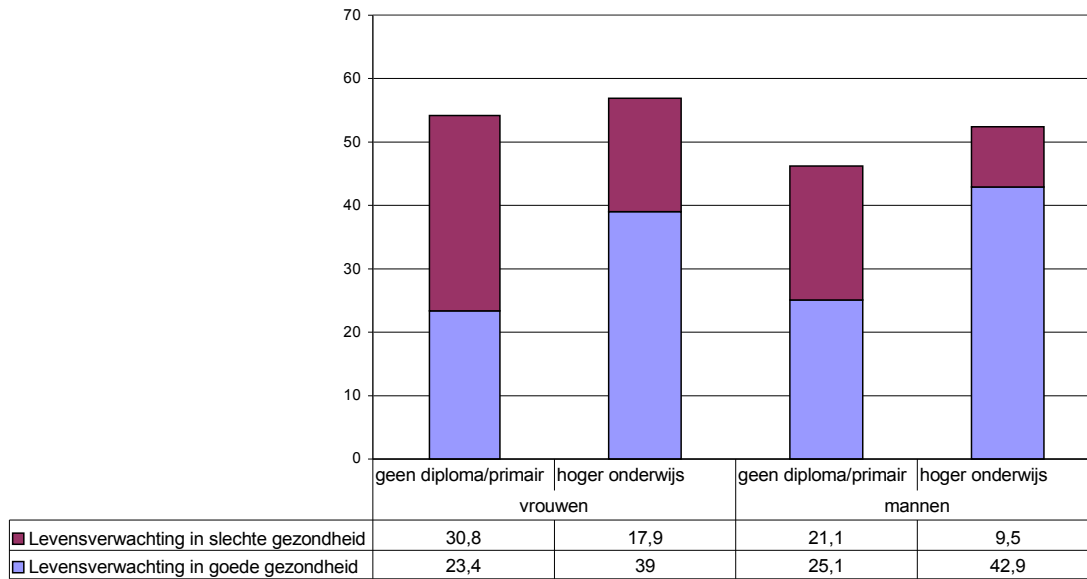
GIV.6

Levensverwachting in goede en slechte gezondheid op 25 jaar naar geslacht en opleidingsniveau, Vlaams Gewest 1991-1996/1997

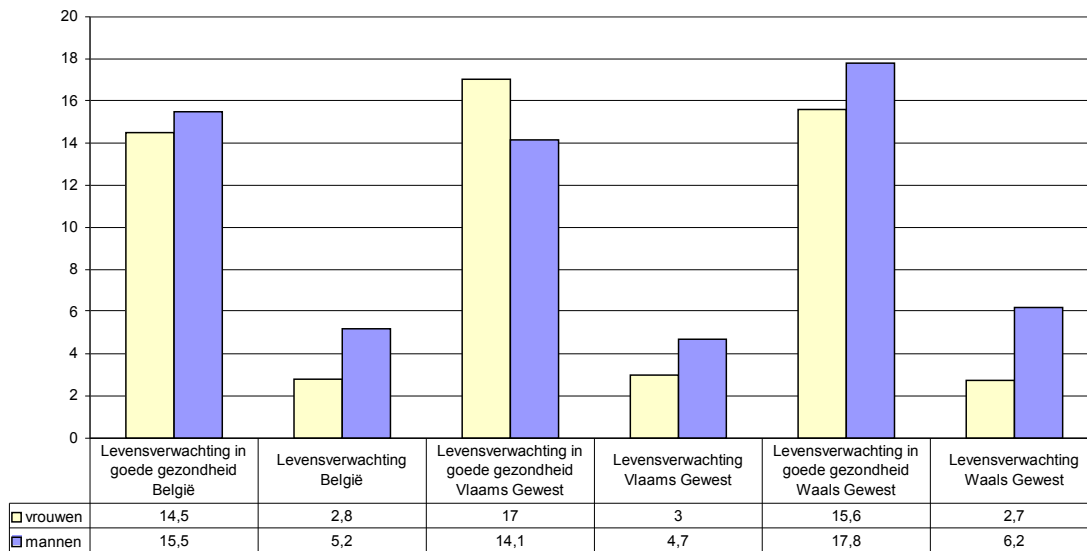
GIV.7

Levensverwachting in goede en slechte gezondheid op 25 jaar naar geslacht en opleidingsniveau, Waals Gewest 1991-1996/1997

GIV.8

Verskil in levensverwachting en in levensverwachting in goede gezondheid (in jaren) op 25 jaar tussen personen met het laagste en het hoogste opleidingsniveau naar geslacht, België en de gewesten 1991-1996/1997

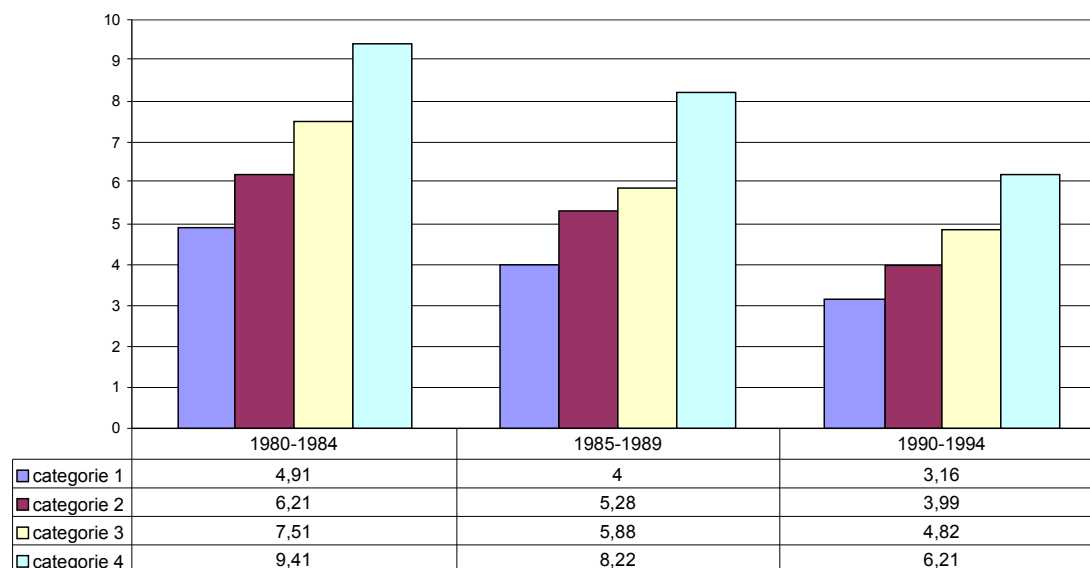
GIV.9

IV.6 Kindersterfte naar socio-professionele categorie van de vader (gehuwde koppels)

Nationale indicator

Statistieken burgerlijke stand - NIS / UCL ¹⁸

Mortinataliteit naar socio-professionele categorie van de vader (gehuwde koppels - per 1000 levend en doodgeborenen), België

GIV.10

Categorie 1: vrije, medische, paramedische en soortgelijke beroepen

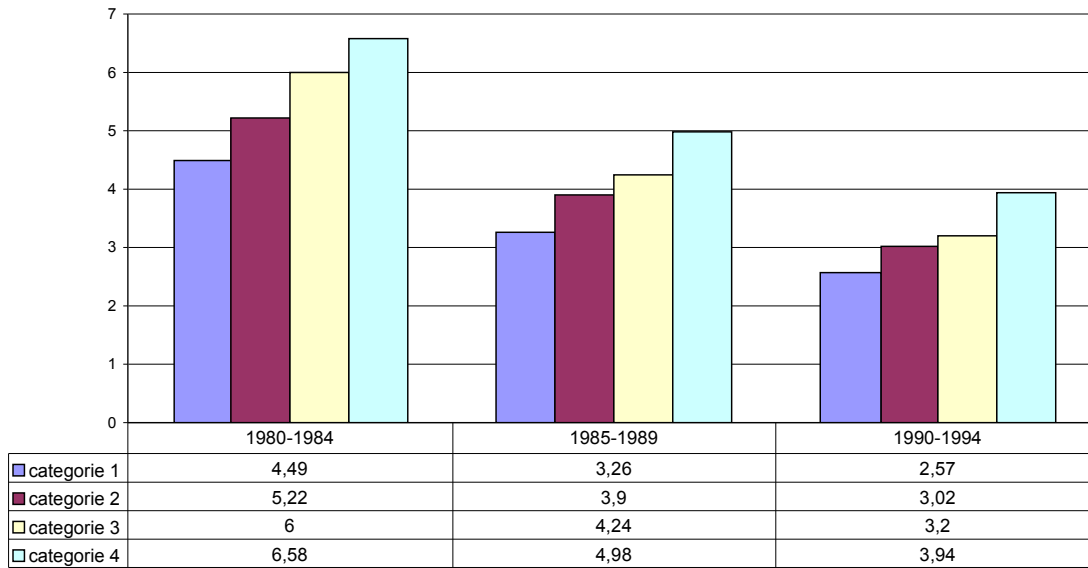
Categorie 2: onderwijzend personeel en administratieve beroepen

Categorie 3: geschoolde arbeiders, handwerkers en handelaars

Categorie 4: gespecialiseerde arbeiders, handlangers e.d.

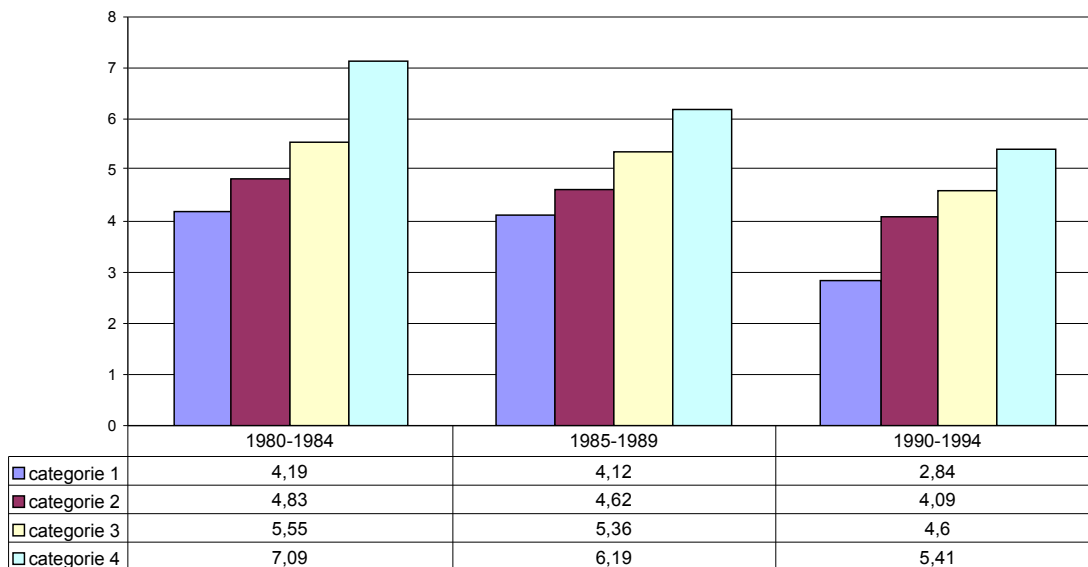
¹⁸ Godelieve Masuy-Stroobant, Catherine Gourbin, Bernard Masuy Gezondheid, foetale en kindersterfte. Evolutie van de risicofactoren op regionaal niveau van 1980 tot 1994. In Statistische studiën NIS nr. 107, 2001.

Kindersterfte binnen de 0-6 verstreken dagen naar socio-professionele categorie van de vader (gehuwde koppels - per 1000 levend geboren), België

GIV.11

Kindersterfte binnen de 7-364 verstreken dagen naar socio-professionele categorie van de vader (gehuwde koppels - per 1000 levend geboren), België

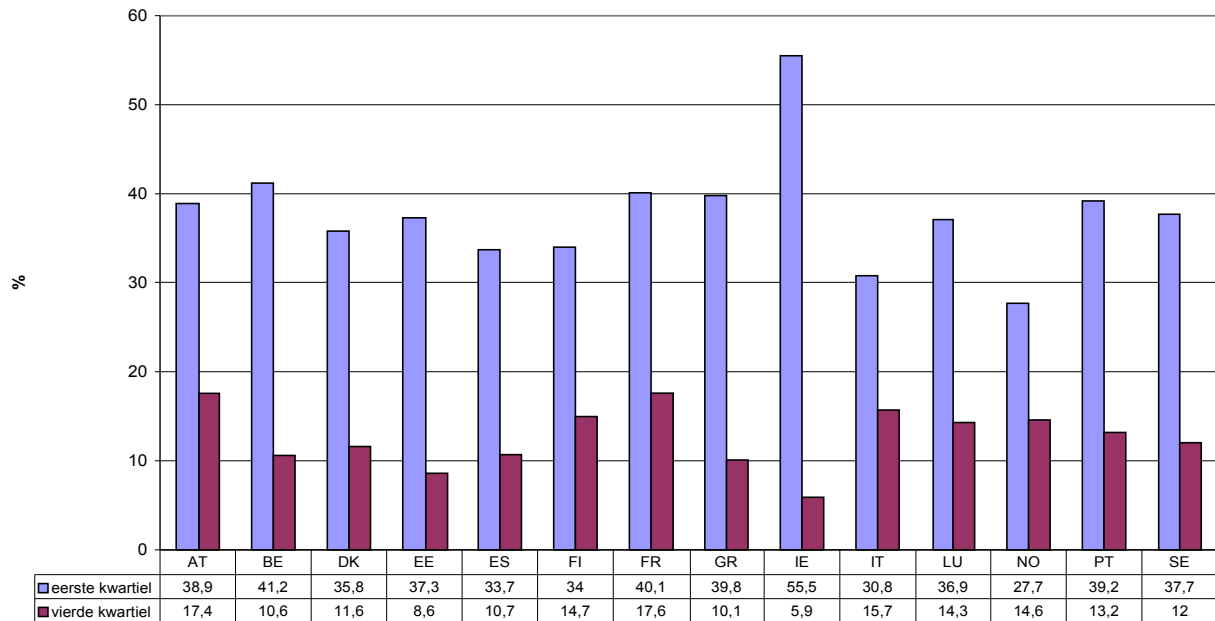
GIV.12

IV.7 Eigen gezondheidsbeleving naar inkomensniveau: percentage van de bevolking van 16 jaar en ouder in het laagste en het hoogste quintiel van de equivalente inkomensverdeling dat zijn gezondheidstoestand als slecht of zeer slecht bestempelt. Naar leeftijd en geslacht.

Nationale indicator

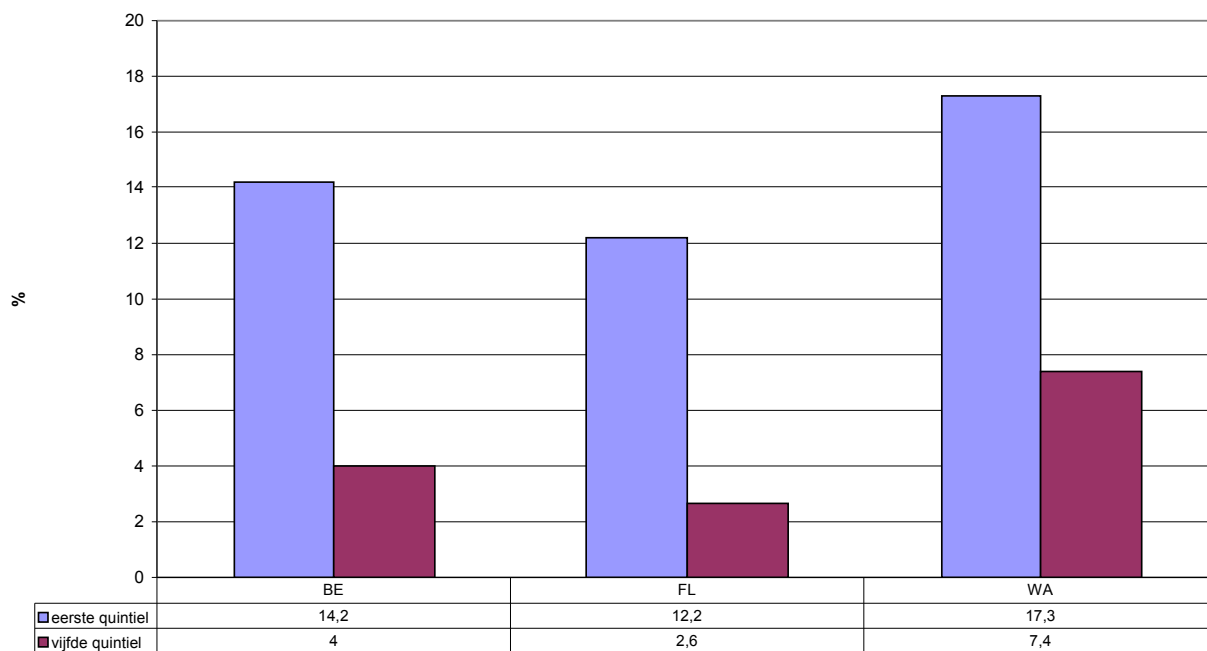
EU-SILC 2004 - Eurostat

Percentage van de bevolking van 16 jaar en ouder in het laagste en het hoogste inkomenskwartiel dat zijn gezondheidstoestand als slecht of zeer slecht bestempeld, EU, 2004

GIV.13

Percentage van de bevolking van 16 jaar en ouder in het laagste en het hoogste inkomensquintiel dat zijn gezondheidstoestand als slecht of zeer slecht bestempelt, België en de gewesten, 2004

GIV14

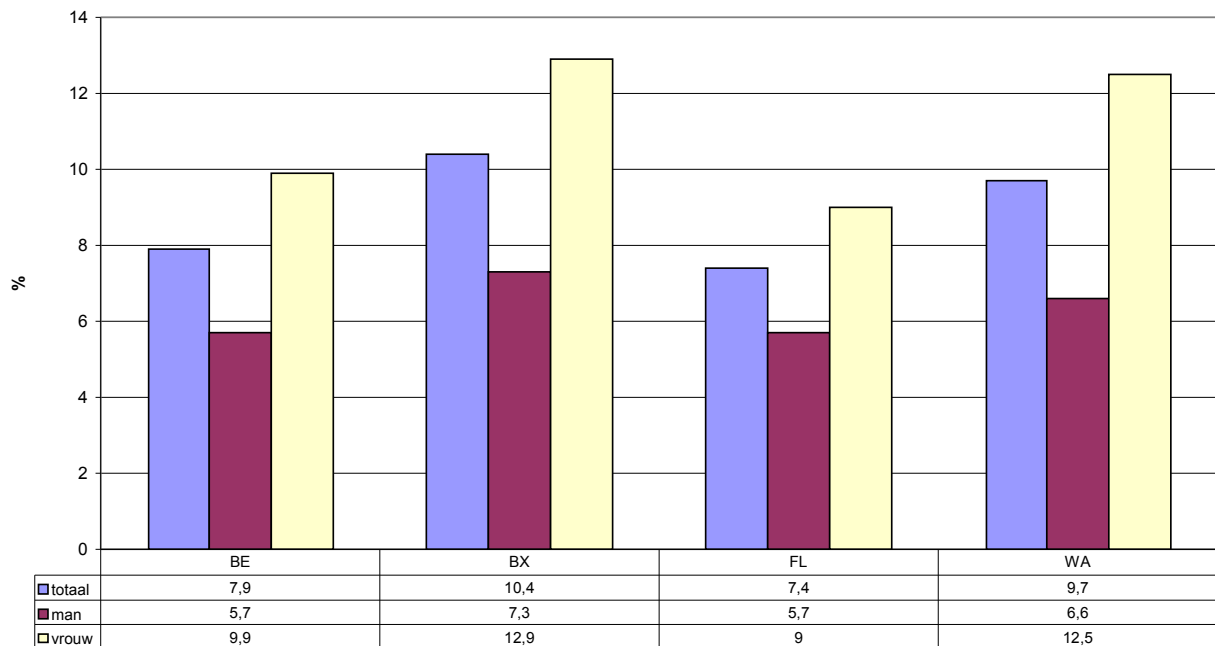
IV.8 Percentage van de bevolking dat als depressief gekwalificeerd wordt op basis van de SCL-90-R subschaal voor depressie (de aanwezigheid van depressie wordt bepaald op basis van de aanwezigheid van een bepaald aantal symptomen, 13 items (zelf verklaard)).

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

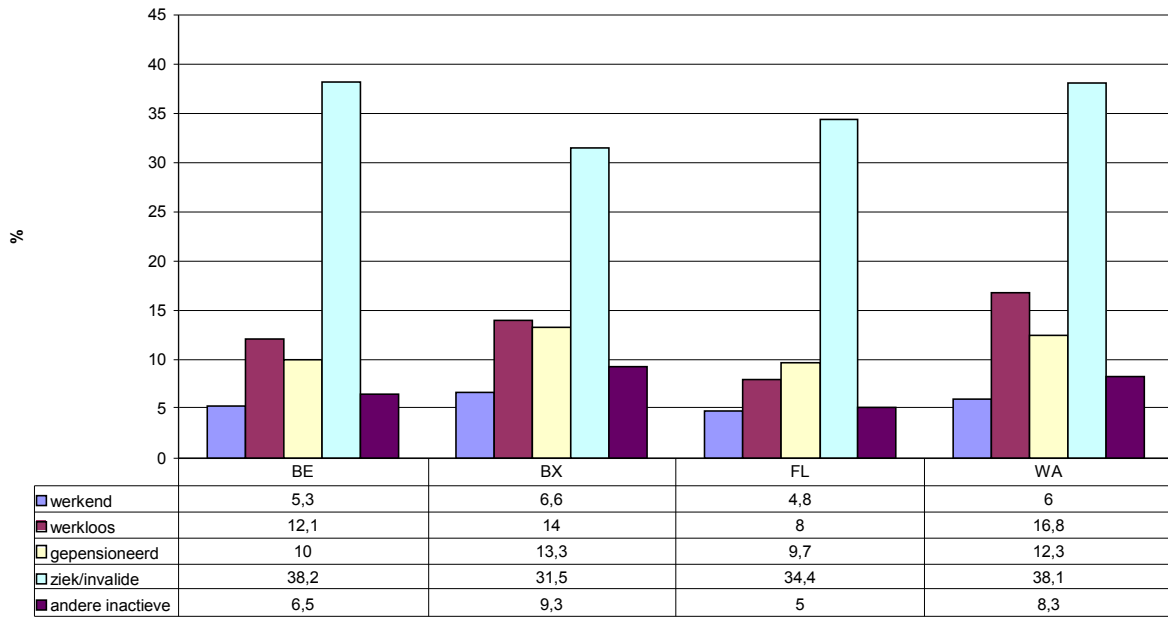
Gezondheidsenquête 2004 - WIV

Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder dat als depressief gekwalificeerd wordt op basis van de SCL-90-R subschaal voor depressie naar geslacht, België en de gewesten, 2004

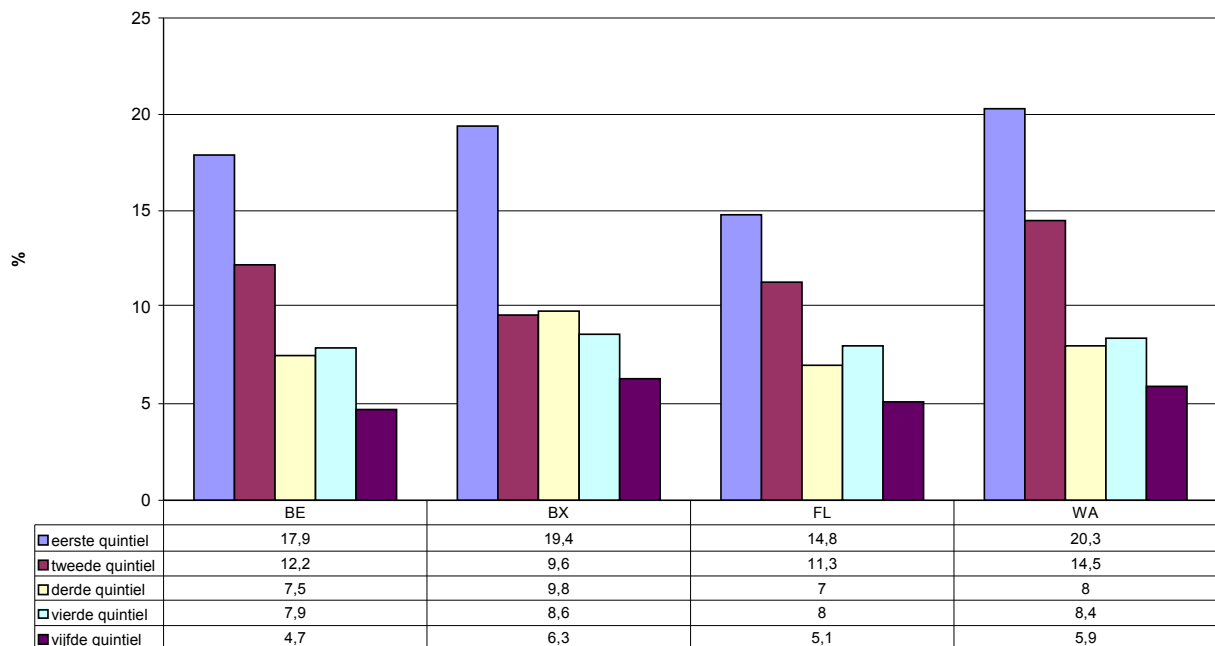
GIV.15

Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder dat als depressief gekwalificeerd wordt op basis van de SCL-90-R subschaal voor depressie naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GIV.16

Percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder dat als depressief gekwalificeerd wordt op basis van de SCL-90-R subschaal voor depressie naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.17

IV.9 Percentage mensen van 16 jaar en ouder die vanwege ziekte, aandoeningen of handicaps belemmerd worden in hun dagelijkse bezigheden.

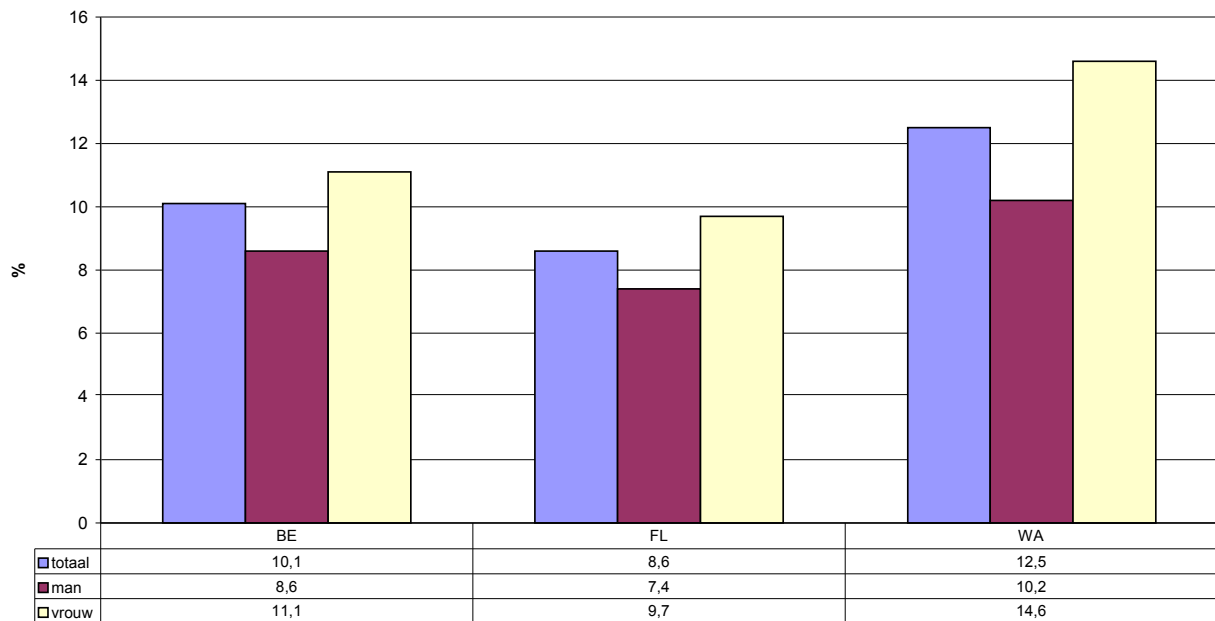
Naar inkomensquintielen, geslacht en leeftijd (0-17, 18-64, 65+)

Naar opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Context informatie sociale inclusie

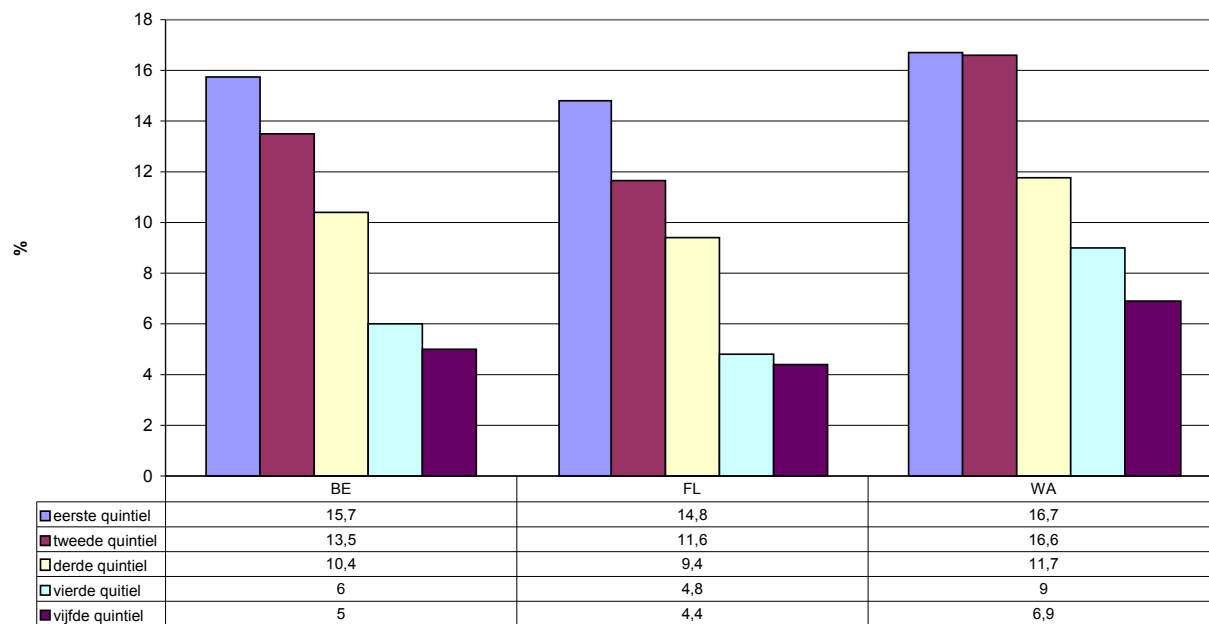
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid (voorheen berekend op Gezondheidsenquête)

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat vanwege ziekte, een langdurig gezondheidsprobleem of handicap gedurende de laatste 6 maanden gehinderd werd in de activiteiten naar geslacht, België en de gewesten, 2004

GIV.18

Percentage personen van 16 jaar en ouder die vanwege ziekte, een langdurig gezondheidsprobleem of handicap gedurende de laatste 6 maanden werden gehinderd in hun activiteiten naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.19

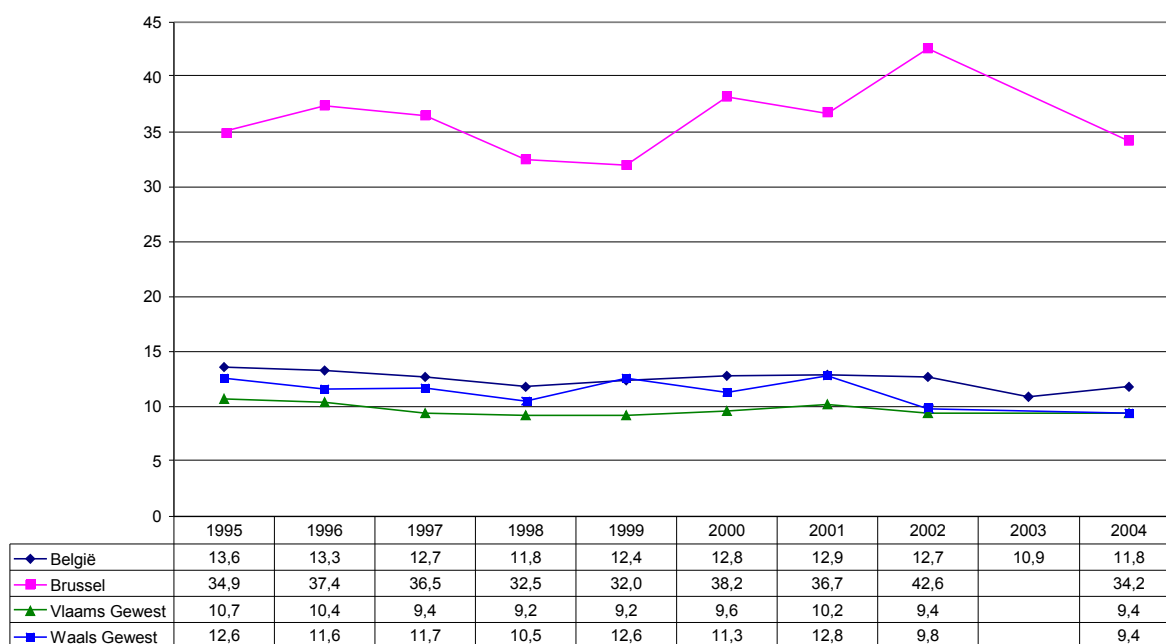
IV.10 Incidentie van tuberculose: het aantal nieuwe gevallen van actieve tuberculose (m.i.v. recidieven) per 100.000 inwoners.

Naar geslacht, nationaliteit, gewest, provincie en naar de grote steden.

Nationale indicator

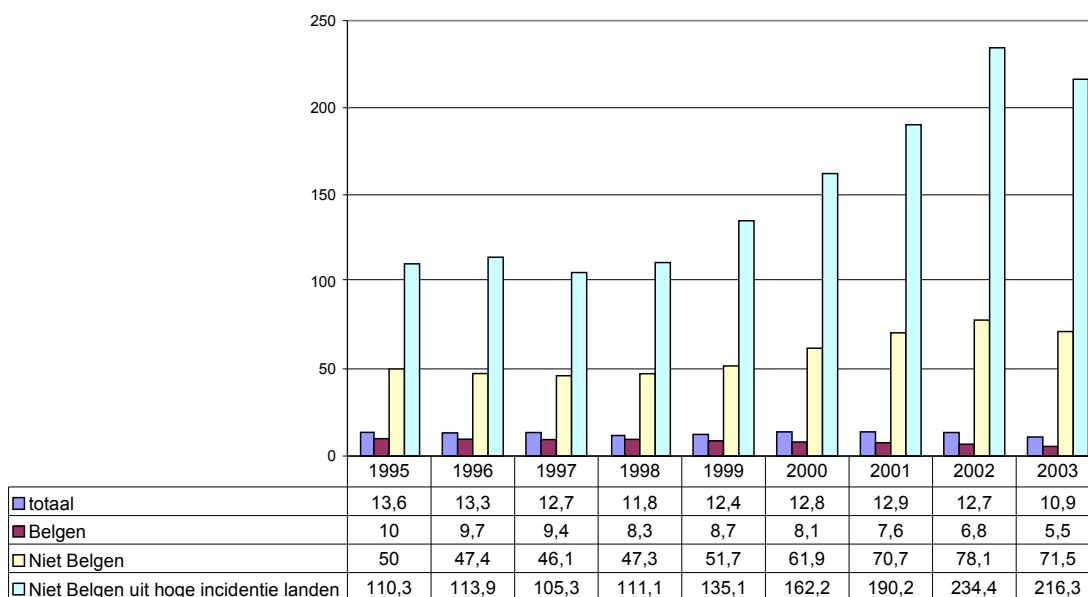
Administratieve data – VRGT / FARES

Nieuwe gevallen van TBC per 100.000 inwoners, België en de gewesten, 1995-2004

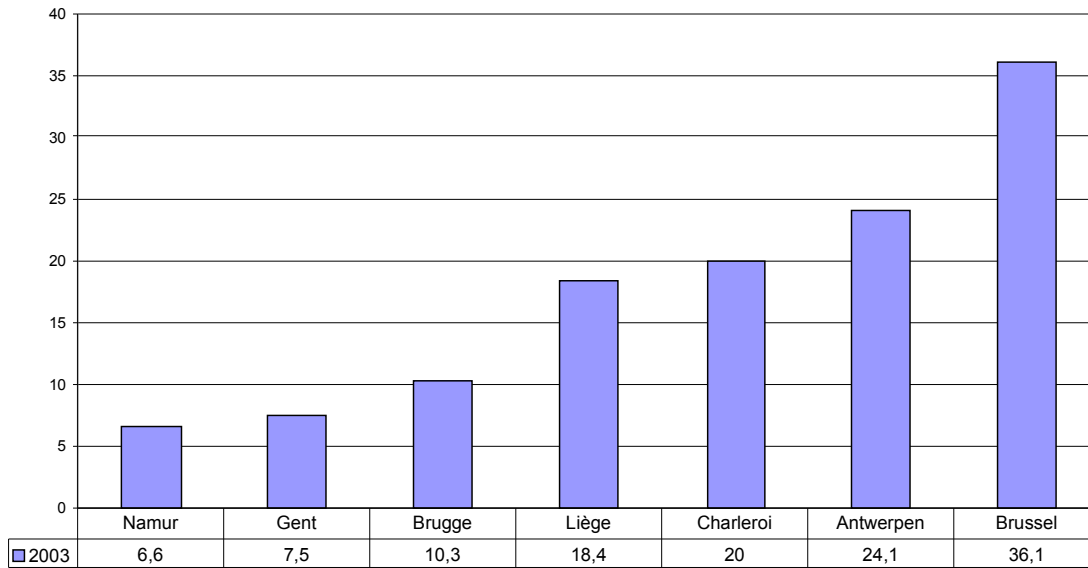
GIV.20-2

Nieuwe gevallen van TBC per 100.000 inwoners naar nationaliteit, België

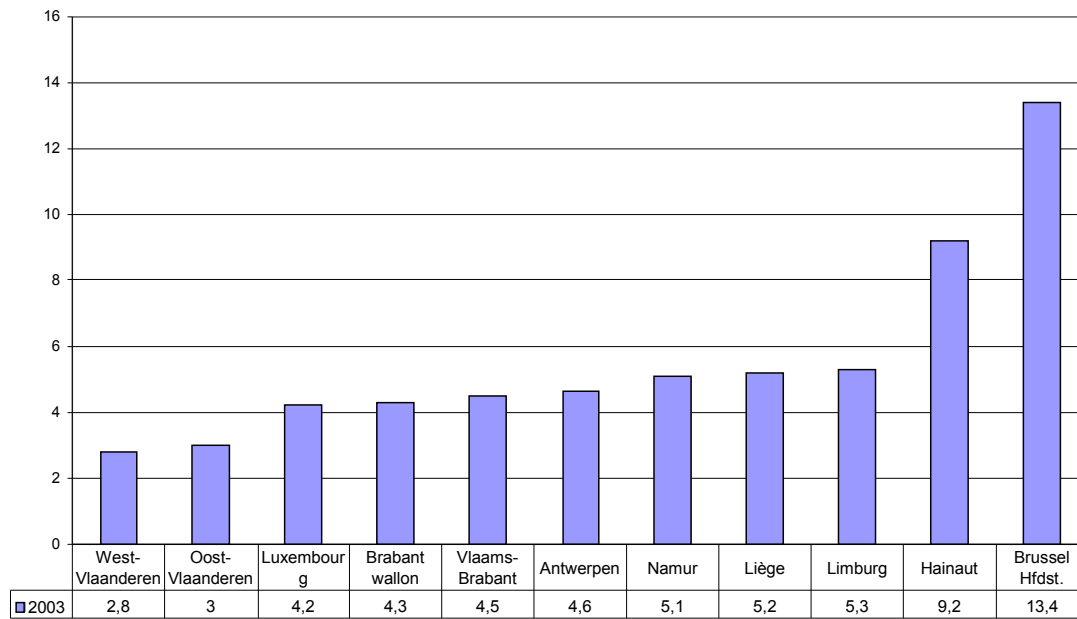
GIV.20-1

Nieuwe gevallen van TBC per 100.000 inwoners, Belgische steden met meer dan 100.000 inwoners, 2003

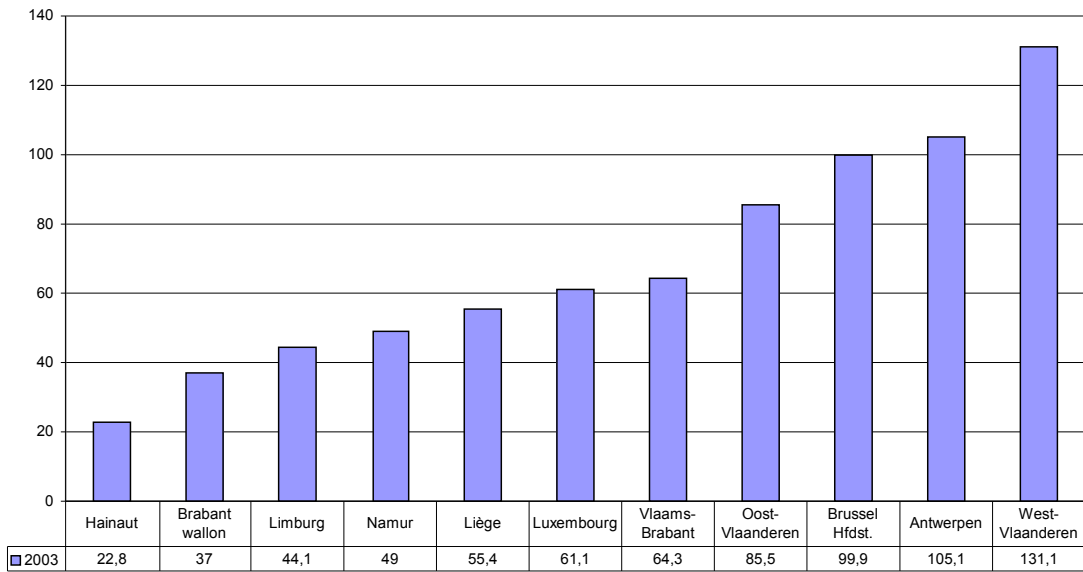
IV.21

Nieuwe gevallen van TBC per 100.000 Belgische inwoners naar provincie, België 2003

IV.22

Nieuwe gevallen van TBC per 100.000 niet Belgische inwoners naar provincie, België
2003

GIV.23

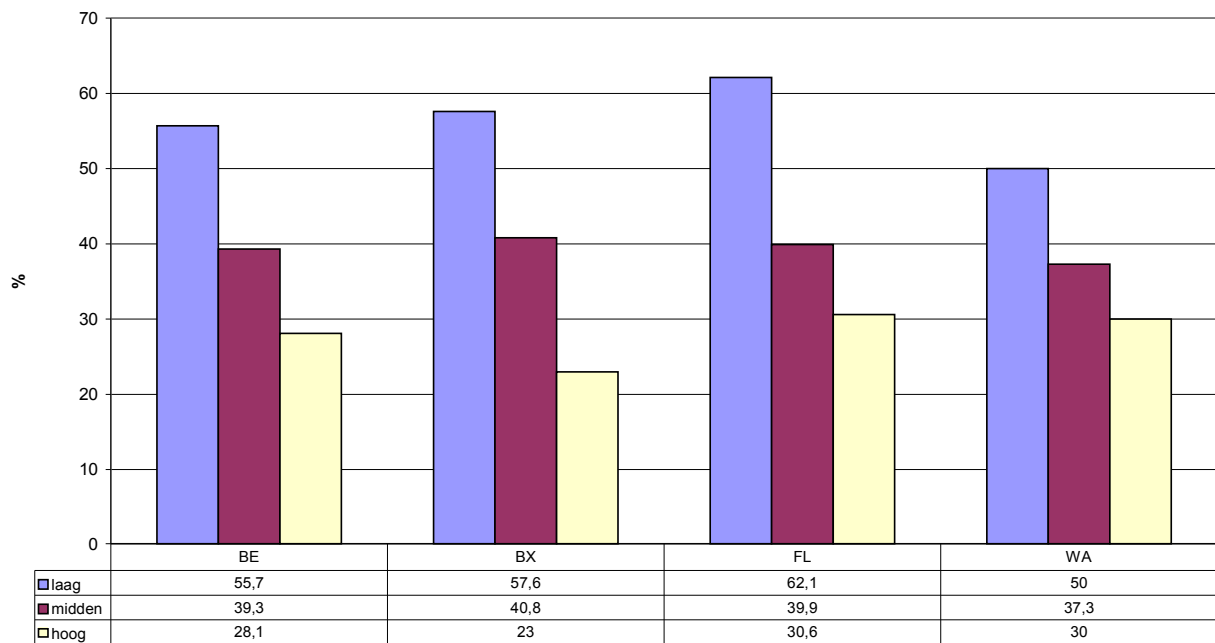
3. Toegang tot gezondheidszorg - socio-economische gevolgen

IV.11 Screening van kanker: percentage van de vrouwelijke bevolking van 15 jaar en ouder dat geen baarmoederhals-uitstrijkje liet uitvoeren in de afgelopen drie jaar. Naar leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

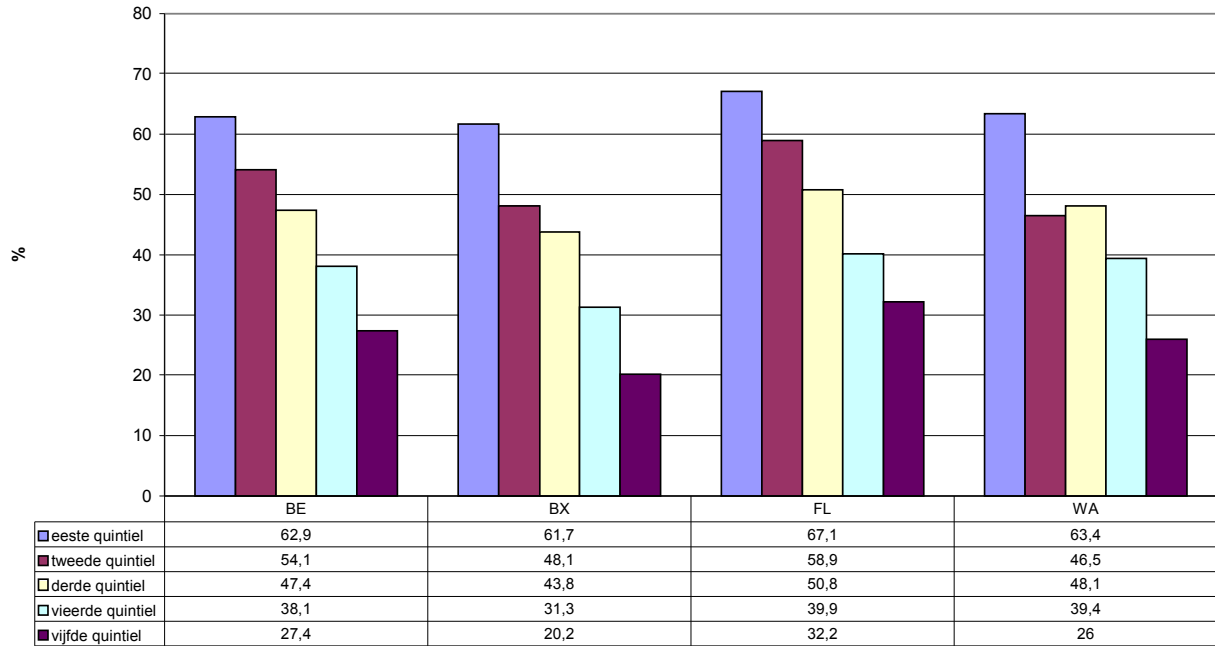
Gezondheidsenquête 2004 - WIV

Percentage vrouwen (15 jaar en ouder) dat in de afgelopen drie jaar geen baarmoederhals-uitstrijkje liet uitvoeren naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.24

Percentage vrouwen (15 jaar en ouder) dat in de afgelopen drie jaar geen baarmoederhals-uitstrijke liet uitvoeren naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GIV.25

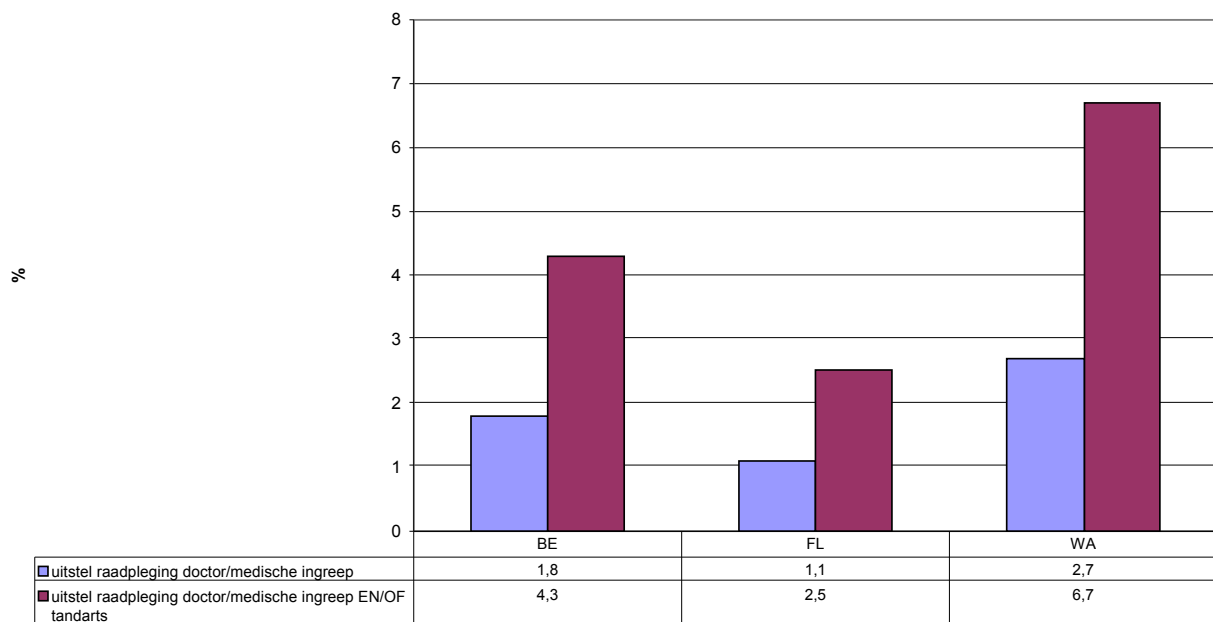
IV.12 Percentage mensen dat leeft in huishoudens waar de referentiepersoon en/of enig ander lid van het huishouden in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen. Naar inkomensquintiel.

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, gewest.

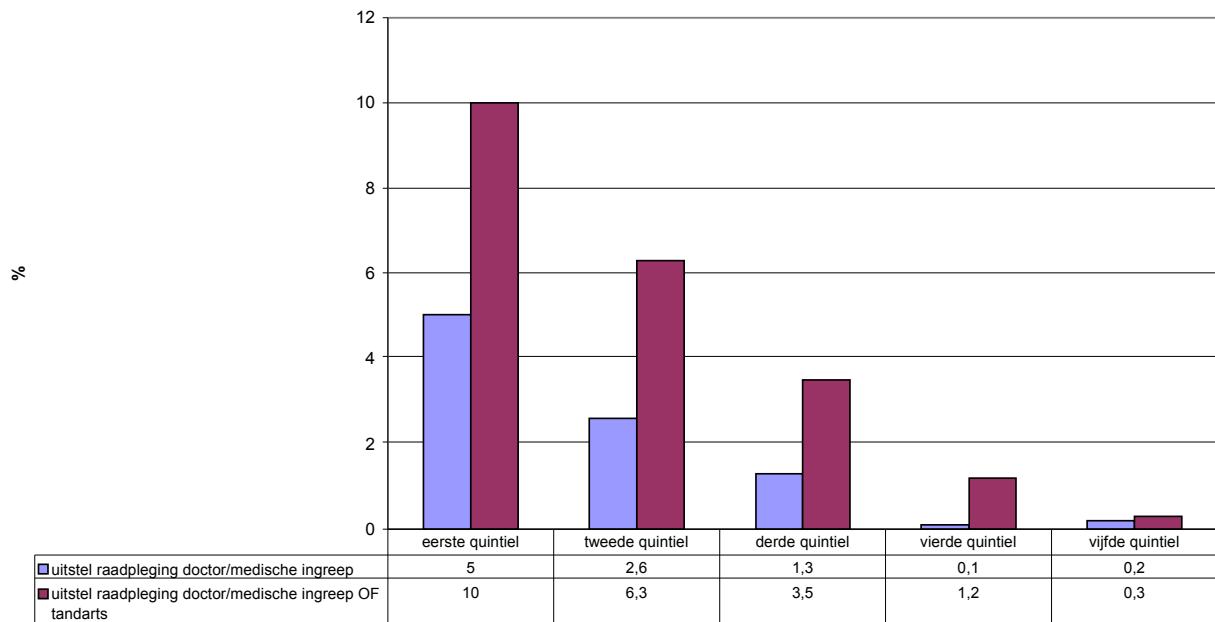
Indicator voorheen via andere methode berekend op Gezondheidsenquête, cf. punt 2.2 supra
Gezondheidsenquête 2004 – WIV

Percentage personen dat leeft in een huishouden waar de referentiepersoon en/of enig ander lid in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen, België en de gewesten, 2004

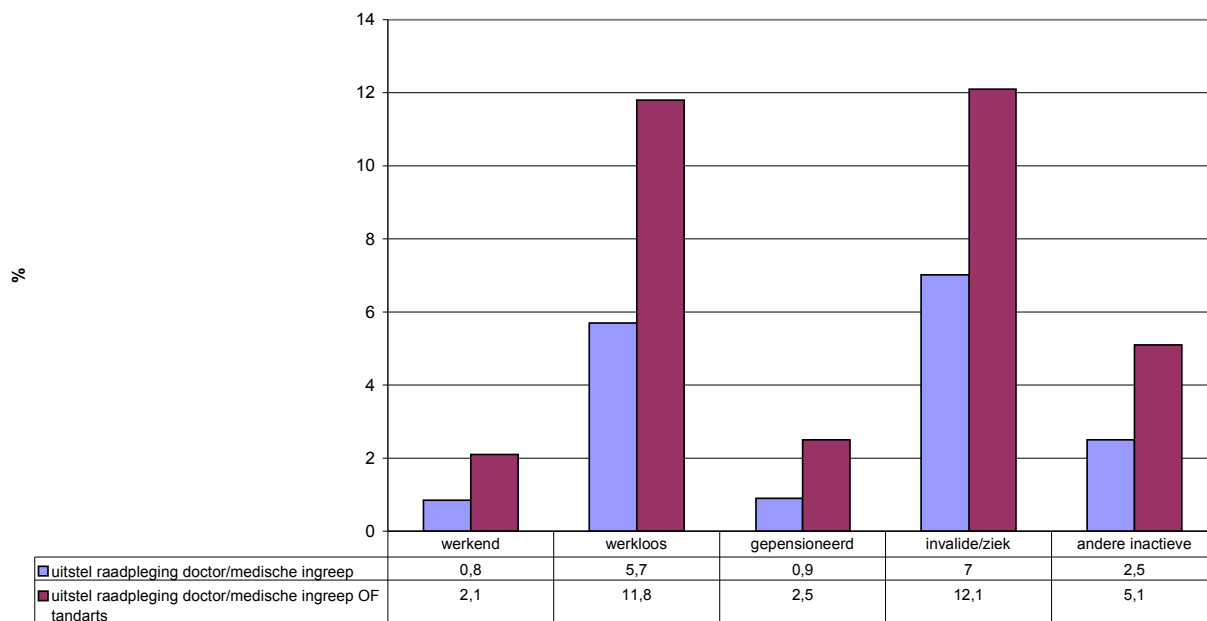
GIV.26

Percentage personen dat leeft in een huishouden waar de referentiepersoon en/of enig ander lid in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen, naar inkomensniveau, België, 2004

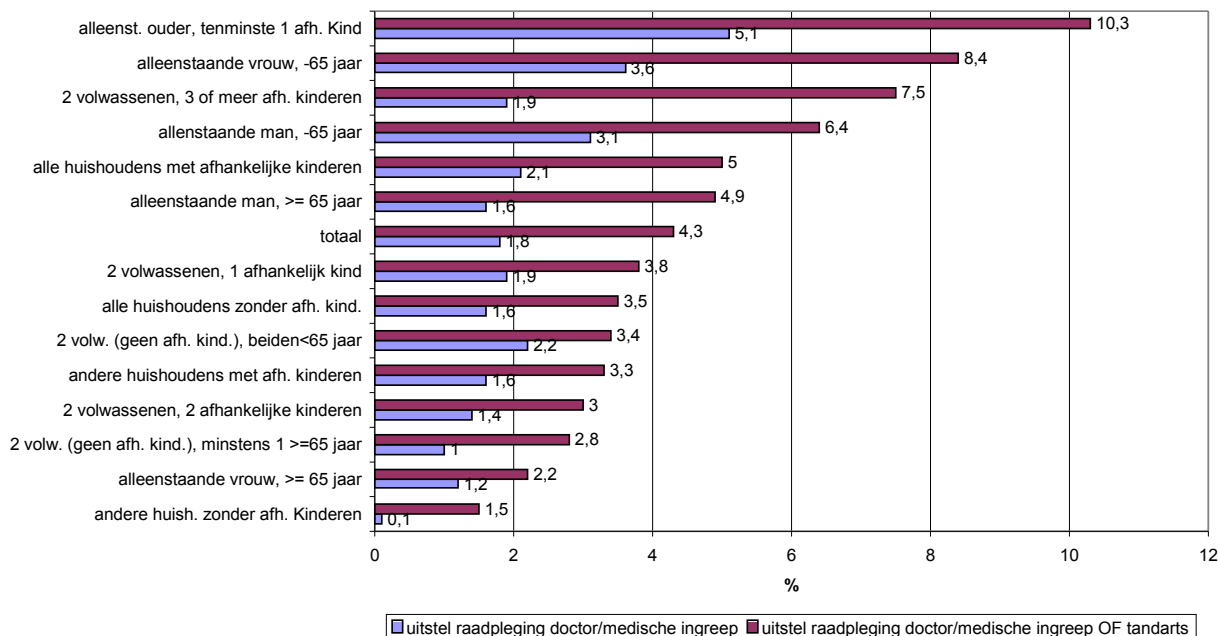
GIV.27

Percentage personen (15 jaar +) dat leeft in een huishouden waar de referentiepersoon en/of enig ander lid in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit-of afstellen om financiële redenen, naar activiteitsstatus, België, 2004

GIV.28

Percentage personen dat leeft in een huishouden waar de referentiepersoon en/of enig ander lid van het huishouden in het voorbije jaar gezondheidszorgen heeft moeten uit- of afstellen om financiële redenen naar type huishouden, België, 2004

GIV.29

V. ONDERWIJS

V.1 Vroegtijdige schoolverlaters die geen onderwijs of opleiding volgen: aandeel van de totale bevolking tussen 18 en 24 jaar dat ISCED-niveau 2 (lager secundair onderwijs) of lager heeft bereikt en geen onderwijs of opleiding heeft gevolgd in de vier weken vóór de Arbeidskrachtenenquête.

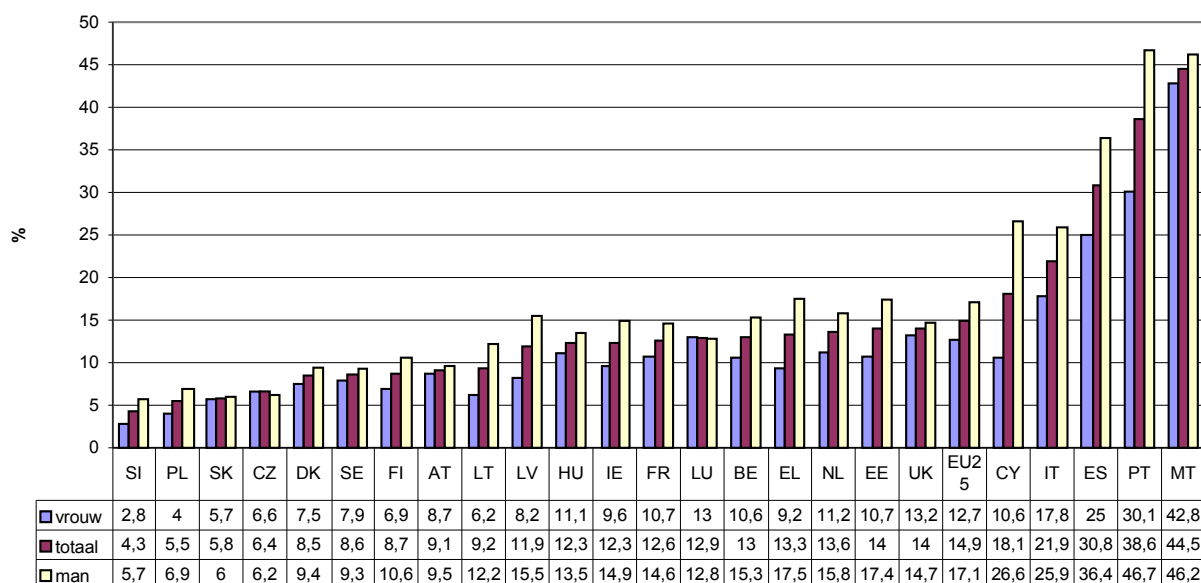
Naar geslacht.

Primaire indicator sociale inclusie+overkoepelende indicator

Naar gewest, activiteitsstatus (ILO), nationaliteit.

LFS - Eurostat

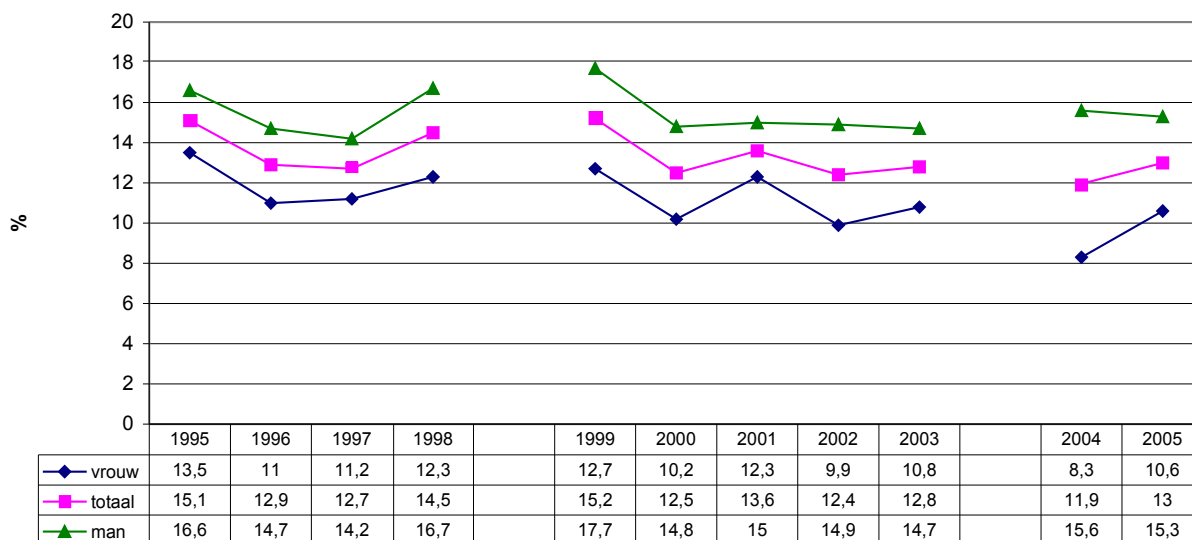
Percentage vroegtijdige schoolverlaters (bevolking 18-24 jaar oud) naar geslacht, EU, 2005

GV.1

(*) EE vrouwen: onbetrouwbare of onzekere data.

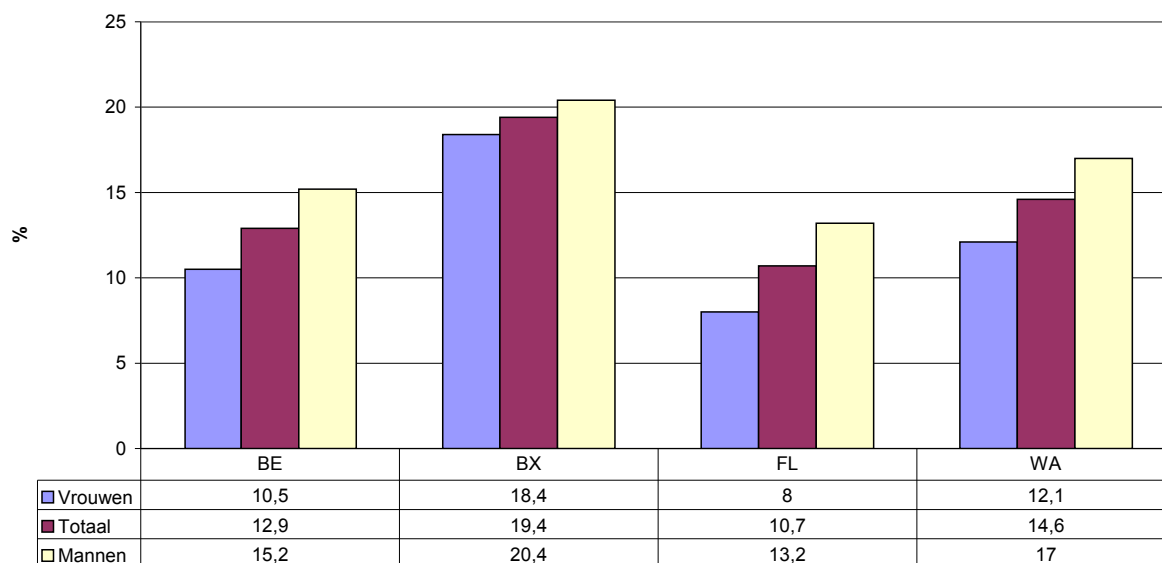
Percentage vroegtijdige schoolverlaters (bevolking 18-24 jaar) naar geslacht, België, 1995-2005

GV.2

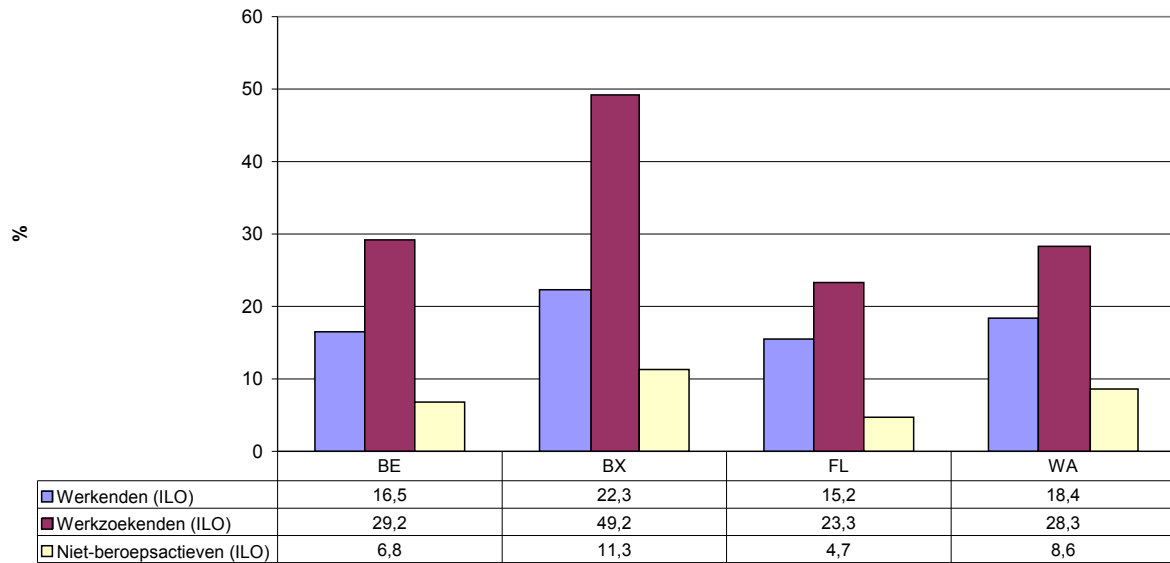
LFS – Algemene Directie Statistische en Economische Informatie/Steunpunt WAV

Percentage vroegtijdige schoolverlaters (bevolking 18-24 jaar) naar geslacht, België en de gewesten, 2005

GV.3

Percentage vroegtijdige schoolverlaters (bevolking 18-24 jaar) naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2005

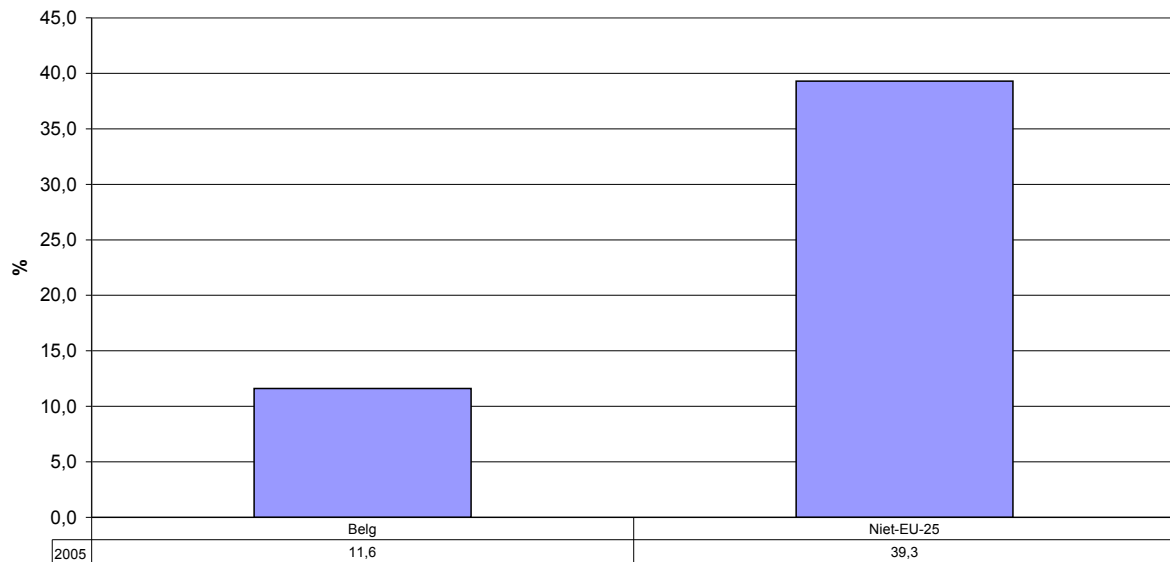

GV.4

Leeswijzer:

16,5% van de werkende 18-24-jarigen in België heeft maximaal een diploma lager secundair onderwijs en volgt geen opleiding

Percentage vroegtijdige schoolverlaters (bevolking 18-24 jaar) naar nationaliteit, België, 2005

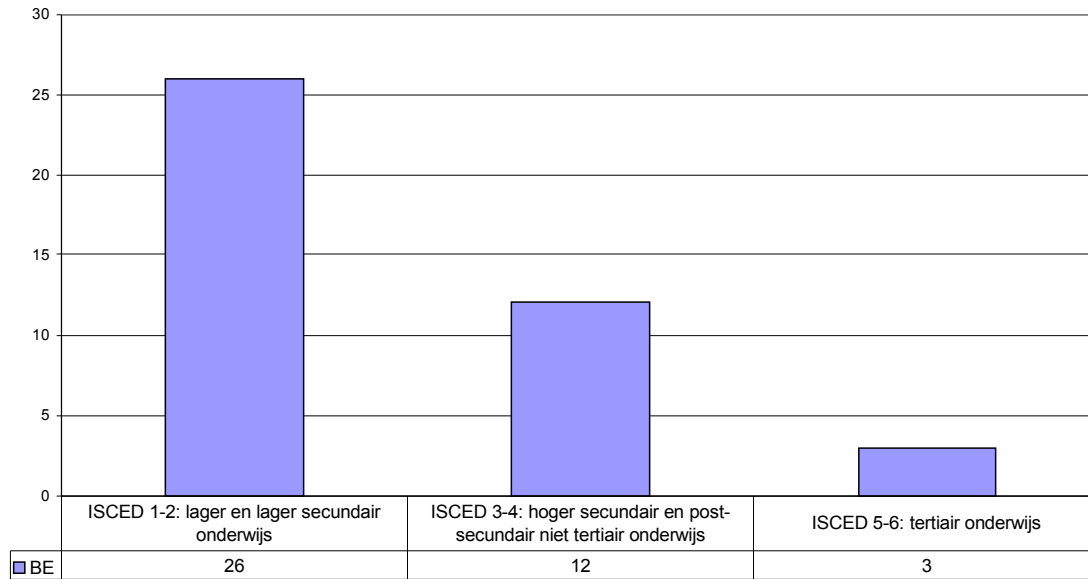
GV.5

V.2 Percentage vroegtijdige schoolverlaters naargelang het hoogst bereikte onderwijsniveau van de ouders en verschil tussen het percentage vroegtijdige schoolverlaters onder de kinderen van hoog opgeleide versus kinderen van laag opgeleide ouders.

Nationale indicator

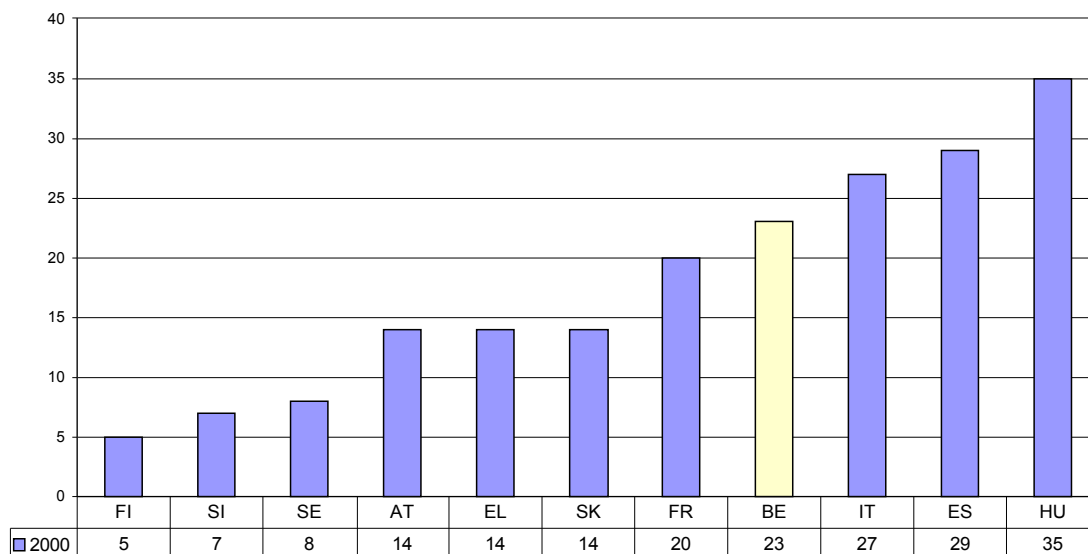
LFS - Eurostat

Percentage vroegtijdige schoolverlaters (18-24) naar het hoogst bereikte onderwijsniveau van de ouders, België 2000

GV.6

Vershil tussen het percentage vroegtijdige schoolverlaters (18-24) onder de kinderen van ouders met een laag (ISCED 1-2) en een hoog (ISCED 5-6) opleidingsniveau, Europese Unie 2000

GV.7

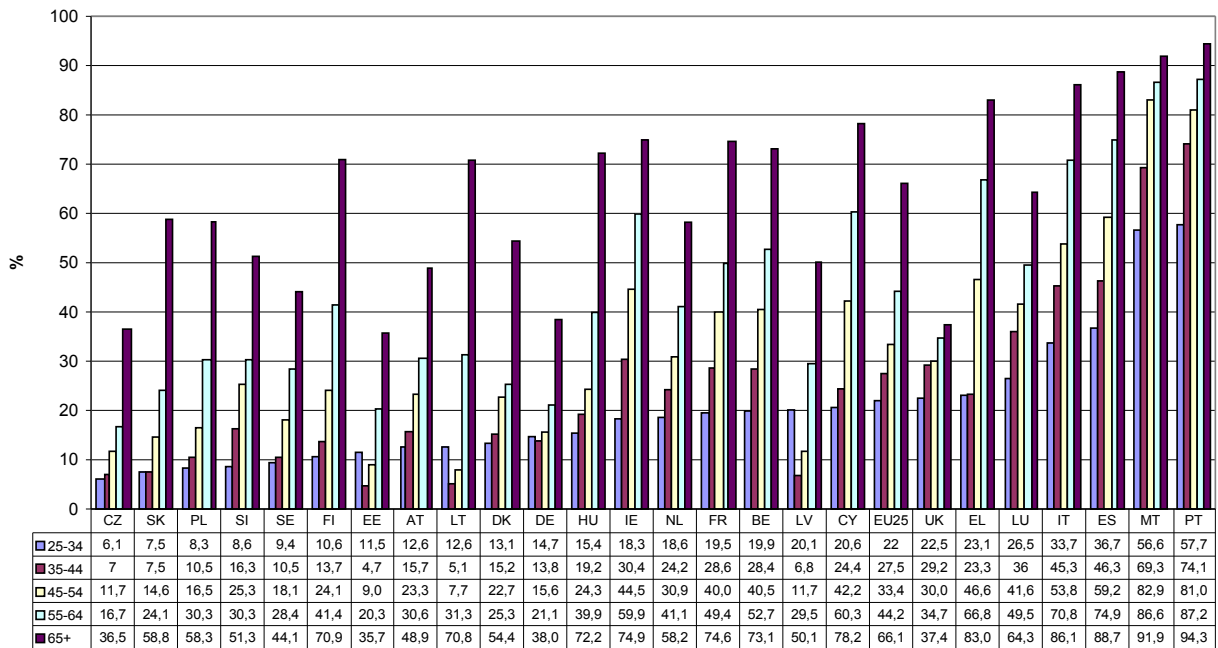
**V.3 Percentage personen met een laag opleidingsniveau - ISCED-2 (lager secundair onderwijs) of lager – in de bevolking van 25 jaar en ouder.
Naar leeftijd en geslacht.**

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar gewest, activiteitsstatus (ILO), nationaliteit.

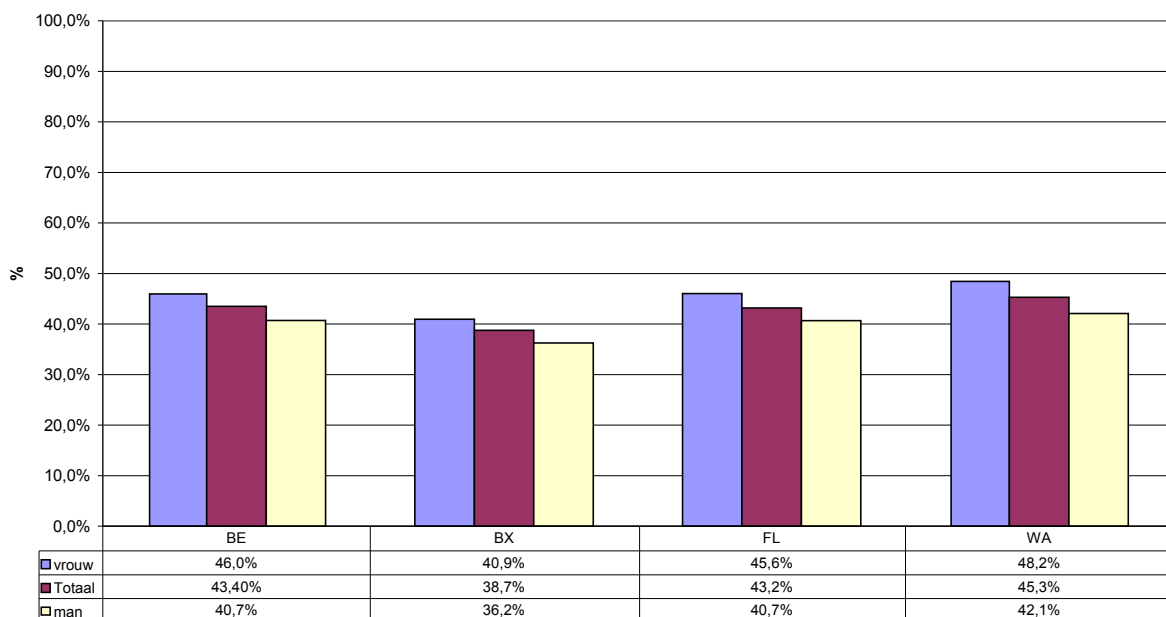
LFS - Eurostat

Percentage personen met een laag opleidingsniveau (ISCED2-lager secundair onderwijs of lager) in de volwassen bevolking (25+), naar leeftijd, EU, 2005

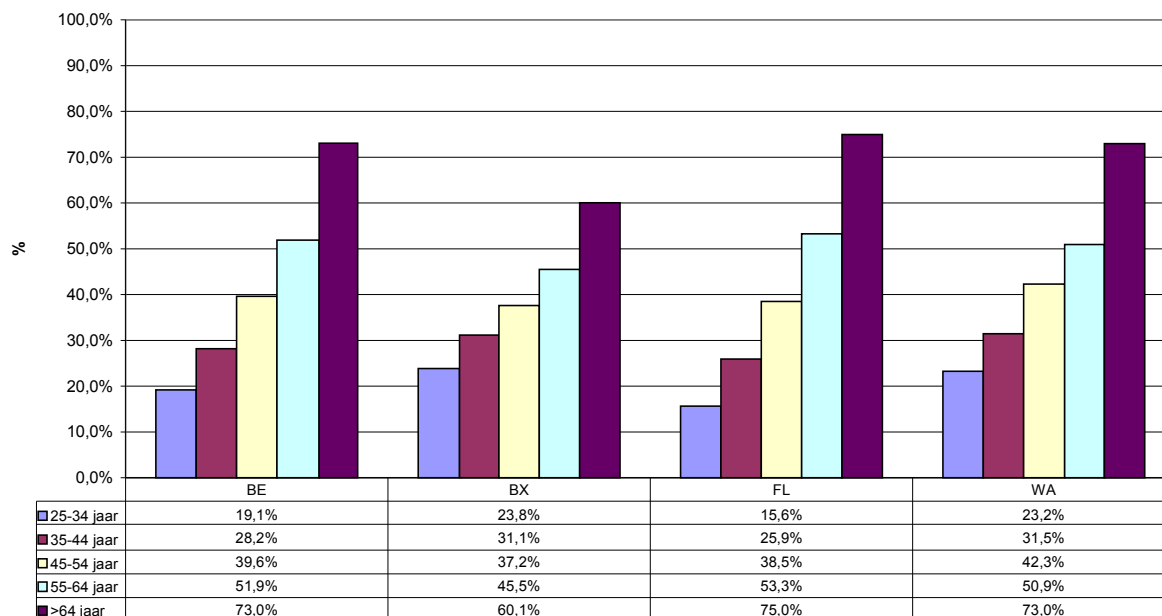
GV.8

Percentage personen met een laag opleidingsniveau (ISCED 2-lager secundair onderwijs of lager) in de volwassen bevolking (25+), naar geslacht, België en de gewesten, 2005

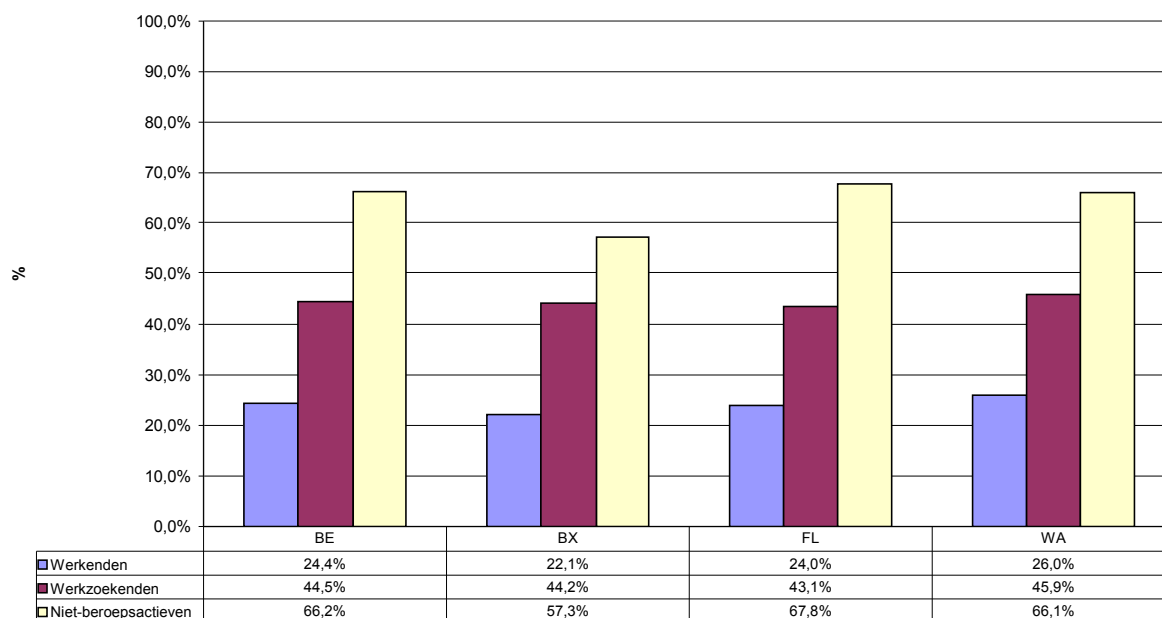
GV.9

Percentage personen met een laag opleidingsniveau (ISCED 2-lager secundair onderwijs of lager), naar leeftijd, België en de gewesten, 2005

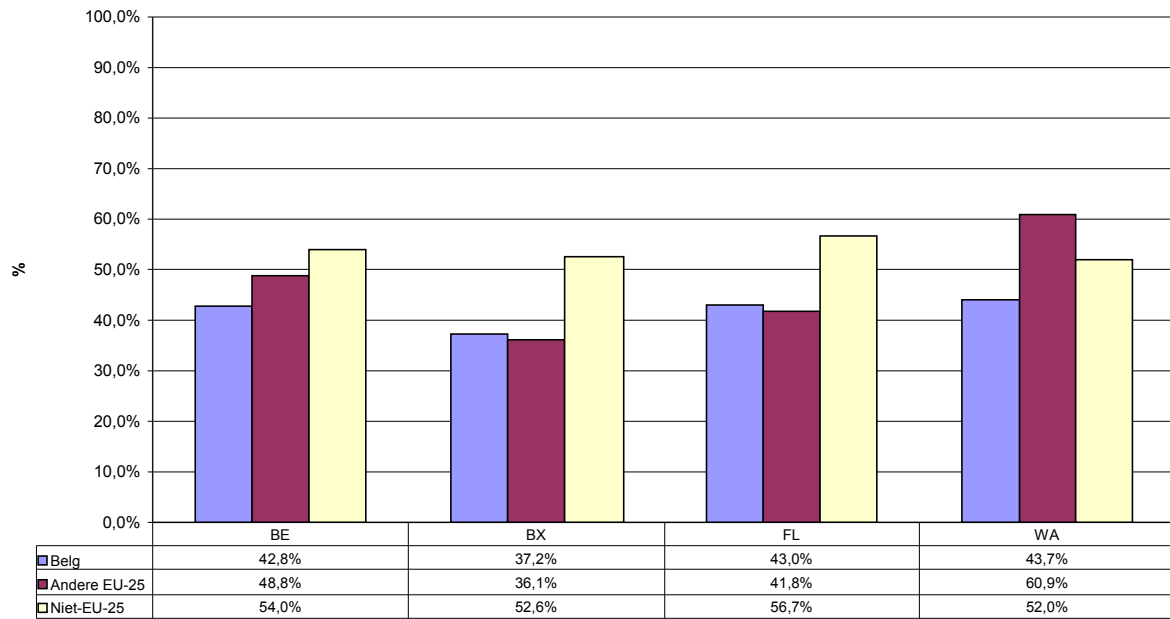
GV.10

Percentage personen met een laag opleidingsniveau (ISCED-lager secundair onderwijs of lager) in de volwassen bevolking (25+), naar activiteitenstatus, België en de gewesten, 2005

GV.11

Percentage personen met een laag opleidingsniveau (ISCED 2-lager secundair onderwijs of lager) in de volwassen bevolking (25+) naar nationaliteit, België en de gewesten, 2005

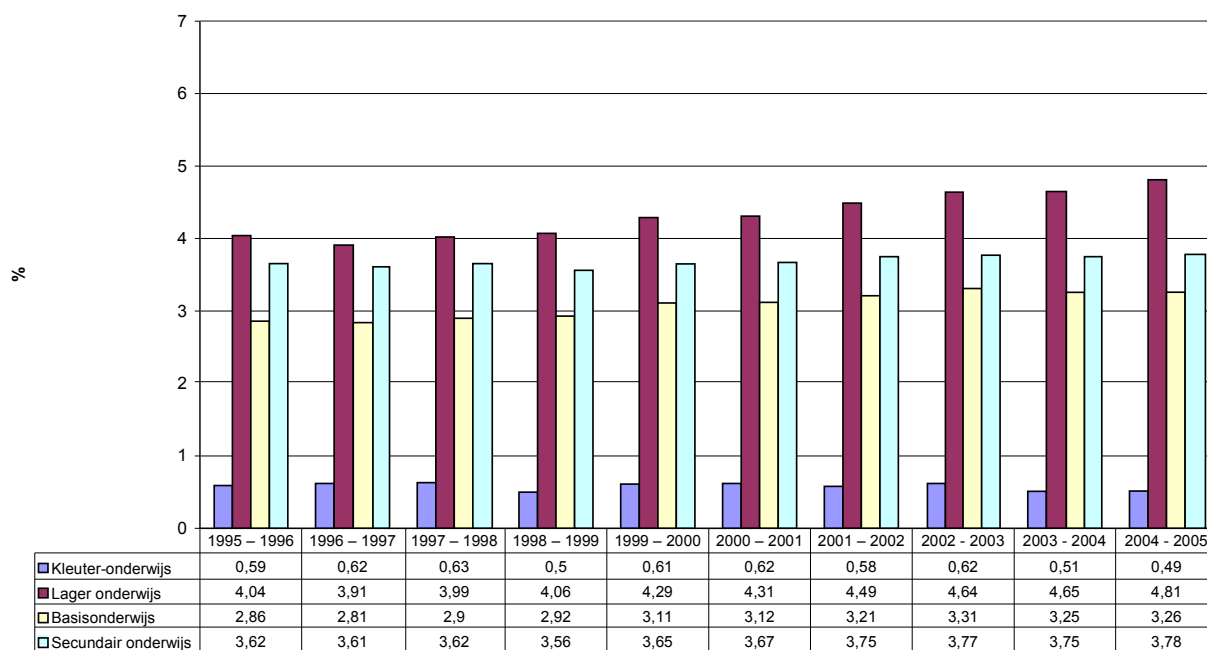
GV.12

V.4 Percentage jongeren in het buitengewoon onderwijs. Naar gemeenschap, geslacht en onderwijsniveau.

Nationale indicator

Administratieve data Franse Gemeenschap en Vlaamse Gemeenschap

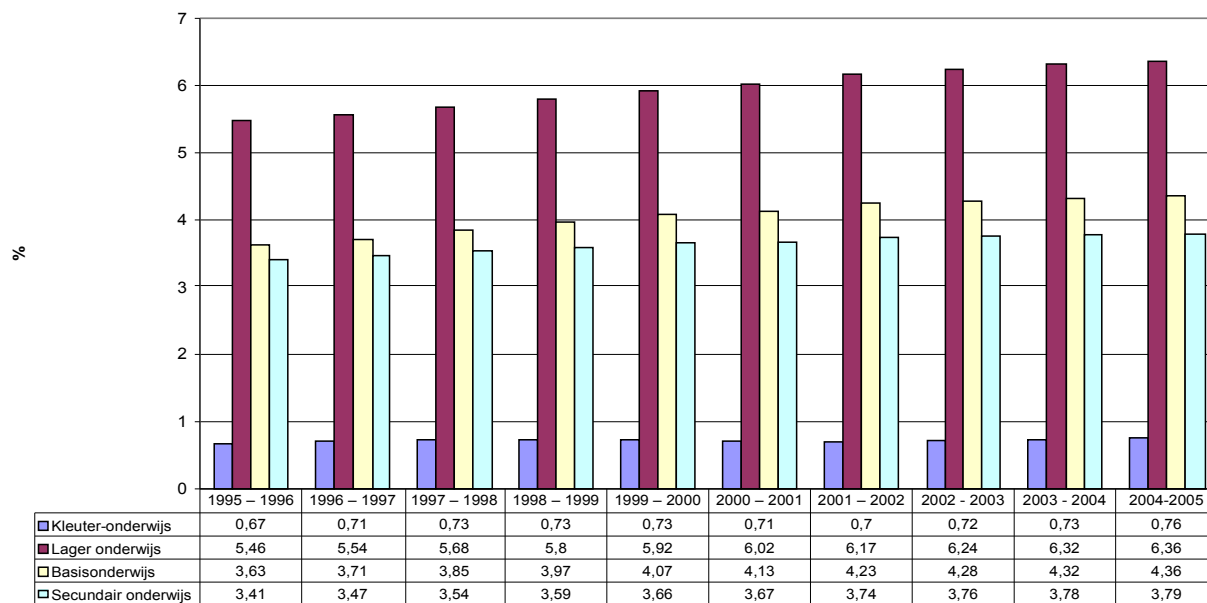
Percentage leerlingen in het buitengewoon onderwijs naar onderwijsniveau, Franse Gemeenschap,
1995-1996/2004-2005

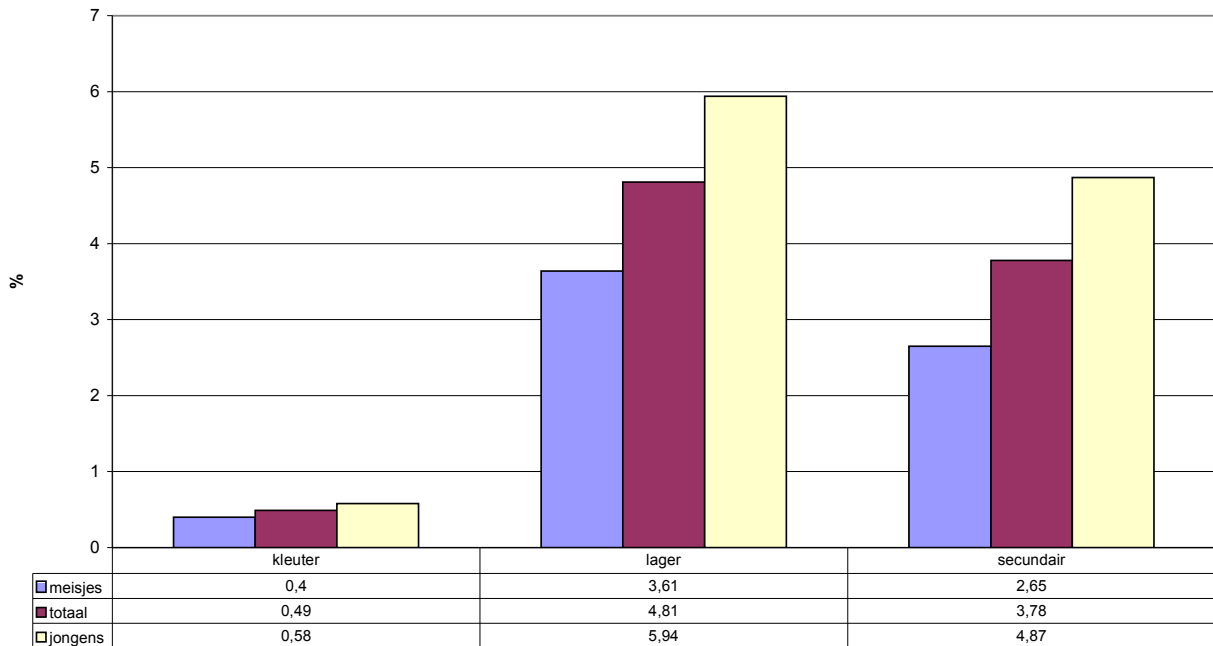
GV.13

GV.14

Percentage leerlingen in het buitengewoon onderwijs naar onderwijsniveau, Vlaamse
Gemeenschap, 1995-1996/2004-2005

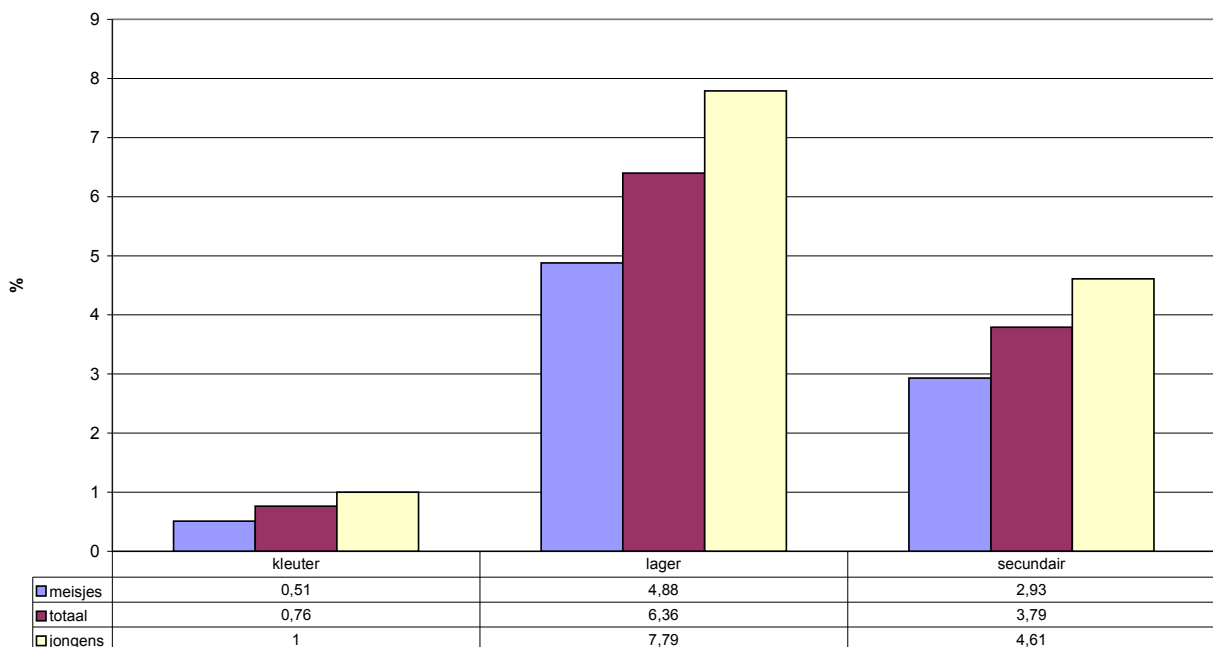

Percentage leerlingen in het buitengewoon onderwijs naar onderwijsniveau en geslacht, Franse Gemeenschap, 2004-2005

GV.15

Percentage leerlingen in het buitengewoon onderwijs naar onderwijsniveau en geslacht, Vlaamse Gemeenschap, 2004-2005

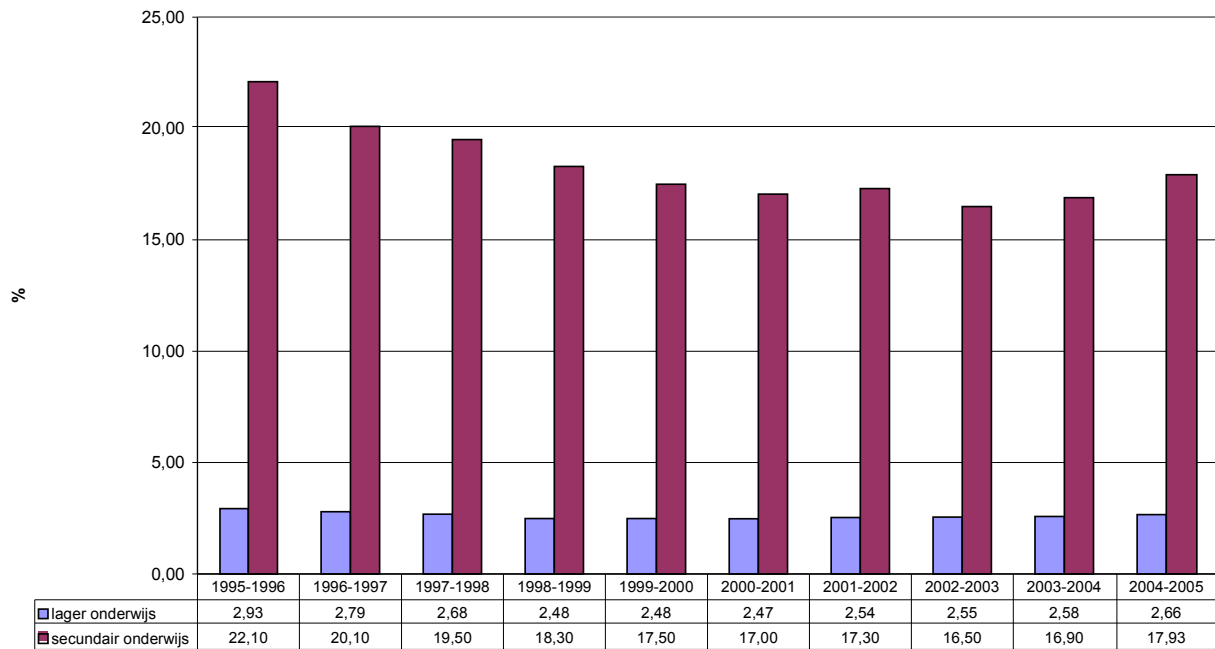
GV.16

**V.5 Percentage jongeren met twee of meer jaar schoolse vertraging.
Naar gemeenschap, naar onderwijsniveau, naar geslacht, naar nationaliteit.**

Nationale indicator

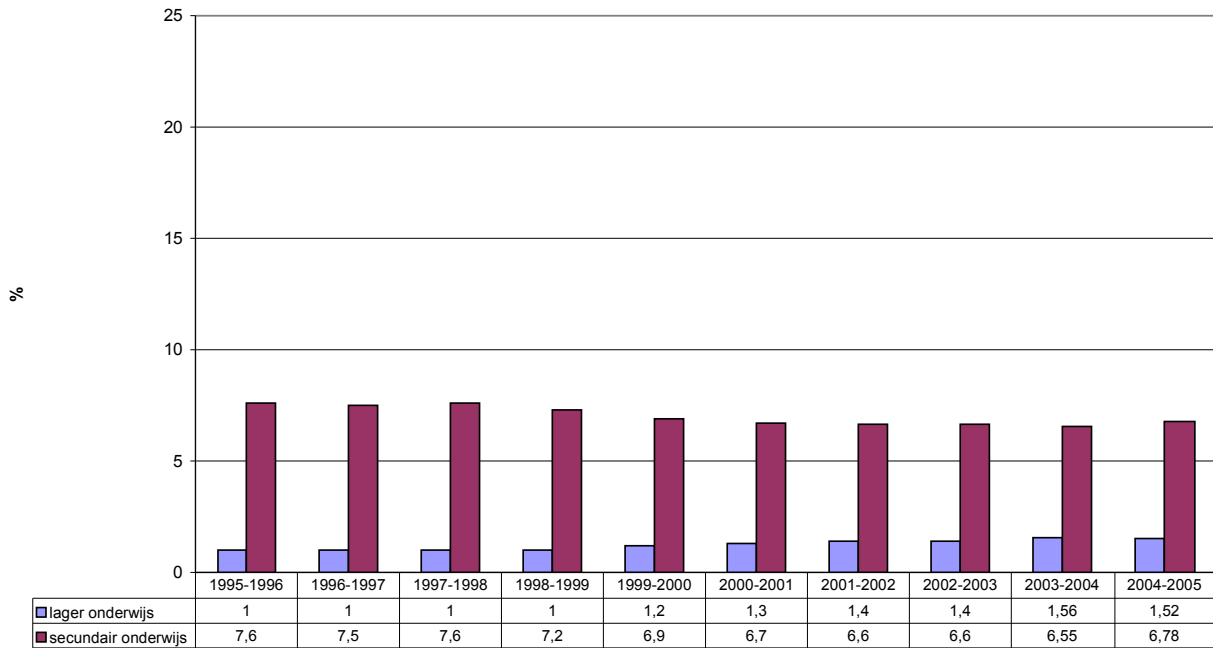
Administratieve data Franse Gemeenschap en Vlaamse Gemeenschap

Percentage jongeren met twee of meer jaar schoolse vertraging naar onderwijsniveau, Franse Gemeenschap, 1995-1996/2004-2005

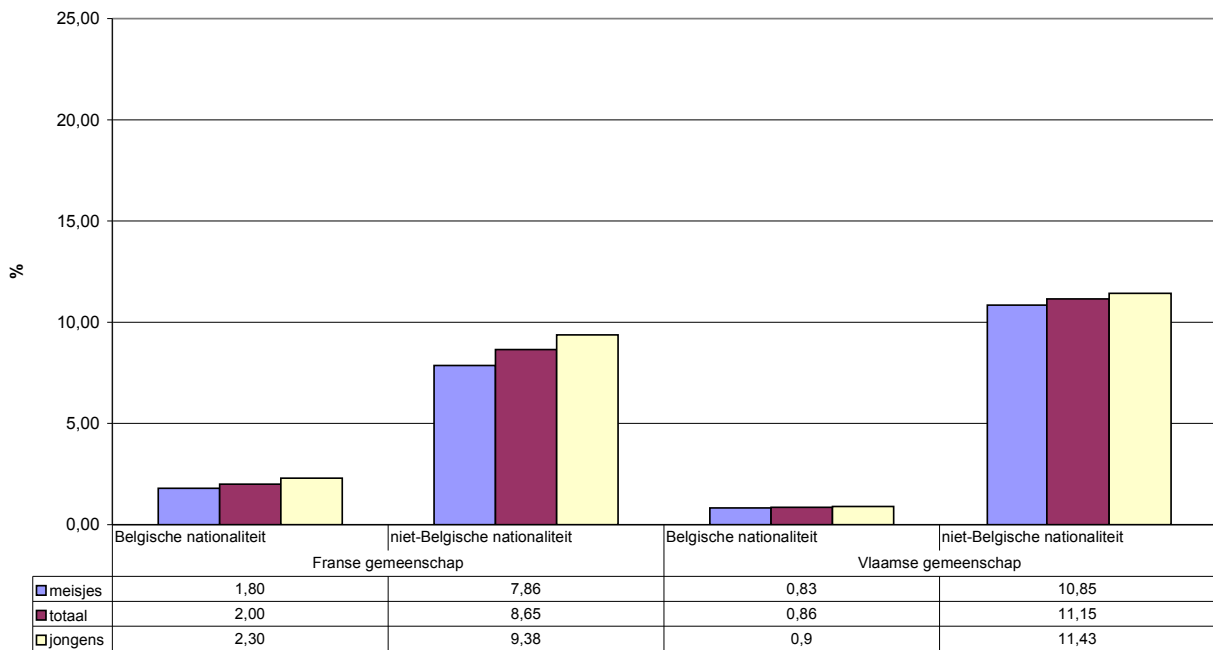
GV.17

Percentage jongeren met twee of meer jaar schoolse vertraging naar onderwijsniveau, Vlaamse Gemeenschap, 1995-1996/2004-2005

GV.18

Percentage jongeren met twee of meer jaar schoolse vertraging in het lager onderwijs naar nationaliteit, Franse en Vlaamse Gemeenschap, 2004-2005

GV.18bis

V.6 Lage score van leerlingen inzake leesvaardigheid: percentage leerlingen van 15 jaar oud die niveau 1 of lager scoren op de PISA gecombineerde leesvaardigheidschaal.

Secundaire indicator sociale inclusie

Naar geslacht, naar Gemeenschap.

Programme for International Student Assessment - OESO / Ulg¹⁹

PISA is een enquête die 15 jaar oude leerlingen test op de mate waarin ze klaar zijn voor het volwassen leven door meting van leesvaardigheid en geletterdheid op het vlak van wiskunde en wetenschappen.

Wat leesvaardigheid betreft worden vijf niveaus onderscheiden:

Niveau 1 (335 tot 407 punten)

De leerlingen kunnen enkel de meest eenvoudige leestaken oplossen. Ze kunnen expliciet geformuleerde informatie in een tekst lokaliseren, kunnen het hoofdthema van een tekst reconstrueren en kunnen een eenvoudig verband leggen naar algemene, alledaagse kennis.

Niveau 2 (408 tot 480 punten)

Leerlingen kunnen elementaire leestaken tot een goed einde brengen. Ze kunnen één of meerdere stukken informatie in een tekst terugvinden en kunnen de bedoeling van een deel van een tekst uitleggen wanneer ze enkel eenvoudige verbanden moeten leggen.

Niveau 3 (481 tot 552 punten)

Leerlingen kunnen verschillende delen van een tekst terugvinden en integreren om een onderliggend idee te duiden, een verband te begrijpen of de bedoeling van een woord of zin uit te leggen. Ze maken verbanden of vergelijkingen, geven verklaringen en kunnen de hoofdgedachte van een tekst evalueren.

Niveau 4 (553 tot 626 punten)

Leerlingen kunnen moeilijke leestaken aan, zoals het terugvinden van verdoken informatie in een tekst en het omgaan met dubbelzinnigheden. Ze kunnen de bedoeling van een onderdeel van een tekst toelichten. Ze gebruiken formele en algemene kennis om veronderstellingen te formuleren of om een tekst te evalueren.

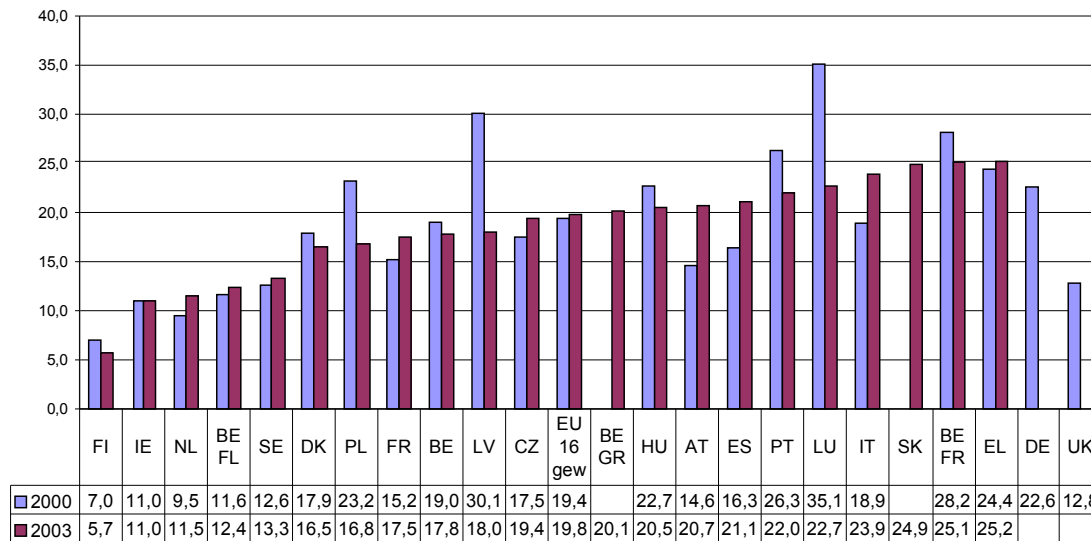
Niveau 5 (meer dan 626 punten)

Leerlingen kunnen zeer complexe leestaken met een grote hoeveelheid aan tegenstrijdige en verdoken informatie tot een goed einde brengen. Ze begrijpen dergelijke teksten volledig, kunnen ze kritisch evalueren en formuleren hypothesen op basis van gespecialiseerde kennis. Ze kunnen omgaan met concepten die tegengesteld zijn aan de verwachtingen.

Leerlingen die niveau 1 of lager scoren zijn niet noodzakelijk ongeletterd te noemen, maar ze zullen ernstige problemen hebben in het omgaan met geschreven informatie en dus met alle leerprocessen die gebaseerd zijn op schriftelijk materiaal. De OESO wijst erop dat leerlingen met zo'n lage score onvoldoende voordeel kunnen halen uit het beschikbaar opleidingsaanbod en niet de nodige kennis en bekwaamheid kunnen verwerven om dat in hun toekomstige schoolloopbaan en later nog te doen.

¹⁹ Berekening van de resultaten voor de Gemeenschappen door Ariane Baye, SPE, ULg, met de hulp van Christian Monseur, SPE, ULg.

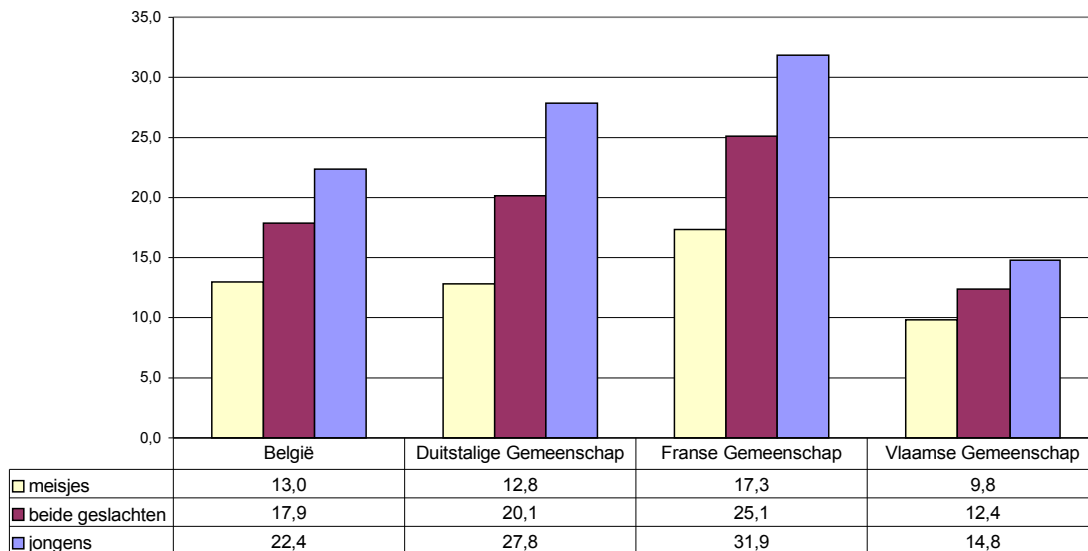
Percentage leerlingen van 15 jaar oud die niveau 1 of lager scoren op de PISA gecombineerde leesvaardigheidsschaal, EU-lidstaten die deelgenomen hebben aan PISA, België en de Gemeenschappen, 2000 en 2003

GV19

(*) 2000 BE GR en SK en 2003 DE en UK: resultaten niet beschikbaar.
 EU16 gew = gewogen gemiddelde van de 16 deelnemende EU-lidstaten
 BE GR = Duitstalige Gemeenschap
 BE FR = Franse Gemeenschap
 BE FL = Vlaamse Gemeenschap

Percentage leerlingen van 15 jaar oud die niveau 1 of lager scoren op de PISA gecombineerde leesvaardigheidsschaal naar geslacht, België en de Gemeenschappen, 2003

GV20

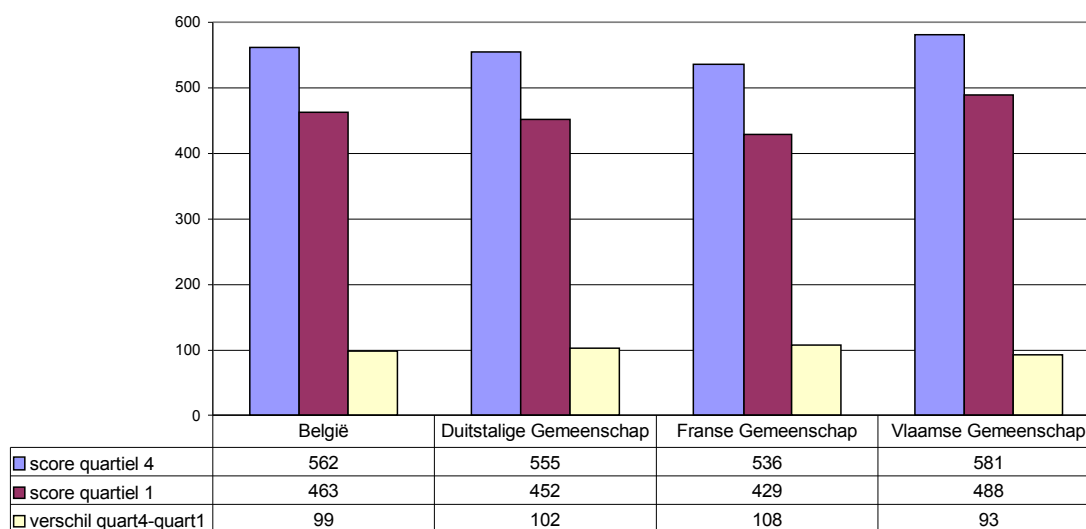
V.7 Verschil tussen de gemiddelde score inzake leesvaardigheid van de 25% meest bevoorrechte leerlingen (4de kwartiel) en deze van de 25% minst bevoorrechte leerlingen (1ste kwartiel). De mate van bevoorrechting wordt gemeten aan de hand van een index van het socio-professioneel statuut van de ouders.

Nationale indicator

Naar Gemeenschap.

Programme for International Student Assessment - OESO / UIg²⁰

Verschil tussen de gemiddelde score inzake leesvaardigheid van de 25% meest bevoorrechte leerlingen (4de kwartiel) en deze van de 25% minst bevoorrechte leerlingen (1ste kwartiel) , België en de Gemeenschappen, 2003

GV.21

²⁰ Berekeningen door Ariane Baye, SPE, ULg, met de hulp van Christian Monseur, SPE, ULg.

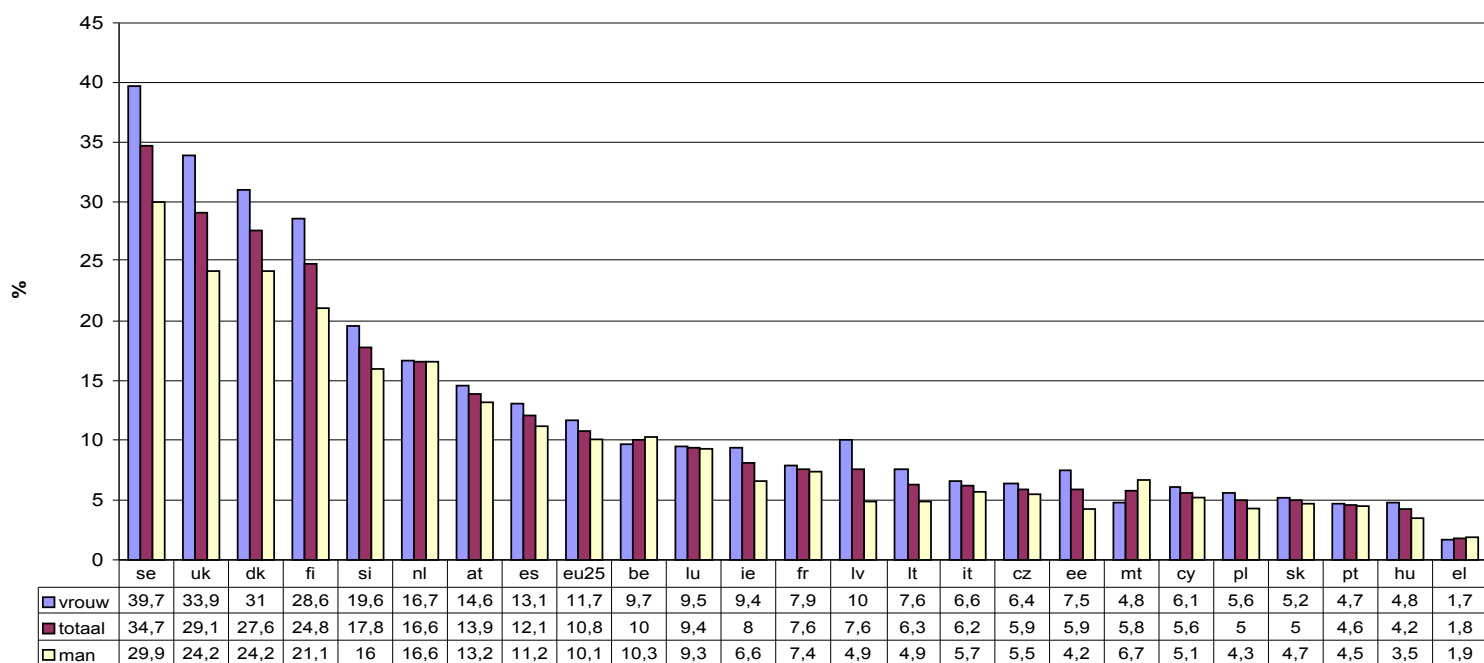
V.8 Deelname aan levenslang leren: percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête.

Nationale indicator

Naar geslacht, gewest, leeftijd, opleidingsniveau, activiteitsstatus (ILO), nationaliteit.

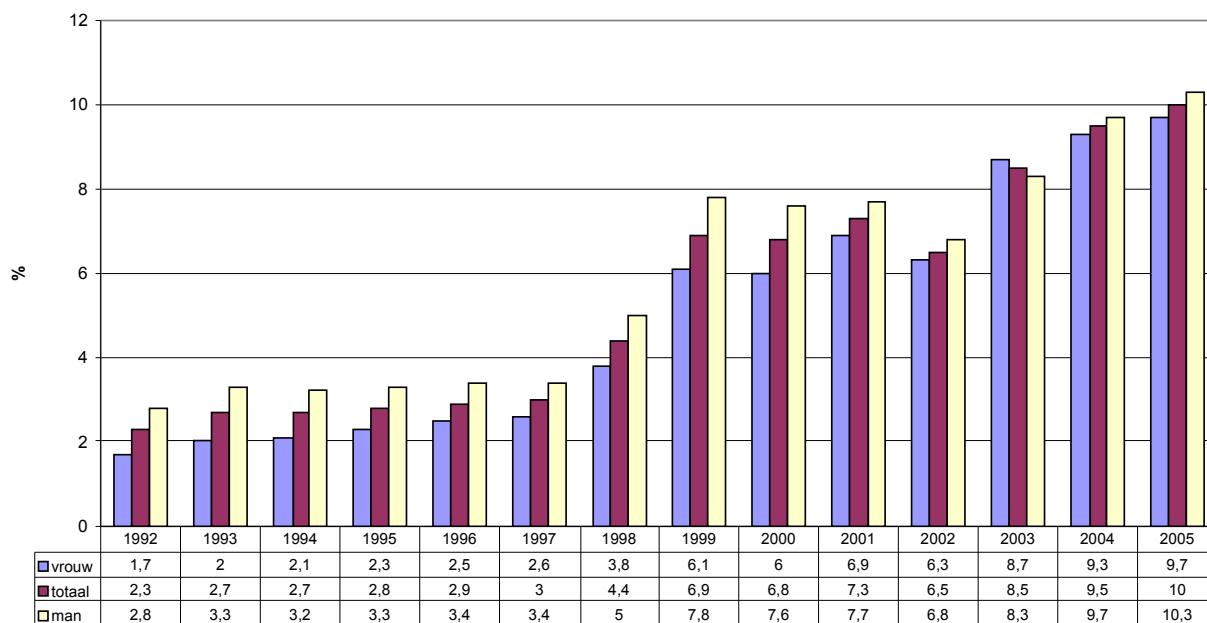
LFS – Eurostat

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête, naar geslacht, EU, 2005

GV.22

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête naar geslacht, België, 1995-2005

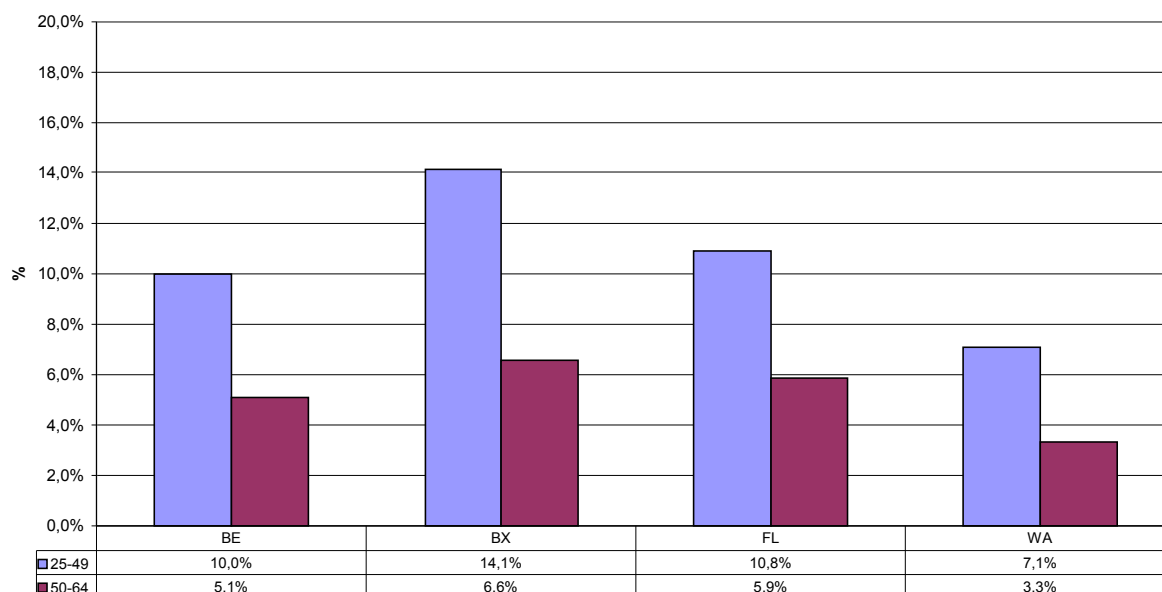

GV.23

(*) Breuk in de serie: Vanaf 1999 wordt de Enquête naar de Arbeidskrachten in België continu georganiseerd. De gegevens zijn bijgevolg niet vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

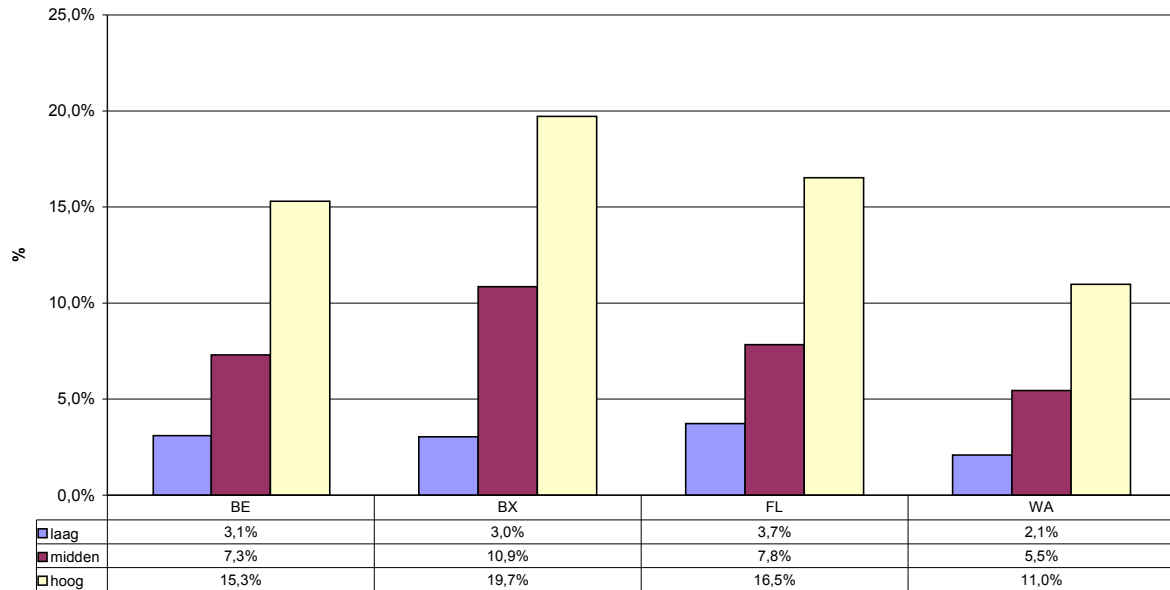
LFS - NIS / Steunpunt WAV

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête, naar leeftijd, België en de gewesten, 2005

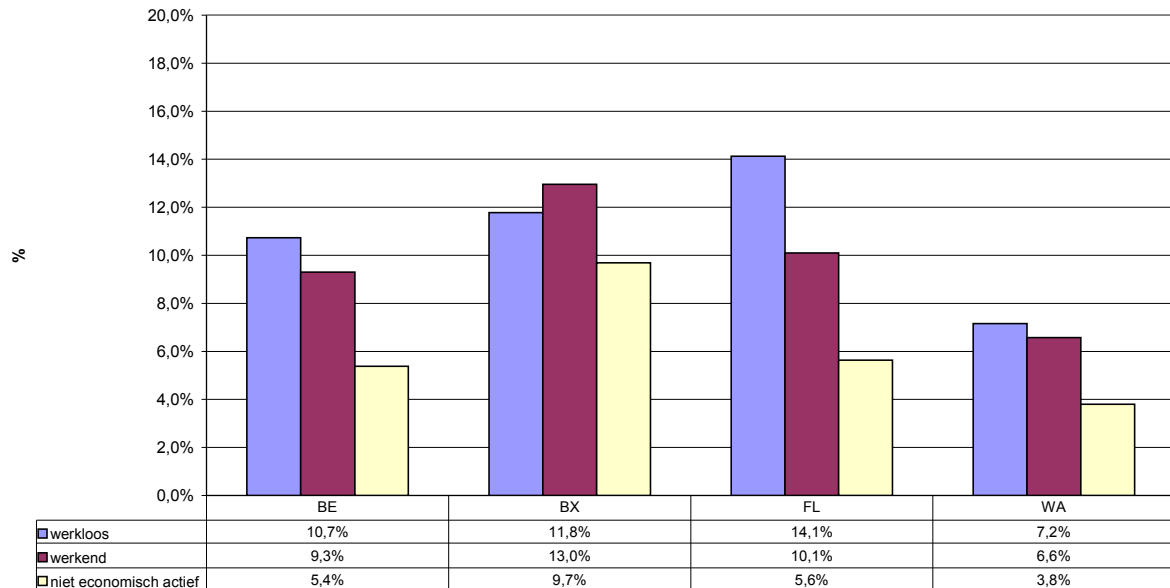
GV.24

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête, naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2005

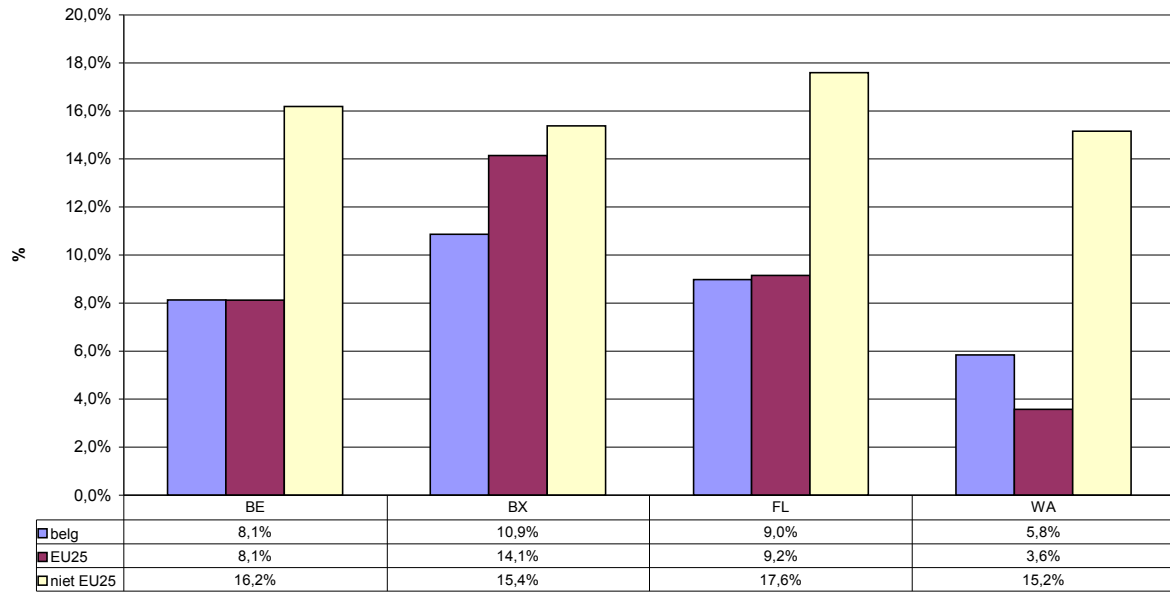
GV.25

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2005

GV.26

Percentage van de bevolking van 25 tot 64 jaar oud dat deelgenomen heeft aan een opleiding of training gedurende de vier weken die voorafgingen aan de Arbeidskrachtenenquête, naar nationaliteit, België en de gewesten, 2005

GV.27

VI. MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN PARTICIPATIE

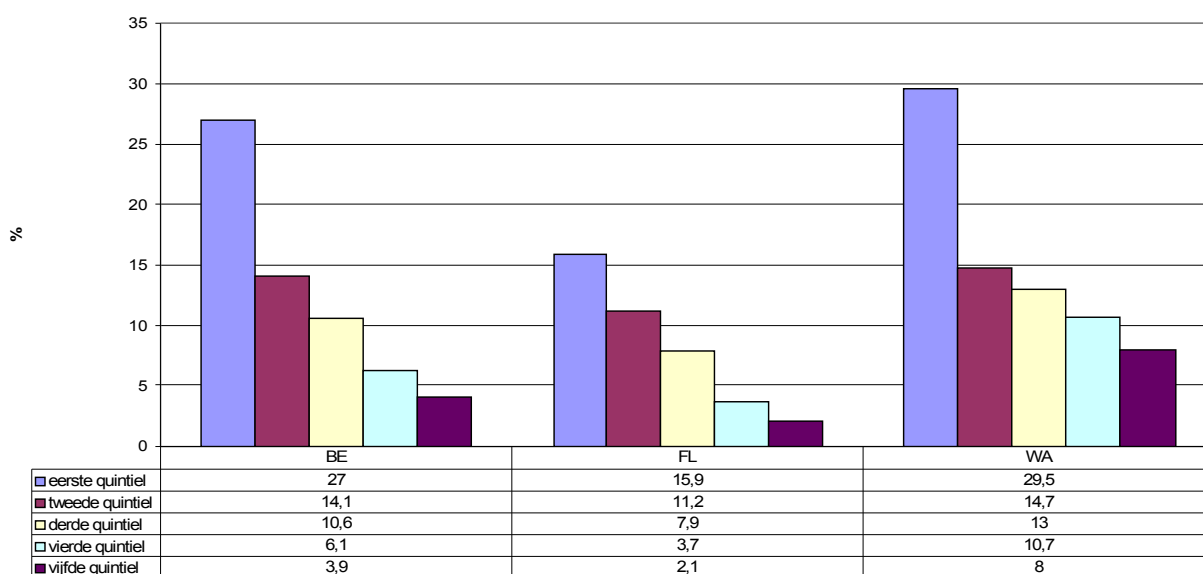
1. Netwerken van relaties

VI.1 Frequentie van sociale contacten: percentage personen van 16 jaar en ouder die minder dan 1 keer per maand vrienden, kennissen of familieleden die niet bij hen inwonen ontmoeten. Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

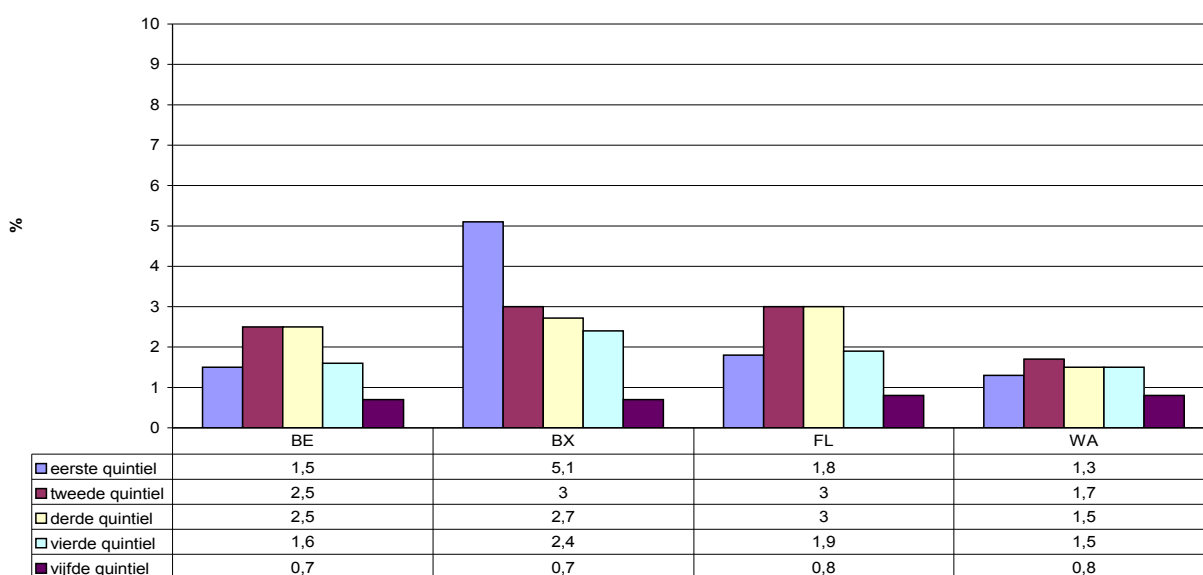
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage huishoudens dat thuis geen internetconnectie heeft omwille van financiële redenen, naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.1

Percentage personen van 16 jaar en ouder die minder dan 1 keer per maand vrienden, kennissen of familieleden die niet bij hen inwonen ontmoeten, naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

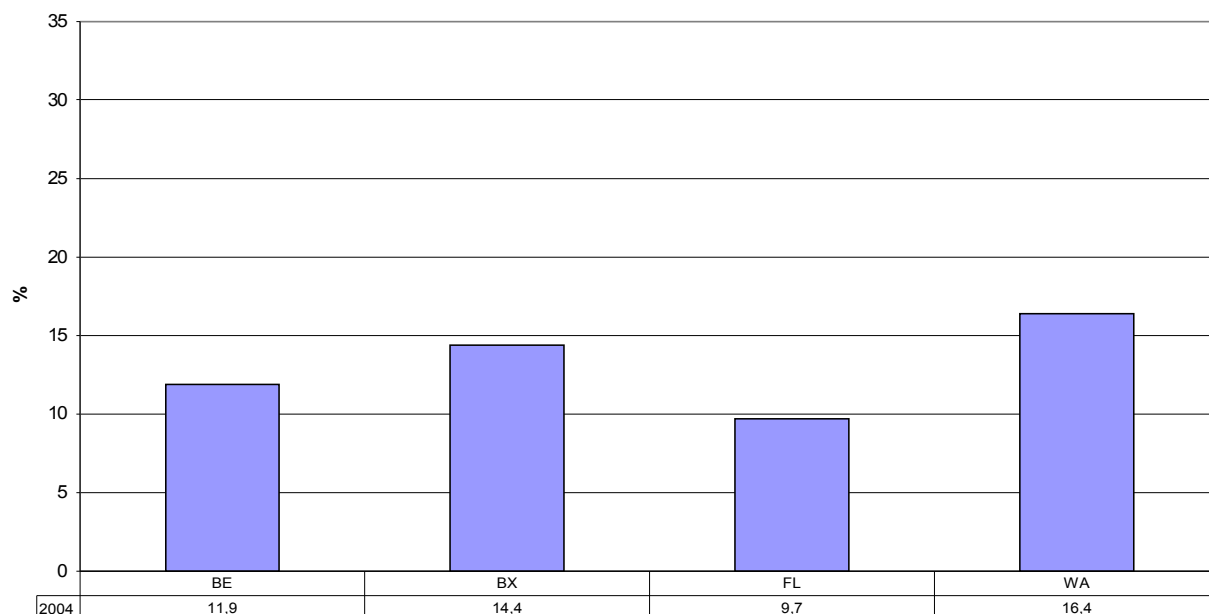

VI.2 Beperkte omvang van het sociaal netwerk: percentage personen van 15 jaar en ouder met minder dan drie vrienden of goede kennissen.
Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

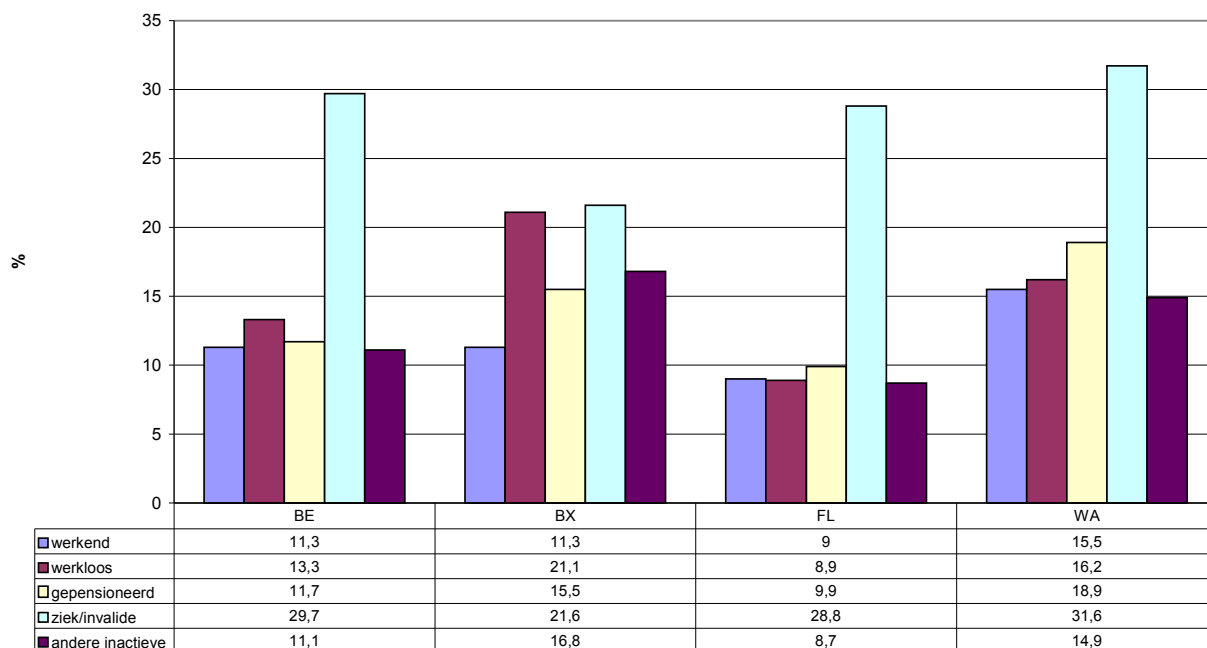
Gezondheidsenquête 2004 - WIV

Percentage personen van 15 jaar en ouder die minder dan drie goede vrienden of kennissen hebben, België en de gewesten, 2004

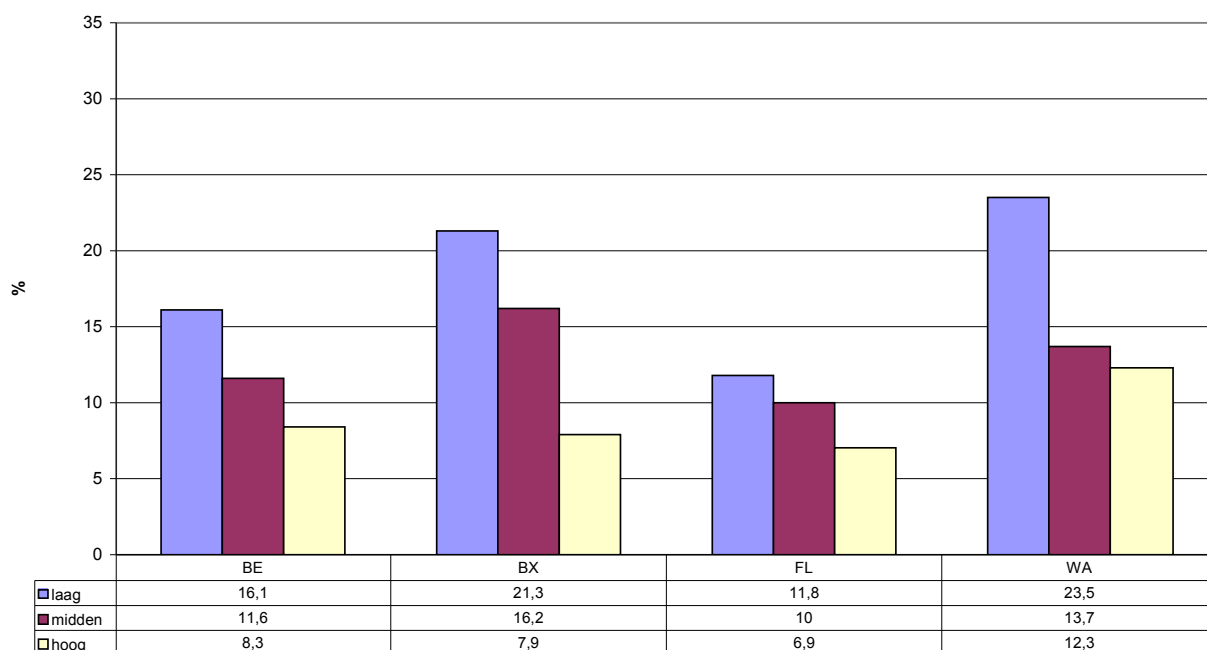
GVI.3

Percentage personen van 15 jaar en ouder die minder dan drie goede vrienden of kennissen hebben naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

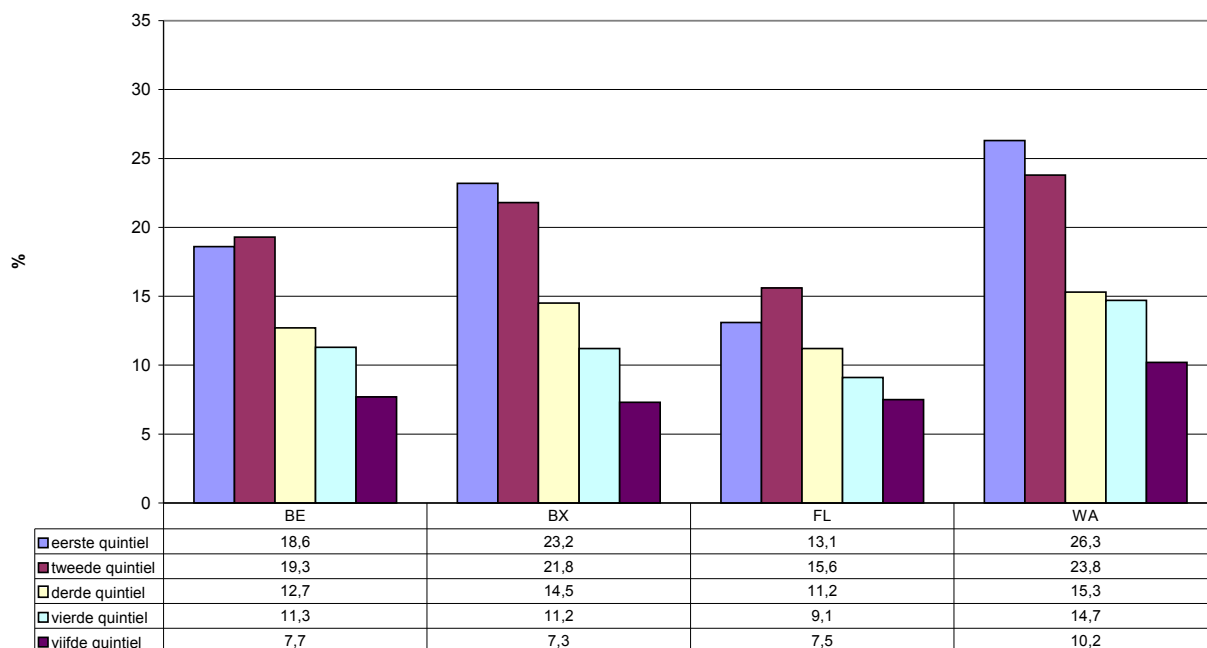
GVI.4

Percentage personen van 15 jaar en ouder die minder dan drie goede vrienden of kennissen hebben, naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.5

Percentage personen van 15 jaar en ouder die minder dan drie goede vrienden of kennissen hebben
naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.6

VI.3 Zwakke instrumentele sociale ondersteuning: percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen rekenen op buren, familie of vrienden om te helpen in geval van onverwachte nood, om een probleem op te lossen of indien ze nood hebben aan een gesprek.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.

Nationale indicator

Gezondheidsenquête - WIV

Deze indicator heeft betrekking op de mogelijkheid steun te krijgen van zijn omgeving in geval van nood. Hij is gebaseerd op drie vragen:

- SO.03. Zou u op buren, vrienden, familie kunnen rekenen, als u onverwachts hulp nodig zou hebben?*
- SO.04. Is er in uw omgeving of in uw familie iemand die u in vertrouwen kan nemen, met wie u vrijuit over uw problemen kan praten?*
- SO.05. Is er in uw omgeving of in uw familie iemand die u kan helpen, als u een probleem heeft?*

Om de indicator op te bouwen, worden de antwoorden op de drie vragen gecodeerd (1="ja") en (0="neen"), daarna opgeteld en opgesplitst in twee groepen met als grenswaarde 3]: een score van [0, 1, 2] wordt beschouwd als een 'zwakke' ondersteuning, een score van [3] als een 'sterke' ondersteuning.

GVI.7 : niet beschikbaar

GVI.8 : niet beschikbaar

GVI.9 : niet beschikbaar

GVI.10 : niet beschikbaar

**VI.4 Zwakke functionele sociale ondersteuning: percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen genieten van een kwalitatief hoogstaande ondersteuning, d.w.z. een sociale omgeving die een geheel van rollen kan spelen: instrumentele (tastbare hulp), informele (raadgeving), emotionele (een luisterend oor, empathie), recreatieve (ontspannende, verstrooiende activiteiten) en/of affectieve rollen (liefde).
Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau, type huishouden, inkomensniveau, gewest.**

Nationale indicator

Gezondheidsenquête - WIV

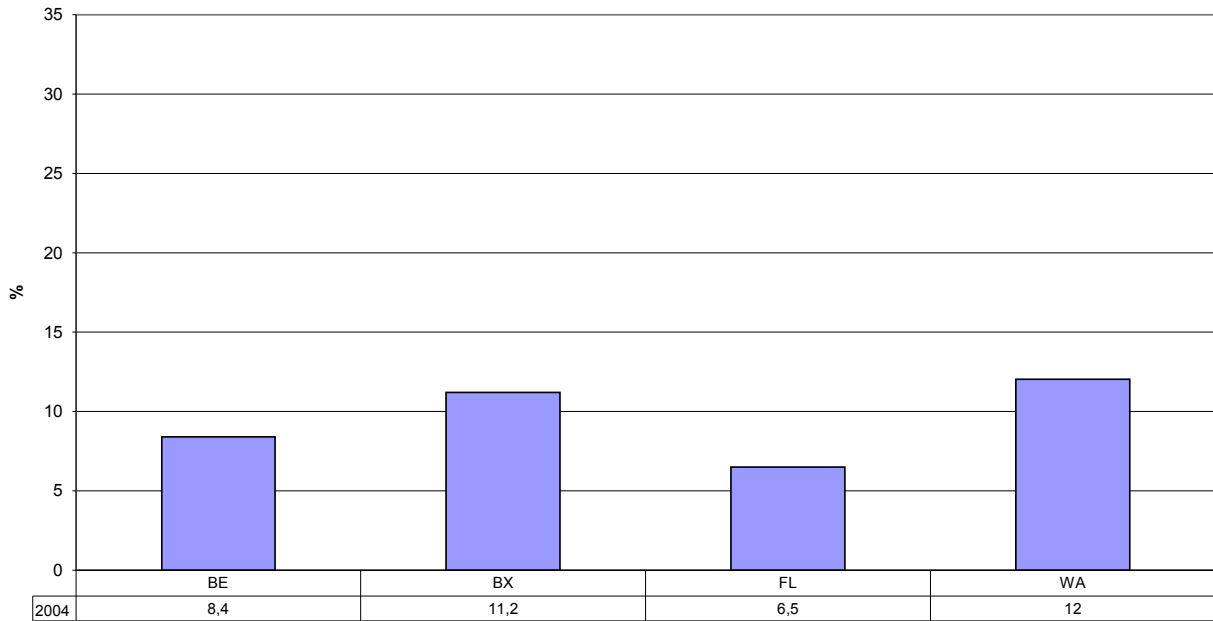
Deze indicator is gebaseerd op een vraag die is opgebouwd rond een schaal over ontvangen functionele steun (MOS: "Medical Outcome Study Social Support Survey") die 19 items omvat die de gepercipieerde beschikbaarheid van 4 functionele categorieën van sociale ondersteuning in kaart brengen: de emotionele ondersteuning, de instrumentele en de affectieve ondersteuning en de positieve interactie.

SO.09. Mensen doen soms een beroep op anderen voor het gezelschap, voor hulp of voor andere vormen van steun. Hoe vaak kan u rekenen op de volgende vormen van steun als u er nood aan heeft?

- 01. Iemand die u helpt indien u het bed moet houden*
- 02. Iemand op wie u kan rekenen wanneer u iemand nodig heeft om tegen te praten*
- 03. Iemand van wie u goede raad kan krijgen rond een probleem*
- 04. Iemand die u naar de dokter kan brengen als u die nodig heeft*
- 05. Iemand die u liefde en affectie geeft*
- 06. Iemand met wie u een fijne tijd kan beleven*
- 07. Iemand van wie u informatie kan krijgen om een situatie te begrijpen*
- 08. Iemand die u kan vertrouwen of waarmee u over uzelf en uw problemen kan praten*
- 09. Iemand die u knuffelt*
- 10. Iemand met wie u zich kan ontspannen*
- 11. Iemand die uw maaltijden klaar maakt, indien u dit zelf niet kan doen*
- 12. Iemand wiens advies u echt wilt*
- 13. Iemand die u kan helpen om uw zinnen te verzetten*
- 14. Iemand die u helpt met het dagelijks werk, indien u ziek bent*
- 15. Iemand met wie u uw meest intieme angsten en problemen kan delen*
- 16. Iemand op wie u een beroep kan doen voor advies omtrent een persoonlijk probleem*
- 17. Iemand met wie u iets aangenaam mee kan doen*
- 18. Iemand die uw problemen begrijpt*
- 19. Iemand die van u houdt en die op u gesteld is*

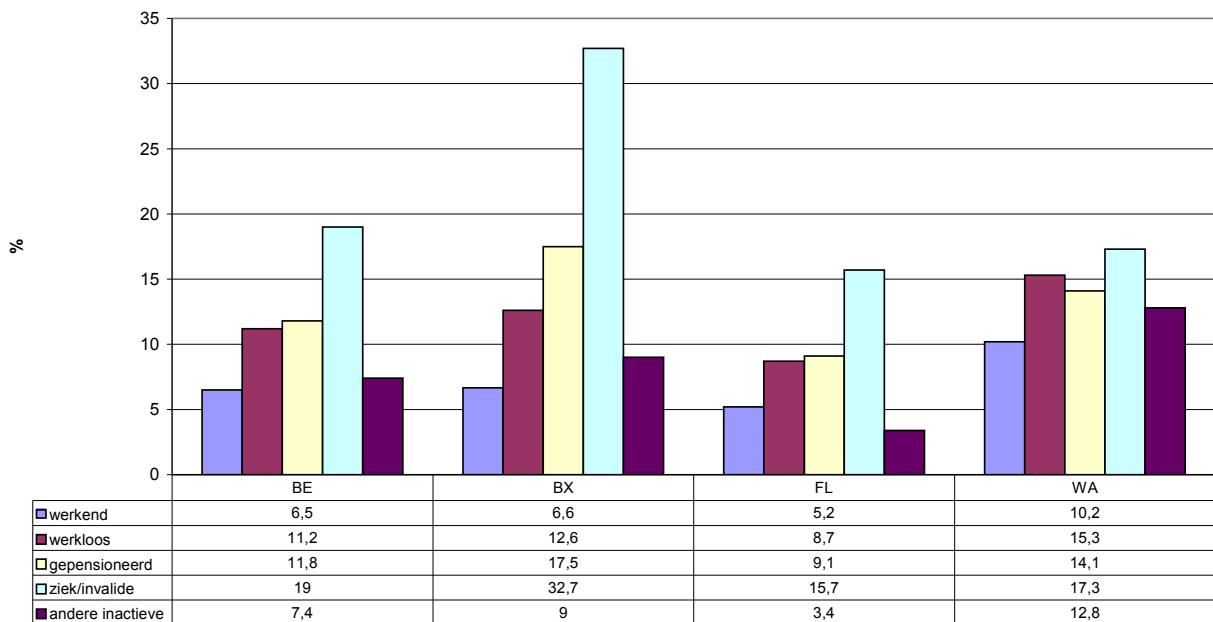
Hierop gebaseerd kan een globale score berekend worden die een indicatie zou zijn voor de kwaliteit van de sociale ondersteuning. Voor ieder item wordt een code toegekend die correspondeert met het gegeven antwoord; van 1= 'nooit' tot 5= 'altijd'. Voor iedere bevraagde persoon wordt het gemiddelde voor de 19 items berekend. Dit gemiddelde – dat varieert tussen 1 en 5 wordt daaropvolgend opgesplitst in twee groepen met [3] als grenswaarde, dat wil zeggen van [1 tot 2,49] – versus – [2,50 tot 5]. Op deze wijze wordt een onderscheid gemaakt tussen mensen die weinig ondersteuning krijgen uit hun omgeving (score van [1 tot 2,49], wat afgerond (1 en 2) overeenkomt met de antwoorden 1= "nooit" en 2= "zelden" ondersteuning) en zij die kunnen rekenen op een 'sociale ondersteuning van een goede kwaliteit' (score van [2,50 tot 5]: waarbij de afgeronde waarden (3, 4, 5) overeenkomen met de antwoorden 3= "soms", 4= "vaak" of 5= "altijd".

Percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen genieten van een kwalitatief hoogstaande instrumentele, informele, emotionele, recreatieve en/of affectieve steun, België en de Gewesten, 2004

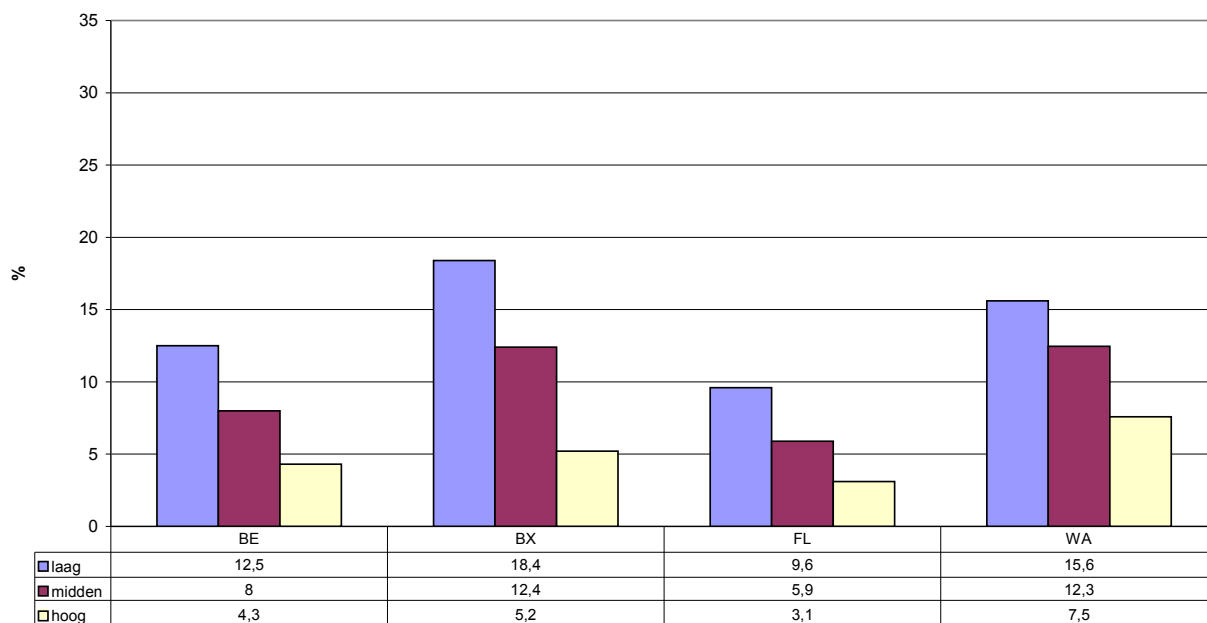
GVI.11

Percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen genieten van een kwalitatief hoogstaande instrumentele, informele, emotionele, recreatieve en/of affectieve steun, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

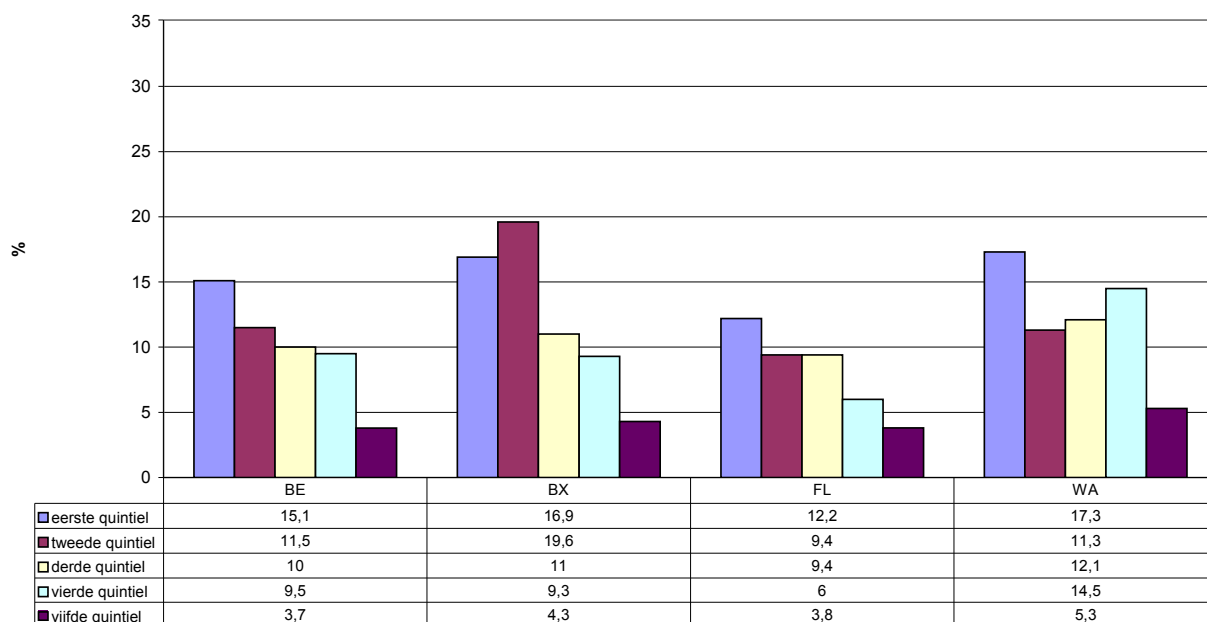
GVI.12

Percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen genieten van een kwalitatief hoogstaande instrumentele, informele, emotionele, recreatieve en/of affectieve steun naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.13

Percentage personen van 15 jaar en ouder die niet kunnen genieten van een kwalitatief hoogstaande instrumentele, informele, emotionele, recreatieve en/of affectieve steun, naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.14

2. Deelname aan het sociale en culturele leven

VI.5 Percentage personen van 16 jaar en ouder die in de loop van het vorig jaar geen enkele van volgende vrijetijdsactiviteiten ontplooiden:

- naar de bioscoop gaan;
- naar sportmanifestaties gaan;
- op café gaan;
- op restaurant gaan;
- naar een dancing of discotheek gaan;
- bowling/snooker spelen.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

VI.6 Percentage personen van 16 jaar en ouder die in de loop van het vorig jaar geen enkele van volgende culturele activiteiten ontplooiden:

- naar concerten of muziekevenementen gaan;
- naar tentoonstellingen of musea gaan;
- naar lezingen of voordrachten gaan.

Naar geslacht, leeftijd, activiteitsstatus, opleidingsniveau (p.m.), type huishouden, inkomensniveau, gewest.

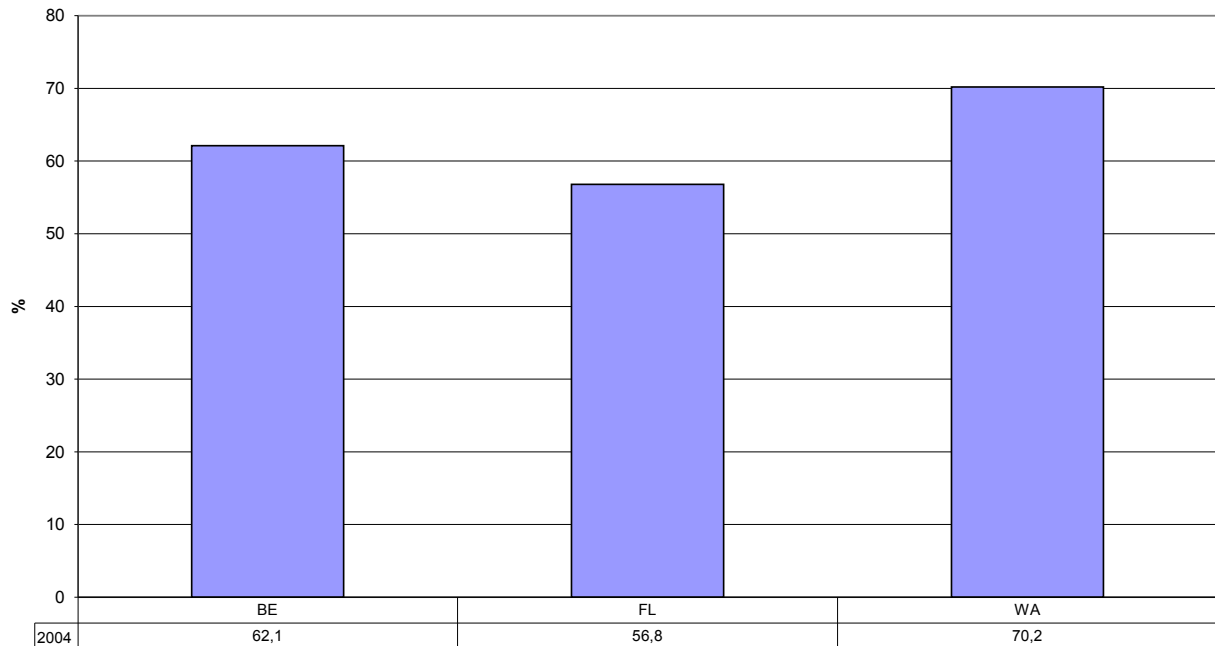
Indicatoren anders bevraagd in EU-SILC 2004

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat niet deelneemt aan sportieve activiteiten, recreatieve activiteiten (jeugdbeweging, gepensioneerdenvbond, vrije tijdsverenigingen) of artistieke activiteiten (muziek, theater, fotografie, tekenen, beeldhouwen, schilderen).

Nationale indicator

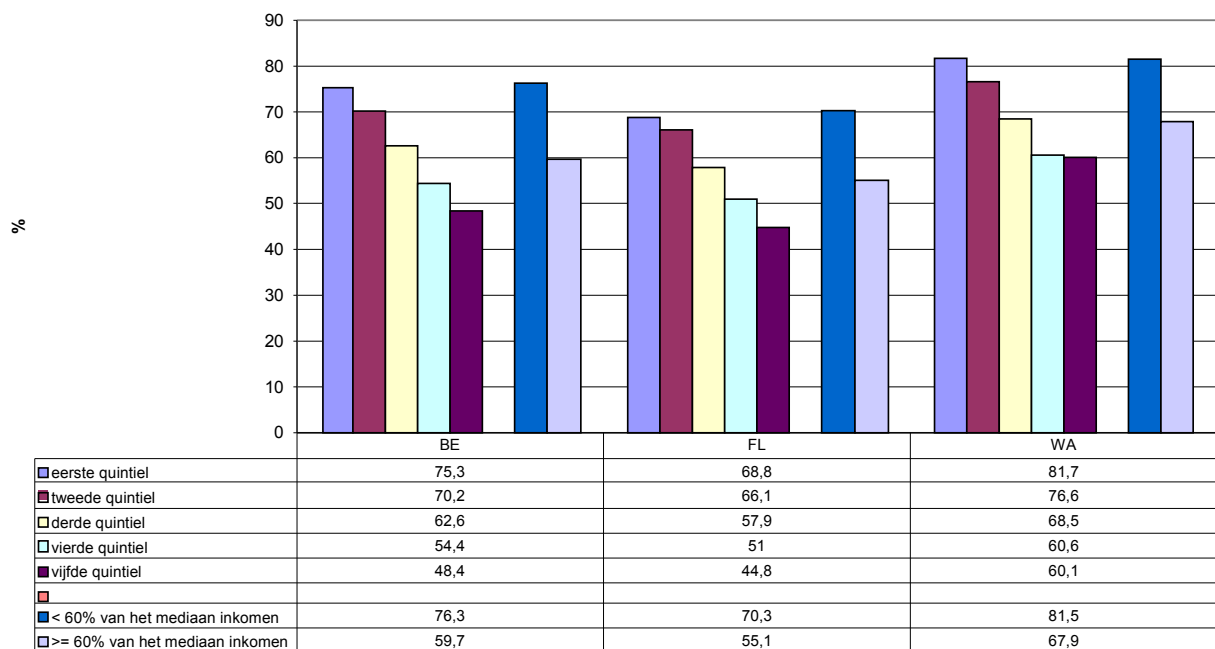
EU-SILC 2004 - FOD Sociale Zekerheid

Percentage personen onder de bevolking van 16 jaar en ouder dat niet deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten, België en de gewesten, 2004

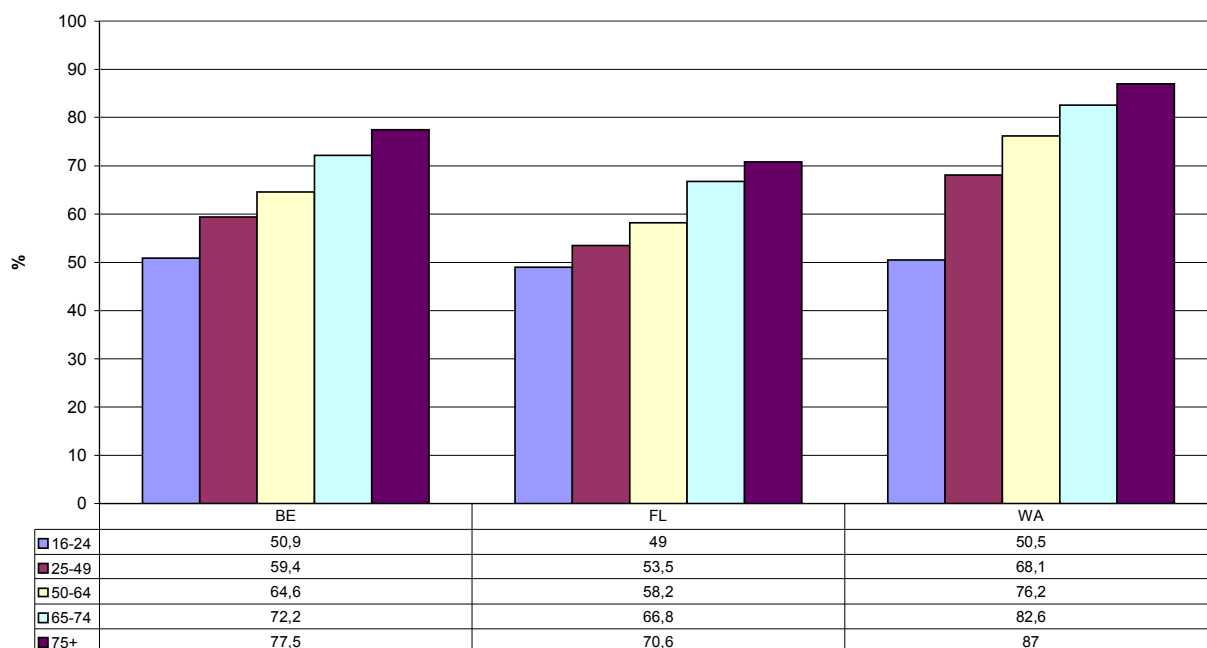
GVI.15

Percentage personen onder de bevolking van 16 jaar en ouder dat niet deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten, naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

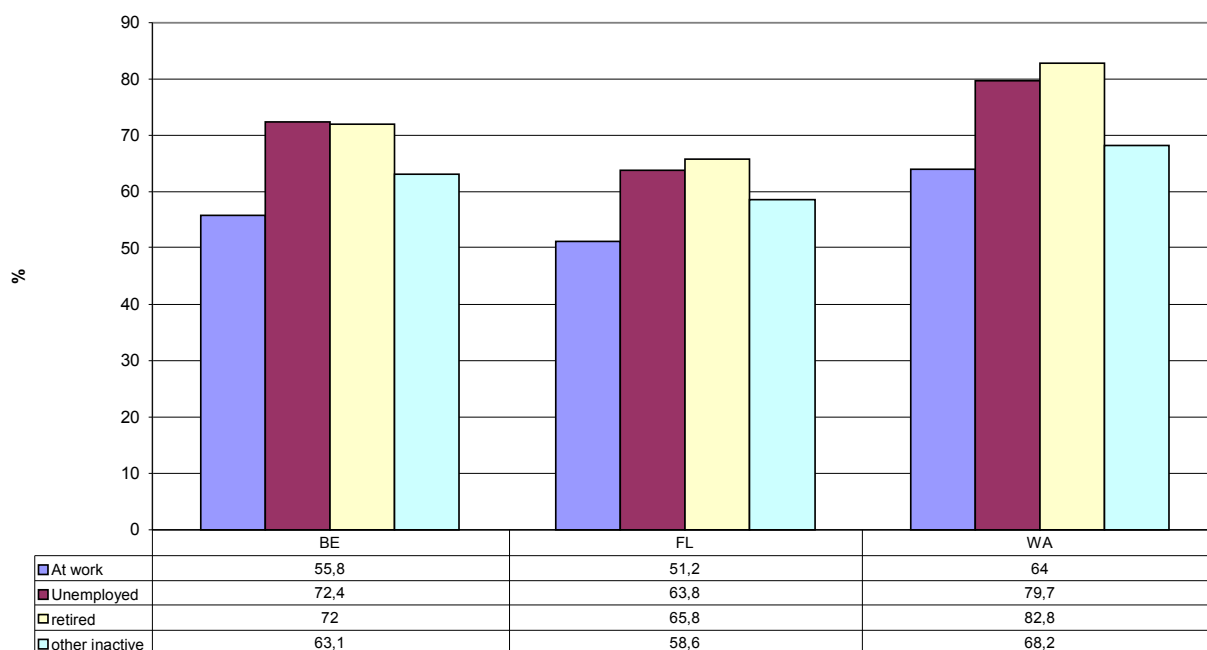
GVI.16

Percentage personen dat niet deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten, naar leeftijd, België en de gewesten, 2004

GVI.17

Percentage personen van 16 jaar en ouder dat niet deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten, naar activiteitsstatus, België en de gewesten, 2004

GVI.19

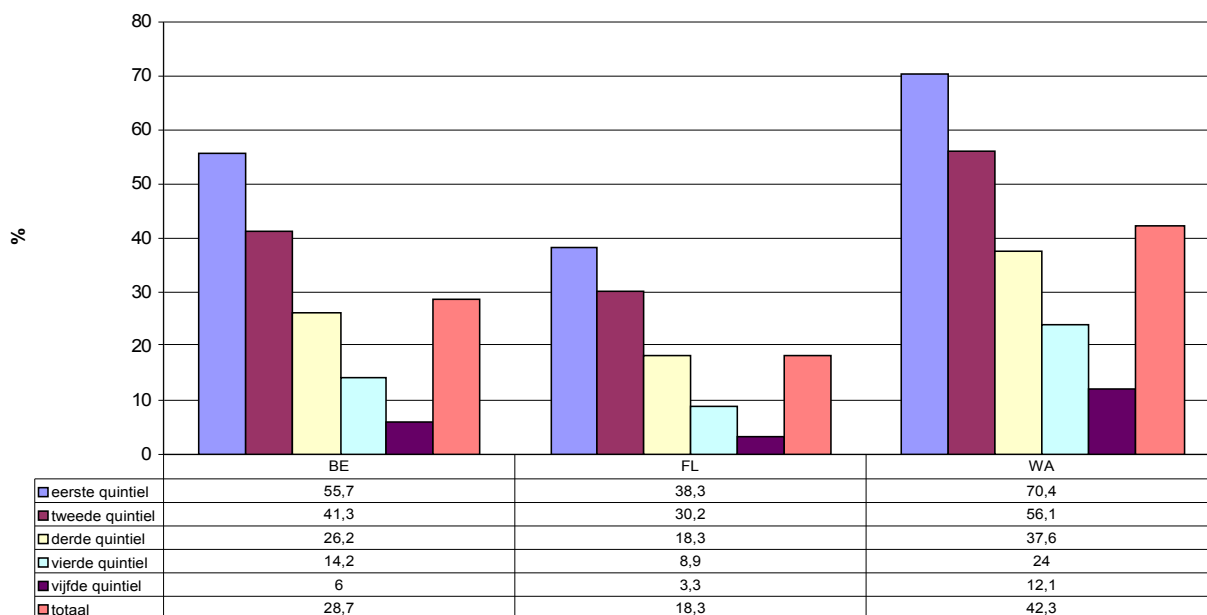
VI.7 Percentage personen in huishoudens die zich niet één week vakantie, weg van thuis kunnen veroorloven.

Naar gewest en naar inkomensniveau.

Nationale indicator

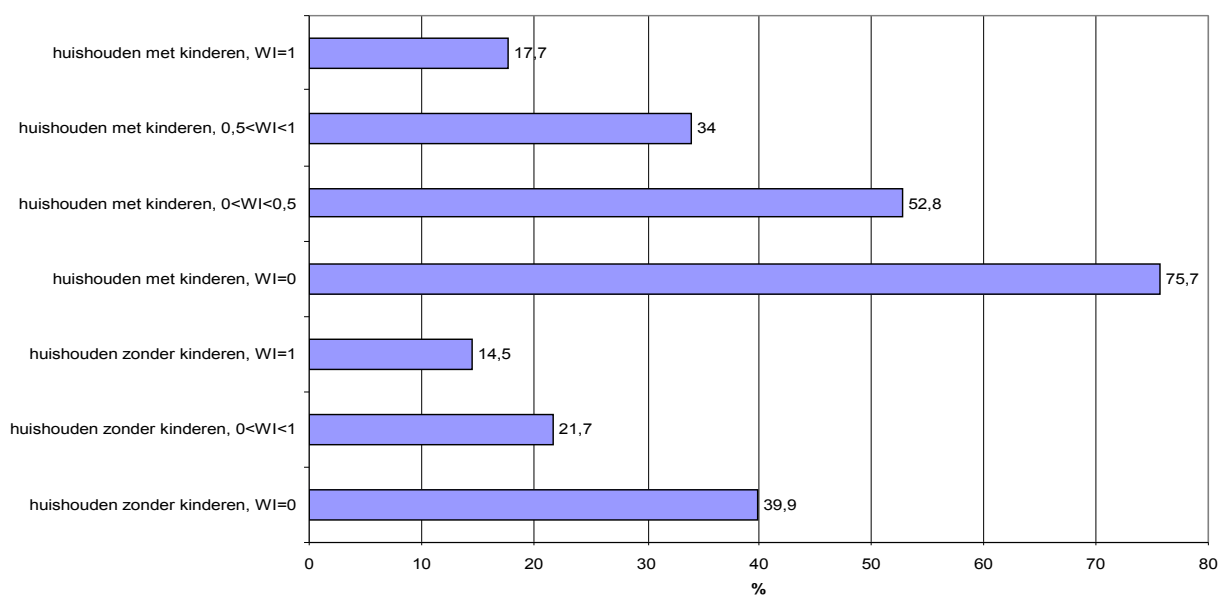
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage personen in huishoudens die zich niet kunnen veroorloven om jaarlijks een week op vakantie te gaan

GVI.20

Percentage personen in huishoudens die zich geen week vakantie kunnen veroorloven, België, 2004

GVI.21

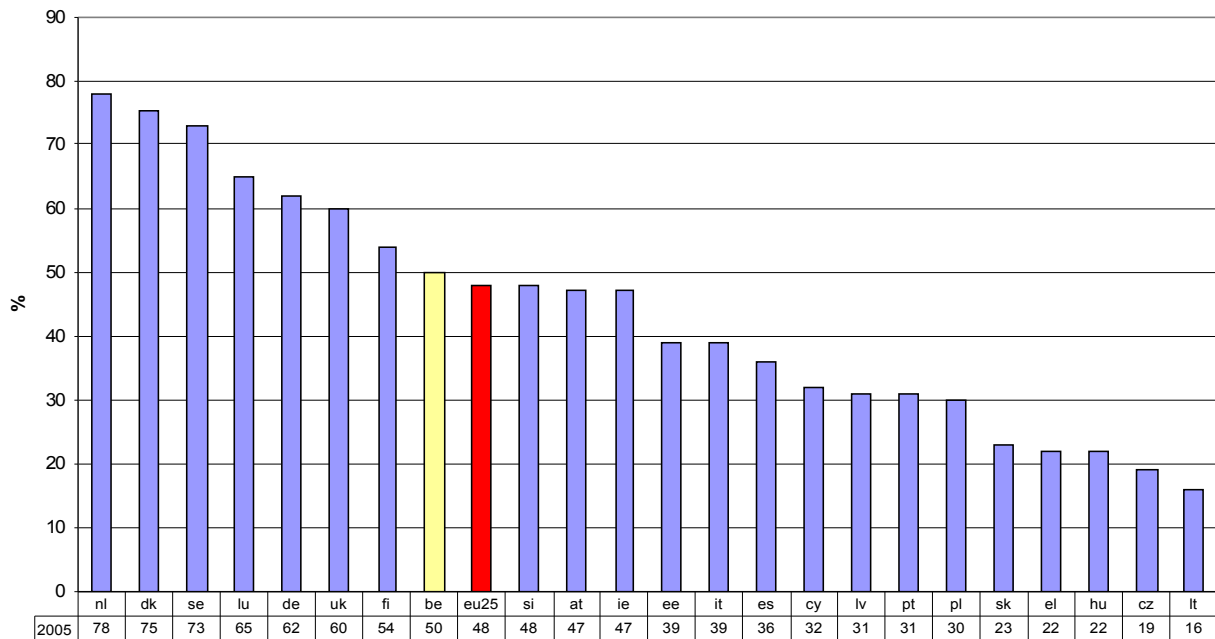
3. Toegang tot nieuwe technologieën

VI.8 Percentage huishoudens met een internetconnectie thuis. Naar gewest.

Nationale indicator

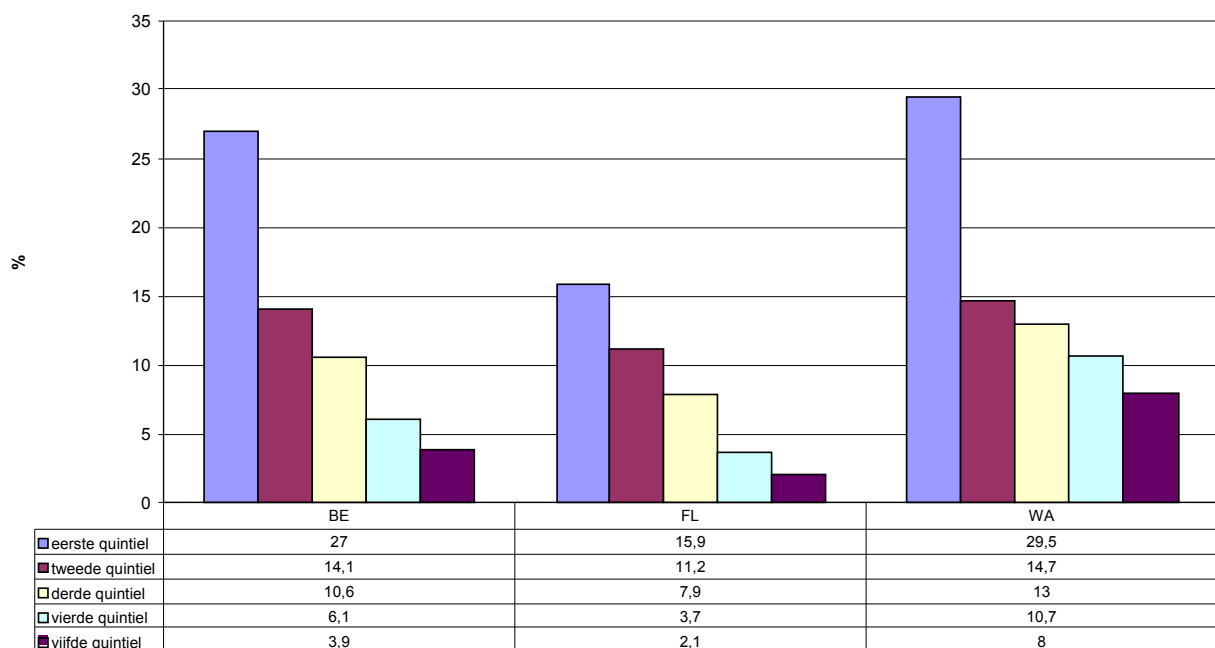
EU-SILC 2004 – FOD Sociale Zekerheid

Percentage huishoudens dat thuis over een internetconnectie beschikt, EU, 2005

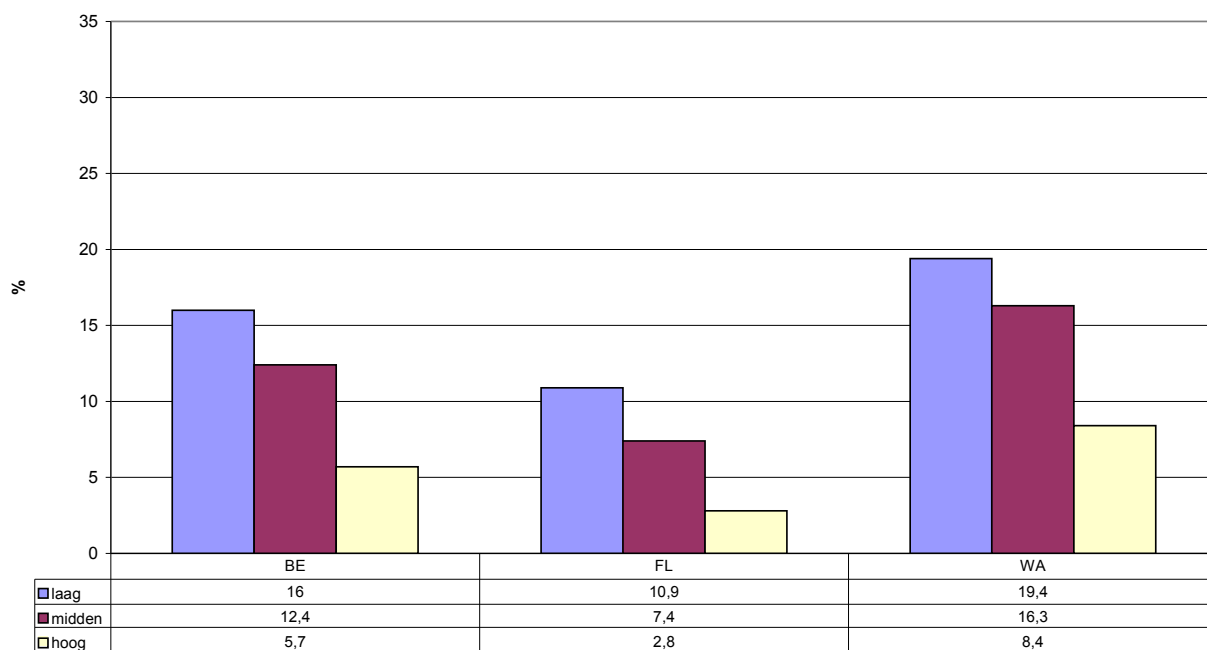
GVI.22

Percentage huishoudens dat thuis geen internetconnectie heeft omwille van financiële redenen, naar inkomensniveau, België en de gewesten, 2004

GVI.23

**Percentage huishoudens dat thuis geen internetconnectie heeft omwille van financiële redenen,
naar opleidingsniveau, België en de gewesten, 2004**

GVI.24

Bijlage: Instanties en personen die een bijdrage hebben geleverd aan de indicatorenbijlage

Namen deel aan de discussie in de plenaire vergaderingen van de Werkgroep Indicatoren:

POD Maatschappelijke Integratie	Josée Goris, Sophie Molinghen, Marie Perdaens, Anja Claeys, Mireille Martens
HIVA-KULeuven	Ides Nicaise, Ann Morissens, Rembert de Blander
GREPA Asbl.	Claire De Schaetzen
Observatoire du Crédit et de l'Endettement	Olivier J�rusalmy, Frédéric Rottier, Séverine Vanderbeck
Studiedienst van de Vlaamse Regering	Peter Anaf, Marc Callens
Federaal Planbureau	Jean-Maurice Frère
IWEPS	Anne-Cathérine Guio
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel	Truus Roesems, Peter Verduyckt
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting	Henk Van Hooteghem, Henk Termote
Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen	Hildegard Van Hove
Algemene Directie Statistische en Economische Informatie-FOD Economie	Vicky Truwant, Geneviève Geenens, Patrick Lusyne (EU-SILC)
Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid	Stefaan Demarest
Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck (UA)	Sarah Carpentier, Karel Van den Bosch
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs	Isabelle Erauw
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, AHROM, afdeling Woonbeleid	Veerle Geurts
Communauté Française, DG Enseignement Obligatoire	Christelle Ladavid
Belgian Disability forum	Véronique Duchenne
Observatoire Social Européen	Ramon Peña-Casas

Voor de indicatorenset 2006 werd een bijzondere bijdrage geleverd door volgende instanties en personen:

In het kader van de Subwerkgroep Analyse:	
IWEPS (inkomen):	Anne-Cathérine Guio
HIVA (KULeuven) (onderwijs)	Ann Morissens
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel (gezondheid)	Truus Roesems, Peter Verduyckt
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting	Henk Van Hooteghem
Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen	Hildegard Van Hove
Voor de aanlevering van gegevens:	
De Algemene Directie Statistische en Economische Informatie	Vicky Truwant, Geneviève Geenens, Patrick Lusyne (EU-SILC), Anja Termote (EAK)
Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid	Stefaan Demarest
Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleek (UA)	Sarah Carpentier
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs	Isabelle Erauw
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, AHROM, afdeling Woonbeleid	Veerle Geurts
Communauté Française, DG Enseignement Obligatoire	Christelle Ladavid
Ministère de la Région wallonne Direction de la Qualité de l'Habitat (Division du Logement)	Sébastien Fontaine
Steunpunt WAV	Annick Van Woensel
Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding	
Nationale Bank van België, Kredietcentrale	